

**T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

2025 YILI BÜTÇE RAPORU

15 Aralık 2024

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2025 YILI BÜTÇE RAPORU

15 Aralık 2024

İÇİNDEKİLER

T. C.....	i
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI	i
2025 YILI BÜTÇE RAPORU	i
TABLolar.....	iv
GRAFİKLER	vi
KISALTMALAR	vii
1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ TEŞKİLAT YAPISI.....	40
1.1. Yönetim ve Organizasyon.....	41
1.2. İnsan Kaynağı	43
1.2.1. Millî Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynağı	43
1.2.2. Yükseköğretimde İnsan Kaynağı	46
2. EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN YAPISI	52
2.1. Örgün Eğitim	53
2.1.1. Okul Öncesi Eğitim	53
2.1.2. İlköğretim.....	54
2.1.3. Ortaöğretim	55
2.1.4. Özel Eğitim ve Rehberlik	64
2.1.5. Özel Öğretim.....	78
2.1.6. Yükseköğretim.....	81
2.2. Yaygın Eğitim.....	82
2.2.1. Hayat Boyu Öğrenme	82
3. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ERİŞİM, KALİTE VE KAPASİTE	85
3.1. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılması	85
3.1.1. Öğrenci Sayıları	85

3.1.2. Örgün Eğitim Okullaşma Oranları.....	88
3.1.3. Kız Çocuklarının Okullaşması.....	93
3.1.4. Eğitim Kademelerine Göre Öğrenci/Derslik ve Öğrenci/Öğretmen Sayıları.....	94
3.1.5. Yükseköğretime Erişim	95
3.1.6. Yaygın Eğitim.....	96
3.2. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılmasına Yönelik Uygulamalar	100
3.2.1. Pansiyon Hizmetleri.....	100
3.2.2. Taşıma Hizmetleri.....	101
3.2.3. Ücretsiz Ders Kitabı.....	104
3.2.4. Eğitim ve Öğretimin Teşvik Ödemeleri.....	107
3.3. Eğitim ve Öğretimde Kalitenin ve Kapasitenin Artırılması	116
3.3.1. Öğretmen Yetiştirme.....	116
3.3.2. Öğretim Programları ve Materyalleri Güncelleme Çalışmaları	126
3.3.3. Ders Kitapları ve Materyalleri İnceleme Süreci	139
3.3.4. Türkçe ve Dil Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Merkezi ...	141
3.3.5. Destekleme ve Yetiştirme Kursları.....	141
3.3.6. Fiziki Altyapı	142
3.3.7. İş Sağlığı ve Güvenliği	148
3.3.8. Okulum Temiz Belgelendirme Programı.....	150
3.3.9. Okul Sağlığı Hizmetleri	150
3.3.10. İklim Değişikliği Eylem Planı	152
3.3.11. Hareketli Yaşam ve Sportif Faaliyetler.....	153
3.3.12. FATİH Projesi.....	154

3.3.13. Velivizyon.....	157
3.3.14. Mobil Bilim Merkezi Projesi (Bilim Otobüsü).....	157
3.3.15. Uluslararası Eğitimde Teknoloji, AR-GE ve Kalite (ETAK 2024) Zirvesi.....	158
3.3.16. Eğitim Teknolojileri Kuluçka ve İnovasyon Merkezi (ETKİM) 159	
3.3.17. MEBİ Bireysel Öğrenme Platformu	160
3.3.18. Eğitim ve Öğretimle İstihdam İlişkisinin Geliştirilmesi.....	160
3.3.19. Temel Eğitimde Erişim, Kalite ve Kapasite Artırmaya Yönelik Proje ve Çalışmalar	161
3.3.20. Ölçme ve Değerlendirme	163
3.3.21. Yurt Dışı Eğitim, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler	171
3.3.22. UNICEF İşbirliği ile Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi Okulların Güçlendirilmesi Projesi	181
3.4. Yükseköğretim Kurulu (YÖK)	182
3.5. Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK).....	184
3.6. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM)	185
4. BÜTÇE	188
2025 YILI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇESİ.....	192
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI (YÖK, YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU ve ÜNİVERSİTELER) BÜTÇESİ.....	211

TABLolar

Tablo 1. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı Personel Sayıları (2024)	44
Tablo 2. Öğretmen Dışındaki Unvanlarda Görev Yapan Personele Yönelik Düzenlenen Hizmetçi Eğitim Faaliyetleri (2014-2024)	46
Tablo 3. Yükseköğretim Verileri (2024)	47
Tablo 4. Yükseköğretim Akademik Personel Sayısı (2023-2024)	48
Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlara Göre Dağılımı (2002-2003/2023-2024)	48
Tablo 6. Bursiyerlerin Ülkelere ve Öğrenim Aşamalarına Göre Dağılımı (2023-2024)	50
Tablo 7. Eğitimde Öğrenci Sayıları (Örgün) (Resmî ve Özel/Açık Öğretim Dâhil) (2023-2024)	85
Tablo 8. Yaygın Eğitim Kursiyer Sayıları (Resmî ve Özel) (2023/2024)	86
Tablo 9. Öğrenci Sayıları (2006-2007 / 2023-2024)	87
Tablo 10. Okullaşma Oranları (2002-2003/2011-2012)	88
Tablo 11. Okullaşma Oranları (2012-2013/2016)	89
Tablo 12. Okullaşma Oranları (2016-2017/2019-2020)	90
Tablo 13. Yaş Gruplarına Göre Net Okullaşma Oranları (2020-2021/2023-2024)	91
Tablo 14. Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2023-2024)	94
Tablo 15. Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2023-2024)	95
Tablo 16. Pansiyon Verileri (2023-2024)	100
Tablo 17. Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Kurumları (2023-2024)	101
Tablo 18. Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtımına İlişkin Veriler (2003-2024)	106
Tablo 19. İlköğretim ve Ortaöğretimde Burs Alan Öğrenci Sayısı ve Aylık Tutarı (2002-2024)	107
Tablo 20. OSB İçinde ve OSB Dışında Eğitim ve Öğretim Desteği Verilecek Alanlar ve Tutarları (2024-2025)	110
Tablo 21: Deprem Bölgesindeki Dört İl ve İki İlçedeki Okullarda Öğrenim Gören/Görececek Öğrenciler İçin Eğitim ve Öğretim Desteği (2024-2025)	111
Tablo 22. Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2000-2024)	120

Tablo 23. Kadrolu Öğretmen Maaşları (2002-2024)	125
Tablo 24. Okul Sayıları ve Derslikler (Resmî) (2023-2024)	143
Tablo 25. Yapılan Derslik Sayıları (2003-2024)	144
Tablo 26. Özel Okul Verileri (2023-2024)	147
Tablo 27. Sınav Verileri (2024)	165
Tablo 28: Yurtdışına Gönderilen Ders Kitapları ve Eğitim Materyallerine İlişkin Veriler	173
Tablo 29. Öğretmen Dağılımı (Yurt Dışı) (2024)	174
Tablo 30. Okutman (Yurt Dışı) (2024)	175
Tablo 31. Yurt Dışında Bakanlığımıza Bağlı Olarak Faaliyetlerini Sürdüren Okullar ve Öğrenci Sayıları (2024)	176
Tablo 32. Bakanlığımızca Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Katkı Payı Ödemeleri (2015-2024)	178
Tablo 33. Eğitim Bütçesi (2002-2025) (TL)	190
Tablo 34. Eğitim Bütçesinin GSYH ve Merkezi Yönetim Bütçesine Oranı (2002-2025)	191
Tablo 35. 2025 Yılı MEB Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma) ..	193
Tablo 36. 2025 Yılı MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma)	194
Tablo 37. 2025-2027 Dönemi MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma-İkinci Düzey Dağılımı) (TL)	195
Tablo 38. 2025 Yılı MEB Bütçesi (Program Bazlı ve Ekonomik Sınıflandırma) (TL)	198
Tablo 39. 2025 Yılı Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı) (TL)	199
Tablo 40. 2025 Yılı Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı) (TL)	202
Tablo 41. MEB Bütçesinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2025) (TL)	206
Tablo 42. Merkezi Bütçe Yatırım Ödeneğinden MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay (2002-2025)	208
Tablo 43. 2025 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçesinin 2024 Yılı ile Karşılaştırılması	211
Tablo 44. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödenekleri (2002-2025)	213
Tablo 45. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçelerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2025)	216

GRAFİKLER

Grafik 1. Yıllar İtibarıyla Atanan Öğretmen Sayısı (2003-2024).....	44
Grafik 2. Öğretmen Dışındaki Merkez ve Taşra Teşkilatında İstihdam Edilen Personel Sayısı (2003-2024)	45
Grafik 3. Özel Öğrencilerin Toplam Öğrenci İçindeki Payı (%) (2006-2007/2023-2024)	86
Grafik 4. Yetişkinlerin Eğitim ve Öğretime Katılım Oranları (%) (2006-2024)	96
Grafik 5. Taşınan Öğrenci Sayıları(İlköğretim)(2002-2003/2023-2024)	102
Grafik 6. Taşınan Öğrenci Sayıları (Ortaöğretim) (2010-2011/2023-2024)	103
Grafik 7. Taşınan Öğrenci Sayıları (Özel Eğitim) (2004-2005/2023-2024)	104
Grafik 8. Burs Ücretleri (İlköğretim ve Ortaöğretim) (TL)(2002-2024)	108
Grafik 9. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrenci Sayıları (2006-2024)	112
Grafik 10. 2025 Yılı Bütçe Teklifinin Ödenek Dağılımı (TL)	188
Grafik 11. 2025 Yılı MEB Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma).194	
Grafik 12. 2025 Yılı MEB Bütçesinin 2024 Yılı Ödenekleri ile Karşılaştırılması.....	195
Grafik 13. MEB Harcama Birimlerinin Bütçe Ödenekleri (2025) ..	205
Grafik 14. MEB Bütçesinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (%) (2002-2025).....	207
Grafik 15. MEB Yatırım Ödeneğinin Konsolide/Merkezi Yönetim Bütçe Yatırım Ödeneğine Oranı (%) (2002-2025)	209
Grafik 16. MEB Yatırım Ödenekleri (2002-2025)	210
Grafik 17. 2025 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçesinin 2024 Yılı ile Karşılaştırılması	212
Grafik 18. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2025) (%)	214
Grafik 19. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2025) (%).....	215

KISALTMALAR

ABİDE	Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi
AR-GE	Araştırma-Geliştirme
ASİS	Anadolu-SAK Zekâ Ölçeği
BİLSEM	Bilim ve Sanat Merkezi
EBA	Eğitim Bilişim Ağı
EİT	Ekonomik İşbirliği Teşkilatı
EUROSTAT	European Community Statistical Office (Avrupa Birliği Resmî İstatistik Birimi)
EURYDICE	Avrupa Eğitim Bilgi Ağı
FATİH	Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
FEYZA	Fırsatları Artıran Eğitimde Yapay Zekâ
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
HEMBA	Halk Eğitimi Merkezleri Bilişim Ağı
HEMKAP	Halk Eğitimi Merkezlerinin Kapasitesinin Artırılması Projesi
IEA	Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu
İİT	İslam İşbirliği Teşkilatı
KEİ	Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü
MEBBİS	Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı)
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
ÖSYM	Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi

PISA	Programme for International Student Assessment (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı)
RAM	Rehberlik ve Araştırma Merkezi
SMM	Sektörel Mükemmeliyet Merkezi
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
ŞEY	Şartlı Eğitim Yardımı
TALIS	Teaching and Learning International Survey (Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Araştırması)
TIMSS	Trends in International Mathematics and Science Study (Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması)
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü)
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu)
VPN	Virtual Private Network (Sanal Özel Ağ)
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
YÖKAK	Yükseköğretim Kalite Kurulu

**MİLLÎ EĞİTİM BAKANI SAYIN YUSUF TEKİN'İN TBMM
GENEL KURULUNA HİTABI**

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanlığı, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı ve üniversitelerimizin 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifleri ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tekliflerini sunmak, 2023 Yılı Sayıştay Raporu ve Bakanlığımız uygulamaları ile yeni hedeflerimiz hakkında bilgi vermek üzere huzurlarınızda bulunmaktayım.

Bu vesile ile Genel Kurulumuzun Başkan ve üyelerini saygıyla selâmlıyorum.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Hepimizin bildiği üzere, eğitim alanı, doğası itibarıyla dinamik bir alandır. Bilimsel, pedagojik ve teknolojik gelişmeler, yenilenen ve dönüşen toplumsal ihtiyaçlar, küresel ve yerel düzeydeki farklılaşmalar, bireysel taleplerdeki çeşitlilikler değişimi zorunlu kılmakta, bizi hep daha iyisini aramaya yöneltmektedir. Bizler bu gerçeğin bilincinde olarak, geride bıraktığımız 22 yıl boyunca, Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde eğitim sistemimizi daha verimli sonuçlar üretecek bir dinamizmle yapılandırdık.

19 Kasım 2002 tarihinde hükümetimizi kurduğumuz ilk günden itibaren eğitim ortamlarımızı insani, fiziksel, bilimsel ve teknolojik altyapı açısından geçmişle mukayese edilemeyecek ve çağdaş dünyadaki standartları yakalayacak şekilde çalışmaya başladık.

Ancak mümkün olan her vesileyle ifade ettiğim üzere, bizler eğitimi yalnızca ülkemizin maddi refahını artıracak zaruri bir yatırım alanı olarak ele almadık, almıyoruz. Onu aynı zamanda kültürel ve toplumsal varlığımızın ihyasını sağlayacak dinamik ve sürekli bir öğrenme süreci olarak da tanımlıyoruz. Eğitim sürecini, yeryüzündeki varoluşumuzun temel gerekçesini ve nihai hedefini oluşturan “iyi insan” olmanın ve “kendini tanımanın” tüm koşullarını içerecek bir özgürleşme süreci olarak görüyoruz. Bu bakış açısı şüphesiz ki bizim mensubu ve takipçisi olduğumuz kadim medeniyet mirasımızın ve vizyonumuzun da bir gereğidir.

Öte yandan, bugün tüm dünyada eğitimin evrensel bir insan hakkı olduğu ve bu hakkın aynı zamanda diğer insan haklarına ulaşmanın bir yolu ve sosyal-ekonomik kalkınmanın önkoşulu olduğu yönünde küresel bir uzlaşma da söz konusudur. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, bu uzlaşmanın evrensel düzeyde geçerli olan hukuksal ifadesini oluşturmaktadır. Eğitim ile demokratik değerler arasında karşılıklı etkileşime dayalı olarak cereyan eden çok yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Eğitim, bir taraftan demokratik değerlerin özümsemesine ve gelişmesine katkı sunarken, diğer taraftan demokratik kültürden etkilenmekte, içerik ve metodoloji açısından daha çoğulcu ve kapsayıcı bir mahiyet kazanmaktadır. İleri demokrasiler, bir yanı sıra da vatandaşlarının özgür düşünme becerilerinin gelişmesi için ihtiyaç duydukları her türlü tedbiri alan yönetim biçimleridir.

Bu açıdan bakıldığında eğitim alanının, bireylerin özgür düşünme becerilerinin gelişmesi için ele alınması gereken alanların başında geldiği söylenebilir. Nitekim ileri demokrasiyle yönetilen ülkelerin eğitim sistemleri incelendiğinde, bu ülkelerin artık 20. yüzyılda kalmış olan “bilgiyi kontrol etme ve öğrencilere belirli düşünceleri aşılama” misyonunu terk ettikleri ve öğrencilerin becerileri ile özgür düşünme kapasitelerini artıracak şekilde örgütlendikleri görülmektedir.

Bu nedenle demokratik yönetimler, sürekli olarak öğrencilerin bireysel becerilerine, ilgi alanlarına, öğrenme hızlarına ve mizaçlarına uygun pedagojik bir arayış içerisindedirler. Bu arayış, bir yanıyla başta okullar olmak üzere tüm öğrenme alanlarının demokratik bir içerik kazanmasını sağlarken, diğer yanıyla da demokratik bilinci yüksek ve çağdaş değerlere entegre bir öğrenci profilinin oluşmasına katkı sunmaktadır. Bu da, günümüzde eğitimin yalnızca okullarla sınırlı tutulmaması gerektiğini ve esasında tüm yaşam alanlarının bu doğrultuda işlevsel kılınabileceğini göstermektedir.

Eğitim, yalnızca belirli mekânlara özgülenebilecek formel süreçlere işaret eden temel bir insan hakkı değil; aynı zamanda en geniş anlamıyla demokrasinin teminatı, toplumsal adaletin güvencesi ve sürdürülebilir kalkınmanın lokomotifidir. Her bir bireyin kendi potansiyelini gerçekleştirebilmesinin vasıtası, toplumsal gelişme ve kalkınmanın tabii yolu, millî kimliği inşa ve tahkim etmenin felsefi temeli ve evrensel olana katılmanın rasyonel imkânıdır.

Bu çok yönlü işlev ve önemi dolayısıyla eğitim kavramı kısa-orta ve uzun vadeli tüm eylem planlarının en merkezi olgusu olarak öne çıkmaktadır. Nitekim bizler de Millî Eğitim Bakanlığı olarak bu bilinçle hareket ediyor, gerek Anayasamızla gerekse ülkemizin taraf olduğu muhtelif uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmış olan eğitim hakkının tüm yönleriyle tahakkuk etmesi ve her alanda işlevsel olması için yoğun bir şekilde çalışıyoruz.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nden Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'den Avrupa Konseyi Sözleşmelerine kadar, uluslararası taahhütlerimiz doğrultusunda insan haklarına dayalı bir eğitim politikasını tesis etme çabası içindeyiz.

Bu çabamızı, sadece uluslararası taahhütlerin yerine getirilmesi yönündeki bir ödev olarak değil; aynı zamanda milletimizin köklü eğitim geleneğinde

vücut bulan insan hakları, adalet ve hikmet anlayışının tabii bir gereği ve ülkemize karşı asli sorumluluğumuz olarak görüyoruz.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Cumhuriyetimizin ikinci asrına tekabül eden 21. yüzyılın ülkemiz için bir maarif çağı olarak tecelli edeceğine içtenlikle inanıyoruz. Bu inancımız ve Türkiye Yüzyılı vizyonumuz doğrultusunda istişarelerle geliştirdiğimiz politikalarımızı bilimsel ve pedagojik ilkeleri gözeterek oluşturuyor; eğitimin hem insani varoluşumuzun evrensel doğasına uygun ve onu geliştiren bir felsefe üzerine kendisini konumlandırması hem de ait olduğumuz tarihin, geleneğin ve medeniyetin temel karakteristiğini taşıyan millî bir içerikle şekillenmesi için gayret sarf ediyoruz.

Şüphesiz ki, özgünlüğün ve evrenselliğin uyumlu birlikteliğini temsil eden bu gayretimizin temelinde Cumhuriyetin kurucu iradesi vardır. 1921 yılında, Millî Mücadele'nin en çetin günlerinde Gazi Mustafa Kemal Atatürk eğitim sistemine egemen olması gereken “millî terbiye programını” “seciye-i milliye ve tarihiyemizle mütenasip bir kültür” olarak tanımlıyor. Devamında da “...dehayı milliyemizin inkişaf-ı tamı ancak böyle bir kültür ile temin olunabilir. Lalettayin bir ecnebi kültürü şimdiye kadar takip olunan yabancı kültürlerin muhrip neticelerini tekrar ettirebilir. Kültür zeminle mütenasiptir. O zemin milletin seciyesidir.” cümlelerini kuruyor.

Bu ufuk, eğitim politikalarımızın taşıyıcı sütunlarını oluşturan güçlü bir perspektifi bizlere sunmaktadır:

- Millî ve manevi değerlere dayalı, köklerimize bağlı bir anlayış.
- Evrensel standartlarla uyumlu bir kalkınma vizyonu.
- Bireyin irfanını ve vicdanını özgür kılan, insan haklarına ve adalete dayalı bir sistem.

Bir yandan milletimizin seciyesiyle, yani millî karakteriyle yoğrulmuş bir eğitim anlayışını işaret ederken, diğer yandan kültürün, milletlerin kendi kimliklerine ve köklerine yaslanarak yükselmesi gerektiğini açıkça vurgulamaktadır. Bu, eğitimde yabancı tesirlerin yıkıcı etkilerinden arınmış, milletimizin tarihî birikimi ve kimliğiyle uyumlu bir kültür ve terbiye anlayışının önemini gözler önüne sermektedir.

Bakanlık olarak biz de eğitimi, toplumu diri tutan, millî bilincimizi pekiştiren ve insanımızı özgür, bağımsız, irfan ve hikmetle yoğrulmuş bireyler hâline getiren bir zemin olarak ele alıyoruz. Çünkü biliyoruz ki eğitim, bir milletin hürriyetini ve bağımsızlığını koruyabilmesi için en büyük güçtür. Bu şuurla, millî kültürümüzü esas alan, evrensel standartlarla uyum içinde olan, insanı merkeze koyan bir eğitim sistemi inşa ediyoruz.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim sistemimiz ve buna dayalı olarak geliştirdiğimiz eğitim politikalarımız, tarihî birikimimizi gelecekle buluşturmanın sorumluluğunu taşır. Biz, bireyin hak ve özgürlüklerini önceleyen ve toplumsal bütünlüğü güçlendiren bir anlayışla eğitimi, millî iradenin taşıyıcı unsuru olarak görüyor, onu ideolojik bakış açılarının dar kalıplarına sıkışmış bir araç olmaktan çıkararak, milletimizin asli karakterine yaslanan, ortak değerlerimizi ihya eden bir anlayışla şekillendiriyoruz. Bu anlayış, yalnızca bireyin akademik kazanımlarını değil; onun aidiyet bilincini, insana ve topluma hizmet etme şuurunu, irfan ve hikmetle yoğrulmuş özgür bir düşünce yetisini merkeze almaktadır. Çünkü biliyoruz ki, kendisiyle ve kimliğiyle barışık olan bir insan, geleceği şekillendiren iradeyi de kararlılıkla ortaya koyar.

Şükürler olsun ki bugün, eğitim sistemimizi ideolojik tahakkümün bir aracı hâline getiren, toplumun inançlarını baskı altına almaya çalışan,

bireyin vicdanını yok sayan yasakçı zihniyet ve yaklaşımlardan kurtarmış olmanın haklı gururunu yaşıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde attığımız kararlı adımlarla, eğitimde gerçekleştirdiğimiz reformlarla toplumsal eşitlik ve adaleti tesis edecek sağlam bir altyapı kurduk. İnançlarını özgürce yaşamak isteyen vatandaşlarımızın bu haklarına sahip çıkarken, eğitim sistemimizi ideolojik kısıtlamalardan arındırarak her bir ferdimizin eşit ve adil bir zeminde eğitim almasını sağladık.

Adaletsiz katsayı uygulamalarıyla Anadolu'nun evlatlarının yollarını kapatan, başörtüsü yasağıyla genç kızlarımızı üniversite kapılarından geri çeviren, millî ve manevî değerlerimize sırt çeviren; antidemokratik dayatmalarla milletimizin inançlarını baskı altına almaya çalışan ve kendi kültürüne yabancılaşmış zihniyet, tarih önünde mahkûm edilmiştir. Memnuniyetle ifade etmek isterim ki o günler artık geride kalmıştır. AK Parti iktidarlarının kümülatif birikimleri eşliğinde devam eden demokrasi yolculuğumuz boyunca her türlü yasakçı anlayışla mücadele edilmiş ve tüm baskıcı yaklaşımlar tarihin tozlu raflarına kaldırılmıştır. Bu dönemde milletimizin bütün renklerini ve inançlarını kucaklayan “vicdanlara hürriyet, inançlara serbestiyet” tanıyan özgürlükçü bir laiklik anlayışı benimsenmiştir. Yasakçı zihniyet tasfiye edilirken, inanç ve düşünce hürriyetini devletin teminatı altına alan ve bireylerin vicdanlarını özgürleştiren bir düzen inşa edilmiştir.

Yasaklarla örülmüş bu hazin geçmişi ardımızda bırakmanın huzuru ve özgüveniyle ülkemiz her alanda büyük bir gelişme ivmesi yakalamış, eğitim ise bu sürecin lokomotif alanlarından biri olmuştur. Eğitim sistemimiz artık insan haklarını, demokratik değerleri ve millî hassasiyetleri aynı potada eriterek milletimizin tarihî yürüyüşüne rehberlik etmektedir. Hiçbir ideolojinin ya da dogmanın arkasına saklanmadan, her bireye eşit fırsatlar sunmayı hedefleyen bu vizyon, eğitimde adaleti ve toplumsal barışı esas almaktadır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim, AK Parti hükûmetlerinin daima önceliği olmuş, bütçelerimizde en büyük pay bu alana ayrılmıştır. Eğitim alanındaki tüm yatırımlarımızın ardında, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliği ve vizyonu bulunmaktadır. Kendilerine, eğitimi her zaman öncelikli gören yaklaşımları için şahsım ve Bakanlığımız adına şükranlarımı sunuyorum.

Millî Eğitim Bakanlığı 2002 yılında merkezi yönetim bütçesinden en büyük payı alan 4. kurum iken, 2003'ten itibaren bu sıralamada en üst sıraya yükselmiştir. 2025 yılı itibarıyla eğitim bütçemiz, 2 trilyon 186 milyar TL'lik bir kaynakla, merkezi yönetim bütçesinin %14,84'üne tekabül etmektedir.

Müsaadenizle bugün itibarıyla eğitimde ulaştığımız seviyeyi temel göstergeler açısından ve muhtelif rakamlar eşliğinde sizlerle paylaşmak istiyorum. Komisyon görüşmelerinde tüm detaylarıyla sunduğumuz üzere;

- Derslik sayımız, 2002'de 367 bin iken bugün 734 bine ulaşmıştır. Bu sayede, derslik başına düşen öğrenci sayısı, ilköğretimde 36'dan 23'e, ortaöğretimde ise 30'dan 22'ye düşmüştür.
- Öğretmen kadromuz, 2002'de resmi okullarımızda 515 bin iken bugün 1 milyon 42 bini aşmıştır. Görevdeki öğretmenlerimizin %79'u hükûmetlerimiz döneminde atanmış, bu süreçte toplam 819 bin öğretmenimizin ataması gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Bakanlığımıza bağlı özel okullarımızda da 164 bin öğretmen görev yapmaktadır.

Böylece, eğitim sistemimizde gerçekleştirdiğimiz iyileştirmeler sayesinde, ülkemiz OECD ortalamalarına erişmiş ve uluslararası göstergelerde hak

ettiği konuma ulaşmıştır. Bu başarı, ülkemiz adına gurur verici, çocuklarımız adına ise memnuniyet veren bir kazanımdır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Plan ve Bütçe Komisyonunda gerçekleştireceğimiz çalışmalarını detaylıca paylaşmıştım. Bugün ise 2025 yılı için eğitimde odaklanacağımız öncelikli alanları, siz değerli milletvekillerimizin dikkatine sunmak istiyorum.

Ama öncesinde asrın felaketini yaşadığımız 11 ilimizdeki okullaşma çalışmalarımız hakkında çok kısa bir bilgi vermek istiyorum. Felakette 1295 okulumuz (9935 derslik) yıkılmış veya kullanılamaz hale gelmiştir. Şu ana kadar 501 okulun (7274 derslik) yapımı tamamlanmış ve eğitim öğretime başlanmıştır. 740 okulumuzun (12.510 derslik) ise yapımı devam etmektedir. Yapımı devam eden dersliklerimizle beraber 11 ilimizde toplam 19.784 yeni derslik hizmete sunulmuş olacaktır. Sayın Cumhurbaşkanımızın özellikle talimatlandığı şekilde 11 ilimizin tamamında 6 Şubat felaketinden önceki derslik sayımızın % 10 üstünde bir kapasite oluşmuş olacaktır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim ailemiz için öncelikli olan ve 2025 yılında gündemimizde olacak belli başlıklar hakkında sizleri bilgilendirmek istiyorum.

Eğitimde kaliteyi artırma konusundaki hassasiyetimiz, yalnızca ulusal ölçekte değil, uluslararası alanda da kendini göstermektedir. Türkiye'nin katılım sağladığı uluslararası izleme ve değerlendirme çalışmalarından elde edilen sonuçlar, bu gayretlerimizin somut karşılığını görmek açısından memnuniyet vericidir.

Eğitim politikalarımızın dđnya standartlarıyla uyumlu bir Şekilde ilerlediğini, bu araŐtırmaların ortaya koyduğu sonuÇlarla daha net gđzlemliyoruz. Biz, bu alandaki çabalarımızı artırarak Tđrkiye'nin eğitimdeki gđcđnđ uluslararası platformlarda daha da yukarı taŐıtmakta kararlıyız.

Uluslararası izleme ve değerlendirme çalışmalarında elde edilen sonuÇlar da bu stratejilerin doğruluğunu teyit etmektedir. Bu alanlara ilişkin daha detaylı verileri paylaşmak istiyorum.

Aralık 2023'te yayımlanan PISA 2022 raporuna gđre, Tđrkiye son 20 yılda matematik ve fen bilimleri alanlarında performansını istikrarlı bir Şekilde artıran yalnızca dđrt đlkeden biri olmuştur.

Ayrıca, fiziksel ve sosyal đđrenme ortamları açısından Tđrkiye'nin OECD đlkelerinden daha iyi bir seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Benzer Şekilde, 4 Aralık 2024'te yayımlanan TIMSS 2023 sonuÇları da bu başarıyı pekiştiren diğer önemli bir kaynaktır. TIMSS 2023 raporuna gđre, Tđrkiye hem kısa hem de uzun vadede performansını istikrarlı bir Şekilde artıran đlkeler arasında yer almaktadır.

Özellikle 4. sınıf dđzeyindeki sonuÇlar, Avrupa ve OECD đlkeleri arasında Tđrkiye'nin elde ettiği baŐarıların kanıtıdır. Tđrkiye, 4. sınıf fen bilimleri alanında Avrupa đlkeleri arasında 1. sırada, matematik alanında ise 2. sırada yer almıştır. Bu başarının daha çarpıcı bir boyutu ise, Tđrkiye'nin uygulamaya katılan tđm đlkeler ve OECD đlkeleri arasında her iki alanda da puanını en fazla artıran đlke olmasıdır.

Örneğin, 4. sınıf matematik alanında Tđrkiye, ilk defa uygulamaya dāhil olduğu 2011 yılında 50 đlke arasında 469 puanla 35.sırada iken TIMSS 2023 uygulamasında puanını 553'e yđkseltmiŐtir. Bu puanla Tđrkiye

araştırmaya katılan ülkeler arasında 8. sırada, OECD yesi ülkeler arasında ise 4. sırada yer almıştır.

Matematik alanındaki bu dikkat çekici yükseliş, fen bilimleri alanındaki başarılarımızla da talanmıştır. Türkiye 4.sınıf fen bilimleri alanında uygulamaya ilk kez dâhil olduğu 2011 yılında 463 puanla 36.sırada iken TIMSS 2023 uygulamasında 570 puanla araştırmaya katılan ülkeler arasında 4.sıraya, OECD yesi ülkeler arasında ise 2.sıraya yükselmiştir. Uygulamaya katılan ülkelerin ortalamasından tam 76 puan daha yüksek bir performans sergilediğimizin altını özellikle çizmek isterim.

Bu sonuçlar, Türkiye'nin eğitimdeki ilerlemesini uzun vadeli bir süreçte nasıl istikrarlı bir şekilde srdrdğun de ortaya koymaktadır.

8. sınıf düzeyindeki sonuçlar da Türkiye'nin eğitimde kat ettiği mesafeyi güçlü bir şekilde teyit etmektedir.

Bildiğiniz üzere 8.sınıf düzeyinde uygulamaya ilk defa 1999 yılında dâhil olduk. Katıldığımız bu ilk uygulamada 38 ülke arasında matematikte 429 puanla 31, fen bilimlerinde ise 433 puanla 33. sıradaydık. 2023 uygulamasında ise 44 ülke arasında matematik alanında 509 puanla 13, fen bilimlerinde ise 530 puanla 7.sırada yer aldık.

Türkiye, 8. sınıf fen bilimleri alanında Avrupa lkeleri arasında 3. sırada yer alarak bu alandaki başarısını bir kez daha ortaya koymuştur. Dahası, fen bilimleri alanında OECD yesi ülkeler arasında puanını en fazla artıran 1. lke, matematik alanında ise puanını en fazla artıran 2. lke olmayı başarmıştır.

Türkiye TIMSS 2023'te, tüm sınıf düzeyi ve alanlarda bugüne kadarki en yüksek başarı sırasını elde etmiştir. Her iki sınıf düzeyinde de kaydedilen bu sonuçlar, yaptığımız yatırımların sadece eğitim göstergelerine değil, doğrudan ğrenci başarısına da yansıldığını teyit etmektedir. Bu durum

okullarımızda verilen eğitimin niteliğini güçlendiren reformların etkisinin açık bir kanıtıdır.

Aynı zamanda bu başarılar, AK Parti hükûmetleri döneminde, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde atılan kararlı adımların ve kesintisiz sürdürülen reformların sonucudur.

Yapılan yatırımlar, hayata geçirilen politikalar ve sahadaki özverili çalışmalar, bugün uluslararası platformlarda Türkiye'yi güçlü bir konuma taşıyan bir başarı hikâyesine dönüşmüştür.

Bu başarı hikâyesinin yazılmasına emek veren başta öğretmenlerimiz olmak üzere öğrencilerimize, velilerimize, yöneticilerimize ve bakanlarımıza içtenlikle teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,

Eğitim politikalarımızın uluslararası standartlarla uyumunu da değerlendirmek büyük önem arz etmektedir.

Bu bağlamda, OECD tarafından 2024 yılında yayımlanan “Bir Bakışta Eğitim” raporu, öğretmen başına düşen öğrenci sayısındaki iyileşmeleri uluslararası bir perspektifle ele almıştır. Rapora göre, OECD genelinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ilkokulda 14, ortaokul ve ortaöğretimde ise 13 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin bu alanda ortaöğretim düzeyinde OECD ortalamasına ulaşmış olması, kaydettiğimiz ilerlemenin önemli bir göstergesidir.

Bu başarıyı destekleyen bir diğer önemli veri ise okullaşma oranlarında gözlemlenmektedir. Aynı rapora göre, Türkiye'de 6-14 yaş aralığında okullaşma oranı %98,8 ile OECD ortalamasının (%98,4) üzerinde yer almıştır.

Eğitim harcamaları açısından da Türkiye, OECD lkeleriyle uyumlu bir düzeye ulaşmıştır. OECD raporuna göre, Türkiye’de eğitim harcamaları tüm kamu harcamalarının %10,7’sini oluştururken, OECD ortalaması %10’dur.

Ayrıca PISA kapsamında yapılan anketler, fiziksel ve sosyal öğrenme ortamlarına ilişkin çarpıcı veriler sunmaktadır. Bu verilere göre, Türkiye’deki fiziki ve sosyal öğrenme ortamlarının, OECD lkelerinin ortalamasından daha iyi durumda olduğu tespit edilmiştir.

Bu verilere ilişkin detaylı bilgi sahibi olmak isteyen milletvekillerimizi 7-9 Mayıs 2025 tarihlerinde 59.’su İstanbul’da düzenlenecek olan PISA Yönetim Kurulu Toplantısı’na davet ediyorum.

Dünyanın dört bir yanından 90 ülkeyi temsilen yaklaşık 200 kişinin bir araya geleceği bu toplantıda OECD’den gelen resmî yazıdaki ifadeyle “Türkiye’nin eğitim alanında gerçekleştirdiği başarıların diğer ülkelere aktarılması ve eğitim sistemimizden elde ettiğimiz tecrübelerin paylaşılması” planlanmaktadır.

Elde ettiğimiz bu başarılar yalnızca PISA ve TIMSS gibi uluslararası değerlendirme programlarıyla sınırlı değildir. 2024 yılında yayımlanan Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) İnsani Gelişme Raporu’na göre Türkiye, eğitim göstergelerinde de dünya ortalamasının üzerine çıkmıştır. Rapora göre, ülkemizin 2002 yılında 12,1 olan beklenen eğitim süresi, 19,7 yıla; 5,7 olan ortalama eğitim süresi ise 8,8 yıla yükselmiştir. Bu durumda, beklenen eğitim sresinde 13 ve ortalama eğitim sresinde 8,7 olan Dünya ortalamasının üzerinde bir başarı elde ettiğimiz görülmektedir. Bununla birlikte, ülkemiz 193 ülke arasında 45. sıraya yükselerek st üste dördüncü kez “ok yüksek insani gelişme” kategorisinde yer almayı başarmıştır. Bu, hepimiz için bir gurur vesilesidir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

2025 yılına dair öncelikli temalarımızdan biri olarak ele aldığımız **Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**, yalnızca bir eğitim reformu değil; milletimizin tarihî ve manevi mirasını çağın gerekleriyle harmanlayan bir gelecek tasavvurunun tezahürüdür. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, eğitim yoluyla şahsiyet inşasını esas alan, sadece bilgiye ulaşan değil; bilgiyi hikmetle yoğurup erdemle hayata geçiren bir nesil yetiştirme idealine dayanmaktadır.

Bizler, eğitimde yalnızca akademik başarıyı değil, bütüncül bir anlayışla insanı her yönden kuşatan bir terbiyeyi esas alıyoruz. Çünkü şahsiyet olmadan bilgi, derinlik kazanmayan bir yüzeyden ibaret kalır; irfanla taçlanmayan bir diplomaysa yalnızca bir belgeden öteye gidemez. Bu yüzden Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, öğrencilerimizi yalnızca akademik anlamda başarılı bireyler değil; ahlakıyla, duruşuyla ve irfanıyla topluma yön verecek öncü nesiller hâline getirmeyi hedeflemektedir.

Milletimizin tarihî ve kültürel derinliğini evrensel değerlerle buluşturan modelimiz; insanı merkeze alarak, bireysel farklılıkları gözetken, öğrenme süreçlerini anlamaya ve geliştirmeye odaklanan bir sistem inşa etmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, konuşmamın başında da vurguladığım üzere, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün işaret ettiği “seciye-i millîye” ve “tarihiyemizle mütenasip bir kültür” idealini temel alarak şekillenmiştir. Modelimiz, milletimizin köklerinden kopmadan, tarihî ve kültürel mirasını geleceğin ihtiyaçlarıyla harmanlama kararlılığının ürünüdür.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, bilimsel temellere dayalı bir planlama süreciyle hayata geçirilmiştir.

Eğitim bilimlerinin temel ilkelerine uygun olarak yürütülen ihtiyaç analizi çalışmaları kapsamında, 81 il millî eğitim müdürlüğünde program değerlendirme komisyonları kurulmuş; oğretmenlerimizin karşılaştığı zorluklar, mevcut programların eksiklikleri ve oğrencilerin beklentileri detaylı bir şekilde değerlendirilmiştir. Bu süreçte, 17 bin oğrenciden alınan geri bildirimler de dâhil olmak üzere, geniş bir veri seti oluşturulmuş ve analiz edilmiştir.

Modelimizin hazırlanışında ulusal ve uluslararası raporlardan, OECD ve Dünya Bankası gibi kuruluşların çalışmalarından ve farklı ülkelerin eğitim programlarının kapsamlı analizlerinden yararlanılmıştır. Program geliştirme sürecinde, 260 akademisyen ve 700'n üzerinde oğretmen tam zamanlı görev almış, 3 binin üzerinde uzman ve oğretmen ise katkı sunmuştur. Sürecin her aşamasında görüş ve önerilere başvurularak, katılımcı ve kapsayıcı bir anlayış benimsenmiştir.

Eğitim anlayışımızda oğrenciler, sürecin edilgen birer unsuru değil; öznesidir. Bizler, eğitimde yalnızca bireysel başarıları önceleyen değil; topluma karşı sorumluluğunu hisseden, eleştirel düşünebilen, çözüm üreten, aynı zamanda yüksek bir ahlaki idrake sahip bireyler yetiştirme abasındayız.

Yeni mfredatımız, oğrencilerimizi zihinsel, sosyal, duygusal ve manevi boyutlarıyla bütüncül bir anlayışla geliştirmeyi hedefleyen bir ereve sunmaktadır. Bu modelle eğitim sistemimizde bireysel farklılıkları gözetiyor, oğrenme süreçlerini kişiselleştiriyor ve sosyal sorumluluk bilinci yüksek bireyler yetiştirmeyi esas alıyoruz. Eğitimde bir yarışma anlayışını reddederek, iş birliğini ve dayanışmayı merkeze alıyoruz. Oğrencilerimize bilginin araçsal niteliğinin yanında insan olmanın asli bir unsuru olduğunu da oğretiyoruz.

Ote yandan, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde Matematik, Fen Bilimleri ve Trk Dersi Oğretim Programlarında yer alan becerileri PISA yeterli

düzeylerinde ele alınan üst düzey becerilerle ilişkilendirerek başarı çitımızı gelecek yıllardaki uluslararası sınavlarda daha da yukarıya taşımayı hedefliyoruz.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin temel taşlarından biri de dilimizdir. Türkçe, bir iletişim aracı olmanın ötesinde, milletimizin tarihî ve kültürel birikiminin taşıyıcısıdır. Yeni müfredatımızda dil eğitime büyük bir önem veriyor, evlatlarımızın dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştiren bir anlayışı benimsiyoruz. Türkçemizin zenginliğini korumak yönündeki çalışmalarımız aynı zamanda kültür ve medeniyetimizin kalıcılığına yönelik bir çaba olarak görülmelidir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Türkiye Yüzyılı vizyonu, insanımızın bireysel becerilerini geliştiren, onları üretken ve yenilikçi bir toplumun üyesine dönüştüren güçlü bir mesleki eğitim anlayışını da beraberinde getirmektedir. Bu vizyonla hareket ederek, mesleki eğitimi yeniden ihya ve inşa ediyor, gençlerimizin istihdama güçlü bir şekilde katılmasını sağlamak için tüm paydaşlarımızla el ele veriyoruz.

Mesleki eğitim, bir milletin kalkınma yolundaki en önemli dinamiklerinden biridir. Ancak, yalnızca gençlerimize bir meslek kazandırmak değil, aynı zamanda onları özgüvenli bireyler hâline getirmek de bu sürecin ayrılmaz bir parçasıdır. İşte bu nedenle biz, eğitim yoluyla sadece meslek sahibi bireyler değil; aynı zamanda ahlakıyla, erdemıyla ve üretkenliğiyle topluma katkı sağlayan fertler yetiştirme kararlılığındayız.

Gençlerimizin eğitim hayatlarını tamamladıktan sonra gelecek kaygısı taşımamalarını sağlamak adına mesleki eğitimi sektörel ihtiyaçlarla entegre bir şekilde yeniden yapılandırıyoruz. Bu bağlamda, meslek

kuruluşları ve sektörün öncü işletmeleriyle güçlü iş birlikleri başlattık ve bu süreçte yenilikçi projeler geliştirmeye devam ediyoruz.

Eğitim-istihdam-üretim döngüsünü güçlü bir şekilde kurarak, beşerî sermayemizi nitelikli iş gücüne dönüştürmek için çalışıyoruz. Bu doğrultuda hayata geçirdiğimiz “Bölge, İhtisas, Sektör İçi ve Sektöre Entegre” okul programları, mesleki eğitimin çeşitliliğini artırmakta ve gençlerimizin mesleki becerilerini geliştirmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın onayıyla 10 Ağustos 2024 tarihinde resmîyet kazanan Mesleki ve Teknik Eğitim Politika Belgesi, bu alandaki dönüşümün en önemli kilometre taşlarından biridir. Belge; erişim, kalite ve istihdama hazırlık olmak üzere üç ana tema altında 74 strateji belirleyerek mesleki eğitimi yeniden tanımlamaktadır. Bu kapsamda, meslek lisesi mezunlarının girişimcilik yeterliliklerini geliştirmek, finansal kaynaklara erişimlerini kolaylaştırmak ve istihdam teşviklerinde öncelik sağlamak gibi yenilikçi politikalarla öğrencilerimizin hayatlarına dokunuyoruz.

Mesleki eğitimin temellerini erken yaşlarda atmak adına başlattığımız Zanaat Atölyeleri, 7. ve 8. sınıf öğrencilerimize temel mesleki beceriler kazandırmayı ve iş hayatına uyum sağlamalarını hedeflemektedir. Bugün, 19 ilde 272 okulda 10 meslek alanında hayata geçirilen bu program, geleceğin yetkin zanaatkârlarını ve girişimcilerini yetiştirecek bir ekosistem inşa etmektedir.

Organize sanayi bölgelerinde faaliyet gösteren meslek liseleri, eğitimi doğrudan üretimle buluşturan projelerimizden biridir. Bugün, 2 bin 499 resmî mesleki ve teknik Anadolu lisemizde 1 milyon 27 bin 14 öğrencimiz eğitim görmektedir. Mesleki eğitim merkezi programlarına kayıtlı öğrenci sayısı ise 453 bin 469’a ulaşmıştır. Bu rakamlar, ülkemizin mesleki eğitimde geldiği noktayı güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır.

Özel meslek liselerinin gelişimine de büyük önem veriyoruz. Geçtiğimiz yıl, organize sanayi bölgeleri içinde ve dışında bulunan özel meslek liselerinde öğrenim gören 129 bin 956 öğrencimize toplam 2,9 milyar TL destek sağladık. 2025 yılı bütçemizde ise bu destekleri artırarak 4,1 milyar TL'ye çıkardık. Bu yatırımlarla mesleki eğitimin her kesime ulaşmasını ve gençlerimizin hayata daha donanımlı bir şekilde atılmalarını hedefliyoruz.

Mesleki eğitimi güçlendirmek için veri temelli politikalar geliştiriyoruz. Bu kapsamda, MEB, TÜİK, İŞKUR, SGK ve YÖK arasında kurulan veri tabanı sistemi sayesinde, öğrencilerimizin kariyer yollarını takip ederek eğitim programlarını sektörün ihtiyaçlarına göre şekillendiriyoruz.

Bu sistem, gençlerimizi yalnızca bugünün değil, geleceğin iş gücü piyasasına hazırlayan bir yol haritası sunmaktadır.

Mesleki eğitimdeki bu dönüşüm, milletimizin kalkınma hikâyesinin de ayrılmaz bir parçasıdır. Eğitim yoluyla gençlerimizi güçlü birer birey hâline getirirken, ülkemizi de güçlü yarınlara taşıyoruz. Bu yolda çalışmaya, üretmeye ve geleceği birlikte inşa etmeye kararlıyız.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim yolculuğumuzda, velilerimiz, eğitimin asli paydaşı olarak en az öğretmenlerimiz kadar kritik bir rol üstlenmektedir. Zira çocuğun ilk mektebi, aile ocağıdır. İlk rehberleri ise anne ve babalarıdır. Çocuklarımızın ruhunu yoğuran, şahsiyetlerini şekillendiren değerler, önce bu yuvalarda mayalanır. Velilerimiz, bir neslin ihyasını hedefleyen bu mukaddes gayenin en temel paydaşlarıdır. Onlar, çocuklarımıza yalnızca rehberlik eden değil; aynı zamanda onlara öz güven aşıl原因, ahlaki ve manevi değerlerini kökleştiren, hayat yolculuğunda sağlam bir istikamet çizen yol arkadaşlarıdır.

OECD'nin 2024 yılında yayımladığı "Ebeveynlerin Duygusal Desteği ve Gençlerin İyi Olma Hâli" raporu da bu gerçeği gcl bir Şekilde teyit etmektedir. Raporda, ebeveynlerinden duygusal destek gören çocukların akademik başarılarının daha yüksek olduğu, öz güvenlerinin arttığı ve zorluklarla daha kolay başa çıkabildiği açıkça belirtilmiştir. Bu tespit, bizim yıllardır savunduğumuz bir anlayışı bir kez daha uluslararası bir perspektiften desteklemektedir.

Eğitimde başarı, okul ve ailenin iş birliğiyle yükselir. Bu bilinçle hareket ederek, çocuklarımızın potansiyellerini en st seviyeye çıkaracak bir iş birliği modeli geliştirmeye kararlıyız. On İkinici Kalkınma Planı (2024-2028) ve Bakanlığımızın 2024- 2028 Stratejik Planı'nda bu anlayışı somutlaŐtıran düzenlemeler yapıldı. Okul-aile iş birliğini güçlendirmek, farkındalık geliştirmek ve velilerimizi eğitim sürecine dâhil etmek amacıyla özel tedbirler hayata geçirildi.

Velilerimizin, ğretmenlerimizle sağlıklı bir iletişim kurmasını sağlamak ve okul ortamında daha etkin bir iş birliği modeli oluşturmak amacıyla Okul Randevu Sistemi'ni devreye aldık. Bu sistem, velilerimizin pedagojik anlamda iş birliğine dâhil olmalarını kolaylaştıracak bir zemin sunmaktadır.

Ayrıca, Hayat Boyu ğrenme çerçevesinde yürütülen Aile Okulu Programı'na Ebeveyn Okulu Programı'nı ekleyerek, ailelerin eğitimin bir parçası olmasını hedefledik. Bu program, yalnızca ailelerimizi bilinlendirmekle kalmayıp, çocuklarımızın sosyal ve duygusal gelişimlerine de önemli katkılar sunmaktadır.

Velilerimizin eğitim sürecine daha fazla katkı sunmalarını sağlamak ve onlarla okullarımız arasında gcl bir bağ kurmak için hayata geçirdiğimiz Velivizyon Platformu, bu çabamızın en somut adımlarından biridir. Velivizyon, yalnızca velilerimizi bilinçlendiren bir mecra değil; aynı

zamanda onların eğitim sürecine aktif katılımını sağlayan bir köprü niteliğindedir.

Bu platformda hazırlanan “Ailem” dizisi ve 17 kamu spotu, velilerimizin çocuklarımızın sosyal, duygusal ve akademik gelişimlerine daha bilinçli bir şekilde destek olmalarını amaçlamaktadır. Velivizyon, çocuklarımızın zamanlarının çoğunu okul dışında geçirdiği gerçeğinden hareketle, velilerimizi bu süreçte daha etkin bir paydaş hâline getirme hedefiyle tasarlanmıştır. Temel eğitimde aileleri eğitim sürecine dâhil etme amacıyla hazırlanan “Ailemle Eğitim Yolculuğum Programı” uygulamaya konulmuştur.

Benzer şekilde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile yürüttüğümüz ortak çalışmalar, bu alandaki vizyonumuzu daha da ileri taşımaktadır. Velilerimizin öğretmenlerimizin yükünü paylaşan, çocuklarımıza örnek olan ve onların geleceğini şekillendiren asli unsurlar hâline gelmesi, eğitimde hedeflediğimiz kalkınmanın temelidir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

“Türkiye Yüzyılı” vizyonu ile eğitimde dijitalleşmeyi, hem bireysel hem de kolektif ilerlememizin temel bir bileşeni olarak görüyor ve bu anlayışla hareket ediyoruz.

Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında, dijital teknolojilerin sunduğu imkânları yalnızca eğitim sistemimizin her kademesine entegre etmekle yetinmiyor; aynı zamanda bu teknolojileri üreten, geliştiren ve eğitim süreçlerine yön veren bir anlayışı da merkeze alıyoruz. Amacımız, öğrencilerimizin bilgiye erişimini kolaylaştırırken öğrenme süreçlerini daha etkin hâle getirmek ve ülkemizi eğitim teknolojilerinde küresel bir lider konuma taşımaktır. Bu bağlamda, eğitimde kullanılan teknolojilerin pasif bir tüketicisi değil, aktif bir üreticisi olmayı hedefliyor; eğitim

teknolojilerinin millî bir perspektifle geliştirilmesini öncelikli bir hedef olarak görüyoruz.

Türkiye, FATİH Projesi ile dünya genelinde öncü bir eğitimde dijitalleşme hamlesi gerçekleştirdik. Bugün etkileşimli tahtalarla donatılmış sınıflarımız ve geniş bant internet altyapımız sayesinde, eğitimin her köşeye eşit ve kaliteli bir şekilde ulaştırıldığı bir sistem inşa ettik. Birleşmiş Milletler ve OECD gibi uluslararası kuruluşlar, Türkiye'yi dijital eğitim teknolojilerinde lider ülkeler arasında göstermekte ve bu alandaki başarılarımızı takdir etmektedir.

Pandemi döneminde, dijital eğitim platformlarımızın gücü sayesinde öğrenme kayıplarını en aza indirdik. TRT EBA kanalları ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ile öğrencilerimize kesintisiz eğitim sunduk. Bugün EBA, dünya genelinde en büyük dijital eğitim platformlarından biri olarak, milyonlarca öğrenci ve öğretmenimize hizmet vermektedir. Bu platform, yalnızca ders içerikleriyle sınırlı kalmayıp, interaktif materyaller ve zenginleştirilmiş eğitim içerikleriyle öğrencilerimize geniş bir öğrenme yelpazesi sunmaktadır.

Dijitalleşme hamlelerimiz yalnızca öğrencilerimiz için değil, öğretmenlerimiz için de yeni ufuklar açmaktadır. Öğretmen Bilişim Ağı (ÖBA) sayesinde öğretmenlerimize dijital beceri kazandırma ve mesleki gelişimlerini destekleme imkânı sunduk. ÖBA, 53 farklı alanda yüzlerce eğitim içeriğiyle öğretmenlerimizin hizmetindedir. Ayrıca, Dijital Öğretmen Ekosistemi projesiyle öğretmenlerimizin dijital yetkinliklerini artırmayı ve onların bu alandaki potansiyelini daha da geliştirmeyi hedefliyoruz.

MEBİ Bireysel Öğrenme Platformu ise öğrencilerimize kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimi sunan bir diğer önemli adımımızdır.

Bu platform, öğrencilerimizin sınavlara hazırlık süreçlerini desteklerken aynı zamanda derslere takviye olacak nitelikte dijital kaynaklara kolay erişim sağlamaktadır. Ayrıca platform bünyesinde yer alan öğrencinin öğrenme izlerini takip eden yapay zekâ destekli sanal asistan “KANKA” ile öğrencilerimize rehberlik sunulmaktadır.

Eğitimde dijitalleşme hamlelerimiz, yalnızca mevcut teknolojilerin kullanımıyla sınırlı değildir. Aynı zamanda eğitim teknolojileri sektörünün gelişimini destekleyerek, bu alanda ülkemizi küresel bir marka hâline getirmek için stratejik adımlar atmaktayız. ODTÜ Teknokent’te kurduğumuz Eğitim Teknolojileri Kuluçka ve İnovasyon Merkezi ile sektörümüzü destekliyor, girişimcilerimize rehberlik ediyor ve uluslararası rekabet gücümüzü artırıyoruz.

Eğitimde Yapay Zekâ Politika Belgesi ile teknolojinin sunduğu imkânları stratejik bir çerçevede değerlendirmekte ve eğitim sistemimizin geleceğine yön vermekteyiz. Yapay zekâ destekli karar destek sistemlerimizle, eğitimin her kademesinde veriye dayalı karar alma süreçlerini daha etkin bir şekilde yürütüyoruz.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Yükseköğretim, ülkemizin ekonomik, bilimsel ve sosyal kalkınmasında kritik bir role sahiptir. Bugün, 2002 yılında %14 olan net okullaşma oranını yüzde 50 seviyesine çıkararak, OECD ortalamasının 8 puan üzerine taşıdık.

2002 yılında 76 olan yükseköğretim kurumu sayısı, bugün itibarıyla 208’e ulaşmıştır. Bu kapsamda 129 devlet, 75 vakıf üniversitesi ve 4 vakıf meslek yüksekokulu bünyesinde, 7 milyon 620 bin öğrenci öğrenim görmektedir. 20 yıl önce 1,9 milyon olan öğrenci sayımızı yaklaşık dört kat artırdık.

Özellikle 34 yaş üstü kadınlara yönelik ayrılan 20 bin ek kontenjan ve şehit ve gazi yakınlarımız için oluşturulan yaklaşık 4 bin kişilik kontenjan, yükseköğretimde kapsayıcılık ve adaleti sağlamada attığımız adımlardan sadece birkaçıdır. Yükseköğretim, herkesin hakkıdır ve biz, bu hakkı toplumun her kesimine ulaştırmak için çalışmaya devam ediyoruz.

2002 yılında 74 bin olan akademik personel sayımız, bugün 184 bine ulaşmıştır. Kadın akademisyen oranımızın %38'den %45'e çıkmıştır.

Son 20 yılda Türkiye adresli uluslararası bilimsel yayınlarımızın dünya payı %1,23'ten %1,77'ye yükselmiştir. Bilimsel doküman üretiminde 29. sıradan 17. sıraya yükselerek, nitelikli ve etkili yayınlarımızla dünya genelinde önemli bir konuma ulaşmış durumdayız. Q1 ve Q2 gibi yüksek etki düzeyine sahip dergilerdeki yayın oranımızın %44'ten %66'ya çıkmasıyla, kalite bakımından da önemli bir ivme kazandığımızın altını çizmektedir.

Dünyada bugün itibarıyla 250 milyon civarında olan yükseköğretim düzeyindeki öğrenci sayısının 2030'da 380 milyona, 2040'ta 600 milyona ulaşması beklenmektedir. Dünya genelinde, 1975 yılında toplam 800 bin civarında öğrenci yükseköğretimine başka bir ülkede devam etmekte iken, bu sayı son elli yılda yaklaşık 8 katına çıkarak 6,4 milyona ulaşmıştır. Bu sayının 2025 itibarıyla 8 milyona çıkacağı tahmin edilmektedir.

UNESCO verilerine göre, 198 ülkeden 350 bine yaklaşan uluslararası öğrenci sayısı ile Türkiye, dünyada en fazla uluslararası öğrenciye sahip 8. ülke konumuna yükselmiştir. Bu öğrencilerin sadece yüzde 5'i burslu olarak öğrenim görmekte olup yüzde 95'i kendi imkânları ile öğrenimlerine devam etmektedir.

Ülkemiz yükseköğretiminin uluslararası alanda artan tanınırlığı, yalnızca Türkiye'ye gelen uluslararası öğrenci sayısındaki kayda değer artışla sınırlı kalmamış, aynı zamanda birçok ülkeden üniversitelerimizin kendi

lkelerinde kampüs veya akademik birim amalarına yönelik taleplerin gelmesine vesile olmuştur. Bu kapsamda, iki ülke devlet başkanlarının imzaladığı mutabakat çerçevesinde kurulan Türkiye-Azerbaycan Üniversitesi, 2024-2025 Eğitim ve ğretim Yılı itibarıyla ğrenci alımına başlamıştır. Azerbaycan'ın başkenti Bak'de kurulan bu üniversitede, ülkemizin seçkin üniversitelerinden olan ODTÜ, İT ve Hacettepe niversitelerimiz birer program amıştır.

Bu yıl eğitim-öğretime başlayan niversitenin, Azerbaycan merkezi yerleştirme sınavlarında en yüksek puanları alan başarılı öğrenciler tarafından tercih edilmesi, Türkiye-Azerbaycan niversitesine duyulan teveccühün ne denli büyük olduğunu göstermesi bakımından son derece memnuniyet vericidir.

İlerleyen yıllarda, Türkiye-Azerbaycan niversitesi modeli, Yükseköğretim Kurulu tarafından başta Türk Dünyası Yükseköğretim Alanı olmak üzere, farklı coğrafyalardaki ülkelerde de hayata geçirilmek üzere planlanmaktadır. Bu kapsamda, 2025-2026 Eğitim ve ğretim Yılı itibarıyla İstanbul Teknik niversitesi'nin Arnavutluk'ta, Gazi niversitesi'nin ise Kazakistan'da akademik birimler amasına yönelik çalışmalarda sona yaklaşılmıştır. Ayrıca, Özbekistan ile bu konuda yürütülen müzakereler de devam etmektedir.

Dünyanın saygın sıralama kuruluşlarından olan QS 2025 Dünya Sıralamasında 5 niversitemiz ilk 500 içerisine girme başarısı gösterirken; Ortadoğu Teknik Üniversitesi 285. İstanbul Teknik niversitesi de 326. sırada yer almıştır.

Times Higher Education (THE) tarafından ilan edilen Disiplinlerarası Bilim Sıralamalarında ilk 200'de 10 niversite ile Türkiye en iyi temsil edilen ülkeler arasında da ilk 5'de yer alma başarısı göstermiştir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK), 2017 yılında, Yükseköğretim Kurulu'ndan bağımsız, idari ve mali açıdan özerk bir kamu tüzel kişiliği olarak kurulmuş ve kalite güvencesi ile akreditasyon konularında yetkilendirilmiştir. Faaliyetlerini Avrupa Yükseköğretim Alanı Kalite Güvencesi Standartları ve Yönergeleri (ESG) ile uyum içinde sürdürmekte olan YÖKAK, Türkiye yükseköğretiminin uluslararası alandaki saygınlığını pekiştiren çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Yükseköğretimde kalite güvencesi sistemi, üniversitelerin eğitim-öğretim, araştırma geliştirme ve topluma katkı işlevlerini, paydaşların beklentilerine ve temel politika hedeflerine uygun şekilde yerine getirdiklerine dair kamuoyuna sundukları bir güvence mekanizmasıdır. Şeffaflık, hesap verebilirlik ve sürekli iyileştirme ilkelerine dayanan bu sistem, yükseköğretim kurumlarımızda yaygınlaştırılmış ve derinlemesine benimsenmiştir. Bu yaklaşım, kamu ve özel sektörün talep ettiği yeterliliklerde mezunlar yetiştirilmesini sağlayarak istihdam edilebilirliği artırmakta ve mezun yeterlilikleri ile iş dünyası beklentileri arasındaki uyumsuzluk sorunlarını azaltmaktadır.

2024 yılı itibarıyla YÖKAK, 191 yükseköğretim kurumunun kurumsal dış değerlendirmesini tamamlamış, 170 yükseköğretim kurumunda izleme faaliyetlerini gerçekleştirmiş ve 74 yükseköğretim kurumunu Kurumsal Akreditasyon Programı kapsamında değerlendirmiştir. 2027 yılına kadar tüm yükseköğretim kurumlarının Kurumsal Akreditasyon Programı çerçevesinde değerlendirilmesinin tamamlanması ve bu raporların Avrupa Yükseköğretim Kalite Güvencesi Tescil Kuruluşu (EQAR) veri tabanlarında yayımlanması hedeflenmektedir. Bu çalışmalar, Türk yükseköğretiminin uluslararası alanda tanınması için kritik bir öneme sahiptir.

YÖKAK, dış değerlendirme süreçlerini yürüten ulusal kuruluşları yetkilendirme ve uluslararası kuruluşları tanıma görevini başarıyla sürdürmektedir. Bu kapsamda, program akreditasyonu yapan 25 ulusal akreditasyon kuruluşuna yetki verilmiş ve 13 uluslararası akreditasyon kuruluşu tanınmıştır. 2024 itibarıyla toplamda 1.448 program akredite edilmiş olup, bu programlar Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Veri Tabanına kaydedilmeye başlanmıştır. Bu adımlar, Türk yükseköğretiminden alınan diploma ve yeterliliklerin Avrupa'da tanınması için gereken otomatik tanıma şartını sağlamaktadır.

Tüm bu kapsamlı çalışmaların başarıyla devam ettirilebilmesi için 2025 yılı bütçe teklifi büyük önem taşımaktadır. Söz konusu bütçe, YÖKAK'ın kurumsal yapılanmasının güçlendirilmesi, ihtisas personelinin artırılması ve yükseköğretim kalite güvencesi alanındaki liderlik misyonunun pekiştirilmesi için kritik bir kaynak olacaktır.

Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,

Bütçe görüşmelerimiz kapsamında değineceğim son başlık, ülkemizin en önemli hizmet kurumlarından biri olan Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) Başkanlığımızın çalışmalarıdır. ÖSYM, her kademedeki sınav hizmetini e-Devlet standartlarına uygun şekilde sunarak, bilimsel ve teknolojik yenilikleri hizmetlerine entegre etmeyi başaran, hizmet kalitesini sürekli artıran bir kurumdur. Ülkemizin insan kaynağını en doğru şekilde yönlendirme misyonuyla hareket eden ÖSYM, her geçen gün bu hedef doğrultusunda kapasitesini genişletmektedir.

ÖSYM, her yıl 11 ila 14 milyon adayın katıldığı, 60'tan fazla sınav gerçekleştiren bir kuruluştur. Bu sınavlar, eğitimden kamu personeli alımlarına kadar geniş bir yelpazede hizmet sunmaktadır. Ayrıca, farklı kurumlar için yılda yaklaşık 25 yerleştirme işlemini başarıyla

gerçekleştirmektedir. Bu yüksek kapasite, ÖSYM'nin organizasyon yeteneği ve teknolojik altyapısının gücünü göstermektedir.

ÖSYM, sınav takvimini 2024 yılı başında açıklamış ve belirlenen çerçevede hizmetlerini sürdürürken elektronik sınav (e-Sınav) uygulamalarını genişletme çalışmalarına da hız vermiştir. Ankara Esenboğa e-Sınav Merkezi, aynı anda 5 bin adayın elektronik sınava girebildiği kapasitesiyle dünyanın en büyük elektronik sınav merkezlerinden biridir. Bu merkez, İngilizce, Almanca, Fransızca, Arapça, Rusça, Farsça, Bulgarca, İspanyolca, İtalyanca ve Yunanca olmak üzere toplam 10 farklı yabancı dilde elektronik sınav yapma imkânı sunmaktadır.

Adayların e-Sınav hizmetlerine daha kolay ulaşabilmesi amacıyla Ankara, İstanbul, İzmir ve Adana illerinde e-Sınav merkezleri kurulmuş; bu hizmet ağı, yeni yatırımlarla genişletilmeye devam edilmektedir. Örneğin, İzmir'de aday kapasitesini artırmak amacıyla İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi ile bir protokol yapılarak e-Sınav merkezi için yer tahsisi gerçekleştirilmiş ve altyapı çalışmaları hızla sürdürülmektedir.

ÖSYM'nin temel hedeflerinden biri, e-Sınav uygulamalarını ülke genelindeki tüm bölgelere yaymaktır. Bu hedef doğrultusunda, mevcut kapasitenin artırılması, sınav süreçlerinde kullanılan teknolojilerin yenilenmesi ve hizmet erişilebilirliğinin kolaylaştırılması amacıyla kapsamlı çalışmalar yürütülmektedir. ÖSYM'nin bu alandaki vizyonu, hem sınav süreçlerini adaylar için daha erişilebilir kılmakta hem de ülkemizin ölçme ve değerlendirme alanındaki küresel liderlik hedeflerini desteklemektedir.

Ankara Esenboğa gibi modern sınav merkezleriyle başlayan bu dijital dönüşüm süreci, ÖSYM'yi yalnızca ülkemizde değil, dünya çapında da bir referans noktası hâline getirmiştir. Tüm bu çalışmalar, eğitimin her

kademesinde fırsat eşitliğini pekiştirme hedefimizin önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

ÖSYM, matbaa ortamında gerçekleştirilen Seviye Tespit Sınavı (STS) Tıp Doktorluğu ve Eczacılıkta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı (EUS) gibi önemli sınavları, dijital dönüşüm hamlesiyle elektronik ortamda başarıyla gerçekleştirmiştir. Ayrıca, yeni alanların elektronik sınav uygulamalarına dâhil edilmesi amacıyla kapsam genişletme çalışmalarına devam edilmektedir.

2024 yılı içerisinde ÖSYM bünyesinde, yaklaşık 13.9 milyon adayın katıldığı toplam 84 farklı oturumda sınav gerçekleştirilmiştir. Bu sınavlar arasında 19 elektronik sınav ve 14 Özel Yetenek Sınavı bulunmaktadır. Ayrıca, engeli veya sağlık sorunu olan 154.250 aday, kendilerine uygun özel koşullar sağlanarak sınavlara alınmıştır. ÖSYM, elektronik sınavlar da dâhil olmak üzere, engeli bulunan adaylara uygun koşullar oluşturmayı temel bir ilke olarak benimsemiştir.

Uluslararası öğrenci kabulünü kolaylaştırmak amacıyla yılda iki kez yapılan Türkiye Yurt Dışından Öğrenci Kabul Sınavı (TR-YÖS) büyük bir başarıyla yürütülmüştür. TRYÖS/1, 18 Mayıs 2024 tarihinde Türkiye’de 19 sınav merkezi ve dünyanın farklı 37 ülkesinde 24.148 adayın katılımıyla gerçekleştirilmiştir. TR-YÖS/2 ise 10.933 adayın katılımıyla tamamlanmıştır. Bu sınavlar, ülkemizin uluslararası eğitim cazibesini artırmak için atılan önemli adımlar arasında yer almaktadır.

2024 yılı itibarıyla üniversiteler bünyesinde yapılan Spor Bilimleri İçin Özel Yetenek Sınavı (ÖZYES), ÖSYM tarafından merkezi olarak gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda sınav, 23 sınav merkezinde başarıyla uygulanmıştır.

ÖSYM, dil yeterliliğini ölçme alanında da yenilikçi projeler geliştirmektedir. Dört dil becerisini (okuma, yazma, dinleme, konuşma)

ölçen İngilizce sınavı E-TEP ve Elektronik-Uluslararası Türkçe Yeterlilik Sınavı (E-UTYS) gibi sınavlar bu yeniliklerin başında gelmektedir. Bugüne kadar toplam 15 deneme sınavı başarıyla gerçekleştirilmiş olup, kamu kurum ve kuruluşlarının taleplerini karşılamaya yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Sınav süreçlerinin optimizasyonu ve soru üretiminde yapay zekâ teknolojilerinin kullanımı için kapsamlı çalışmalar devam etmektedir. ÖSYM, bu yenilikçi yaklaşımıyla sınav kalitesini artırmayı ve sınav süreçlerini daha verimli hâle getirmeyi hedeflemektedir.

ÖSYM, değişen ve gelişen koşullara hızlı adapte olabilme yeteneğiyle sınav yapılan kurumlarla güçlü iş birliği ve aday odaklı bir anlayışla çalışmalarını sürdürmektedir. Paydaş kurumlarla iş birliği hâlinde yürütülen süreçler, en şeffaf şekilde hayata geçirilmektedir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Burada, 2023 yılı Bakanlığımız Kesin Hesap verilerinden kısaca bahsetmek isterim. Bakanlığımıza 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 435 milyar 351 milyon 82 bin TL ödenek tahsis edilmiştir. 2023 yılsonu itibarıyla;

- 392 milyar 460 milyon 679 bin 806 TL'si personel giderleri,
- 54 milyar 676 milyon 944 bin 572 TL'si sosyal güvenlik kurumuna devlet giderleri,
- 64 milyar 62 milyon 171 bin 911 TL'si mal ve hizmet alım giderleri,
- 16 milyar 530 milyon 72 bin 495 TL'si cari giderler,
- 54 milyar 252 milyon 712 bin 560 TL'si sermaye giderleri,

- 2 milyar 248 milyon 180 bin 742 TL'si sermaye transferleri

olmak üzere toplam 584 milyar 230 milyon 762 bin 86 TL harcama yapılmıştır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim alanında gerçekleştireceğimiz faaliyetler için 2025 yılında;

- ❖ 1 trilyon 30 milyar 744 milyon 599 bin TL'si personel giderleri,
- ❖ 131 milyar 441 milyon 299 bin TL'si sosyal güvenlik kurumuna devlet primi giderleri,
- ❖ 116 milyar 553 milyon 46 bin TL'si mal ve hizmet alım giderlerinde kullanılmak üzere cari harcamalar,
- ❖ 31 milyar 275 milyon 568 bin TL'si devlet parasız yatılı öğrencileri, burslar ile diğer cari transferler,
- ❖ 141 milyar 254 milyon 495 bin TL'si sermaye giderleri,
- ❖ 446 milyon 533 bin TL'si sermaye transferleri

olmak üzere Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine 1 trilyon 451 milyar 715 milyon 540 bin TL tahsis edilmiştir.

Bakanlık bütçemiz 2020 yılından itibaren harcamaların program sınıflamasına göre tasnif edildiği, harcama önceliği geliştirme konusunda karar alıcılara kamu hizmet sunumu performansına ilişkin bilgilerin sağlandığı ve bu bilgilerin kaynak tahsisi sürecinde sistematik olarak kullanıldığı program bütçe çerçevesinde hazırlanmaktadır.

2025 yılında 1 trilyon 451 milyar 715 milyon 540 bin TL tahsis edilen Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi kapsamında;

- ❖ Engellilerin toplumsal hayata katılımı ve özel eğitim programına 84 milyar 557 milyon 289 bin TL,
- ❖ Hayat boyu öğrenme programına 35 milyar 737 milyon 840 bin TL,
- ❖ Ölçme, seçme ve yerleştirme programına 759 milyon 742 bin TL,
- ❖ Ortaöğretim programına 426 milyar 177 milyon 76 bin TL,
- ❖ Temel eğitim programına 758 milyar 815 milyon 499 bin TL,
- ❖ Uluslararası eğitim iş birlikleri ve yurt dışı eğitim programına 13 milyar 363 milyon 432 bin TL,
- ❖ Yönetim ve destek programına 132 milyar 304 milyon 662 bin TL

ödenek ayrılmıştır. Bununla birlikte;

- ❖ 488 milyar 485 milyon 230 bin TL'si Yükseköğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve üniversitelerin bütçesi,
- ❖ 5 milyar 822 milyon 457 bin TL'si Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı bütçesi,
- ❖ 181 milyar 667 milyon TL'si Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü bütçesi,
- ❖ 27 milyar 546 milyon 348 bin TL'si ilköğretim öğrencilerinin ücretsiz ders kitabı giderleri, taşınmalı ilköğretim/ortaöğretim uygulaması kapsamında öğle yemeği giderleri ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin taşıma giderleri için Sosyal

Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan aktarılacak ödenek,

- ❖ 1 milyar 731 milyon 652 bin TL'si okullarda kullanılacak kömür alımları için Hazine ve Maliye Bakanlığı Bütçesinde tefrik edilen ödenek,
- ❖ 29 milyar 607 milyon TL'si aday ve çıraklara ödenecek devlet katkısı için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bütçesinde tefrik edilen ödenek olmak üzere

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, Kredi Yurtlar Genel Müdürlüğü bütçesi, ÖSYM bütçesi ile Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçelerinden ilgili alanlara aktarılmak üzere tefrik edilenlerle birlikte toplam eğitim bütçemiz 2 trilyon 186 milyar 575 milyon 227 bin TL olarak öngörülmüştür.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

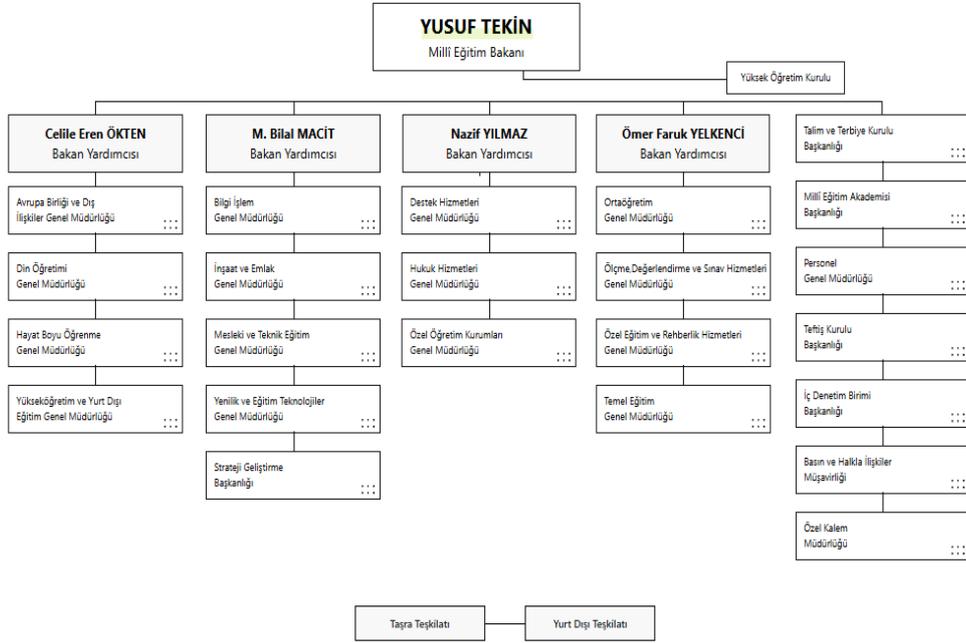
Cumhurbaşkanlığı Kabinemiz, geçmişte olduğu gibi bugün de eğitime olan desteğini azimle, inançla ve kararlılıkla sürdürmektedir. Genel bütçeden en büyük payı eğitime tahsis ederek bu alandaki kararlılığımızı ve önceliğimizi bir kez daha ortaya koyan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a eğitim camiamız ve şahsım adına şükranlarımı sunuyorum. Bu süreçte emeği geçen, bizlere destek olan tüm kıymetli milletvekillerimize de en içten teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum.

2025 Yılı Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesi'nin ülkemize, eğitim camiamıza, tüm paydaşlarımıza ve evlatlarımıza hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

**Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı**

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ TEŞKİLAT YAPISI

Millî Eğitim Bakanlığı, 1 no'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile merkez teşkilatı, taşra teşkilatı ve yurt dışı teşkilatı olarak yapılandırılmıştır. Bakanlık merkez teşkilatı; Bakanlık Makamı, bakan yardımcılarını ve hizmet birimlerinden oluşmaktadır.

1.1. Yönetim ve Organizasyon

Bakanlığımızın sahip olduğu kurumsal yapı ve kapasitenin etkin bir şekilde kullanılması için planlama, koordinasyon, izleme ve değerlendirme çalışmaları sürdürülmektedir.

Vatandaşların hizmetlere doğru yerden eksiksiz belgelerle başvurmasının sağlanması, ortak hizmetlerin tüm birimlerde aynı şekilde sunulmasının sağlanması, gereksiz yazışmaların kaldırılması, başvurularda istenen belgelerin azaltılması, vatandaşlara başvurularının sonuçlanma süresinin bildirilmesi amacıyla hizmetler e-Devlet ortamına aktarılmaktadır.

Kurumların ve/veya birimlerin hiyerarşik yapılarında meydana gelen değişikliklere uygun olarak yazışma kodlarındaki değişimi önlemek ve veri bütünlüğünü sağlamak amacıyla idari birim kimlik kodu uygulamasına geçilmiştir. Bu kapsamda Bakanlığımız tarafından 74.460 idari birim kimlik kodu üretilmiştir.

5018 sayılı Kanun gereğince; Bakanlığımızın amaçlarına, belirlenmiş politikalarına ve mevzuatına uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere Bakanlığımızda iç kontrol sisteminden yararlanılmaktadır.

İç kontrol sisteminin yeterliliği ve etkinliğine güvence vermek üzere, ilgili mevzuatta öngörülen sistem denetimi, mali denetim, uygunluk denetimi, performans denetimi ve bilgi teknolojileri denetim görevleri gerçekleştirilmektedir.

Eğitim ve öğretim faaliyetleri, Anayasa gereği Devletin gözetim ve denetimi altında yürütülmektedir. Resmi, özel ya da gönüllü her türlü kuruluşun eğitimle ilgili faaliyetleri Bakanlığın iznine ve denetimine tabidir. İzin

alınmadan ya da mevzuata aykırı eğitim faaliyetinde bulunan yerlerin tespiti halinde, hukuk devleti sınırları içerisinde gerekli tedbirler alınmış, yasal düzenlemeler doğrultusunda eğitim öğretim faaliyetleri yapmaları sağlanmıştır.

Teftiş sisteminin insan kaynağını daha güçlü hale getirmek adına mevcut denetim elemanlarına ilave olarak il milli eğitim müdürlüklerinde eğitim müfettiş yardımcısı istihdam edilmiş, merkez teşkilatı için ise Bakanlık müfettiş yardımcısı alım süreci başlatılmıştır.

Teftiş hizmetlerinin etkin sunumunu sağlamak üzere, ihtisaslaşmış insan kaynağının yapısı ve niteliği güçlendirilmiş, konu ve kurum bazlı denetim faaliyetleri gerçekleştirilmek suretiyle her vatandaşımızın nitelikli eğitim alması ve hizmet sunumunda arzu edilen kalite düzeyinin yakalanması hedeflenmektedir.

Bütüncül bir yaklaşımla birbirini tamamlayacak şekilde ulusal ve il düzeyinde yapılanan teftiş birimleri aracılığıyla Bakanlık personeline, resmi/özel okul ve kurumlara, gerçek ve tüzel kişiler ile gönüllü kuruluşlara etkin şekilde rehberlik yapılmaktadır. İzleme ve değerlendirme bulgularına göre yapılan rehberlik, bireysel ve kurumsal gelişimde önemli rol oynamaktadır.

Bakanlığımızca sunulan hizmetlerin kontrol ve denetimi; ilgili birimlerle iş birliği içinde, süreç ve sonuçları mevzuata, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına göre analiz edilerek karşılaştırılmakta, kanıtlara dayalı olarak değerlendirilmekte ve elde edilen sonuçlar ile bu sonuçlara göre geliştirilen öneriler, projeksiyon sunmak ve yol göstermek amacıyla rapor hâline getirilerek ilgili birimler ve kişilerle paylaşılmaktadır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri ve denetim ilkeleri esas alınarak öğretmenlerin sınıf içi etkinlikleri, öğretim

faaliyetlerinin izlenmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik yeni bir denetim modelinin geliştirilmesi çalışmalarına devam edilmektedir.

Millî ve manevi değerler manzumesi ile toplumsal gelişmeyi hedefleyen ve temel yaklaşımı öğrenci profili, erdem-değer-eylem çerçevesi ve beceriler çerçevesi bileşenlerinden oluşan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programlarının anlaşılması, benimsenmesi ve okullarımızda uygulanması amacıyla Bakanlık müfettişlerine ve eğitim müfettişlerine yönelik hizmetiçi eğitim faaliyetleri düzenlenmiştir. Bu eğitimler yoluyla müfettişlerimizin Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin temel yaklaşımını ve ruhunu özümsemesi, kendi branşlarındaki yeni öğretim programlarına ve bunların öğretim süreçlerine hâkim olması ve ilerleyen süreçte ilgili eğitim paydaşlarına gereken rehberlikte bulunabilmesi amaçlanmıştır.

1.2. İnsan Kaynağı

Kurumlarda insan kaynaklarını, örgütün amaçları doğrultusunda en verimli şekilde kullanmak, insan kaynağının iç ve dış gelişmelere uygun olarak etkin bir şekilde planlanmasını, geliştirilmesini ve değerlendirilmesini gerektirmektedir.

1.2.1. Millî Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynağı

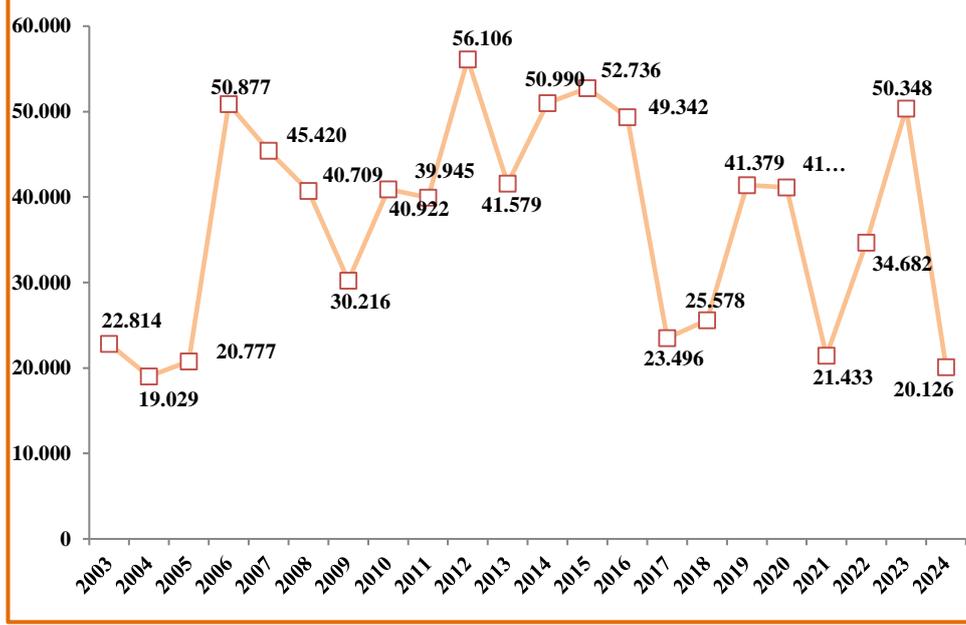
Kurumsal amaçlara ulaşmak amacıyla kurumun yapı ve stratejisiyle tutarlı iş gücünün bulunması, seçilmesi, eğitilmesi ve değerlendirilmesine yönelik etkinlikler bütünü olarak tanımlanan insan kaynakları yönetimi Bakanlığımızın önemle üzerinde durduğu temel süreçlerden biridir.

1.2.1.1. Öğretmen İstihdamı

Bakanlığımıza bağlı resmî eğitim kurumlarında görev yapan öğretmen sayısı 65.459'i sözleşmeli olmak üzere 1.042.269'dur. 2024 yılı içinde ataması gerçekleştirilen toplam öğretmen sayısı 20.126'dır. 2024 yılı eğitim

öğretim hizmetleri sınıfında 880.160 kadrolu öğretmen görevine devam etmektedir.

Grafik 1. Yıllar İtibarıyla Atanan Öğretmen Sayısı (2003-2024)

Not: Aralık 2024 tarihi itibarıyla

Tablo 1. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı Personel Sayıları (2024)

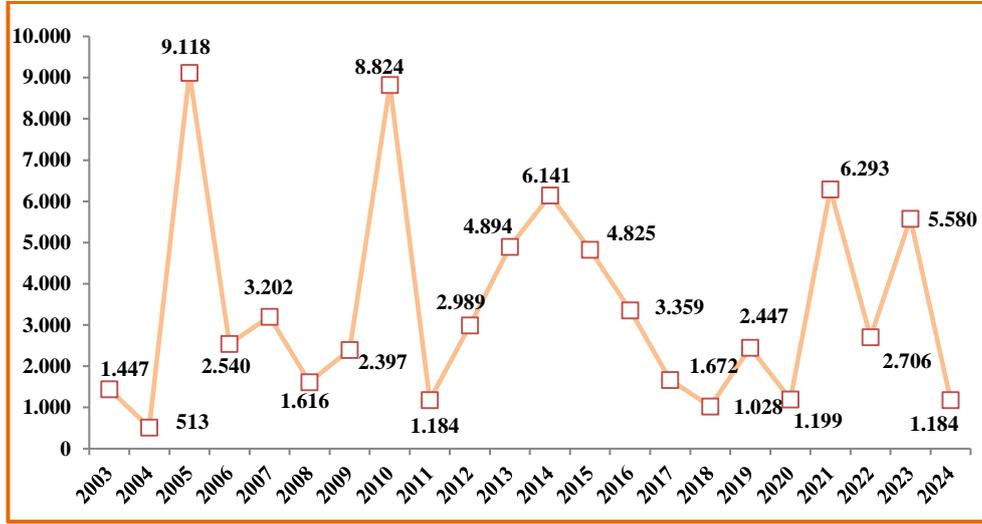
Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	
Eğitim Kurumu Yöneticisi	96.173
Kadrolu Öğretmen (657 4/A)	880.160
Sözleşmeli Öğretmen	65.459
Toplam Personel Sayısı	1.041.792

Not: Aralık 2024 tarihi itibarıyla

1.2.1.2. Öğretmen Dışındaki Personel İstihdamı

Öğretmen dışındaki hizmet sınıflarında görev yapan personel sayısı 75.158 olup 2024 yılında istihdamı gerçekleştirilen personel sayısı 1.184'dir. Bu atamaların 713'ü sözleşmeli statüde gerçekleştirilmiştir.

Grafik 2. Öğretmen Dışındaki Merkez ve Taşra Teşkilatında İstihdam Edilen Personel Sayısı (2003-2024)

Not: Aralık 2024 tarihi itibarıyla

Bilim ve teknolojiye gelişmeler her meslekte yeni bilgi ve teknolojileri öğrenmeyi ve çalışanların bu konularda yetiştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bilgi toplumunda kurumlar; çalışanlarında karmaşık kurum içi ve dışı ilişkileri kavrayabilme yeterliliği, etkili takım çalışmasına uyum yeteneği gibi çok yönlü becerilere sahip olma özelliği aramaktadır. Bunun gerçekleştirilmesinde ise okul ve taşra yöneticileri ile ilgili görev bazı yeterliliklerin tespit edilmesi, bu tespitler doğrultusunda ihtiyaçların belirlenmesi ve ihtiyaçlara uygun eğitimlerin verilmesi önemli bir rol oynamaktadır.

2014-2024 yıllarına ait öğretmen dışındaki unvanlarda görev yapan personele düzenlenen hizmetiçi eğitim faaliyetlerine ilişkin bilgiler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Öğretmen Dışındaki Unvanlarda Görev Yapan Personele Yönelik Düzenlenen Hizmetiçi Eğitim Faaliyetleri (2014-2024)

Yıllar	Merkezi Faaliyetler		Mahalli Faaliyetler		Faaliyet Sayısı Toplamı	Katılımcı Sayısı Toplamı
	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı		
2014	124	20.240	704	33.402	828	53.642
2015	249	30.017	11.022	119.963	11.271	149.980
2016	194	19.242	6.184	119.793	6.378	139.035
2017	139	17.216	5.316	125.219	5.455	142.435
2018	134	16.035	6.507	185.630	6.641	201.665
2019	95	8.333	5.032	162.705	5.127	171.038
2020	20	1.235	1.539	36.761	1.559	37.996
2021	18	481	12.739	129.917	12.757	130.398
2022	131	11.580	3.083	77.856	3.214	89.436
2023	148	11.949	3.183	68.205	3.331	80.154
2024	129	13.954	2.633	83.627	2.762	97.581
Toplam	1.381	150.282	57.942	1.143.078	59.323	1.293.360

Not: Aralık 2024 tarihi itibarıyla

1.2.2. Yükseköğretimde İnsan Kaynağı

Genç kuşaklara çağın gerektirdiği donanımı kazandırıp yeteneklerini keşfettirip kendilerini geliştirme imkânı sağlayarak onları geleceğe hazırlayan üniversiteler, çağdaş dünyanın vazgeçilmez kurumlarından. Artan önemlerine bağlı olarak üniversitelerin, her yaştan ve kesimden bilgi talep eden insanlara hizmet verebilecek kurumlara dönüşüm süreci hızla devam etmektedir.

Tablo 3. Yükseköğretim Verileri (2024)

Tür	Devlet	Vakıf	Vakıf MYO	Toplam
Üniversite	129	75	4	208
Fakülte	1.555	513		2.068
Yüksekokul	249	89		338
Meslek Yüksek Okulu	910	101	4	1.015
Enstitü	428	147		575
Araştırma Uygulama Merkezi	3.210	844	7	4.061
Bölüm	15.900	3.629	75	19.604
Anabilim Dalı	30.738	4.033		34.771
Bilim Dalı	6.755	623		7.378
Önlisans Programı	7.877	1.761	107	9.745
Lisans Programı	7.083	2.086		9.169
Yüksek Lisans Programı	13.534	3.500		17.034
Doktora Programı	11.303	722		12.025
Sanatta Yeterlilik Programı	142	16		158

Not: Aralık 2024 tarihli <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınan verilerdir. Millî Savunma Üniversitesi ile birlikte toplam 209 yükseköğretim kurumu bulunmaktadır.

Üniversitelerimizde görev yapan akademik personel sayısında yıllara göre büyük artış sağlanmıştır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında toplam öğretim elemanı sayısı 76.090 iken 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında bu sayı 183.610'a ulaşmıştır.

Tablo 4. Yükseköğretim Akademik Personel Sayısı (2023-2024)

Akademik Görevler	Devlet	Vakıf	Vakıf MYO	Toplam
Profesör	32.242	5.620	4	37.866
Doçent	22.460	2.847	5	25.312
Doktor Öğretim Üyesi	34.290	9.873	36	44.199
Öğretim Görevlisi	29.303	6.845	192	36.340
Araştırma Görevlisi	34.539	5.354	0	39.893
Toplam	152.834	30.539	237	183.610

Not: <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlara Göre Dağılımı (2002-2003/2023-2024)

Öğretim Elemanları	Eğitim Öğretim Yılı		Artış Oranı %
	2002-2003	2023-2024	
Profesör	10.187	37.866	271,71
Doçent	5.401	25.312	368,65
Doktor Öğretim Görevlisi	12.621	44.199	250,2
Öğretim Görevlisi	12.371	36.340	193,75
Okutman	5.691	0	
Uzman, Çevirici, EÖPL, Diğer	2.393	0	
Araştırma Görevlisi	27.426	39.893	45,46
TOPLAM	76.090	183.610	141,31

Not: <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Uluslararası bilim, teknik ve sanat birikiminden daha fazla yararlanarak ülkemizin gelişimine ivme kazandırabilecek ve ülkemizi ihtiyaç duyulan alanlarda daha ileriye taşıyabilecek nitelikli insan gücünü yetiştirmek amacıyla yürütülen hareketlilik programları kapsamında yurt dışına daha fazla öğrenci gönderilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaçla, Bakanlığımız tarafından yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ve kamu kurumlarının yetişmiş insan kaynağı ihtiyacını karşılamak üzere, 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun uyarınca yurt dışına öğrenci gönderilmektedir.

Türkiye’de hizmetine ihtiyaç duyulan bilim ve teknoloji transferinin gerçekleştirilmesi amacıyla yönelik olarak özellikle yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ihtiyacını karşılamak üzere, Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren yurt dışı eğitim bursu verilmiştir. Bugüne kadar bu burslardan yararlanan öğrenci sayısı 22.046’dır. Bu öğrencilerin 12.506’sı 2002-2023 yılları arasında hükümetlerimiz döneminde bursiyer olarak yurt dışına gönderilmiştir.

Bakanlığımız yurt dışı bursiyerlerimizin şartlarında sürekli iyileştirmeler yapmakta, yaptığı düzenlemelerle öğrencilerimizin imkânlarını artırarak söz konusu bursu daha cazip hâle getirmektedir.

2013 yılından itibaren, dönüşlerinde Bakanlığımız merkez teşkilatında millî eğitim uzmanı olarak çalıştırılmak üzere Bakanlığımız adına yurt dışına burslu öğrenci gönderilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda; zihinsel engelliler eğitimi, özel yetenekliler eğitimi, eğitim sosyolojisi, eğitimde ölçme ve değerlendirme, eğitim teknolojileri, yabancı dil eğitimi gibi alanlarda yurt dışı lisansüstü bursu sağlanmıştır.

2024 yılında mülga Yönetmelik hükümlerinde var olan kimi sınırlılıklar nedeniyle zaman zaman bursiyerlerimizin karşılaştıkları sorunları gidermek amacıyla öğrencilerimizden ve yurt dışı temsilciliklerimizden gelen talepleri dikkate alarak yeni Yönetmelik hazırlanarak 6/8/2024 tarihli ve 32624 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Yeni Yönetmelik ile yüksek lisans veya doktora kabulü almak için verilen 1 yıllık bekleme süresi 1,5 yıla çıkarılmış, mülga Yönetmelik’te yüksek lisans öğrenimi sürecinde altı aydan fazla süre uzatımı kullanan öğrencilere resmi veya kısmi burslu statüde doktora izni verilirken yapılan değişiklikle yüksek lisans öğrenimini

altı aydan fazla süre uzatımı kullanarak tamamlayan öğrencilere resmi burslu veya kısmi burslu statüde doktora yapma imkânı tanınmıştır. Öğrencilerin öğrenim süreçlerinin adına öğrenim görülen kurumun ihtiyaçları doğrultusunda etkili bir şekilde takip edilebilmesi için süre uzatımı, bilimsel hazırlık, tez-alan çalışması, bilimsel etkinlik talepleri ile doktora sonrası çalışma, ülke, alan, öğrenim seviyesi ve okul değişikliği taleplerinde yurt içi akademik danışman görüşünün alınması için düzenleme yapılmıştır. Yurt içinde dil öğrenimi gören veya henüz yurt dışına çıkmamış kadın bursiyerlere doğum yapmaları halinde doğum izninden faydalanmaları için düzenleme yapılmıştır.

1416 sayılı Kanun kapsamında hâlihazırda 45 farklı ülkede, 123 üniversite ve 38 farklı kamu kurumu adına toplam 2.994 öğrencimiz bulunmaktadır.

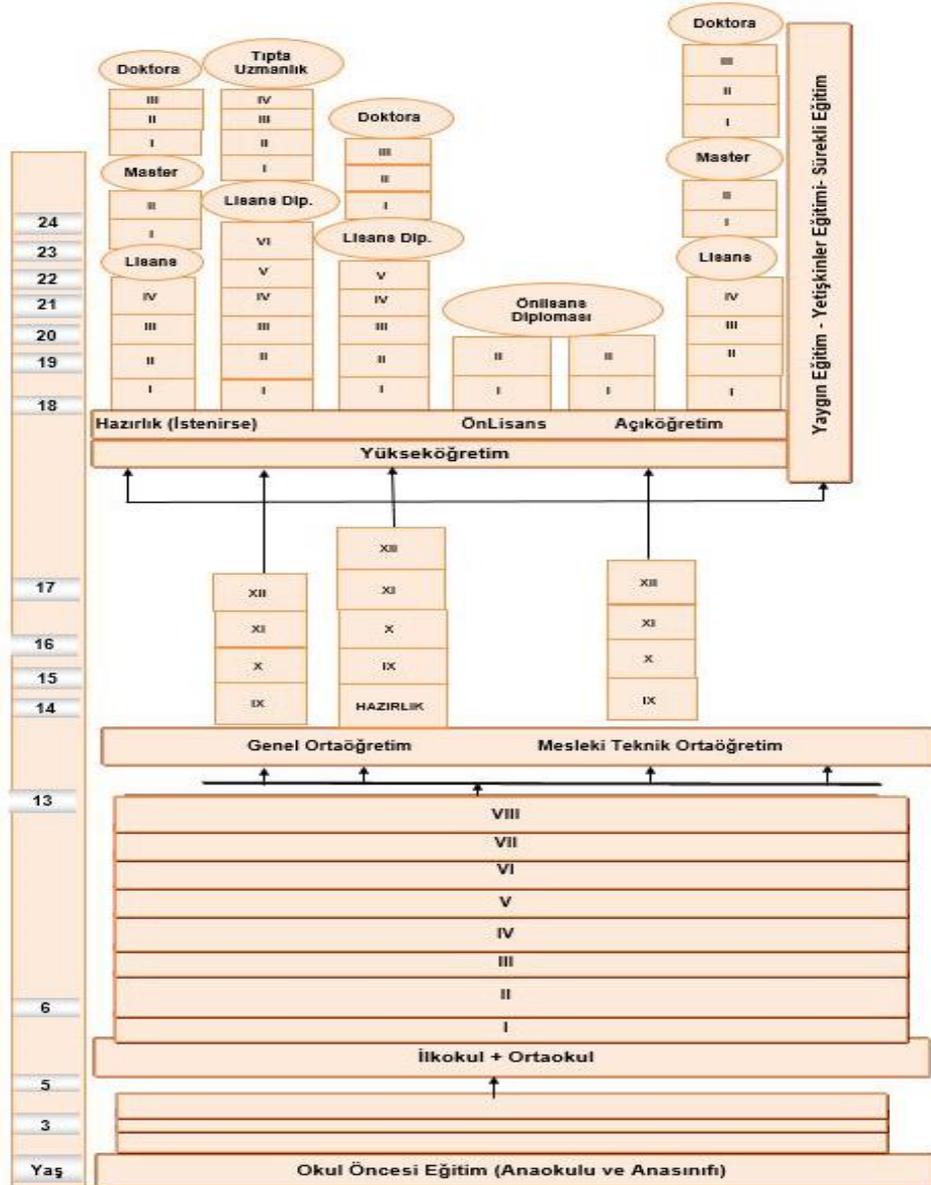
Tablo 6. Bursiyerlerin Ünelere ve Öğrenim Aşamalarına Göre Dağılımı (2023-2024)

S.No	Satır Etiketleri	Kabul Alma / Bekleme Süreci	Yurt İçi Dil Eğitimi	Yurt Dışı Dil Eğitimi	Yüksek Lisans	Doktora	Post Doktora	Genel Toplam
	Kabul Alma / Bekleme Süreci							
	Türkiye	587	192					779
1	A.B.D.			1	67	257	10	335
2	Almanya			3	63	191	3	260
3	Arjantin					4		4
4	Avustralya			1	12	17		30
5	Avusturya				1			1
6	Azerbaycan					2		2
7	Belçika				1	12		13
8	Birleşik Krallık				123	947	29	1099
9	Bosna-Hersek				1	1		2
10	Brezilya					1		1
11	Çek Cumhuriyeti					2		2
12	Çin				3	12		15
13	Danimarka				1	5		6
14	Endonezya					1		1
15	Fas				1	9		10
16	Finlandiya					5		5
17	Fransa			5	9	16	1	31

18	Güney Afrika			3	5		8	
19	Güney Kore		1		21		22	
20	Gürcistan				1		1	
21	Hollanda			17	81	2	100	
22	İran				2		2	
23	İrlanda				8		8	
24	İspanya				5		5	
25	İsveç			1	1		2	
26	İsviçre			1	21		22	
27	İtalya			10	10	1	21	
28	Japonya		1	7	13		21	
29	Kanada		1	33	21		55	
30	Katar			2	6		8	
31	Lübnan			1	4		5	
32	Macaristan			2	1		3	
33	Malezya			1	17		18	
34	Meksika				1		1	
35	Moğolistan				1		1	
36	Norveç				1		1	
37	Peru			1			1	
38	Polonya			1	1		2	
39	Portekiz			1	1		2	
40	Rusya Federasyonu			3	24		27	
41	Sırbistan				1		1	
42	Tunus				7		7	
43	Umman			1			1	
44	Ürdün			1	49		50	
45	Yunanistan				3		3	
Genel Toplam		587	192	13	368	1788	46	2.994

2. EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN YAPISI

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile belirlenmiş olan Türk Millî Eğitim Sistemi, “Örgün Eğitim” ve “Yaygın Eğitim” olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır.

2.1. Örgün Eğitim

Örgün eğitim; belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir.

Örgün eğitim; resmî ve özel olarak okul öncesi, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında verilen eğitimi kapsar.

2.1.1. Okul Öncesi Eğitim

Bireyin gelişiminin en kritik dönemi olarak kabul edilen okul öncesi eğitim hizmetleri ülkemizde resmî, özel anaokulları, anasınıfları ve uygulama sınıflarında yürütülmektedir. İsteğe bağlı bir eğitim kademesi olmasına rağmen resmî okullarda okul öncesi eğitim ücretsizdir.

Okul öncesi eğitime erişimi artırmak için Bakanlığımızca çeşitli erişim modelleri geliştirilmiş, resmi okul öncesi eğitim kurumlarına ve okul öncesi eğitime devam eden çocuklara çeşitli destekler sağlanmış ve ilgili mevzuatımızda düzenleme yapılmıştır.

Okul öncesi eğitimin yaygınlaşması ve kurumsallaşması yönünde yapılan çalışmalar ile 2023-2024 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla 5 yaş grubunda net okullaşma oranı %86,24 olmuştur.

2023-2024 eğitim ve öğretim yılında resmî ve özel 39.826 (18.866 bağımsız okul öncesi okul/kurum ve 21.091 bünyesinde ana sınıfı bulunan okul/kurum) okul öncesi eğitim kurumunda, 121.986 (84.067 bağımsız okul öncesi öğretmeni ve 37.919 kadrosu diğer eğitim okul/kurumlarında bulunan ana sınıfı öğretmeni) öğretmen görev almış ve 1.954.202 çocuk okul öncesi eğitimden faydalanmıştır.

2023-2024 eğitim ve öğretim yılında resmî ve özel 18.866 okul/kurum ile bünyesinde anasınıfı bulunan 21.091 okul/kurumda toplam 1.954.202 çocuk okul öncesi eğitim almıştır.

Ayrıca okul öncesi eğitimde ders yılı içerisinde okula gidemeyen çocuklar için yaz okulları yaygınlaştırılmıştır. 2023-2024 eğitim öğretim yılı yaz döneminde yaz döneminde 5.312 çocuğun yaz eğitimine devam etmesi sağlanmıştır.

2.1.2. İlköğretim

Anayasamız başta olmak üzere diğer kanunlarda da belirtildiği üzere; ilköğretim, öğrenim çağında bulunan kız ve erkek çocuklar için devlet okullarında mecburi ve parasız olarak verilir. İlköğretim kurumları; 4 yıl süreli ve zorunlu ilkokullar, 4 yıl süreli zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam hatip ortaokullarından oluşur.

2023-2024 eğitim ve öğretim yılında resmî 23.163 ilkokulda; 269.858 öğretmen ve 5.294.471 öğrenci, 16.617 ortaokul ve imam hatip ortaokulunda; 4.794.493 öğrenci ve 254 yatılı bölge okulunda 4.358 öğretmen ve 44.503 öğrenci ile eğitim ve öğretim yapılmıştır.

Temel eğitim çağındaki çocukların eğitim hakkından yararlanmaları amacıyla; dezavantajlı öğrenciler başta olmak üzere temel eğitimin tüm kademelerinde; eğitime erişim ve devamların sağlanacağı projelere ağırlık verilmektedir. Öncelikle kaliteli erken çocukluk eğitim hizmetlerinden başlayarak okul öncesi, ilkokul ve ortaokul düzeyinde eğitime erişimin sağlanmasının yanı sıra eğitim hizmet kalitesinin artırılması ve toplumsal farkındalık düzeyinin artırılmasına yönelik projeler ve çalışmalar yürütülmektedir.

Öğrencilerin fiziksel, psiko-sosyal ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamak, sağlıklı beslenme, trafik, çevre duyarlılığı, enerji tasarrufu, doğal varlıkları koruma, tasarruf bilinci gibi konularda erken yaşta farkındalıklarını artırma, teknolojiyi etkin kullanma gibi pek çok alanda proje ve çalışma yürütülmektedir.

Yatılı bölge ortaokullarında görev yapan yönetici, öğretmen ve diğer personelin özlük haklarına yönelik iyileştirmeler, pansiyonlarda nöbet tutan belleticilerin hak ve yükümlülükleri, yatılı bölge ortaokullarının fiziki koşulları, yatılı öğrencilere yapılan sosyal yardımlar, yatılı bölge ortaokullarındaki akademik başarının artırılması vb. hususlara ilişkin bir dizi mevzuat gözden geçirilmesi ile ilgili YBO mevzuat çalışmayı düzenlenmiştir.

Yatılı bölge ortaokullarında görev yapan okul müdürlerinin pansiyon yönetimi konusunda bilgi ve becerilerini artırmak ve yatılı bölge ortaokullarında uygulama birliğini sağlamak amacıyla Pansiyon Yönetimi Semineri yapılmıştır.

2.1.3. Ortaöğretim

Ortaöğretim, öğrencilere ortak bir genel kültür vererek yükseköğretime, mesleğe, hayata ve iş alanlarına hazırlamayı; öğrencileri bedenî, zihni, ahlâkî, manevi, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştirmeyi; demokrasi ve insan haklarına saygılı, çağımızın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmış olarak geleceğe hazırlamayı amaçlamaktadır.

Ortaöğretim kurumları, millî eğitimin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri doğrultusunda, evrensel hukuka, demokrasi ve insan haklarına uygun; öğrenci merkezli, aktif öğrenme ve demokratik kurum kültürü anlayışıyla işlevlerini yerine getirmektedir.

Öğrencilerimizin ilgi ve yeteneklerini keşfetmelerini ve geliştirmelerini sağlamak, dünyadaki çağdaşları ile rekabet edebilecek bir donanıma erişmiş nesiller olarak yetiştirmek, eğitim sistemini daha demokratik, esnek ve sivil bir yapıya kavuşturmak, eğitim alanındaki özel sektör payını artırmak ve ortalama eğitim süresini yükseltmek amacıyla kapsamlı bir eğitim reformunu hayata geçirmeye dönük çalışmalar yürütülmektedir.

Temel hak ve özgürlüklere saygılı, insan haklarını esas alan, daha demokratik ve özgürlükçü bir eğitim felsefesi inşa edilmiştir. Ayrıca eğitim ile ilgili diğer mevzuat (yönetmelik ve yönergeler), müfredat ve öğretim programları demokrasi ve insan hakları açısından taranmakta ve analiz edilmektedir. Böylece başta müfredat olmak üzere, eğitime ilişkin pedagojik ve yönetsel tüm materyallerin millî-manevi değerlerimizle ve demokratik ilkelerle uyumlu hâle getirilmesi amaçlanmaktadır.

Kazanılan becerilerin içselleşmesinde her türlü öğrenme içeriği ilgili, ilişkili, geçirgen, analitik ve birbirini tamamlayıcı olarak tasarlanacak ve hayata geçirilecektir. Bu doğrultuda müfredat; çocukların ilgi ve yetenekleri doğrultusunda esnek ve uygulamalı olarak iyileştirilecektir.

Okul terklerinin ve öğrenci barınma sorunlarının en aza indirilmesine, güvenli eğitim ortamlarının sağlanmasına, kadın ve çocukların da içerisinde yer aldığı dezavantajlı kesimlerin eğitimden azami derecede faydalanmasına yönelik faaliyetlere aksatılmadan devam edilmektedir. Eğitim ve öğretimde niteliğin yükseltilmesi, okullar arasındaki nitelik ve nicelik farklılıklarının giderilerek fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması, çağ nüfusu içindeki herkese öğrenim hakkının kullanılabilmesi ve kaynakların rasyonel olarak kullanılması yönündeki çalışmalar sürdürülmektedir.

Ortaöğretim; genel ortaöğretim, mesleki ve teknik ortaöğretim ve din öğretimi olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

2.1.3.1. Genel Ortaöğretim

Genel ortaöğretim kurumları Anadolu liseleri, fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, spor liseleri ile güzel sanatlar liselerinden oluşmaktadır.

Fen liselerinde, fen ve matematik; sosyal bilimler liselerinde, edebiyat ve sosyal bilimler alanlarında nitelikli insan yetiştirilmesi ve yükseköğretimde ilgili alanlara kaynaklık edilmesi amaçlanmaktadır.

2023-2024 eğitim ve öğretim yılında resmî 2.926 Anadolu lisesinde 122.910 öğretmen, 1.833.069 öğrenci; 366 fen lisesinde 9.699 öğretmen, 143.152 öğrenci; 95 sosyal bilimler lisesinde 2.919 öğretmen, 40.665 öğrenci, 105 güzel sanatlar lisesinde 2.527 öğretmen, 18.166 öğrenci; 101 spor lisesinde 1.611 öğretmen, 24.244 öğrenci ile eğitim ve öğretim faaliyetleri sürdürülmüştür. Ayrıca, 2.901 özel genel lise, 1 açık öğretim lisesi bulunmaktadır.

Öğrencilere üretim kültürünü aşılama, düşündüğünü hayata geçirebilen, yenilikçilik, eleştirel düşünme, problem çözme ve girişimcilik gibi çağın gerektirdiği becerilere sahip, ekonomik ve sosyal gelişmelere katkı sağlayan bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır.

Okul ve kurumlarımızda mali kaynakların israfının önlenmesi, bütçe imkânları ile eğitim ortamlarının etkin ve verimli kullanımının sağlanması amacıyla hayata geçirilen Kurumlar Arası Paylaşım Projesi (KUPA) 2023-2024 eğitim öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmuştur.

2.1.3.2. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim

Genç nüfus yoğunluğu açısından Ülkemiz, çok az ülkenin sahip olduğu önemli bir potansiyele sahip olup, genç nüfusundan kaynaklanan imkânlar bakımından demografik fırsat penceresinde bulunmaktadır. Türkiye'nin bu üstünlüğünün ekonomik üretim sürecine katkı sağlayabilmesi gençlerin

bilgi ve beceri düzeylerinin artırılması ve iş gücü piyasasında aktif olarak yer almaları mesleki eğitim yoluyla sağlanmaktadır. Yani mesleki eğitim, gençlerimizin üretim süreçlerine nitelikli olarak katılmasını sağlayacak kilit süreçtir. Mesleki eğitim bireylere, istihdam edilmelerini kolaylaştıracak bilgi, beceri ve yetkinlikleri kazandırmakta ve toplum genelindeki işgücü istatistiklerine olumlu etkide bulunmaktadır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları, ortaokul üzerine öğrenim süresi dört yıl olan yatılı ve/veya gündüzlü olarak eğitim ve öğretim veren kurumlardır. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları; “mesleki ve teknik Anadolu liseleri”, “çok programlı Anadolu liseleri”, "mesleki eğitim merkezleri", “özel eğitim meslek liseleri” dir.

Mesleki ve teknik eğitim, öğrencileri iyi vatandaş olarak yetiştirmenin yanı sıra esnek bir yapı içinde ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortak bir genel kültür vererek bir üst öğrenime ve/veya iş hayatına hazırlamayı amaçlamaktadır.

Mesleki ve teknik Anadolu lisesi programlarında 53 alan 114 dalda; mesleki eğitim merkezi programında ise 39 alan 193 meslek dalında eğitim ve öğretim faaliyetleri devam etmektedir.

2023-2024 eğitim ve öğretim yılında Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı resmî 3.415 mesleki ve teknik ortaöğretim okulunda, 130.183 öğretmen ve 1.523.617 öğrenci ile eğitim ve öğretim yapılmıştır.

‘Herkesin bir mesleği olmalı’ anlayışıyla sektör iş birlikleriyle mesleki eğitime erişimi ve kaliteyi artırmayı, öğrencileri hayata ve istihdama hazırlayarak ülkenin kalkınmasına ve refahına katkı sunmak amaçlı Mesleki ve Teknik Eğitim Politika Belgesi, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN’ın onayı ile 10 Ağustos 2024 tarihinde resmîyet kazanmış ve kamuoyuna duyurulmuştur.

Politika Belgesi'nde mesleki ve teknik eğitime erişim, mesleki ve teknik eğitimde iyileştirme, mesleki ve teknik eğitim ile istihdama hazırlık olmak üzere üç ana tema altında 74 strateji yer almaktadır.

Aynı zamanda birer girişimci adayı olan mesleki ve teknik eğitim öğrencilerimizin girişimcilik yeterliklerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacak öğrencilerin finansal kaynaklara erişimlerini kolaylaştıracak çeşitli teşvik mekanizmaları geliştirilecektir. İstihdam, yatırım ve girişimcilik teşviklerinde meslek lisesi mezunları öncelikli olarak değerlendirilecek, bu şekilde iş bulma ve iş kurma olanakları artırılarak ekonomik kalkınmaya ve iş gücü piyasasının güçlenmesine katkı sağlanacaktır. Mesleki ve teknik eğitim mezunlarının kariyer yollarını izlemek ve işgücü piyasasına uygun eğitim programları oluşturmak için MEB, TÜİK, İŞKUR, SGK ve YÖK verilerini bir araya getirerek kapsamlı bir veri tabanı oluşturmaya başladık. Bu veri tabanı, öğrencilerin ve mezunların istihdam yönelimlerini tayin etmeye yardımcı olacak, eğitim programlarının iş dünyasının ihtiyaçlarına uygun şekilde geliştirilmesini sağlayacak ve böylece nitelikli iş gücünün artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Politika Belgesi kapsamında mesleki ve teknik eğitime erişim imkânlarının fırsat eşitliği temelinde artırılması ve mesleki eğitimin paydaş kurum ve kuruluşların süreçlere aktif katılımını esas alan iş birliği modellerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar kapsamında Bölge Okulu, İhtisas, Sektör İçi ve Sektöre Entegre Özellikli yeni okul modelleri hayata geçirilmiştir. 10 ilimizde 11 okulumuz bölge okulu kapsamına alınmıştır. Mesleki ve teknik eğitime erişim imkânlarının fırsat eşitliği temelinde artırılması ve mesleki eğitimin paydaş kurum ve kuruluşlarının süreçlere aktif katılımını esas alan iş birliği modelleri ile mesleki eğitim merkezleri ile mesleki ve teknik Anadolu liselerinin mevcut yapısı içinde yeni okul eğitim modelleriyle mesleki ve teknik eğitim kurumlarının kendilerini yenilemesi, değişen ve dönüşen sistemlere entegre olması, sektörün talep ettiği nitelikli iş gücü ihtiyacını karşılaması, öğrencilerin edindikleri bilgi

ve beceriler sonucunda istihdam edilebilmelerinin kolaylaştırılması sağlanmış olacaktır.

Meslek alanları bakımından uygun olan kurum, kuruluş ve işletmelerle yapılan mesleki ve teknik eğitimde işbirliği protokolleri doğrultusunda sektöre ait bina, fabrika veya tesisler ile teknoloji geliştirme bölgesi, endüstri bölgesi, organize sanayi bölgesi ve Ar-Ge merkezi gibi alanlarda, mal ve hizmet üretimi yapan işletmelerin üretim tecrübeleri ve altyapılarının mesleki eğitim faaliyetleri ile birleştirilmesi sağlanarak sektör içi özelliğe sahip olan okullar oluşturulmuştur. Sektör içi okullar 9. sınıftan itibaren öğrenci alan 4 yıllık okullardır.

Sektöre entegre özellikli okullar ile sanayinin az geliştiği bölgelerdeki öğrencilerin parasız yatılılık imkanlarından yararlandırılarak, sanayisi gelişmiş bölgelerde fırsat eşitliği temelinde, okulun bulunduğu kayıt alanı dışındaki diğer mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören ve 10 uncu sınıfı tamamlayan belli niteliklere sahip olan öğrencilerin nakil ve geçişleri ile mesleki ve teknik eğitim almalarının sağlanması hedeflenmektedir.

Beceri Geliştirme Programı kapsamında modüler mesleki eğitim yöntemiyle en az 7. Sınıf düzeyinde eğitim gören öğrencilerin, temel mesleki becerileri kazanması, mesleği sevmeleri ve mesleğe erişimlerinin kolaylaşması, kariyer fırsatları sunması, temel mesleki gelişimlerinin desteklenmesi amacıyla "zanaat atölyeleri" uygulaması başlatılmıştır. 10 meslek alanında 129 modüler kurs programıyla 19 ilde 272 okulda pilot olarak uygulanmaya başlayan zanaat atölyeleri 81 ilimize yaygınlaştırılmıştır.

Mesleki ve teknik eğitim sürecinin tanıtımı, yönlendirme ve erişimi güçlendirmek amacıyla mesleki ve teknik Anadolu liseleri bünyesinde meslek ortaokulları açılması ile ilgili çalışmalar kapsamında 2024 yılında 11 ilde 12 mesleki ortaokul açılmıştır.

Şartları elverişsiz bölgelerdeki öğrencilerin sanayisi gelişmiş yerleşim yerlerinde eğitim almaları ve istihdam edilmeleri amacıyla 7 ilde 10 pansiyonda mesleki eğitim merkezi öğrencilerinin barınması için çırak pansiyonlar tahsis edilmiştir.

Meslekî ve teknik eğitim ile ilgili sektör ve sosyal ortaklar arasında iş birliğini esas alarak öğretmenlerin sürekli meslekî gelişimini ve sektörde yaşanan gelişmelere uyumunu destekleyici faaliyetler geliştirmek, mesleki ve teknik eğitimde öğretimi yapılan alan ve dallara ait öğretim programları ve ders materyalinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak amacıyla Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı meslekî ve teknik ortaöğretim kurumlarının bünyesinde 6 ilde 15 ‘sektörel mükemmeliyet merkezi (SMM)’ kurulmuştur. Kurulan SMM’lerde Öğretmenlik Mesleği Kanununa da uygun olarak atölye ve laboratuvar öğretmenlerinin hizmet içi eğitim yoluyla mesleki gelişimlerine ilişkin eğitim planlamaları yapılacak, sektörel işbirlikleri geliştirilecektir.

Millî Eğitim Bakanlığı uzun yıllardan beri mesleki eğitimi güçlendirmek ve hak ettiği saygınlığını yeniden kazanmak için çaba sarf etmekte, iş dünyası ile işbirlikleri geliştirmekte ve çok sayıda projeyi hayata geçirmektedir. Mesleki ve teknik eğitimde gerçekleştirilen tüm bu çalışmalar neticesinde mesleki ve teknik eğitimde öğrenci yeni kayıt oranı geçtiğimiz yıla göre %12,18 oranında artış göstermiştir.

Ülkemizin kalkınmasında mesleki ve teknik eğitiminin öneminden dolayı Millî Eğitim Bakanlığı, mesleki ve teknik eğitimle ilgili çalışmalarına Ülkemizin vizyonu doğrultusunda devam edecektir. Ülkemizin yol haritası kapsamında, “herkesin bir mesleği olmalı” anlayışı ile talep eden herkesin meslekî eğitim alabilmesi için erişim imkânları artırılabilecek ve meslekî ve teknik eğitim sistemi bireylerin ve iş gücü piyasasının ihtiyaçlarına doğru ve hızlı yanıt verebilecek şekilde geliştirilecektir. Milletimizin kadim geçmişinden gelen mesleki eğitim tecrübesi ile birlikte, günümüzdeki tüm bu çalışmalarımızdan elde ettiğimiz birikimimizle mesleki ve teknik

eğitim konusunda deneyim paylaşımı talep eden dost ve kardeş ũlkelere de mihmandarlık yapabilmek için çalışmaya devam edilecektir.

2.1.3.3. Din Őđretimi

Tũrkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 24. maddesi başta olmak ũzere Anayasa ve yasalar ile gũvence altına alınan din eğitimi ve Őđretimi, okullarımızda Bakanlığımız denetim ve himayesinde yũrũtũlmektedir. Okullarımızda Din Kũltũrũ ve Ahlak Bilgisi dersinin yanı sıra Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri; Din, Ahlak ve Değer ders grubunda yer alan Kur'an-ı Kerim, Peygamberimizin Hayatı, Temel Dini Bilgiler, Kũltũr ve Medeniyetimize Yũn Verenler, Ahlak ve Yurttaşlık Eğitimi, Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dũnyası, Tũrk Dũřũnce Tarihi, Klasik Ahlak Metinleri seçmeli derslerinin Őđretimi gerçekleştirilmektedir. Tũrkiye Yũzyılı Maarif Modeli kapsamında Din Kũltũrũ ve Ahlak Bilgisi, Kur'an-ı Kerim, Peygamberimizin Hayatı, AİHL Temel Dini Bilgiler derslerinin Őđretim programları ve ders kitapları yenilenmiştir.

2023-2024 eğitim ve Őđretim yılında 1.723 imam hatip lisesinde 525.389, 3.404 imam hatip ortaokulunda da 691.422 Őđrenci eğitim ve Őđretim gũrmũřtũr.

İlkŐđretim ve ortaŐđretim kademeleri ile imam hatip okulları, liseye ve ũniversitelerin bũtũn bũlũmlerine Őđrenci yetiştiren, eğitim içeriği, Őzgũnlũđũ ve çeşitliliği ile markalaşmış ve ũlkemizin telif bir eğitim modeli olmuştur. İmam hatip okullarında 21. yũzyıl becerileri bağlamında Őđrencilerin ilgi, kabiliyet ve kariyer hedeflerine gũre "Program eşitliliği" uygulanarak Temel İslam Bilimleriyle birlikte Fen ve Sosyal Bilimler, Uluslararası, Yabancı Diller, Mũsikî, Spor, Geleneksel ve ağdaş Gũrsel Sanatlar, Hafızlık, Teknoloji, ocuk Gelişimi ve Eğitimi proje ve programları bulunmaktadır.

Uluslararası Anadolu imam hatip lisesi programı, Ülkemizin din eğitimi tecrübesinin Türkiye’den dünyaya açılan uluslararası boyutu olmaya devam etmektedir. Belirlenen 85 Anadolu imam hatip lisesinde ise açılan yabancı dil hazırlık sınıfları ile öğrencilere Arapça, İngilizce, Almanca, İspanyolca, Rusça, Çince, Fransızca, Farsça, İtalyanca ve Japonca dillerini öğrenme imkânı sunulmaktadır. Hazırlık sınıfı uygulayan okullarımız arasında 10 dilde, Uluslararası Anadolu imam hatip liselerinde öğrenim gören yabancı öğrencilerin Türkçe yarıştığı “Türkiye Münazaraları” ile öğrencilerimizin öğrendikleri yabancı dili etkin kullanmalarına imkân sağlanmaktadır. Arapça ve İngilizce “Yoğunlaştırılmış Dil Programı” 592 imam hatip ortaokulunda uygulanmaya devam etmektedir. Edindiği ilmî birikim ile Kur’an’ın anlaşılması ve topluma yol göstermesinde rol alacak hafızların yetiştirilmesi için “Örgün Eğitimle Birlikte Hafızlık” projesi velilerimizin yoğun ilgisini görmektedir.

Anadolu imam hatip liselerinde ve imam hatip ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin bir üst öğrenime hazırlık süreçlerini desteklemek üzere başlatılan Hedef YKS ve Hedef LGS programları 2024 yılında da sürdürülmüştür. Öğrencilerimize yönelik gerçekleştirilen Arapça Dil Becerileri Öğrenci Eğitimleri, Kur’an-ı Kerimi Güzel Okuma, Hafızlık gibi Mesleki Yarışmalar, Robot Yarışmaları, “Yedi Bölgeden Yedi Kıtaya” Uluslararası Yaz Eğitim Etkinlikleri, Münazaralar, Dost Kitaplar - Dost Öğrenciler, Oku-Yorum, 40 Şair, 40 Naat gibi sosyal, kültürel, sanatsal ve mesleki faaliyetler ile öğrencilerin çok yönlü gelişimleri desteklenmiştir.

İmam Hatip Okulları Yönetici Buluşmaları, Yönetici ve Öğretmen Hareketlilik Programları, Öğretmen Yaz Eğitim Etkinlikleri, Merkezi Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri, Arapça Dil Becerileri Öğretmen Eğitimleri, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitici Eğitimleri, TÜBİTAK Proje Yazma Eğitimi gibi farklı içerikteki programlarla 2024 yılında da yönetici ve öğretmenlerimizin mesleki gelişimlerine önemli katkılar sağlanmıştır.

İmam hatip okullarında bilim, teknoloji, yabancı dil gibi alanlarda ulusal, uluslararası proje çalışmaları da gerçekleştirilmektedir. Öğrencilerimizin çoklu alanda gelişimleri için “Evliya Çelebi Ulusal Öğrenci Değişim Programı” ile okullarımız desteklenmiştir. “SADÂ Kültür, Sanat ve Edebiyat Programı” için çağrı rehberi yayınlanmıştır. Yapay zekâ uygulamaları alanında eğitim vermek amacıyla FEYZA (Fırsatları Artıran Eğitimde Yapay Zekâ) Projesiyle yapay zekâ uygulamaları öğretmen eğitici eğitimleri verilmiştir. Okullarımızdaki başarılı örneklerin ve model uygulamaların tanıtılması ve yaygınlaştırılması amacıyla Başarılı Örnekler Sergileri düzenlenerek iyi örneklerin yaygınlaştırılmasına çalışılmaktadır. Okullarımızda fidan dikimi, çevre bilinci ve sıfır atık kampanyaları, gençlik kampı, sosyal sorumluluk çalışmaları ve spor turnuvaları düzenlenmektedir. Patent, faydalı model, marka, tasarım tescil sayısının sürekli artırılması hedefleri kapsamında çalışmalarımız devam etmektedir. Kalite Takip Sistemi (KTS) yazılımı ile okullara yönelik çoklu alanda izleme ve değerlendirme gerçekleştirilmekte, okul, ilçe ve il karneleri oluşturulmaktadır.

2.1.4. Özel Eğitim ve Rehberlik

Özel Eğitim Hizmetleri

Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin sosyal yaşamın her alanında var olmaları, eşit eğitim fırsatlarından yararlanmaları ve toplumsal yaşantı ile bütünleşmeleri için çalışmalarımız artarak devam etmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı olarak özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerimize, bireysel yetenekleri doğrultusunda ihtiyaç duydukları alanlarda kendilerini geliştirmeleri için destek olmak, gerekli şartları ve ortamları hazırlamak amacıyla çalışmalarımızı hız kesmeden sürdürmekteyiz.

Tüm özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitime erişimlerini sağlamak, onlara nitelikli eğitim hizmetleri sunmak amacıyla çeşitli türlerde eğitim hizmeti vermekteyiz. Bu kapsamda özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin

toplumsal yaşantı ile bütünleşme ve sosyal becerilerinin desteklenmesi amacıyla öncelikle, özel eğitim ihtiyacı olmayan akranlarıyla birlikte en az düzeyde sınırlandırılmış eğitim ortamlarına erişimlerinin sağlanması önceliğimizdir. Bunun yanı sıra öğrencilerimiz özel eğitim sınıfları, özel eğitim okulları, evde veya hastanede eğitim hizmetlerimiz yoluyla da eğitime erişebilmektedir.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin eğitime erişim imkânlarının artırılması amacıyla 81 ilde okul öncesi dönemden başlamak üzere özel eğitim okulları açılmıştır. Ayrıca illerden gelen talepler doğrultusunda ihtiyaca binaen özel eğitim okulu açılışlarına devam edilmektedir.

Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında eğitimlerini sürdüren öğrenciler için eğitim kurumlarında destek eğitim odaları açılmakta ve bu öğrencilerin eğitim hizmetlerinden en üst düzeyde yararlanmaları amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 14.432 destek eğitim odası ile kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerini sürdüren öğrencilerimize destek eğitim hizmeti verilmektedir. 2024-2025 eğitim ve öğretim yılında destek eğitim odalarında 60.118 öğrenciye 64.310 öğretmen ile destek eğitim hizmeti verilmiştir.

Söz konusu dersliklerin belirlenen standartlara ulaştırılması için fiziki ortam, eğitim materyalleri ve donatım malzemeleri yenileme çalışmaları kapsamında 637 destek eğitim odasının yapımı tamamlanmıştır.

Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için esnek, bireysel ihtiyaçlara göre çeşitlendirilmiş, yenilikçi eğitim ortamları oluşturularak eğitimin kalitesinin artırılması amacıyla “Bütünleştirici Eğitim İçin Özel Eğitim Hizmetlerinin Kalitesinin Artırılması Projesi” tamamlanmıştır. Proje kapsamında kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları alanında 5.500 öğretmene eğitim verilmiştir. Ayrıca 700 BİLSEM öğretmenine STEM Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar eğitimi verilmiştir.

2023-2024 eğitim ve öğretim yılında resmi özel eğitim okullarında toplam 65.071 özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciye eğitim verilmiştir. Yine bu eğitim öğretim yılında okul öncesi dönemde 1.201, ilkokul düzeyinde 164.544, ortaokul düzeyinde 178.862 ve lise düzeyinde 59.319 olmak üzere toplam 403.926 öğrenciye tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında eğitim verilmiştir. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları kapsamında hizmet sunan özel eğitim sınıflarında ise ilkokul düzeyinde 36.574, ortaokul düzeyinde 30.910, lise düzeyinde 26.184 olmak üzere toplam 93.668 öğrenciye eğitim verilmiştir.

Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında eğitimine devam edemeyecek öğrenciler için Bakanlığımızca özel eğitim okulları açılmaktadır. Bu kapsamda 2024-2025 eğitim ve öğretim yılında resmi okul öncesinde 308 özel eğitim anaokulunda 7.727 öğrenciye, ilkokul düzeyinde 498 okulda 14.991 öğrenciye, ortaokul düzeyinde 498 okulda 14.555 öğrenciye ve ortaöğretim düzeyinde ise 543 okulda 26.416 öğrenciye eğitim hizmeti verilmiştir.

Özel eğitim sınıflarının belirlenen standartlara ulaştırılması için fiziki ortam, eğitim materyalleri ve donatım malzemeleri yenileme çalışmaları kapsamında 221 özel eğitim sınıfının yapımı tamamlanmıştır.

Özel eğitim kurumlarının fiziki altyapısının öğrencilerin erişimine uygun ve güvenli hâle getirilmesi, teknolojik altyapısının güçlendirilmesi, uygun materyal ve donatım malzemelerinin tedarik edilmesi ve öğrencilerin sunulan hizmetlerden daha üst düzeyde yararlanması için kurumların güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda 618 meslek edinme atölyesi standart hale getirilmiştir.

Orta/ağır düzeyde zihinsel yetersizliği ya da otizmi olan bireyler özel eğitim uygulama okullarında eğitimlerine devam etmekte olup bu okullarda uygulanan özel eğitim programlarında yer alan öz bakım ve günlük yaşam becerilerinin doğal ortamında öğretilmesine hizmet eden

uygulama evlerinde öğrenciler birçok beceriyi yaparak ve yaşayarak öğrenme fırsatı bulabilmektedir. Özel eğitim uygulama okullarında oluşturulan uygulama evlerinin tüm okullarda aynı yapı ve niteliğe kavuşturulmasına yönelik çalışmalar kapsamında 297 uygulama evi yapılmıştır. Okulların fiziki altyapılarının güçlendirilmesi ve kurumsal kapasitelerinin artırılması kapsamında 141 özel eğitim okulunun daha erişilebilirlik kapasitesi standart düzeye ulaştırılmıştır.

Özel eğitim uygulama okullarında öğrenim gören öğrencilerin farklı alanlarda kendilerini tanımlarına, yaparak yaşayarak aktif öğrenmelerine, yeteneklerini geliştirmelerine, yapılandırılmış öğrenme ortamlarında gerçek hayatı modellemelerine olanak sağlanması amacıyla ülke genelinde 369 özel eğitim uygulama okulunda 817 beceri uygulama alanı kurulmuştur. Ayrıca beceri uygulama alanlarının sayıları, uygulama evlerinin kapasiteleri ve meslek edinme atölyelerinin sayıları 2025'te de arttırılacaktır.

İşitme, görme ve bedensel yetersizliği olan öğrencilerimizin öğrenim gördüğü özel eğitim okulları bünyesindeki pansiyonların gelişen ve değişen teknolojik cihazlarla donatılması, ilgili pansiyonların gerek fiziki ortamlarının gerekse eğitim ortamlarının iyileştirilmesi, öğrencilerin dinlenme, ders çalışma, beslenme, spor, temizlik ve sağlık ihtiyaçlarının daha iyi karşılanması ve pansiyonlu özel eğitim okullarında var olan eksikliklerin giderilmesi için "Öğrenci Yurtlarının ve Pansiyonlarının İyileştirilmesi ve Geliştirilmesi Projesi (ÖPAGEP) hazırlanmıştır.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin öğrenim gördüğü okul öncesi kademesinden ortaöğretim kademesine kadar olan özel eğitim okullarının kurumsal kapasiteleri ile bu okullarda sunulan özel eğitim hizmetlerinin niteliğinin artırılması ve eğitim ortamlarının iyileştirilmesi amacıyla öğrencilerin yaş ve gelişim özelliklerine göre belirlenen spor malzemesi ve eğitsel materyaller belirlenmiş olup ülke genelinde; 259 özel eğitim anaokuluna toplam 303 koli eğitsel materyal, 160 özel eğitim okuluna 160

koli spor malzemesi ve eğitsel materyal, toplam 171 özel eğitim meslek lisesi ve özel eğitim meslek okuluna 171 koli spor malzemesi ve eğitsel materyal üretimi ve temini çalışmaları yapılmış dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerimizin bireysel farklılıklarını dikkate alarak öğrenme süreçlerini desteklemek amacıyla materyal üretim ve dağıtım çalışmalarını titizlikle yürütüyoruz. "Özel Çocuklara Özel Materyaller" projesi kapsamında, 2024 yılında 2 bin 460 set materyal özel eğitim sınıflarımıza, destek eğitim odalarımıza, özel eğitim anaokullarımıza ve bu yıl ilk defa hastane sınıflarımıza ulaştırılmıştır. Ayrıca, Ar-Ge çalışmaları doğrultusunda materyallerin içerikleri yenilenmiş ve daha işlevsel hale getirilmiştir. Bu çalışmalar, özel gereksinimli öğrencilerimizin eğitim kalitesini artırmayı, öğrenme süreçlerini kolaylaştırmayı ve eğitimde fırsat eşitliğini güçlendirmeyi hedeflemektedir.

Her tür ve kademedeki eğitim gören özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerimiz için hazırlanan 2 milyon 730 bin 352 ders kitabı ve yardımcı kaynak kitap 2024-2025 eğitim öğretim döneminde öğrencilerimize ulaştırılmıştır.

Özel Eğitim Meslek Okulu Akademik Programları (Görme Yetersizliği Olan Öğrenciler İçin) hazırlanmıştır.

Görme yetersizliğinden etkilenmiş öğrencilerimizin bağımsız hareket becerilerini teknolojiye dönüştürmek amacıyla 2024 yılında 112 adet WeWALK akıllı baston öğrencilerimize ulaştırılmıştır.

Özel eğitim okullarında eğitimlerini sürdüren öğrencilerimizin öğrenme süreçlerine katılımını artırmak, bağımsız yaşam becerileri kazanmalarını desteklemek ve eğitimde fırsat eşitliğini güçlendirmek amacıyla öğretim programları hazırlamaya ve güncellemeye yönelik çalışmalar yürütmekteyiz. Maarif modeli çerçevesinde, özel eğitim uygulama okulları

için güncel bilimsel yaklaşımlara dayalı, öğrencilerin yaşam becerilerini geliştirmeyi hedefleyen öğretim programları geliştirme çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca, öğretmenlerimizin bu programları etkin bir şekilde uygulamalarını desteklemek amacıyla öğretim materyalleri hazırlama ve mesleki gelişim eğitimleri düzenlemeye yönelik çalışmalar planlanmaktadır. Güncelleme yapıp Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından onaylanan özel eğitim programları kapsamında eğitim araçları hazırlanacaktır.

Özel Yetenekli Öğrenciler

Ülkemizin stratejik alanlarına esas olmak üzere bilim, kültür, sanat, sanayi ve teknolojiye yüksek bir akademik düzey hedefi ile ülkemize katma değer oluşturma yolunda büyük önem verdiğimiz özel yetenekli bireylerin eğitimi için de çalışmalarımız artarak devam etmektedir.

Bilim, sanat ve benzeri alanlardaki özel yetenekli çocuklarımızın yeteneklerine uygun bir eğitim içeriği ve ortamı sunmak Bakanlığımızın öncelikli politikaları arasındadır.

Ülkemizin tüm yerleşim birimlerinde bulunan özel yetenekli öğrencilerimizin özgün tanılama araçları ile tespit edilmesi ve gelişim süreçlerinin desteklenerek izlenmesi, bu öğrencilerimizin uzun vadede hem bireysel yaşamlarına hem de ülkemizin büyümesine katma değer oluşturmalarını sağlayacaktır. Bu noktada özel yetenekli çocuklarımızı akranlarından ayırtmadan, doğalarına uygun bir eğitim yöntemi ile belirlemek amaçlanmaktadır.

2024 yılında 371 bilim ve sanat merkezinde destek eğitimi alan öğrenci sayısı 110.730'a yükselmiştir.

Özel yetenekli bireylerin mümkün olan en erken dönemde, ihtiyaçlarına uygun eğitim ortamlarında, uygun yöntemler ve araç gereçler kullanılarak

desteklenmesi ve var olan kapasitelerini en üst seviyede kullanabilmelerinin sağlanması amacıyla “BİLSEM’lerin Altyapısının Güçlendirilmesi Projesi” yürütülmektedir. Proje kapsamında 141 adet atölyenin yapımı tamamlanmıştır. Ayrıca Cumhurbaşkanlığı Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi (2021-2025) kapsamında 40 adet yapay zekâ atölyesinin kurulum çalışmaları tamamlanmıştır. Dijital tasarım, robotik, oyun animasyon, mekatronik gibi 17 farklı alanda kurulan tematik atölyelerin eğitim programı hazırlık çalışmalarına ise devam edilmektedir. Ayrıca 19 branşta sunulan çerçeve öğretim programlarının güncellenmesi çalışmaları tamamlanmış Talim ve Terbiye Kurul Sürecine dâhil edilmiştir.

Özel yetenekli öğrencilerin teknolojiyi etkin kullanmaları, bilişim alanında yeni beceriler kazanmaları ve bilgi işlemsel düşünme yeteneklerini güçlendirmeleri amacıyla ülkemizde hazırlanan etkinlik temelli ilk program olma özelliğini taşıyan "Bilim ve Sanat Merkezleri Yapay Zekâ Uygulamaları Atölye Programı" hazırlanmıştır. Programda yapay zekânın temelleri, makine öğrenmesi, yapay sinir ağları, doğal dil işleme, bulanık mantık, yapay zekâ ve etik, proje geliştirme ve problem çözme öğrenme alanlarına ilişkin içeriklerden oluşan 35 farklı etkinlik yer almaktadır.

BİLSEM’lerin yaygınlığı artırılırken bu merkezlerin kullanım şekilleri de çeşitlendirilmiştir. Türkiye’de ilk kez gerçekleştirilen yaz okulu uygulaması 4 haftadan 6 haftaya çıkarılarak BİLSEM’lerin zengin altyapısı etkin bir şekilde kullanılmıştır. Böylece BİLSEM’lerin kaynaklarına daha geniş bir öğrenci grubu tarafından ulaşılmasına imkân sağlanmıştır.

2024 yılında 1.414 (84 patent, 395 faydalı model, 845 tasarım ve 40 marka) başvuruda bulunulmuş, 613(19 patent, 77 faydalı model, 490 tasarım ve 27 marka) başvuru tescil edilmiştir.

Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde kullanılan elektronik eğitim içeriklerinin öğrenme ortamlarında yer alması amacıyla e-içerik ve bu e-

içeriklerin sunulacağı dijital bir platform oluşturma çalışması başlatılmıştır. Çalışma kapsamında öncelikle BİLSEM’de görev yapan öğretmenlerimizin etkileşimli e-içerik geliştirme becerilerini geliştirmek için çeşitli hizmet içi eğitimler gerçekleştirilmiş olup bu kurslara katılan öğretmenlerimizden oluşturulan toplam 30 kişilik bir çalışma grubu ile BİLSEM Destek Eğitim Programı kapsamındaki dersler olan Yabancı Dil (İngilizce), Sınıf Öğretmenliği ve Bilişim Teknolojileri Yazılım Dersine ait olmak üzere yaklaşık 873 adet etkileşimli e-içerik üretimi tamamlanmış olup EBA ve BİLSEM entegrasyonu ile yayına alınmıştır.

2025 yılında BİLSEM’lere 100 adet atölye kurulması planlanmaktadır. Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde kullanılmak üzere yeni programlar ve e-içerikler üretilecektir. Ayrıca öğretmenlere dijital okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesi ve e-İçerik hazırlama sürecinde destek sağlanması amacıyla eğitimler düzenlenecektir.

Bilim iletişiminin sağlanması, bilimsel bilginin geniş toplum kitlelerine ulaştırılması ve bilim-teknoloji arasındaki etkileşimin kavratılması; Araştırma ve araştırmacıların halka yakınlaştırılması, araştırmacılar ve mesleklerine yönelik oluşmuş/oluşması muhtemel stereotiplerin azaltılması, doğa, bilim ve teknolojiyle ilgili konularda farkındalık yaratması, bilimsel bilgiyi topluma eğlenceli ve anlaşılır bir şekilde kavratma ve toplumun her kesiminden ve her yaş grubundan kitlelerin katılımını sağlamak. Bilim ve sanat merkezi öğretmen ve öğrencileri ile araştırmacıları bir araya getirmek amacıyla 7 bölgede 7 üniversite ortaklığı ile HORIZON projesi hazırlanmıştır. Gerçekleştirilen projede;

- Türkiye’de bulunan 7 coğrafi bölgede 27 Eylül 2024 tarihinde gerçekleştirilen “European Researchers' Night (Avrupa Araştırmacılar Gecesi)” etkinlikleri,
- Türkiye’de bulunan 7 coğrafi bölgede 27 Eylül 2024 tarihinde gerçekleştirilen Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) sergisi,

- Türkiye’de 81 ilde 01 Ekim 2024 – 30 Kasım 2024 tarihleri arasında üniversitede görevli araştırmacıların bilim ve sanat merkezlerini ziyaret ederek gerçekleştirecekleri “Researchers at Schools (Okullardaki Araştırmacılar)” etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Etkinliklerde 600’den fazla akademisyen bilim ve sanat merkezlerini ziyaret ederek etkinlikler düzenlemiştir.

Proje ıktılarının paylaşılacağı Haziran 2025 tarihlerinde Ankara’da “Uluslararası Kongresi” ve “Ulusal Kongresi” gerçekleştirilecektir.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri

Çocuklarımızın kendini tanıyan, sorumluluk alabilen bireyler olarak yetişmeleri ve toplum içinde sağlıklı bir şekilde yaşamlarını sürdürebilmeleri için sosyal, duygusal, akademik ve kariyer gelişimlerini desteklemek amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı olarak rehberlik ve psikolojik danışma alanındaki hizmetlerimizi de titizlikle sürdürüyoruz.

Bakanlığımız tarafından ülke genelinde okullarda yürütülen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin koordine edilmesi, öğrencilere ve ailelere yönelik hizmetlerin sunulması çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda başta çocuğa yönelik şiddet olmak üzere, risk altındaki tüm çocuklara yönelik yetiştirici uzman ve ğretmen eğitimleri gerçekleştirilmiş olup bu personel aracılığıyla bilgilendirici seminerler, psikososyal hizmetler, danışmanlık tedbirleri, akademik, kariyer ve sosyal duygusal gelişim alanına yönelik çalışmalar ile aile rehberliği gibi uygulamalar ülke çapında yürütülmektedir.

Okul ve kurumlardaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine ilişkin gerekli her türlü çalışmalarla birlikte ildeki özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanılanmaları ile bu bireylere yönelik rehberlik hizmetleri okul rehberlik

ve psikolojik danışma servisleri ve toplam 296 rehberlik ve araştırma merkezinde (RAM) yürütülmektedir.

Bakanlığımıza bağlı resmi okul ve kurumlarda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin bir program dâhilinde yürütülmesi ve raporlaştırılması, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri paydaşları arasında daha etkin ve hızlı bir iletişimin sağlanması, verilen rehberlik hizmetlerinin etkinliğinin artırılması, anlık ve sürekli takibin yapılabilmesi, geçmiş dönem içerisindeki faaliyetlerin ayrıntılı olarak değerlendirilmesi, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri çalışmalarının daha sistematik bir şekilde yapılandırılması ve geleceğe yönelik etkin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri politikaları üretilebilmesi amacıyla e-Rehberlik Sistemi oluşturulmuştur.

Rehberlik hizmetlerinde niteliği arttırmak amacıyla Türkiye genelinde hizmet veren tüm rehberlik ve araştırma merkezlerine ilgili bütçe tertiplerinden ihtiyaçları doğrultusunda destek sağlanmıştır. Görüşme odası, test odası, bedensel performans alım odası ve bekleme salonu standart hâle getirilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda 113 RAM standart hale getirilmiştir.

Bakanlığımız ile Anadolu Üniversitesi arasında yapılan protokol çerçevesinde 4-12 yaş arası bireylere yönelik geliştirilen Türkiye'nin ilk yerli zekâ testi "Anadolu-SAK Zekâ Ölçeği'nin (ASİS)" etkin ve amacına uygun olarak kullanılabilmesi için "Anadolu-SAK Zekâ Testi Eğitici Eğitimi ve Uygulayıcı Eğitimi Kursu" ile "Mesleki Gelişim Programı" hazırlanmıştır. ASİS'in ülke geneline yaygınlaştırılması çalışmaları devam etmektedir.

Özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilere doğru tanılama yapılması ve erken müdahale edilmesi amacıyla Bakanlığımızca "Öğrenme Güçlüğü Testi" geliştirilmiştir. Bu doğrultuda yetiştirilen 29 formatör tarafından 324 uygulayıcı yetiştirilmiştir. Rehberlik ve araştırma merkezlerince

sürdürülen eğitsel değerlendirme ve tanılama faaliyetleri için gerekli olan testör ihtiyacının karşılanması amacıyla tüm RAM'lara bir uygulayıcı yetiştirilmek üzere hizmet içi eğitimler yapılacaktır. 2024 yılında 90 kişiye eğitim verilerek öğrenme güçlüğü testi uygulayıcı sayısı 324'e çıkarılmıştır.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama hizmetlerinin güncellenmesi amacıyla rehberlik ve araştırma merkezinde görev yapan özel eğitim öğretmenleri ve rehber öğretmen/psikolojik danışmanlardan; 10 kişiye Görme Engelliler S. Binet Uygulayıcı Eğitimi, 67 kişiye de Leiter Performans Testi Uygulayıcı Eğitimi, 400 kişiye Wechsler Sözel Olmayan Yetenek Testi (WNV) Uygulayıcı Eğitimi verilmiştir. Rehberlik ve araştırma merkezlerince sürdürülen eğitsel değerlendirme ve tanılama faaliyetleri için gerekli olan testör ihtiyacının karşılanması amacıyla uygulayıcı eğitimleri düzenlenmeye devam edilecektir.

Öğrencilerimizin ilgilerini ve becerilerini belirleyerek sağlıklı mesleki yönlendirme yapmak amacıyla yapay zekâ destekli "Mesleki İlgi Envanteri" ile "Mesleki Beceri Envanteri" geliştirilmektedir. Mesleki İlgi Envanteri kapsamında 2024 yılında 26 ilde pilot uygulama gerçekleştirilmiş olup verilerin analizi sonucunda ortaokul kademesi için 94 madde, lise kademesi için 337 envanter maddesi elde edilmiştir. Elde edilen envanter maddeleri sonucunda Mesleki İlgi envanterinin yapay zeka tabanlı olarak hizmete sunulması aşamasına geçiş yapılmıştır. Mesleki Beceri Envanteri kapsamında ise akademisyenler, rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar ve meslek öğretmenleri tarafından ortaokul boyutunda toplam 817 madde, lise boyutunda toplam 1.569 hazırlanmıştır. Mesleki Beceri Envanteri için pilot uygulama aşamasına geçilmiştir. 2025 yılında geliştirilen ilgi ve beceri envanterlerinin yapay zekâ destekli olarak geliştirilmesinin ardından hizmete sunulması planlanmaktadır.

Bağımlılıkla mücadele çalışmaları kapsamında sigara, alkol, madde ve teknoloji bağımlılığına ilişkin prevalans ve trendlerin belirlenmesi amacıyla 16 yaş lise öğrencilerine yönelik Türkiye geneli bağımlılık araştırmasından elde edilen sonuçlar analiz edilmiştir. Hizmete özel olarak eğitim öğretim sürecinde politikalar geliştirilerek çeşitli çalışmalar yürütülmüş olup 2025 yılı için bağımlılıkla mücadele kapsamında yeni faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Ortaokul ve lise öğrencilerinin riskli internet kullanımına yönelik ikincil önleme perspektifiyle geliştirilmiş Türkiye'nin ilkökul temelli bireysel müdahale programı olan Okulda Bağımlılığa Müdahale (OBM) Programının okul/kurumlarda uygulanması amacıyla 2024 yılında 126 eğitici (formatör) ve 2.906 uygulayıcı yetiştirilmiştir. 2025 yılında da OBM Programı uygulayıcısı yetiştirilmeye devam edilecektir.

Okul öncesi, ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerine, öğretmenlere ve velilere yönelik olan Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Programı ile çocukların ve gençlerin bağımlılık riskinden uzak ve sağlıklı bir hayat sürdürmelerine katkıda bulunmak amaçlanmaktadır. TBM Programı'nda sağlıklı yaşam, tütün bağımlılığı, alkol bağımlılığı, madde bağımlılığı, teknoloji bağımlılığı ve kumar bağımlılığına yönelik eğitimler gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullar ile rehberlik ve araştırma merkezlerinde (RAM) görev yapan rehber öğretmen/psikolojik danışmanlara yönelik düzenlenen TBM Programı Eğitici Eğitimi Kursu ile 120 eğitici (formatör) yetiştirilmiştir.

Çocuk ve gençlerimizin bağımlılıklardan korunmasını sağlamak amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenleri ile Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin katılımıyla rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar tarafından 250 kursiyerin katılımı ile Bağımlılıkla Mücadele Farkındalık Eğitimi düzenlenmiştir.

2025 yılında bağımlılıkla mücadele kapsamında tütün ürünlerinin, uyuşturucu maddelerin ve davranışsal bağımlılığın zararları ve bunlardan korunmaya yönelik eğitim çalışmaları ile etkinliklerin yapılması amacıyla ilkokul, ortaokul ve lise kademelerine yönelik Akran Eğitim Modeli geliştirilecektir.

Ek olarak 2025 yılında Türkiye Geneli Ortaokul ve Lise Eğitimine Devam Eden Gençlerde Davranışsal Bağımlılık Araştırması gerçekleştirilecek olup davranışsal bağımlılığa neden olan risk faktörlerinin belirlenerek araştırma sonuçları doğrultusunda yeni çalışmalar ve faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin normalleşme süreçlerine destek sunmak ve psikolojik iyi oluşlarını güçlendirmek amacıyla ‘Zorlayıcı Yaşam Olayları Sonrası Öğrenci Psikoeğitim Programı’, ‘Zorlayıcı Yaşam Olayları Sonrası Öğretmen Psikoeğitim Programı’ ve ‘Zorlayıcı Yaşam Olayları Sonrası Veli Psikoeğitim Programı’ hazırlanmıştır. Bu programlar yoluyla travma sonrası sunulan psikososyal destek ile; travmanın psikolojik ve sosyal etkisini değerlendirerek bireylerin veya grupların stres belirtilerini azaltmayı ve psikolojik dayanıklılıklarını artırmayı, desteğin sürekliliğini sağlamak ve ani veya uzun vadeli ruh sağlığı sorunlarını önlemek hedeflenmektedir.

Deprem, sel, kasırga, heyelan, yangın, savaş, göç, terör olayları, toplumsal şiddet olayları, açlık ve benzeri travmatik yaşam olayları sonrasında, ileri düzeyde etkilenen öğrencilere yönelik ‘Travma Sonrası Grup Temelli Müdahale (TS-GTM)’ programı hazırlanmıştır. Afet ve acil durumun yoğun olarak yaşandığı illerde görev yapan 1.133 rehber öğretmene ‘Travma Sonrası Grup Temelli Müdahale (TS-GTM)’ ile ilgili eğitim verilmiştir.

Öğrencilerin travma sonrası yaşadıkları tepkileri sınıf ortamında azaltmak, sistematik olarak yapılandırılmış, davranışçı bir seri etkinlik yoluyla

öğrencilere daha etkili destek sunmak, psikolojik sağlamlıklarını güçlendirerek travmatik yaşam olayları sonrasında iyi oluşlarını artırmak amacıyla Sınıf Temelli Müdahale Programı hazırlanarak eğitici eğitimi gerçekleştirilmiştir.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler ve ailelerine daha etkili destek sunmak, psikolojik sağlamlıklarını güçlendirerek travmatik yaşam olayları sonrasında iyi oluşlarını artırmak amacıyla Genel Müdürlüğümüz ve UNICEF iş birliğinde Psikososyal Destek Projesi kapsamında rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar tarafından uygulanmak üzere ‘Travma Odaklı Eğitim Programları’ hazırlanmıştır.

Dünyada ilk defa özel eğitim okullarında rehberlik hizmetlerinin etkili ve sistematik olarak yürütülmesi amacıyla ‘Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programları’ hazırlanmıştır. Özel eğitim anaokulları, özel eğitim ilkokulları, özel eğitim ortaokulları ve özel eğitim meslek okulları için ayrı ayrı hazırlanan programlar hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilere yönelik kademelere uygun olarak geliştirilmiştir.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin akranları ile etkileşim kurmasını sağlayarak okul ve toplum yaşamında gerekli olan olumlu ve uyumlu davranışlar edinmesi amacıyla ortaokul ve lise öğrencilerine yönelik ‘Akran Danışmanlığı Programı’ geliştirilmiştir.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin aileleri ile birlikte değişim ve gelişimlerinin desteklenmesi, ailelerinin karşılaştığı gelişimsel ve ani krizler ile etkili bir şekilde baş edebilmesi adına özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin ailelerine yönelik ‘Aile Danışmanlığı Programı’ geliştirilmiştir.

Öğrencilerin sosyal duygusal becerilerinin desteklenmesi amacıyla PİKTES iş birliği ile yapılan proje kapsamında her kademeye ayrı olarak hazırlanan farkındalık, psikoeğitim ve bireysel müdahale programları,

oyun kitapları, öğretmen psikoeğitim programları ile afiş, broşür ve bilgilendirici sunular hazırlanmıştır. Rehber öğretmen/psikolojik danışmanlara söz konusu programların eğitimleri verilmektedir.

Bütüncül bir mücadeleyi gerektiren ve birçok alanda farklı şekillerde varlığını devam ettiren şiddet sorunun ortadan kaldırılması amacıyla Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı koordinesinde, Bakanlığımız, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı iş birliği ile 2024 yılı Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Faaliyet Planı hazırlanmıştır.

2.1.5. Özel Öğretim

Özel öğretim kurumları, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na göre açılan örgün ve yaygın eğitim kurumlarını kapsamaktadır. Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren bu kurumlar; okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, özel eğitim okullarından oluşan örgün eğitim kurumları ile çeşitli kurslar, motorlu taşıt sürücü kursları, hizmet içi eğitim merkezleri, ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kursları, iş makineleri operatörlük kursları, denizcilik ve gemi adamları yetiştirme kursları, pilot yetiştirme kursları, uzaktan öğretim kurumları, sosyal etkinlik merkezleri, özel öğretim kursları, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri, mesleki eğitim merkezleri, sosyal etkinlik ve gelişim merkezlerinden oluşan yaygın eğitim kurumlarıdır. Ayrıca ortaokul, imam hatip ortaokulu ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere öğrenme dönemlerinde barınma hizmeti sunmak amacıyla 2.770 özel öğrenci yurdu ve özel öğrenci pansiyonu da Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren 12 bin 184 özel okulda 1 milyon 422 bin öğrenci eğitim görmektedir. Özel okullarımızın yanı sıra, özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için rehabilitasyon hizmetinden sürücü eğitimine kadar farklı alanlarda Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet

gösteren 19 bin 669 özel yaygın eğitim kurumu, ülkemizin tüm bireyelerine hayat boyu öğrenme bağlamında çok çeşitli alanlarda eğitim alma fırsatı sunmaktadır. Özel yaygın eğitim kurumlarında son bir yılda, 1,5 milyonu sürücü eğitimi alanında olmak üzere yaklaşık 2 milyon bireye eğitim ve sertifika verilmiştir.

Mesleki eğitimde özel sektör katkısının artırılmasını sağlamak üzere Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) içinde ve dışında açılmış özel mesleki ve teknik Anadolu liselerinde belirlenen alanlarda öğrenim gören öğrenciler için her yıl Bakanlığımız ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından müşterek olarak belirlenen tutarda eğitim ve öğretim desteği ödemesi yapılmaktadır. Ayrıca, 6 Şubat 2023 depreminden etkilenen Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illeri ile Gaziantep ilinin İslahiye ve Nurdağı ilçelerindeki özel okullarda öğrenim gören öğrenciler için 2023- 2024 eğitim ve öğretim yılından itibaren eğitim ve öğretim desteği verilmektedir.

Özel öğretim kurumları kapsamında faaliyet gösteren kişisel gelişim, mesleki gelişim ve yetenek kurslarında uygulanan programların her yıl değerlendirilerek güncelliğini kaybettiği belirlenen programlara yönelik güncelleme çalışmaları yürütülmektedir. Bunun yanı sıra mesleki gelişim kurslarında uygulanan programlar, iş dünyasının talep ettiği tanımlanmış bilgi, beceri ve ulusal meslek standartları doğrultusunda hazırlanmaktadır. Çeşitli kurslar, hizmetiçi eğitim merkezleri, uzaktan öğretim kurslarının eğitim ve sınav standartlarının yükseltilerek kalitelerinin artırılması kapsamında verilen eğitim kalitesinin yükseltilmesi ve sınavlarda ülke genelinde uygulama birliği sağlanması, etkili bir denetimin yapılması ve sınavların daha güvenli yürütülmesi amacıyla sınav mevzuatı güncellenmiştir. Özel öğretim kurslarının uyguladıkları bilim grupları ve bilim grubu programları yeniden belirlenmiştir.

Uzaktan öğretim yapan kurumlar, çeşitli nedenlerle öğrenimlerini sürdüremeyen kişilere yönelik verdikleri eğitimlerle fiziksel sınırlara bağlı

kalmaksızın istenen zaman diliminde ve yerde, daha az maliyetle sertifika alma olanağı sunmaktadır. Bu alanda Bakanlığımızca günümüz şartlarına uygun düzenlemeler yapılarak hayata geçirilmiştir.

Bakanlığımız, yeni bir kurum türü olarak sosyal etkinlik ve gelişim merkezlerini hayata geçirerek ortaokul öğrencilerimizin sosyal, kültürel, sportif faaliyetler ile akademik gelişimlerine yönelik çalışmaların yapılmasını desteklemektedir.

Eğitimde fırsat eşitliği bağlamında, özel eğitim alanında faaliyet gösteren özel öğretim kurumlarında eğitim alan özel eğitim ihtiyacı olan bireylerimiz için sosyal hayata katılmaları, kendi yeterliklerini keşfetmeleri ve geliştirmeleri amacıyla bugüne kadar yaklaşık 90,5 milyar TL destek ödemesi yapılmıştır. Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde verilen eğitimin niteliğini artırmak amacıyla destek eğitim programları yenilenmiş ve bu kurumlarda eğitim verecek personel çeşitliliği artırılmıştır. Diğer yandan, özel gereksinimli bireylerin gelişimlerinin takip edilebilmesi için bireye verilen eğitim bilgileri ile eğitim sonucundaki durumu, bireyin sonraki yıllardaki gelişim sürecine ışık tutması amacıyla MEBBİS Engelli Birey Modülü ile RAM Modülü üzerinden izlenmektedir.

2021-2030 Karayolu Trafik Güvenliği Strateji Belgesi ve 2024-2027 Karayolu Trafik Güvenliği Eylem Planı doğrultusunda ülkemizde sürücü adayı eğitimlerinin iyileştirilmesi doğrultusunda özel motorlu taşıt sürücüleri kurslarının eğitim ve sınav standartlarının yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda sürücü kurslarında verilen eğitimlerin kalitelerinin yükseltilmesi, direksiyon uygulama sınavlarında ülke genelinde uygulama birliği sağlanması, etkili bir denetim yapılması ve sınavların daha güvenli yürütülmesi amacıyla mevzuat güncellenmiş, animasyon filmleri hazırlanmış ve e-Trafik Modülü uygulamaya konulmuştur. Sürücü adaylarının eğitim süreleri artırılmış ve sınav süreçleri yeniden düzenlenmiştir.

Özel öğretim kurumlarında yeni model ve programlar, akreditasyon koşulları dikkate alınarak yapılandırılmakta, bu sayede eğitim alanındaki yeni eğitim yaklaşım, model ve programların Türk eğitim sistemine kazandırılmasında özel okulların öncülük etmesi sağlanmaktadır.

Bakanlığımız, izinsiz eğitim yapan yerlerin de önüne geçmek için yoğun çalışma yürütmektedir. Bakanlığımızdan ilgili mevzuat doğrultusunda kurum açma izni ile iş yeri açma ve çalışma ruhsatı almadan eğitim ve barınma hizmeti veren yerler ile ilgili mevzuata uygun olmayan hallerde eğitim öğretim faaliyeti yürüten kurumlara idari para cezası uygulanmakta ve gerekli durumlarda kurumlar kapatılmaktadır. Özel öğretim kurumlarının tabelalarında yer alan 'Karekod' uygulamasıyla bu kurumlardan hizmet almak isteyenlerin kurum hakkında bilgi alabilmeleri sağlanmıştır. Bakanlığımızın resmî internet sayfasında izinsiz eğitim faaliyeti yürüten yerlerin bildirilmesinde kullanılabilecek 'İzinsiz Eğitim Faaliyeti İhbarı' linki oluşturulmuştur. Bu yerlere idari para cezası uygulanarak kapatılması sağlanmıştır.

2.1.6. Yükseköğretim

Yükseköğretim; millî eğitim sistemi içinde, ortaöğretime dayalı, en az dört yarıyılı kapsayan her kademedeki eğitim ve öğretimin tümüdür.

Yükseköğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelerarası Kurul yükseköğretimin üst kuruluşlarıdır. Üniversite ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, araştırma ve uygulama merkezleri ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı meslek yüksekokulları ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın ve kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından kurulan meslek yüksekokulları yükseköğretim kurumlarıdır.

Bugün itibarıyla üniversite sayımız 129 devlet, 75 vakıf olmak üzere 204'e ulaşmıştır. Ayrıca Millî Savunma Üniversitesi ve 4 vakıf meslek yüksekokulu ile birlikte toplam 209 yükseköğretim kurumunda eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam edilmektedir.

2.2. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitimin özel amacı, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak; örgün eğitim sistemine hiç girmemiş olan veya herhangi bir kademesinde bulunan ya da bu kademedan çıkmış vatandaşlara örgün eğitimin yanında veya dışında; okuma-yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim olanağı hazırlamak, bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelere uyumlarını kolaylaştırıcı eğitim olanağı sağlamak, millî kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı ve benimsetici nitelikte eğitim yapmak, toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma anlayışı ve alışkanlıkları kazandırmak, ekonominin gelişimi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslek edinmelerini sağlayıcı olanaklar hazırlamak, beslenme ve sağlıklı yaşam tarzını benimsetmek, çeşitli mesleklerde çalışanlara, gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak, boş zamanlarını yararlı bir biçimde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmaktır.

2.2.1. Hayat Boyu Öğrenme

Hayat boyu öğrenme; hayatın her alanında ve her yerde gerçekleşebilen; yaş, eğitim seviyesi, sosyal ve ekonomik statü gibi sınırlamaları olmayan bireyin yaşamı boyu süren geniş kapsamlı temel eğitim kavramlarından biridir.

“Öğrenen bireyden, öğrenen topluma ve öğrenen Türkiye” ulusal hedefine ulaşabilmek için hayat boyu öğrenme kapsamında bireylerin sosyo-kültürel gelişimlerine katkı vermek, bilgi, beceri ve yeterliliklerini geliştirmek, öğrenmeye erişimlerini kolaylaştırmak; istihdam

edilebilirliklerini arttırmak amaçlanmaktadır. Bunun için hayat boyu öğrenme fırsatlarının ve sunumunun artırılabilmesini, erişimin kolaylaşmasını sağlayacak beşerî, mali, fiziki ve teknolojik kapasitenin güçlendirilmesi ve hizmet kalitesinin artırılmasına yönelik çalışmalara devam edilmektedir.

Halk eğitimi merkezlerinde yürütülen faaliyet ve eğitimler ile birlikte kursiyerlerimizin almış oldukları kaliteli eğitimler sonucunda ortaya çıkan ürünlerin dijital platformlarda satışı yapılmaktadır. Olgunlaşma enstitülerinde üretilen ürünler ise tescilli Millî Eğitim Bakanlığı adına alınmış BOHÇA markası ile satışa sunulmaktadır. Bohça İstiklal mağazası, Galataport şubesi, TBMM hediyelik eşya satış mağazası Bohça standı ve Dolmabahçe Sarayı hediyelik eşya satış mağazası Bohça standında ürünler satışta.

Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliğinde gelişen ve değişen şartlar ile Bakanlığımıza ulaşan istek ve ihtiyaçlar da göz önünde bulundurularak değişiklik yapılmıştır. Yönetmelik değişikliği 16.10.2024 tarihli ve 32694 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik değişikliği ile;

- Hayat boyu öğrenme kurumlarındaki kurslara yapılacak başvuru, kayıt ve belgelendirme süreçleri elektronik ortama taşınmıştır.
- Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin ve ailelerinin halk eğitimi merkezlerinde açılan kurslara katılımlarının artırılmasının yanında bu bireylerden durumları uygun olanların söz konusu eğitimi kaynaştırma yoluyla alarak bireylerin sosyal, psikolojik ve akademik anlamda akranlarıyla bütünleşmesi ve uyumu sağlanmıştır.
- İş gücü piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda mesleki ve teknik kursların açılmasına öncelik verilmiştir.
- Taşınabilir eğitim kapsamındaki öğrencilerin kurslardan daha fazla yararlanması sağlanmıştır.

- Kurs planlamalarının il/ilçenin nüfusu, demografik yapısı, coğrafi özellikleri, iş gücü piyasasının ihtiyaçları ve kurumsal kapasite gibi hususların dikkate alınarak yapılması sağlanarak kurumların buldukları bölgedeki ihtiyaçlarla daha uyumlu çalışmalarına, bölgenin ekonomik ve sosyal yapısına katkı sunmalarına imkân verilmiştir.
- Rehberlik faaliyetleri kapsamında farklı meslek seçenekleri tanıtılarak bireylerin bu meslekler hakkında daha fazla bilgi sahibi olmaları hedeflenmiştir. Bireylere iş değişikliği, kariyer fırsatları, yeniden eğitim planlaması, iş ilanları ve uzun vadeli kariyer hedefi belirlemelerine yönelik destek sağlanacaktır.
- Kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması sağlanarak halk eğitimi merkezleri eğitimde niteliği önceleyen bir yapıya kavuşturulmuştur.

3. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ERİŞİM, KALİTE VE KAPASİTE

3.1. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılması

3.1.1. Öğrenci Sayıları

2023-2024 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla örgün eğitimde öğrenim gören toplam öğrenci sayımız 18 milyon 710 bin 265'dir.

Tablo 7. Eğitimde Öğrenci Sayıları (Örgün) (Resmî ve Özel/Açık Öğretim Dâhil) (2023-2024)

Eğitim Kademesi	Öğrenci Sayısı		
	Toplam	Erkek	Kadın
Örgün Eğitim Toplamı	18.710.265	9.600.891	9.109.374
Örgün Eğitim (Resmi)	15.849.271	8.101.129	7.748.142
Örgün Eğitim (Özel)	1.631.192	883.476	747.716
Örgün Eğitim (Açık Öğretim)	1.229.802	616.286	613.516
Okul Öncesi Toplamı	1.954.202	1.009.120	945.082
Resmi Okulöncesi	1.600.976	820.811	780.165
Özel Okulöncesi	353.226	188.309	164.917
İlkokul Toplamı	5.644.386	2.901.233	2.743.153
Resmi İlkokul	5.294.471	2.718.418	2.576.053
Özel İlkokul	349.915	182.815	167.100
Ortaokul Toplamı	5.314.796	2.707.828	2.606.968
Resmi Ortaokul	4.794.493	2.456.591	2.337.902
Özel Ortaokul	366.051	192.920	173.131
Açıköğretim Ortaokulu	154.252	58.317	95.935
Ortaöğretim (Genel+Mesleki) Toplamı	5.796.881	2.982.710	2.814.171
Resmi Ortaöğretim	4.159.331	2.105.309	2.054.022
Özel Ortaöğretim	562.000	319.432	242.568
Açıköğretim Lisesi	1.075.550	557.969	517.581

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, 2023-2024

Tablo 8. Yaygın Eğitim Kursiyer Sayıları (Resmî ve Özel) (2023/2024)

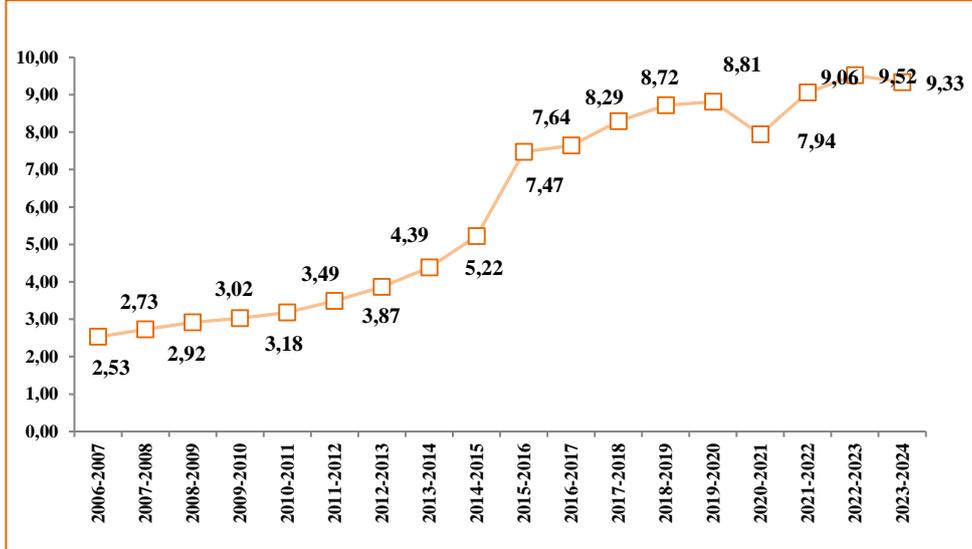
Eğitim Kademesi	Kursiyer Sayısı		
	Toplam	Erkek	Kadın
Yaygın Eğitim Toplamı	17.536.675	7.522.189	10.014.486
Yaygın Eğitim (Resmi)	13.903.401	5.227.284	8.676.117
Yaygın Eğitim (Özel)	3.633.274	2.294.905	1.338.369

Not: Yaygın eğitim kursiyerlerinin istatistikî bilgileri bir yıl geriden alınmaktadır.

Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Sayısı ve Oranları

Özel öğretim kurumlarının nitelik ve niceliğinin artırılması, eğitim sistemimizde kalite odaklı eğitim hizmetlerinin verilmesine katkı sağlayacaktır. 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında tüm özel okullarda kayıtlı öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranı (açıköğretim hariç) %9,3 olmuştur. Örgün eğitim içerisindeki özel okul sayılarının toplam okul sayısına oranı ise %19'dur.

Grafik 3. Özel Öğrencilerin Toplam Öğrenci İçindeki Payı (%) (2006-2007/2023-2024)

Tablo 9. Öğrenci Sayıları (2006-2007 / 2023-2024)

Yıl	Resmi Öğrenci Sayısı	Özel Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Özel Öğrenci Artış/Azalış Oranı (%)	Özel Öğrenci / Toplam Öğrenci (%)
2006-2007	13.873.208	360.042	14.233.250	-	2,53
2007-2008	13.784.080	386.797	14.170.877	7,43	2,73
2008-2009	14.074.079	423.253	14.497.332	9,43	2,92
2009-2010	14.688.342	458.108	15.146.450	8,24	3,02
2010-2011	15.164.318	498.118	15.662.436	8,73	3,18
2011-2012	14.821.197	535.788	15.356.985	7,56	3,49
2012-2013	15.239.702	613.064	15.852.766	14,42	3,87
2013-2014	15.228.934	698.912	15.927.846	14,00	4,39
2014-2015	14.950.897	823.515	15.774.412	17,83	5,22
2015-2016	14.540.339	1.174.409	15.714.748	42,61	7,47
2016-2017	14.731.376	1.217.755	15.949.131	3,69	7,64
2017-2018	14.946.713	1.351.712	16.298.425	11,00	8,29
2018-2019	15.088.592	1.440.577	16.529.169	6,57	8,72
2019-2020	15.189.878	1.468.198	16.658.076	1,92	8,81
2020-2021	15.194.574	1.310.605	16.505.179	-10,73	7,94
2021-2022	15.839.140	1.578.233	17.417.373	20,42	9,06
2022-2023	15.887.296	1.670.729	17.558.025	5,86	9,52
2023-2024	15.849.271	1.631.192	17.480.463	-2,42	9,33

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2006-2024, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı özel okul öncesi kurumları dâhil edilmiştir. Resmî öğrenci sayılarına açıköğretim öğrenci sayıları dâhil değildir.

3.1.2. Örgün Eğitim Okullaşma Oranları

Bakanlığımız tarafından uygulanmakta olan politikalar neticesinde, tüm eğitim ve öğretim kademelerimizin okullaşma oranlarında önemli artışlar sağlanmıştır.

Tablo 10. Okullaşma Oranları (2002-2003/2011-2012)

Öğretim Yılı	Brüt/Net	Okul Öncesi		İlköğretim(1)	Ortaöğretim	Yükseköğretim*
		Yaş	Okullaşma Oranı			
2002/03	Brüt	3-5 Yaş	-	96,49	80,76	27,12
	Net	4-5 Yaş	-	90,98	50,57	14,65
2003/04	Brüt	3-5 Yaş	-	96,3	80,97	28,15
	Net	4-5 Yaş	-	90,21	53,37	15,31
2004/05	Brüt	3-5 Yaş	-	95,74	80,90	30,61
	Net	4-5 Yaş	-	89,66	54,87	16,6
2005/06	Brüt	3-5 Yaş	-	95,59	85,18	34,46
	Net	4-5 Yaş	-	89,77	56,63	18,85
2006/07	Brüt	3-5 Yaş	-	96,34	86,64	36,59
	Net	4-5 Yaş	-	90,13	56,51	20,14
2007/08	Brüt	3-5 Yaş	-	104,54	87,55	38,19
	Net	4-5 Yaş	-	97,37	58,56	21,06
2008/09	Brüt	3-5 Yaş	-	103,84	76,62	44,27
	Net	4-5 Yaş	-	96,49	58,52	27,69
2009/10	Brüt	3-5 Yaş	26,92	106,48	84,19	53,43
	Net	4-5 Yaş	38,55	98,17	64,95	30,42
2010/11	Brüt	3-5 Yaş	29,85	107,58	89,70	58,45
	Net	4-5 Yaş	43,10	98,41	66,07	33,06
2011/12	Brüt	3-5 Yaş	30,87	108,42	92,56	66,23
	Net	4-5 Yaş	44,04	98,67	67,37	35,51
	Net	5 Yaş	65,69	-	-	-

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2022-2023

Not: Okul öncesi okullaşma oranları 3-5, 4-5 ve 5 yaşların net okullaşma oranlarıdır.

* Yükseköğretim okullaşma oranları TÜİK'ten alınmıştır.

Tablo 11. Okullaşma Oranları (2012-2013/2016)

Öğretim Yılı	Okullaşma Oranı	Okul Öncesi		İlköğretim	İlkokul	Ortaokul	Ortaöğretim	Yükseköğretim
		Yaş	Okullaşma Oranı					
2012/13	Brüt	3-5 Yaş	30,93	107,58	107,52	107,64	96,77	74,86
	Net		26,63	98,80	98,86	93,09	70,06	38,50
	Brüt	4-5 Yaş	44,04	-	-	-	-	-
	Net		37,36	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	55,35	-	-	-	-	-
	Net		39,72	-	-	-	-	-
2013/14	Brüt	3-5 Yaş	28,03	110,36	111,94	108,80	103,26	81,7
	Net		27,71	99,31	99,57	94,52	76,65	39,89
	Brüt	4-5 Yaş	37,94	-	-	-	-	-
	Net		37,46	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	43,49	-	-	-	-	-
	Net		42,54	-	-	-	-	-
2014/15	Brüt	3-5 Yaş	37,12	103,97	101,10	107,12	107,36	88,94
	Net		32,68	97,10	96,30	94,35	79,37	39,49
	Brüt	4-5 Yaş	46,83	-	-	-	-	-
	Net		41,57	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	66,02	-	-	-	-	-
	Net		53,78	-	-	-	-	-
2015/16	Brüt	3-5 Yaş	38,61	102,95	99,19	107,13	109,85	95,91
	Net		33,26	96,44	94,87	94,39	79,79	40,87
	Brüt	4-5 Yaş	49,27	-	-	-	-	-
	Net		42,96	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	70,19	-	-	-	-	-
	Net		55,48	-	-	-	-	-

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 202-2023

Tablo 12. Okullaşma Oranları (2016-2017/2019-2020)

Öğretim Yılı	Okullaşma Oranı	Okul Öncesi		İlköğretim	İlkokul	Ortaokul	Ortaöğretim	Yükseköğretim
		Yaş	Okullaşma Oranı					
2016/17	Brüt	3-5 Yaş	41,16	100,73	95,97	105,29	106,94	102,01
	Net		35,52	96,51	91,16	95,68	82,54	41,71
	Brüt	4-5 Yaş	52,08	-	-	-	-	-
	Net		45,7	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	73,94	-	-	-	-	-
	Net		58,79	-	-	-	-	-
2017/18	Brüt	3-5 Yaş	44,73	99,74	96,86	102,46	108,39	107,40
	Net		38,52	96,12	91,54	94,47	83,58	45,64
	Brüt	4-5 Yaş	57,64	-	-	-	-	-
	Net		50,42	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	83,75	-	-	-	-	-
	Net		66,88	-	-	-	-	-
2018/19	Brüt	3-5 Yaş	45,40	99,40	98,40	100,33	108,88	109,46
	Net		39,11	96,05	91,92	93,28	84,20	44,10
	Brüt	4-5 Yaş	57,91	-	-	-	-	-
	Net		50,79	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	85,22	-	-	-	-	-
	Net		68,30	-	-	-	-	-
2019/20	Brüt	3-5 Yaş	43,35	101,71	97,41	105,96	110,63	112,78
	Net		41,78	97,69	93,62	95,90	85,01	43,37
	Brüt	4-5 Yaş	54,57	-	-	-	-	-
	Net		52,41	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	75,51	-	-	-	-	-
	Net		71,22	-	-	-	-	-

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2022-2024

Tablo 13. Yaş Gruplarına Göre Net Okullaşma Oranları (2020-2021/2023-2024)

Öğretim Yılı	Okullaşma Oranı	Okul Öncesi		İlköğretim	İlkokul	Ortaokul	Ortaöğretim	Yükseköğretim
		Yaş	Okullaşma Oranı					
2020/21	Brüt	3-5 Yaş	29,94	96,74	96,62	96,86	124,11	117,77
	Net		28,35	93,93	93,23	88,85	87,93	44,41
	Brüt	4-5 Yaş	38,98	-	-	-	-	-
	Net		36,79	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	61,22	-	-	-	-	-
	Net		56,89	-	-	-	-	-
2021/22	Brüt	3-5 Yaş	48,84	96,41	96,59	96,22	116,10	120,35
	Net		44,05	94,34	93,16	89,84	89,67	44,66
	Brüt	4-5 Yaş	61,18	-	-	-	-	-
	Net		55,87	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	92,17	-	-	-	-	-
	Net		81,63	-	-	-	-	-
	Brüt	5+	92,17	-	-	-	-	-
	Net		-	-	-	-	-	-
2022/23	Brüt	3-5 Yaş	56,40	98,39	97,61	99,20	119,54	98,71
	Net		51,38	95,29	93,85	91,21	91,70	46,02
	Brüt	4-5 Yaş	68,78	-	-	-	-	-
	Net		63,55	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	95,21	-	-	-	-	-
	Net		84,95	-	-	-	-	-
	Brüt	5+	95,21	-	-	-	-	-
	Net		-	-	-	-	-	-
2023/24	Brüt	3-5 Yaş	57,23	98,89	99,34	98,42	110,54	102,26
	Net		51,89	95,65	95,03	91,45	87,97	42,72
	Brüt	4-5 Yaş	69,79	-	-	-	-	-
	Net		64,04	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	95,44	-	-	-	-	-
	Net		84,26	-	-	-	-	-
	Brüt	5+	95,44	-	-	-	-	-
	Net		-	-	-	-	-	-

Not: Yaş gruplarına (doğum yılları) göre net okullaşma oranları hesaplanırken; öğrencinin ait olduğu eğitim kademesine (öğrenim türüne) bakılmaksızın, ilgili yaş grubunda bulunan toplam öğrencilerin, ilgili yaş grubunda bulunan toplam nüfusa bölünmesi ile elde edilmiştir.

2023-2024 eğitim ve öğretim yılında ilkokul çağındaki 6-9 yaş grubu öğrencilerinin okullaşma oranı %98,61'e, ortaokul çağındaki 10-13 yaş grubu öğrencilerinin okullaşma oranı %98,32'ye ve ortaöğretim çağındaki 14-17 yaş grubu öğrencilerinin okullaşma oranı ise %91,25'e yükselmiştir.

2023-2024 eğitim ve öğretim yılında Bakanlığımıza bağlı 6.097 resmî anaokulu, 4.510 özel anaokulu olmak üzere toplam 10.607 anaokuluna ulaşılmıştır.

İlköğretimde net okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %90,98 iken 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında %95,65 olmuştur.

Ortaöğretimde cinsiyet ve bölgesel farklılıkları giderici bir biçimde okullaşma oranını gelişmiş ülkeler düzeyine çıkarmak; öğrencilerimize esnek bir yapı içinde, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, ortak bir genel kültür vererek üst öğrenime ve geleceğe hazırlamak amaçlanmaktadır.

Ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %67,52 olan kızların brüt okullaşma oranı, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında %109,92'ye çıkarılarak bu alanda önemli bir artış sağlanmıştır.

Ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %45,16 olan kızların net okullaşma oranı, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında %88,71'e çıkarılarak önemli bir artış sağlanmıştır.

Ortaöğretimde brüt okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %80,76 iken 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında %110,54'e yükselmiştir.

Ortaöğretimde net okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %50,57 iken 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında %87,97'ye yükselmiştir.

3.1.3. Kız Çocuklarının Okullaşması

Kız çocuk brüt okullaşma oranının erkek çocuk brüt okullaşma oranına olan göreceli büyüklüğünü gösteren cinsiyet oranları, ilköğretimde 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %85,63 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %91,10'a çıkmış, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında ise %100,61'e ulaşmıştır.

1997-1998 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %82,43 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %96,26'dır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %91,91 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %100,89'dur. 2023-2024 eğitim ve öğretim yılına gelindiğinde ise ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %99,20 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %98,60 olarak gerçekleşmiş ve kız çocukların brüt okullaşma oranının erkek çocukların brüt okullaşma oranını geçtiği görülmüştür.

Ülkemizde dezavantajlı grupların, engelli çocuklarımız ile kız çocuklarımızın toplumsal hayata katılımını sağlamak amacıyla yürütülen çalışmalarla birlikte, yukarıdaki verilere göre ilköğretimde kız ve erkek çocukların brüt okullaşma oranları arasındaki fark 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %13,83 puan iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %8,98 puan olarak gerçekleşmiş, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında ise aradaki fark kapanmış ve %0,6 puan oranında kız çocuklarının lehine artış gerçekleşmiştir.

Ortaöğretimde kız ve erkek çocuklar arasındaki cinsiyet oranları 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %74,70 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %72,32'ye düşmüş ve 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında ise %98,91'e ulaşmıştır.

Ortaöğretimde erkek ve kız çocukların brüt okullaşma oranları arasındaki fark 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %25,84 puan iken 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında bu fark %1,21 puana düşürülmüştür.

Yükseköğretimde kız ve erkek öğrenciler arasındaki cinsiyet oranları 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %69,58 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %74,33'e çıkmış, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında ise %117,35'e ulaşmıştır.

Yükseköğretimde erkek ve kız öğrencilerin brüt okullaşma oranları arasındaki fark 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %6,97 puan iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %7,96 puan olarak gerçekleşmiş, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında ise %16,36 puan oranında kız öğrencilerin lehine artış olmuştur.

3.1.4. Eğitim Kademelerine Göre Öğrenci/Derslik ve Öğrenci/Öğretmen Sayıları

2002'den günümüze kadar yapılan derslikler ve öğretmen atamaları ile gerek öğretmen başına düşen öğrenci sayıları gerekse derslik başına düşen öğrenci sayılarında önemli iyileştirmeler sağlanmıştır.

Tablo 14. Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2023-2024)

	2002-2003	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
İlköğretim*	36	23	23	23	23
Ortaöğretim	30	22	22	22	22
Genel Ortaöğretim	34	24	24	24	24
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	26	20	20	20	20

*İlkokul ve ortaokullarda derslik başına düşen öğrenci sayısı hesaplanırken; genellikle aynı dersliği ilkokul ve ortaokul birlikte kullandığından, ilkokul ve ortaokul birlikte değerlendirilmiştir.

2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 36 iken 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında 23; ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 30 iken 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında 22 olmuştur.

Tablo 15. Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2023-2024)

	2002-2003	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
İlköğretim	28	15	15	16	16
İlkokul	-	17	18	18	18
Ortaokul	-	14	14	14	14
Ortaöğretim	18	13	13	12	12
Genel Ortaöğretim	21	14	14	13	13
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	15	11	12	11	11

2002-2003 eğitim ve öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayımız ilköğretimde 28 iken 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında ilkokulda 18 ortaokulda ise 14, ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 18 iken 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında 12 olmuştur.

3.1.5. Yükseköğretime Erişim

Eğitimin her kademesinde okullaşma oranları büyük bir hızla artarken yükseköğretimdeki okullaşma oranları da bundan payını almaktadır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 1.918.483 olan üniversitelerde okuyan öğrenci sayısı, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında 7.081.289'a ulaşmıştır. Benzer şekilde 2002 yılında devlet ve vakıf üniversiteleri sayısı 76 iken 2023 yılında 129 devlet, 75 vakıf olmak üzere 204'e ulaşmıştır. Ayrıca Millî Savunma Üniversitesi ve 4 vakıf meslek yüksekokulu ile birlikte toplam 209 yükseköğretim kurumu bulunmaktadır.

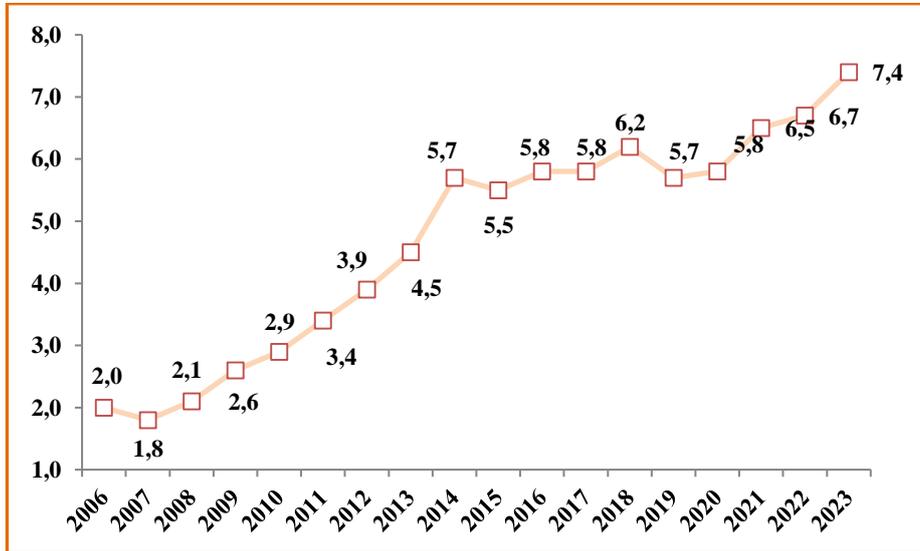
2023-2024 eğitim ve öğretim yılında yükseköğretim kurumlarında 2.822.626 ön lisans, 3.740.171 lisans, 409.559 yüksek lisans, 108.933 doktora olmak üzere toplam 7.081.289 öğrenci eğitim almıştır.

Yükseköğretimde net okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %14,65 iken 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında %42,72 olmuştur.

3.1.6. Yaygın Eğitim

Türkiye, EUROSTAT tarafından yayımlanan verilere göre Avrupa Birliği Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım oranlarının artırılmasında en yüksek artış oranına sahip ikinci ülkedir. 2007 yılında %1,8 olan Türkiye'nin hayat boyu öğrenmeye katılım oranı %228'lik artışla, 2023 yılında %7,4'e ulaşmıştır.

Grafik 4. Yetişkinlerin Eğitim ve Öğretime Katılım Oranları (%) (2006-2024)

Not: Veriler Avrupa Birliği İstatistik Birimi'nden alınmıştır.

2024 yılı itibarıyla Türkiye'nin tüm il ve ilçelerinde resmî 1.001 halk eğitimi merkezi ve 32 olgunlaşma enstitüsü olmak üzere toplam 1.033 yaygın eğitim kurumu bulunmaktadır. Bu kurumlarda 01 Ocak-09 Aralık 2024 tarih aralığında açılan 133.863 mesleki ve teknik kursa 3.038.851 kursiyer; 249.110 genel kursa ise 4.582.441 kursiyer katılmıştır.

Protokoller kapsamında Bakanlığımıza bağlı kurslara katılan kursiyerlere ilişkin e-Yaygın Sisteminden 08.12.2024 tarihinde alınan verilere göre 01 Ocak-08 Aralık 2024 tarihleri arasında 93.646 adet kurs açılmış olup 1.502.317 kursiyer bu kurslardan faydalanmıştır.

Yaygın eğitim faaliyetleri kapsamında uygulanan kurs programları ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli olarak güncellenmekte ve yeni programlar hazırlanmaktadır. 2007 yılında 321 olan kurs programı sayısı 2024 yılı Aralık ayı itibarıyla 3.447'ye ulaşmıştır.

Uzaktan eğitim teknolojileri yoluyla eğitimin sınırlılıklarını (zaman, mekân, maliyet) en aza indirerek, bireylerin uzaktan eğitim yoluyla hayat boyu öğrenme imkânlarına erişimlerini sağlamak amacıyla Halk Eğitimi Merkezleri Bilişim Ağı (HEMBA) Platformu kurulmuştur. HEMBA'dan 15 yaş üstü Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları yararlanabilmektedir. HEMBA ile yaygın eğitim içerikleri, dijital bir platformda elektronik ortama taşınmıştır.

HEMBA dijital platformunda 119 kurs programı bulunmaktadır. Sistemdeki kurs programlarının sonunda 'Katılım Belgesi' veya 'Kurs Bitirme Belgesi' verilmektedir. Platform aracılığıyla açıldığı 06/05/2023 tarihinden 03/12/2024 tarihine kadar 1.765.791 kursiyere hizmet verilmiştir.

Tüm yetişkinlere 21. yüzyıl becerileri ve dijital vatandaşlık yetkinlikleri kazandırmayı hedefleyen 'Avrupa Yetişkin Öğrenimi Gündemi-7 Projesi' kapsamında, öncelikli olarak usta öğreticilerin bu alanlardaki

yetkinliklerini artırmaya yönelik bir program geliştirilmektedir. Uluslararası standartlar dikkate alınarak hazırlanan bu program, yalnızca eğitimcilerimizin gelişimini değil, aynı zamanda kursiyerlerimizin de dijital becerilerde ilerlemesini sağlayacaktır. Ayrıca proje kapsamında, günlük kullanıcılar için yapay zekâ okuryazarlığına yönelik eğitim programı hazırlık çalışmaları da başlatılmıştır.

2020 yılında Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ile Vodafone Vakfı arasında yapılan iş birliği protokolü ile hayata geçirilen Dijital Benim İşim Projesi ile halk eğitimi merkezlerinde öğrenim gören kadınlara dijital okuryazarlık becerileri kazandırılması ve dijital alanlarda mesleki gelişimlerini destekleyerek aktif işgücüne katılmalarına olanak sağlanması amaçlanmıştır.

Avrupa’da ve ülkemizde yetişkin öğrenimine ilişkin farkındalığı ve erişimi artırmak, nitelikli içerik üreterek yetişkin öğrenimine yönelik temel platform oluşturmak amacıyla 2016 yılından bu yana Avrupa’da Yetişkin Öğrenimi İçin Elektronik Platform (EPALE) Projesi yürütülmektedir. 38 ülkenin üye olduğu ve 01.01.2025 tarihi itibarıyla 5. Fazına başlanacak olan projede ülkemiz 14.359 kayıtlı kullanıcı sayısı ile ilk sırada yer almakta olup aynı zamanda en çok içerik üreten, yüklenen içeriklere en fazla etkileşim alan ülkeler arasında da ilk sıralarda yer almaktadır.

Halk Eğitimi Merkezlerinin Kapasitesinin Artırılması Projesi (HEMKAP) ile hayat boyu öğrenmeye katılım ve halk eğitimi merkezlerinde açılan kurs çeşitliliğinin artırılması, hayat boyu öğrenme sisteminde iş gücü piyasasının talep ettiği becerilerin kazandırılması ve bu becerilerin iş ve sosyal yaşamda etkin kullanımının artırılması, bu yolla kişisel, çevresel ve meslekî anlamda farkındalık oluşması amaçlanmaktadır. Proje tüm halk eğitimi merkezlerinde 2023-2024 eğitim öğretim yılında ilk kez uygulanmıştır.

Bakanlığımız ile Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) iş birliğinde halk eğitimi merkezlerine renovasyon ve tadilat desteği sağlanması; sağlanan bu destek ile Genel Müdürlüğümüz ile UNHCR tarafından ortaklaşa seçilen halk eğitimi merkezlerinin kurumsal kapasitesinin geliştirilerek döner sermayesi bulunan kurumların desteklenmesi, bulunmayan kurumların ise bu yönde teşvik edilmesi amacıyla ‘Renovasyon ve Tadilat Yoluyla Halk Eğitim Merkezlerinin Döner Sermayesinin Desteklenmesi Faaliyetleri’ yürütülmektedir.

UZEP(Hayat Boyu Öğrenme İçin Uzaktan Eğitim Projesi) kapsamında,3 adet Greenbox sdütyosu kurulmuştur. HEMBA Platformu için toplam 21 içerik geliştirilmiş ve akademisyen desteği sağlanmıştır. 32 tane kurumumuza bilişim atölyeleri için alt yapı desteği sağlanmıştır.

Açık Öğretim Okullarında Eğitim Gören Örgün Eğitim Çağındaki Öğrencilerin Tekrar Örgün Eğitime Kazandırılması Projesi Kapsamında; bu öğrenciler için okul terk nedenleri araştırılarak gerekli düzenlemeler yapılması için çalışmalar devam etmektedir.

Avrupa Birliği 2021-2027 Eğitim, Öğretim, Gençlik ve Spor Programı kapsamında Erasmus Akreditasyon teklif çağrısı yayımlanmıştır. Erasmus Akreditasyonu, yetişkin eğitimi alanında sınır ötesi değişim ve iş birliğine açılmak isteyen kurum/kuruluşlar için bir araçtır. Bu doğrultuda yürütülen ‘Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği için Erasmus+ Akreditasyonu Projesi’ kapsamında hazırlanan Erasmus Planı ile Bakanlık merkez teşkilat birimleri ve il milli eğitim müdürlükleri, Erasmus akreditasyonunu alabilmek için, yüksek kaliteli hareketlilik faaliyetlerini uygulamak amacıyla 2021-2027 yılları arasında eğitim için yurt dışına personel ve öğrenci götürebilmekte veya iyi uygulama örneklerini görmek için yurt dışına hareketlilikte bulunabilmektedir. Erasmus Akreditasyonu kapsamında Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü koordinasyonunda konsorsiyum ortaklığı ile bahsi geçen kurumlardan katılımcılar ile hareketlilikler gerçekleştirilmiştir.

3.2. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılmasına Yönelik Uygulamalar

3.2.1. Pansiyon Hizmetleri

Bakanlığımıza bağlı resmî ve örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören, maddi imkânları sınırlı ve başarılı öğrencilerimize yatılı okullarda barınma imkânı sağlanmakta, yatılı okulların pansiyonlarına her yıl bütçe kanununda belirlenen tutarda pansiyon ödeneği gönderilmektedir. Ayrıca bu öğrencilere giyim, kırtasiye ve cep harçlığı yardımı verilmektedir.

Ortaöğretim düzeyinde yeni pansiyonların yapımı sağlanarak pansiyonların kapasitesi artırılabilecek, yatılılık imkânlarının ihtiyaç duyan tüm öğrencilere ülke genelinde yayılımı sağlanacak ve pansiyon hizmetleri tüm öğrencilerimize ücretsiz olarak sunulacaktır. Bu suretle taşınabilir eğitimin azalması ve elverişsiz şartlardaki öğrencilerin okul terkinin azaltılması hedeflenmektedir.

Tablo 16. Pansiyon Verileri (2023-2024)

İlgili Birim	Pansiyonlu Okul Sayısı	Paralı Yatılı Öğrenci Sayısı	Parasız Yatılı Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Yıllık Ödenen Pansiyon Ücreti (TL)
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	253		21.828	21.828	
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	1.099	15.829	103.801	119.630	
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	697	1.008	50.549	51.557	
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	930	3.032	68.993	72.025	
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	36		496	496	
Toplam	3.015	19.869	245.667	265.536	

Not: Millî Eğitim İstatistikleri - 2023-2024.

Bakanlığımız okullarında 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 1.489 pansiyonda 285.750 öğrenci barınmakta iken 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında 3.015 pansiyonlu okulda 265.536 öğrenci barınmıştır.

Tablo 17. Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Kurumları (2023-2024)

	Yurt Sayısı			Yurttan Kalan Öğrenci Sayısı		
	Kız	Erkek	Toplam	Kız	Erkek	Toplam
Ortaokul	508	1.175	1.633	6.751	21.175	27.926
Ortaöğretim	333	753	1.086	6.462	14.592	21.054
Yükseköğretim	842	863	1.705	56.170	51.353	107.523
Toplam	1.683	2.791	4.424	69.383	87.120	156.503

Not: Millî Eğitim İstatistikleri- 2023-2024.

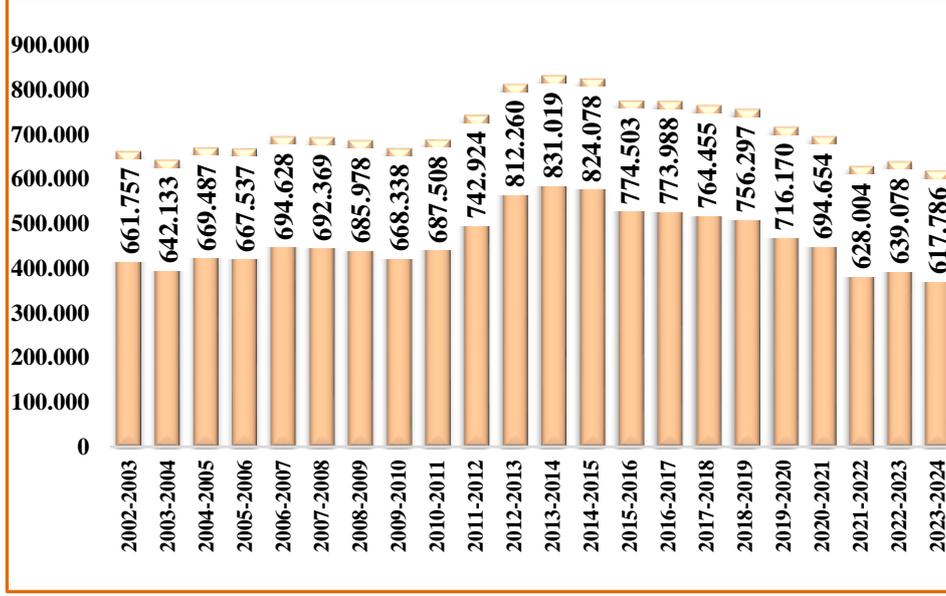
3.2.2. Taşıma Hizmetleri

Bakanlığımızca yürütülmekte olan “öğrenci taşıma uygulaması” Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

2023-2024 eğitim ve öğretim yılında toplam 1.146.213 öğrenci (ilköğretim-ortaöğretim-özel eğitim) taşıma hizmetlerinden faydalanmış ve 19.141.767.158,79 TL ödeme yapılmıştır.

2023-2024 eğitim ve öğretim yılında 617.786 ilköğretim öğrencisi taşınmış, 597.692 ilköğretim öğrencisi de öğle yemeği hizmetinden yararlanmıştır.

Grafik 5. Taşınan Öğrenci Sayıları(İlköğretim)(2002-2003/2023-2024)

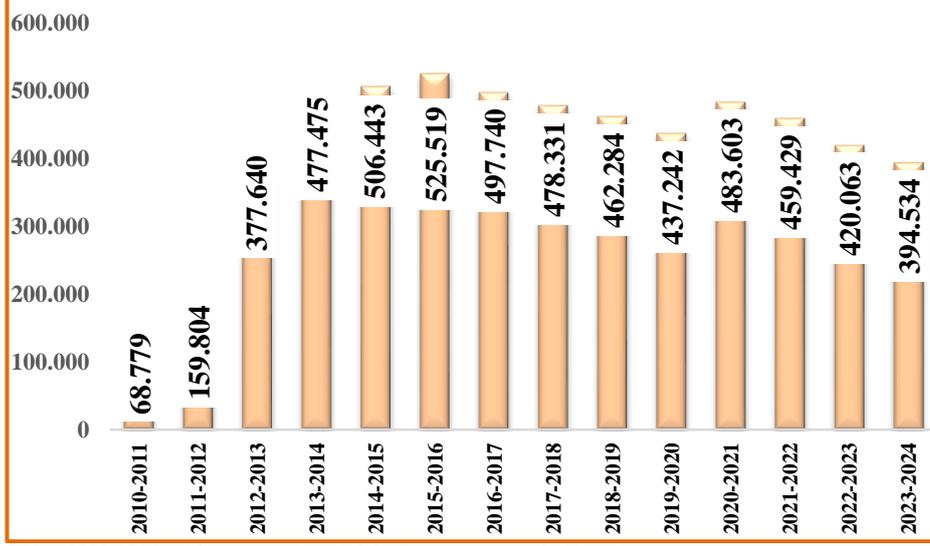

* Not: 2023-2024 eğitim ve öğretim yılı için Temmuz ayı verileri baz alınmıştır.

Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında ilköğretim öğrencilerinin taşınmasına yönelik faaliyetlerin devamlılığının sağlanması amacıyla 2025 yılı bütçemizde 10.875.437.000 TL ödenek öngörülmüştür.

2023-2024 eğitim ve öğretim yılında 394.534 ortaöğretim öğrencisi taşınmış, 431.558 öğrenci de öğle yemeği hizmetinden yararlanmıştır.

Grafik 6. Taşınan Öğrenci Sayıları (Ortaöğretim) (2010-2011/2023-2024)

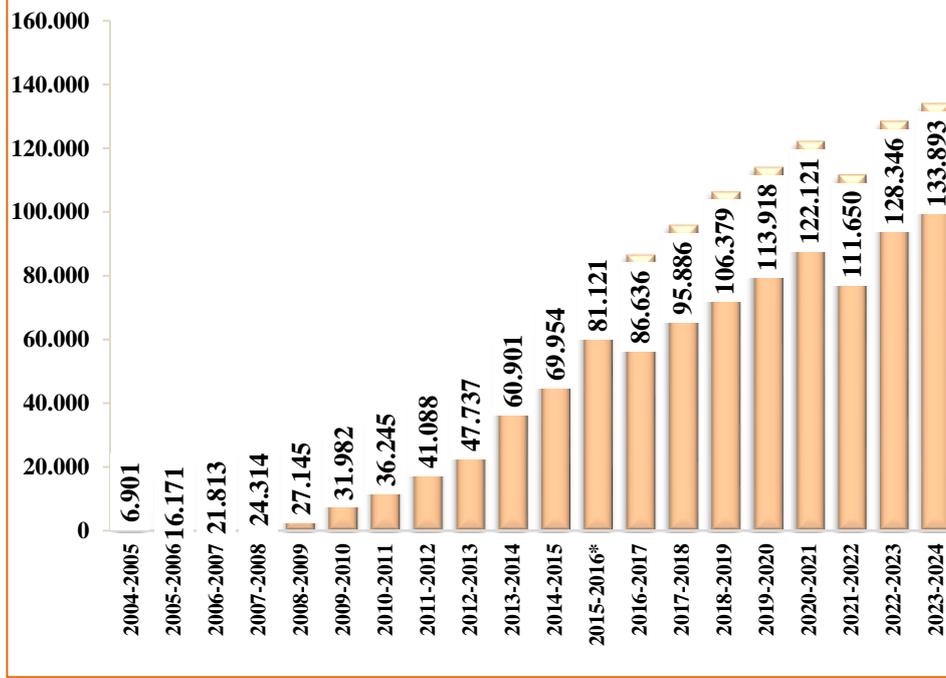
* Not: 2023-2024 eğitim ve öğretim yılı için Temmuz ayı verileri baz alınmıştır.

Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında taşınan ortaöğretim öğrencilerinin taşıma giderleri için 2025 yılı bütçesinde 9.640.935.000 TL ödenek öngörülmüştür.

Diğer taraftan uygulama kapsamında taşınan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine öğle yemeği de verilmekte olup giderleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanmaktadır. Bu amaçla 2025 yılı bütçesinde 13.100.000.000 TL kaynak öngörülmüştür.

2023-2024 eğitim ve öğretim yılında 133.893 özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci/kursiyer taşınmıştır.

Grafik 7. Taşınan Öğrenci Sayıları (Özel Eğitim) (2004-2005/2023-2024)

* Not: 2023-2024 eğitim ve öğretim yılı için Temmuz ayı verileri baz alınmıştır.

Uygulama kapsamında taşınan özel eğitim öğrenci giderleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan karşılanmaktadır. Söz konusu Fonun 2025 yılı bütçesinden bu alana 8.030.348.000 TL kaynak tahsisi öngörülmüştür.

3.2.3. Ücretsiz Ders Kitabı

Eğitimde fırsat ve imkân eşitliğine yönelik olarak yürütülen uygulamalardan bir diğeri de ücretsiz ders kitabı dağıtımdır. Bu uygulama kapsamında 2024-2025 eğitim öğretim yılında örgün ve yaygın eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerimize toplam 182.368.602 adet ders kitabı dağıtılmış ve bu kitaplar için 8.688.222.233,07 TL ödeme

yapılmıştır. Uygulamanın başladığı 2003 yılından 2024 yılına kadar ise toplam 4.136.081.582 adet ders kitabının dağıtımı yapılmıştır.

İlk defa 2014-2015 eğitim ve öğretim yılında ‘Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtımı’ kapsamına alınan özel okulların ders kitapları da ücretsiz olarak verilmeye başlanmış ve bu uygulamaya 2024-2025 eğitim ve öğretim yılında da devam edilmiştir.

Bakanlığımız tarafından ilköğretim öğrencilerine ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitapları için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan 2025 yılı için 6.416.000.000 TL kaynak tahsisi öngörülmüştür. Ortaöğretim öğrencilerinin ücretsiz ders kitabı için 2025 yılı Bakanlık bütçesine ise 4.800.000.000 TL ödenek tahsis edilmiştir.

KKTC’de ve yurt dışında Bakanlığımıza bağlı faaliyet gösteren okullarımızın ders kitabı ihtiyacı da ‘Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtımı’ kapsamında karşılanmaktadır. Ayrıca, Batı Trakya’da yaşayan soydaşlarımızın çocukları için hazırlanan ders kitapları, ilgili ülke ve kuruluşlara ücretsiz olarak gönderilmektedir.

Mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında uygulanan alan ve dallara ait toplam 882 çeşit ders materyali yazımı tamamlanmıştır. Tamamlanan ders materyalleri bastırılmış, öğrencilerimize ücretsiz olarak dağıtılmıştır.

Tablo 18. Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtımına İlişkin Veriler (2003-2024)

Yıllar	İlköğretim		Ortaöğretim		Toplam Kitap Adedi	Toplam Ödeme TL
	Kitap Adedi	Ödeme	Kitap Adedi	Ödeme		
2003	81.834.281	157.523.013			81.834.281	157.523.013
2004	83.858.320	154.442.289			83.858.320	154.442.289
2005	106.510.090	174.997.782			106.510.090	174.997.782
2006	104.892.620	180.041.463	37.414.989	87.542.479	142.307.609	267.583.942
2007	122.070.013	201.989.666	35.062.367	66.292.656	157.132.380	268.282.322
2008	128.233.848	211.128.104	39.341.906	72.570.757	167.575.754	283.698.861
2009	129.004.189	186.466.684	58.428.930	99.542.475	187.433.119	286.009.159
2010	133.472.874	210.161.602	63.121.837	115.085.003	196.594.711	325.246.605
2011	129.364.298	226.656.047	85.993.271	149.477.788	215.357.569	376.133.835
2012	143.024.804	213.143.528	62.625.912	111.901.589	205.650.716	325.045.117
2013	133.586.334	204.389.156	76.167.232	125.564.566	209.753.566	329.953.722
2014	133.809.961	201.014.046	82.888.410	155.579.215	216.698.371	356.593.261
2015	156.377.910	215.388.408	80.321.981	179.697.764	236.699.891	395.086.172
2016	172.710.447	255.833.421	90.711.678	191.728.488	263.422.125	447.561.908
2017	135.923.781	257.146.036	77.503.137	228.152.149	213.426.918	485.298.186
2018	91.588.852	472.052.079	74.444.184	401.011.495	166.033.036	873.063.574
2019	89.318.460	497.968.810	64.486.055	336.192.555	153.804.515	834.161.366
2020	123.080.939	373.851.916	77.069.631	267.579.534	200.150.570	641.431.451
2021	111.706.468	611.059.011	87.606.531	465.326.095	199.312.999	1.076.385.106
2022	157.612.127	3.290.967.980,63	143.050.666	2.830.649.939,31	300.662.793	6.121.617.920
2023	125.284.464	2.457.017.025,20	124.209.183	2.458.060.287,58	249.493.647	4.915.077.312,78
2024	111.933.067	5.335.355.635,37	70.435.535	3.352.866.597,70	182.368.602	8.688.222.233,07
Toplam	2.705.198.147	16.088.593.703,21	1.430.883.435	11.694.821.433,03	4.136.081.582	27.783.415.136

Not: Aralık 2024 tarihli veriler baz alınmıştır.

3.2.4. Eğitim ve Öğretimin Teşvik Ödemeleri

3.2.4.1. Şartlı Eğitim Yardımları

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında yapılan Protokol çerçevesinde Türkiye çapında Şartlı Eğitim Yardımı Programı uygulanmakta olup ihtiyaç sahibi ailelere, çocuklarını düzenli olarak okula göndermeleri şartıyla her ay eğitim yardımı verilmektedir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanan şartlı eğitim yardımıyla 2003 yılından 2024 yılına kadar ilk ve ortaöğretimdeki öğrencilerimizin annelerine 11 milyar 490 milyon 611 bin 316 TL ödeme yapılmıştır.

3.2.4.2. Burslar

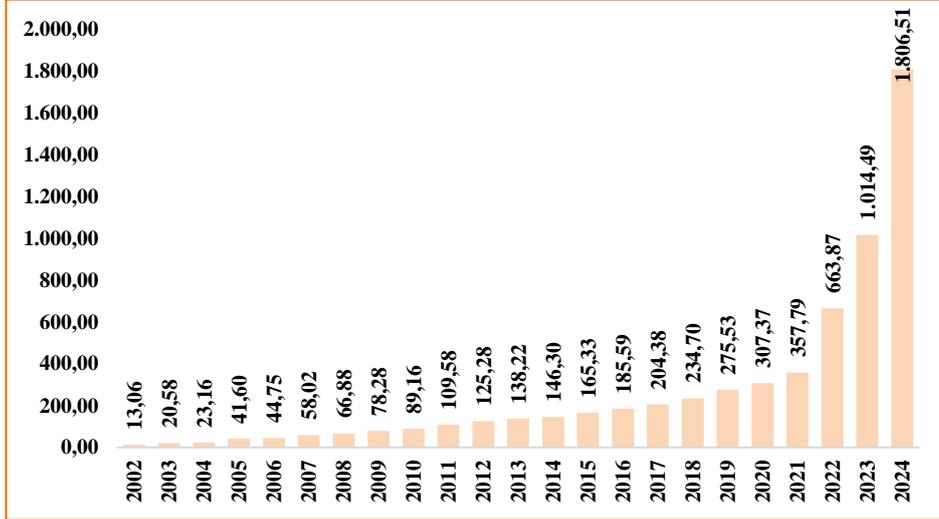
İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine verilen aylık yurtiçi burs ücreti 2002 yılında öğrenci başına 13,06 TL iken 2024 yılında 1.806,51 TL olmuştur. İlköğretim ve ortaöğretimde burs alan öğrenci sayısı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 109 bin 894 iken bu sayı 2023-2024 eğitim öğretim yılında 355 bin 126'ya yükselmiştir.

Tablo 19. İlköğretim ve Ortaöğretimde Burs Alan Öğrenci Sayısı ve Aylık Tutarı (2002-2024)

Yıl	Aylık Tutar (TL)	Burs Göstergesi	Öğrenci Sayısı
2002	13,06	400	109.894
2003	20,58	600	101.382
2004	23,16	600	96.348
2005	41,6	1 000	116.262
2006	44,75	1 000	122.464
2007	58,02	1 200	140.258
2008	66,88	1 300	172.940
2009	78,28	1 400	184.295

2010	89,16	1 500	212.103
2011	109,58	1 700	234.188
2012	125,28	1 750	254.128
2013	138,22	1 800	254.833
2014	146,30	1 900	243.114
2015	165,33	1 990	242.351
2016	185,59	1 990	258.192
2017	204,38	1 990	207.445
2018	234,70	1 990	258.281
2019	275,53	1 990	270.423
2020	307,37	1 990	278.896
2021	357,79	1 990	306.482
2022	663,87	1 990	320.461
2023	1.014,49	1 990	321.606
2024	1.806,51	1990	355.126

Grafik 8. Burs Ücretleri (İlköğretim ve Ortaöğretim) (TL)(2002-2024)

3.2.4.3. Özel Mesleki ve Teknik Eğitim Okullarının Desteklenmesi

Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) açılan özel mesleki ve teknik eğitim okullarında öğrenim gören her öğrenci için 2012-2013 eğitim ve öğretim yılından başlamak üzere, resmî okullarda öğrenim gören bir öğrencinin okul türüne göre devlete maliyetinin bir buçuk katını geçmemek üzere, her eğitim ve öğretim yılı itibarıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Bakanlığımız tarafından müştereken belirlenen tutarda teşvik verilmesine yönelik olarak 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun 12. maddesinde yapılan değişiklik 04.07.2012 tarihinden itibaren uygulamaya konulmuştur.

Ayrıca, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 12'nci maddesi çerçevesinde OSB dışında açılan özel meslekî ve teknik okullarda öğrenim gören öğrenciler için eğitim ve öğretim desteği verilmesine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle OSB dışında açılacak özel mesleki ve teknik eğitim okullarına da eğitim ve öğretim desteği verilmesinin esasları belirlenmiştir.

2024-2025 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla eğitim ve öğretim desteği kapsamında OSB içi ve dışında açılan 253 özel mesleki ve teknik eğitim Anadolu lisesinde öğrenim gören 143.918 öğrenci için eğitim ve öğretim desteği ödemesi Bakanlığımızca yapılmaktadır.

Bu çerçevede, 21.09.2024 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Tebliğ doğrultusunda 2024-2025 eğitim ve öğretim yılında OSB içi ve dışında açılan özel mesleki ve teknik Anadolu liselerinde öğrenim görülen alanlara göre öğrenci başına ödenecek eğitim ve öğretim desteği tutarları Tablo 23'te belirtilmiştir.

Tablo 20. OSB İçinde ve OSB Dışında Eğitim ve Öğretim Desteği Verilecek Alanlar ve Tutarları (2024-2025)

Sıra No	Alan Adı	Öğrenci Başına Destek Tutarı (TL)	
		OSB İçinde	OSB Dışında
1	Ayakkabı ve Saraciyeye Teknolojisi	36.258	
2	Bilişim Teknolojileri	34.320	
3	Biyomedikal Cihaz Teknolojileri	45.894	29.738
4	Denizcilik		32.448
5	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	55.005	34.091
6	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	53.402	32.448
7	Gemi Yapımı	55.005	31.448
8	Gıda Teknolojisi	47.886	30.432
9	Hayvan Yetiştiriciliği ve Sağlığı		27.024
10	İnşaat Teknolojisi		29.738
11	Kimya Teknolojisi	52.542	31.894
12	Laboratuvar Hizmetleri	36.258	
13	Makine ve Tasarım Teknolojisi	53.821	32.560
14	Matbaa Teknolojisi	46.730	
15	Metal Teknolojisi	52.541	
16	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	48.504	
17	Moda Tasarım Teknolojileri	39.678	
18	Motorlu Araçlar Teknolojisi	57.501	35.109
19	Plastik Teknolojisi	52.854	
20	Radyo-Televizyon		30.141
21	Tarım		35.109
22	Tekstil Teknolojisi	50.064	
23	Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme	46.730	
24	Uçak Bakım	45.894	29.738
25	Yenilenebilir Enerji Teknolojileri	57.501	36.218

3.2.4.4. Deprem Bölgesindeki Dört İl ve İki İlçedeki Okullarda Öğrenim Gören/Göreceğ Öğrenciler İçin Eğitim ve Öğretim Desteği

2023-2024 eğitim ve öğretim yılından itibaren Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illeri ile Gaziantep ilinin İslahiye ve Nurdağı ilçelerindeki özel okullarda öğrenim gören/göreceğ öğrenciler için eğitim ve öğretim desteği verilmeye başlanmıştır. 2024- 2025 eğitim ve öğretim

yılında bu ödemelerin yapılmasına yönelik Tebliğ 26.09.2024 tarihinde 32674 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

İlgili mevzuat ve Tebliğ hükümleri kapsamında eğitim ve öğretim desteği verilecek okul kademesi ve destek tutarları aşağıda verilmiştir.

Tablo 21: Deprem Bölgesindeki Dört İl ve İki İlçedeki Okullarda Öğrenim Gören/Görececek Öğrenciler İçin Eğitim ve Öğretim Desteği (2024-2025)

Okul Kademesi	Sınıf	Öğrenci Başına Destek Tutarı (TL)
İlkokul	2, 3, 4. sınıf	24.640
Ortaokul	6, 7, 8. sınıf	28.800
Ortaöğretim	10, 11, 12. sınıf	28.800

3.2.4.5. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrencilerin Desteklenmesi

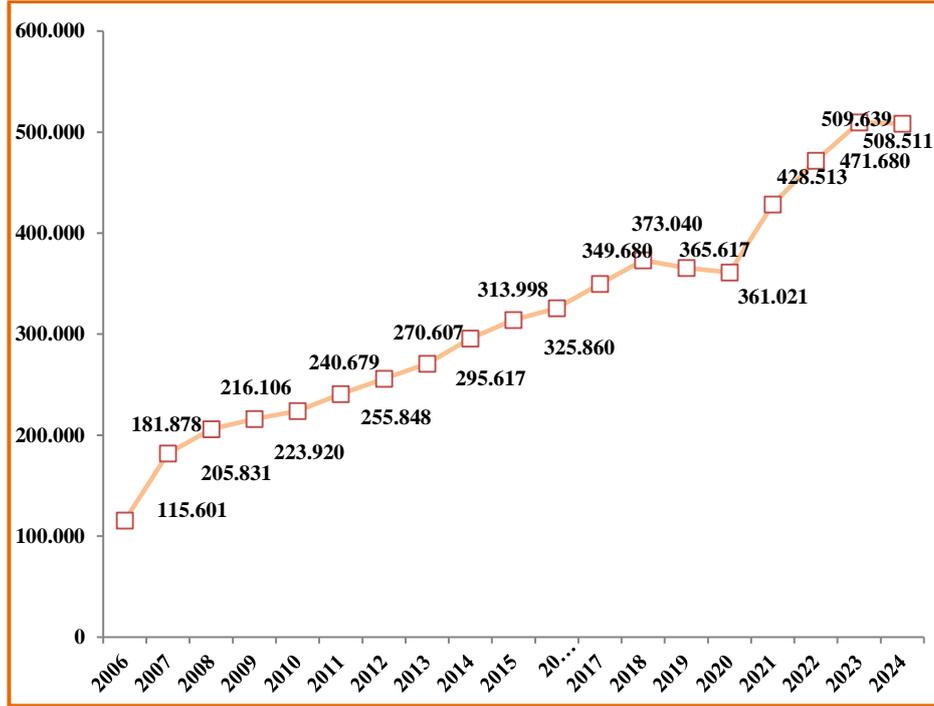
Her bireyin temel hak ve özgürlüklerine eşit erişim hakkı sağlanması ve bu kapsamda özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitim hakkının güvence altına alınması esastır. Bakanlığımız bu kapsamda görme, işitme, zihinsel, bedensel yetersizliği olan bireyler ile dil ve konuşma bozukluğu, öğrenme güçlüğü, otizm spektrum bozukluğu olan özel gereksinimli bireylerden, özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından destek eğitimi almaları uygun görülenlerin eğitim giderlerini, sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın 1 Haziran 2006 tarihinden itibaren karşılamaktadır.

5580 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde özel gereksinimli bireylere verilen destek eğitiminin bütçeden karşılanacak kısmı, 2024 yılında, katma değer vergisi hariç olmak üzere bireysel eğitim için aylık 4.692 TL, grup eğitimi için aylık 1.314 TL olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda 2024 yılında Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren özel eğitim ve

rehabilitasyon merkezlerinde eğitim alan özel gereksinimli bireyler için yaklaşık olarak 32.391.464.505,65 TL ödeme yapılmıştır.

2024 yılı Aralık ayı itibariyle toplam 3.273 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde 57.389 eğitim personeliyle 576.433 özel gereksinimli bireye destek eğitim hizmeti verilmektedir. Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde özel eğitim desteğinden yararlanan birey sayısı 522.402'dir. Özel eğitime ilişkin sunulan tüm hizmetlerin daha etkin bir şekilde yürütülmesi ve kurumlarda ders devam durumunun izlenmesine yönelik "Biyometrik Kimlik Doğrulama Sistemi"nin uygulanması için çalışmalar devam etmektedir.

Grafik 9. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrenci Sayıları (2006-2024)

*Aralık 2024 tarihleri için ödeme (tahsis) yapılan öğrenci sayısıdır. Yıllık resmi verilerine göre farklılık arz edebilir.

3.2.4.6. Sosyal Uyum ve Yaşam Kurs Programı

Yabancı uyrukluların Türkiye’de temel insani hizmetlere kolaylıkla erişimlerinin sağlanması ve yerel toplum ile uyum içerisinde yaşamalarının kolaylaştırılması amacıyla başlatılan Sosyal Uyum ve Yaşam Kurs Programının hedef kitlesi Türkiye’de yasal kalış hakkına sahip 17 yaş ve üstü tüm yetişkin yabancılardır.

Türkçe, Arapça ve Farsça başta olmak üzere ihtiyaç duyulan dillerde tercüman eşliğinde gerçekleştirilen eğitimler; Türkiye’nin kültürel yapısı, gelenek ve görenekler, genel ahlak ve toplumsal yaşam kuralları, sosyal yaşam kuralları, hak ve yükümlülükler, sosyal hayata ilişkin bilgilendirme, eğitim ve sağlık olanakları, hukuki konular ve geçim kaynaklarına erişim konularını içermektedir.

3.2.4.7. Yabancılara Şartlı Eğitim Yardımı

Proje Yabancı uyruklu öğrencilerin okula kayıt edilmelerini ve devamlarını teşvik etmek amacıyla Avrupa Birliği (AB) tarafından finanse edilmektedir. Nakit Desteği + Çocuk Koruma olmak üzere iki bileşenden oluşan Proje, 2017 yılında Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) ve Türk Kızılay’ı arasında oluşturulan ortaklık çerçevesinde, MEB-ASHB arasında imzalanan İş Birliği Protokolü ile yürütülmektedir. Bu kapsamda Nakit Desteği bileşeninde ödemeler; iki (2) ayda bir (Ocak, Mart, Mayıs, Temmuz, Eylül ve Kasım aylarında yapılır) okula düzenli devam etmek koşuluyla (öğrencilerin ayda 4 günden fazla devamsızlık yapmamaları şartıyla) öğrenci başına ailelerin Kızılay kartlarına yapılmaktadır.

Bu çerçevede, nakit yardımlarından yararlanan öğrenci sayısı Projenin başladığı Mayıs 2017 yılında 56.245 iken bu sayı Kasım 2024 tarihinde 423.912’ye ulaşmıştır. Toplamda ise Proje kapsamında Y-ŞEY yardımını en az bir kez almış öğrenci sayısı 994.234’de ulaşmıştır.

Çocuk Koruma bileşeninde ise; öğrencilerin okula devamlarının sağlanması amacıyla koruma ihtiyacı olan veya risk altındaki öğrencilerin tespiti yapılmakta, okul devamsızlığı yapan öğrencilerin haneleri ziyaret edilmekte, devamsızlığın nedenleri tespit edilerek, bunların ortadan kaldırılması için öğrencilere yönelik gerekli sosyal hizmetler sunulmakta ve /veya uygun kuruluşlara yönlendirme yapılmaktadır.

3.2.4.8. Erken Çocukluk Eğitimi Projesi

Erken çocukluk eğitimi hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve erken çocukluk eğitime erişimin artırılması amacıyla Bakanlığımız ve Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) iş birliğinde ‘Türkiye’deki Suriyeli Çocuklar ve İhtiyaç Sahibi Türk Çocuklara Yönelik Erken Çocukluk Eğitimi’ protokolü imzalanmıştır. Proje kapsamında 3-6 yaş arası Suriyeli çocuklar ve ev sahibi topluluktaki şartları elverişsiz yerleşim yerlerindeki ailelerin çocukları için erken çocukluk gelişimini destekleyen koşulların iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

Proje kapsamında 2024 yılında 12 ilde (Adana, Adıyaman, Ankara, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye, Şanlıurfa) 44 halk eğitimi merkezi belirlenmiş olup, 13 halk eğitimi merkezine donatım, 44 halk eğitimi merkezine eğitim materyali ve 44 halk eğitimi merkezine kırtasiye malzemesi gönderilmiştir.

2020-2024 yılları arasında desteklenen toplam 121 halk eğitimi merkezinden 66 halk eğitimi merkezine donatım malzemesi, 105 halk eğitimi merkezine eğitim materyali, 121 halk eğitimi merkezine kırtasiye malzemesi gönderilmiştir. Ayrıca proje kapsamında ‘365 Gün Öykü’ çalışmaları düzenlenmiş olup 53 öykü kitabı hazırlanmıştır. Öykü kitapları 23 halk eğitimi merkezine gönderilmiştir.

Proje kapsamında yer alan illerde halk eğitimi merkezlerinde bulunan çocuk bakım ve oyun odalarından 11.801'i yabancı uyruklu, 80.180'i Türk olmak üzere toplam 91.981 çocuk faydalanmıştır.

3.2.4.9. Okul Taşımacılığı Projesi

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ile Uluslararası Göç Örgütü iş birliğinde öğrenim gören yabancı uyruklu ve dezavantajlı Türk öğrencilere yönelik taşıma hizmeti sağlanmaktadır. Protokol kapsamında Uluslararası Göç Örgütü (IOM) ile iş birliğinde 2023/2024 eğitim öğretim yılında Adana, Mersin, Yalova ve Siirt'te 3.637 öğrenciye taşıma hizmeti sağlanmıştır. Eylül ayında iş birliği protokolünün süresi uzatılmış olup 2024/2025 eğitim öğretim yılında Gaziantep ve Yalova'da yaklaşık 1.000 öğrenciye taşıma hizmeti sağlanması planlanmıştır.

3.2.4.10. Yaşam Becerileri Programı

MEB- UNICEF İş Birliği Planı kapsamında UNICEF ile iş birliğinde yaşam becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir program hazırlanması planlanmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında topluma uyumlu, toplumsal yaşama etkin olarak katılan, problem çözme yeteneği gelişen ve bu şekilde günlük yaşamda karşılaştığı problemlerin üstesinden gelebilen, geleceğin yaşam koşullarına hazır bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Bu amaçla 14-19 yaş arasında bulunan hem eğitim sistemi içerisinde yer alan çocuklara hem de eğitime devam etmeyen gençlere yönelik yaygın eğitim programları kapsamında yaşam becerileri programı oluşturulması hedeflenmektedir. Yaşam Becerileri Programının pilot uygulamasının Şanlıurfa, Hatay, Adana, Ankara, Bursa, İzmir, Antalya, Kocaeli, Eskişehir, Nevşehir, Yalova, Elazığ, Kırşehir, Trabzon ve Erzurum olmak üzere 15 ilde gerçekleştirilmesi ve ardından Gaziantep, Kilis, Konya, Mardin, Mersin ve Kayseri illerini de kapsayacak şekilde 22 ilde uygulanmaya devam edilmesi ve ilerleyen süreçte 81 ile yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

3.3. Eğitim ve Öğretimde Kalitenin ve Kapasitenin Artırılması

3.3.1. Öğretmen Yetiştirme

18.10.2024 tarihli ve 32696 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren 7528 sayılı Öğretmenlik Mesleği Kanunu ile eğitim öğretim hizmetlerini yürüten öğretmenlerin seçilmelerini, yetiştirilmelerini, atanmalarını, haklarını, ödev ve sorumluluklarını, ödül ve cezalarını, kariyer basamaklarında ilerlemelerini ve öğretmenlik mesleğine ilişkin diğer hususlar ile Millî Eğitim Akademisinin kurulması, görevleri, teşkilat yapısı ve personeline ilişkin konuları düzenlenmiştir.

7528 sayılı Öğretmenlik Mesleği Kanunu, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenleri ve yöneticileri kapsamaktadır.

Bunun yanında Kanun;

- ✓ Öğretmenlerin hak, ödev ve sorumlulukları, yöneticilerin ödev ve sorumlulukları, öğretmenlik mesleğinde kariyer, disiplin cezalarının türleri ile ceza uygulanacak fiil ve hâller, öğretmenliğin sona ermesi ve eğitim çalışanlarının şiddetten korunmasına ilişkin hükümleri bakımından özel öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenler ve öğretmen atama şartını taşıyan yöneticileri,
- ✓ Öğretmenlik mesleğinde kariyer ve eğitim çalışanlarının şiddetten korunmasına ilişkin hükümleri bakımından Millî Eğitim Bakanlığı dışındaki diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan öğretmenleri

kapsamaktadır.

7528 sayılı Öğretmenlik Mesleği Kanunu ile;

- ✓ Öğretmenlerin nitelikleri ve seçimi düzenlendi.
- ✓ Öğretmenlerin hak, ödev ve sorumlulukları tanımlandı.
- ✓ Eğitim kurumu yöneticilerinin ödev ve sorumlulukları tanımlandı.
- ✓ Öğretmen olacaklara uyuşturucu, hayâsızca hareketler, müstehcenlik ve fuhuş suçları ile cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan hüküm giymeme şartı getirildi. Bu suçlardan mahkûm olan öğretmenlerin de öğretmenliğinin sona ereceğine yönelik düzenleme yapıldı.
- ✓ Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı tarafından yapılan Millî Eğitim Bakanlığı Akademi Giriş Sınavı (MEB-AGS) sınav puanı üstünlüğüne göre öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleği yeterlikleri çerçevesinde teorik ve uygulamalı derslerden oluşan hazırlık eğitimine alınmaları öngörüldü.
- ✓ Hazırlık eğitimi sonunda başarılı olanların sözleşmeli öğretmen olarak istihdam edilmelerine yönelik düzenleme yapıldı.
- ✓ Kadrolu öğretmenliğe atanarlara, adaylık hükümlerinin uygulanmayacağına yönelik düzenleme yapıldı.
- ✓ Öğretmenlerin yer değışikliklerinde kullandıkları hizmet puanının belirlenmesinde görev yaptığı eğitim kurumunun özelliklerinin de dikkate alınmasına yönelik düzenleme yapıldı.
- ✓ Bakanlıkça öğretmen ve yöneticilerin kişisel ve mesleki gelişimleri için görev yaptıkları okul türü ve kademesi ile atama alanları dikkate alınarak beşer yıllık dönemleri içeren bireysel mesleki gelişim planlarının hazırlanmasına yönelik düzenleme yapıldı.
- ✓ Öğretmenlerin kariyer basamaklarında ilerlemelerine yönelik düzenleme yapıldı.
- ✓ İlk defa eğitim kurumu müdürü veya müdür yardımcısı olarak görevlendirilecek yönetici adaylarının, yazılı ve/veya sözlü sınav puanı üstünlüğüne göre Yönetici Yetiştirme Programına alınmaları öngörüldü.
- ✓ Öğretmenlik mesleğine özgü disiplin suçları tanımlandı.

- ✓ Öğretmen adaylarının mesleğe hazırlanması, göreve yeni atanan öğretmenlerin mesleğe uyumu, öğretmen, yönetici ve diğer personelin mesleki gelişimi, kariyer basamaklarında ilerlemeleri ve görevde yükselmeleri için eğitim programları hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmek üzere Bakanlığa bağlı Millî Eğitim Akademisinin kuruluşuna yönelik düzenlemeler yapıldı.
- ✓ Öğretmenlere ve diğer eğitim çalışanlarına karşı görevleri sebebiyle işlenen kasten yaralama, tehdit, hakaret, görevi yaptırmamak için direnme suçlarında ceza kanunlarında öngörülen cezalar yarı oranında arttırıldı. Bu fiilleri işleyenlerin hapis cezalarının ertelenmesi engellendi. Kasten yaralama suçu tutuklama sebebi sayılarak bu fiili işleyenlerin tutuksuz yargılanması yolu kapatıldı.

3.3.1.1. Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Mesleki Gelişimleri

Mesleki Çalışmalar

Öğretmenlerin genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon alanlarında bilgi ve görgülerini artırmak yeni beceriler kazandırmak, eğitim ve öğretimde karşılaşılan problemlere çözüm yolları bulmak, öğrencinin ve çevrenin ihtiyaçlarına göre plan ve programları hazırlamak ve uygulamak amacıyla her yıl Nisan, Haziran, Eylül, ve Kasım aylarında birer hafta olarak ‘Mesleki Çalışmalar’ kapsamında Valiliklere gönderilen program uygulanmaktadır.

Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri

Günümüzde giderek önem kazanan hayat boyu öğrenme ilkeleri kapsamında Bakanlık personelinin mesleki ve kişisel gelişmelerinin sağlanması, yeniliklere intibak etmeleri, verimliliklerinin artırılması ve üst

görevlere hazırlanmalarına yönelik hizmet içi eğitim faaliyetleri büyük önem arz etmektedir.

Öğretmenlerin mesleki gelişimleri kapsamında, eğitim ve öğretimde kullanılan yeni yaklaşım, yöntem ve teknikler konusunda bilgilendirilmesi, mesleki bilgi ve becerilerine yönelik yeterliklerinin artırılması, yeni teknolojilerin ve teknolojik ortamların kullanımına yönelik becerilerinin geliştirilmesi öncelikli konular arasında yer almıştır.

Hizmet içi eğitim faaliyetleri, öğretmen ihtiyaç analizleriyle belirlenen mesleki gelişim alanları yanında Millî Eğitim Bakanlığının politika ve öncelikleri ile üst politika belgelerinin işaret ettiği alanlar doğrultusunda planlanmakta ve yürütülmektedir.

Hizmet içi eğitim faaliyetleri, standart eğitim programları doğrultusunda kurs ve seminer faaliyetleri olarak düzenlenmektedir. Ayrıca öğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki gelişimlerini uzaktan eğitim yoluyla desteklemeye yönelik olarak 2022 yılı başında dijital bir eğitim platformu geliştirilmiştir.

Platformda sürekli olarak öğretmenlerin kullanımına açık olan ve asenkron olarak yayınlanan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yer almasının yanı sıra çevrim içi eğitimler de yapılmaya devam etmektedir.

Tablo 22. Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2000-2024)

Yıl	Merkezi Faaliyetler		Mahalli Faaliyetler		Ara Toplam		Toplam Faaliyet Sayısı	Belge Alan Sayısı	
	Faaliyet Sayısı	Belge Alan Sayısı	Faaliyet Sayısı	Belge Alan Sayısı	Faaliyet Sayısı	Belge Alan Sayısı			
2000	445	23.583	6.126	288.426			6.571	312.009	
2001	419	20.080	7.526	321.411			7.945	341.491	
2002	313	22.072	11.772	495.643			12.085	517.715	
2003	453	19.727	7.120	253.135			7.573	272.862	
2004	526	34.154	11.422	587.402			11.948	621.556	
2005	543	33.156	9.050	478.168			9.593	511.324	
2006	634	44.006	14.829	472.533			15.463	516.539	
2007	614	44.808	19.855	437.136			20.469	481.944	
2008	751	41.783	24.490	540.565			25.241	582.348	
2009	930	45.448	10.906	452.506			11.836	497.954	
2010	957	48.743	19.246	437.653			20.203	486.396	
2011	1156	51.860	19.848	459.813			21.004	511.673	
2012	Yüz yüze	291	12.999	18.851	539.337	19.142	552.336	20.280	670.087
	Uzaktan			1.138	117.751	1.138	117.751		
2013	Yüz yüze	293	13.545	15.779	422.898	16.072	436.443	16.155	445.084
	Uzaktan	2	2	81	8.639	83	8.641		
2014	Yüz yüze	307	18.836	15.269	426.405	15.576	445.241	15.596	447.137
	Uzaktan	3	760	17	1.136	20	1.896		
2015	Yüz yüze	298	19.444	21.018	520.901	21.316	540.345	21.341	561.648
	Uzaktan	9	20.632	16	671	25	21.303		
2016	Yüz yüze	375	30.893	37.290	1.410.881	37.665	1.441.774	37.798	1.729.016
	Uzaktan	48	283.150	85	4.092	133	287.242		
2017	Yüz yüze	400	26.850	27.319	955.585	27.719	982.435	27.753	1.047.477
	Uzaktan	33	65.042	0	0	34	65.042		
2018	Yüz yüze	290	15.537	35.084	1.099.059	35.734	1.114.956	35.408	1.181.246
	Uzaktan	34	6.650			34	66.650		
2019	Yüz yüze	416	27.585	46.693	1.535.407	47.109	1.562.992	47.152	1.593.998
	Uzaktan	43	31.006	0	-	43	31.006		
2020	Yüz yüze	96	5.589	6.642	187.590	6.738	193.179	7.080	1.187.852
	Uzaktan	342	994.673			342	994.673		
2021	Yüz yüze	136	6.780	6.050	107.423	6.186	114.203	6.784	1.482.672
	Uzaktan	598	1.368.469			598	1.368.469		
2022	Yüz yüze	435	37.154	26.259	654.757	26.694	691.911	27.268	7.553.303
	Uzaktan	574	6.861.392			574	6.861.392		
2023	Yüz yüze	477	20.682	34.490	726.739	34.967	747.421	41.833	6.509.665
	Uzaktan	6866	5.762.244			6.866	5.762.244		
2024	Yüz yüze	420	40.520	43.154	1.136.837	43.574	1.177.357	53.626	3.254.035
	Uzaktan	10.052	2.076.678			10.052	2.076.678		

Not: Öğretmenlerin birden fazla eğitime katılma durumları olduğundan bu istatistik veriler mükerrer katılımları da içermektedir. 02.12.2024 tarihli verilerdir.

Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerinin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

Bakanlığımızca merkezi ve mahalli olarak düzenlenen hizmet içi eğitim programlarımızın izleme ve değerlendirilmesine yönelik; eğitim programı, eğitim görevlileri, hizmet içi eğitim merkezi vb. konu başlıklarını içeren memnuniyet anketleri her eğitimin sonucunda Hizmet İçi Eğitim Modülü üzerinden elektronik ortamda tüm öğretmenlerimize uygulanmaktadır.

Anket sonuçları değerlendirilme raporları doğrultusunda eğitim süreçlerinde iyileştirme çalışmaları yapılmaktadır.

3.3.1.2. Aday Öğretmenler

Öğretmenlerin meslek öncesi yetiştirilmelerinden mesleğe girişleri, meslek içinde ilerlemeleri, mesleki gelişimleri, hak, ödev ve sorumlulukları gibi birçok hususları düzenleyen öğretmenlik mesleğine özgü 7528 sayılı Öğretmenlik Mesleği Kanunu, 18/10/2024 tarihli 32696 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Kanununa göre; 18/10/2024 tarihinde aday öğretmen olarak görev yapanlar ile 18/10/2024 tarihinden 1/9/2025 tarihine kadar aday öğretmen olarak istihdam edilecek olanlar, mesleğe, memuriyete, görev yaptığı kuruma ve içinde bulunduğu sosyal çevreye en iyi şekilde hazırlanmaları amacıyla;

a) Kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı sağlayan, memuriyete ve mesleğe hazırlığı içeren ve en az iki yüz kırk ders saati olacak şekilde planlanan hizmet içi eğitimden,

b) Görev alacağı kurumun faaliyet alanları esas alınarak belirlenecek temel görevleri gözlemleyeceği ve bir danışman öğretmen nezaretinde kendisinin de tatbik edeceği uygulamalardan,

oluşan Yetiştirme Programına tabi tutulacaklardır. Adaylık süreci bir yıldan az iki yıldan çok olamayacaktır.

Ayrıca Kanunda, 18/10/2024 tarihinde sözleşmeli öğretmen olarak görev yapanlardan adaylık sürecini tamamlamayanlar ile 01/09/2025 tarihine kadar sözleşmeli öğretmen olarak istihdam edilecek olanların da adaylık sürecine tabi tutulacakları ve adaylık sürecini tamamlayan sözleşmeli öğretmenlerden sözleşme gereği üç yıllık çalışma süresini tamamlayarak öğretmen kadrosuna atanmalar hakkında adaylık hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiştir. Aday öğretmenlikte geçen süreler, uzman öğretmen ve başöğretmen unvanlarının verilmesinde öğretmenlikte geçmiş sayılan sürelerden sayılacaktır.

7528 sayılı Öğretmenlik Mesleği Kanununun ilgili hükümleri doğrultusunda hazırlanan ve aday öğretmen iş ve işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenleyen 'Aday Öğretmenlik ve Öğretmenlik Mesleği Kariyer Basamakları Yönetmeliği' 21 Aralık 2024 tarih ve 32759 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3.3.1.3. Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında İlerleme

18/10/2024 tarihli 32696 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7528 sayılı Öğretmenlik Mesleği Kanunu'nda öğretmenlerin, meslek içerisinde kariyer ve liyakat esasına uygun olarak ilerlemeleri ve mesleki gelişimlerinde sürekliliğin sağlanması için kariyer basamakları oluşturulmuştur. Öğretmenlik mesleği; öğretmen, uzman öğretmen ve başöğretmen olmak üzere üç kariyer basamağına ayrılmıştır.

Öğretmenlerden; öğretmenlikte en az on yıl hizmeti olan, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası bulunmayan ve uzman öğretmenlik için düzenlenen eğitimi tamamlayanlara uzman öğretmen unvanı verilecektir.

Uzman öğretmenlerden; uzman öğretmenlikte en az on yıl hizmeti olan, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası bulunmayan ve başöğretmenlik için düzenlenen eğitimi tamamlayanlara başöğretmen unvanı verilecektir.

Bakanlığımızda toplam 564.670 uzman öğretmen ve 65.241 başöğretmen eğitim kurumlarımızda görev yapmaktadır.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almış olanlar, cezaları özlük dosyasından silindikten sonra uzman öğretmen veya başöğretmen unvanı için başvuruda bulunabilecektir.

Öğretmen unvanından, bu göreve atanmanın atamaya yetkili amir tarafından onaylandığı tarihten, uzman öğretmen veya başöğretmen unvanından ise uzman öğretmen/başöğretmen sertifikasının düzenlendiği tarihten itibaren yararlanılacaktır. Uzman öğretmen veya başöğretmen unvanı alanlara her unvan için ayrı ayrı olmak üzere bir derece verilecektir.

Ayrıca Kanunun yürürlüğe girdiği 18/10/2024 tarihinde görevde bulunan öğretmen ve uzman öğretmenlere, öğretmenlikte ve/veya uzman öğretmenlikte 20 yıllık çalışma süresini tamamlamaları hâlinde doğrudan başöğretmen unvanı için başvuruda bulunabilmelerine imkân sağlanmıştır.

7528 sayılı Öğretmenlik Mesleği Kanununun ilgili hükümleri doğrultusunda hazırlanan ve öğretmenlerin kariyer basamaklarında ilerlemelerine ilişkin usul ve esasları düzenleyen yönetmelik çalışmaları devam etmektedir.

3.3.1.4. Gerçekleştirilen Projeler

Millî Eğitim Bakanlığı ile ulusal ve uluslararası kuruluşlar iş birliğinde;

- Birlikte İngilizce (English Together) Projesi

- IPA III - Öğretmenlerin Dijital Beceri ve İçerik Geliştirme Kapasitelerini Artırmaya Yönelik Ekosistem Kurulması Projesi
- Deprem Bölgesinde Çalışan Öğretmenlerin İyi Oluş Hallerinin Geliştirilmesi Projesi
- Okul Yöneticilerine Güncellenen Öğretim Programlarının Tanıtılması ve Öğretim Liderliği Becerilerinin Geliştirilmesi Projesi

çalışmaları yürütülecektir.

3.3.1.5. Gerçekleştirilmesi Planlanan Çalışmalar

Önümüzdeki dönemde, öğretmen yetiştirme ve geliştirme süreci; mesleğe kabulden önceki eğitimden başlanarak mesleğe kabul, mesleki gelişim ve kariyer gelişimi gibi tüm aşamalar, ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden yapılandırılacak, böylece öğretmenlik mesleğinin niteliği ve toplumsal statüsü güçlendirilecektir. Bu kapsamda;

- Öğretmenlerin mesleki gelişiminde nitelik ve niceliği artırmak için mesleki gelişim toplulukları, okul temelli mesleki gelişim, öğretmen-yönetici hareketlilik programları gibi yeni yaklaşımları da içeren; işbirliğine dayalı, planlı, erişilebilir, sürdürülebilir, izlenebilir ve mesleki uygulamalar ile bütünleşik bir model geliştirilecektir.
- Öğretmenlik kariyer basamaklarında, uzman öğretmenlik ve başöğretmenliğe geçişte hazırlanan eğitim programlarının içeriği, mesleki gelişimlerinin yanı sıra uluslararası gelişmeleri içerecek şekilde geliştirilerek öğretmenlerin uygun süre ve düzeylerde yetkinlikleri artırılabilecektir.
- Üniversite ve okul işbirlikleri güçlendirilecek, yerelde öğretmenlere yönelik hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerde üniversitelerin eğitim fakülteleri ile işbirliği yapılacaktır.

3.3.1.6. Öğretmen Maaşları

15.07.2024 tarihi itibarıyla; Bakanlığımız bünyesinde göreve yeni başlamış 9. derece 1. kademedeki bir öğretmenimizin maaşı 40.663,54 TL, ek ders saat ücreti de net 107,06 TL olmuştur. Bu durumda haftada 15 saatten ayda toplam 60 saat ek ders veren öğretmenimize maaşıyla birlikte toplam 47.087,33 TL ödenmektedir.

Tüm öğretmenlere, her eğitim ve öğretim yılı başında ödenen hazırlık ödeneği 2024-2025 eğitim ve öğretim yılında 4.085,05 TL'dir. 2002-2024 yılları arasında kadrolu öğretmen maaşlarına yönelik bilgiler Tablo 26'da sunulmuştur.

Tablo 23. Kadrolu Öğretmen Maaşları (2002-2024)

Yıllar	Maaş TL	Ek Ders TL (60 Saat)	Maaş+Ek Ders TL
2002	470,20	165,00	635,20
2003	560,09	174,00	734,09
2004	636,82	195,00	831,82
2005	698,73	211,00	909,73
2006	823,73	310,00	1.133,73
2007	928,13	333,00	1.261,13
2008	1.196,43	364,00	1.560,43
2009	1.302,98	396,45	1.699,43
2010	1.387,85	421,14	1.808,99
2011	1.592,89	456,67	2.049,56
2012	1.769,19	507,18	2.276,37
2013	1.894,53	543,39	2.437,92
2014	2.148,45	544,80	2.693,25
2015	2.338,83	587,92	2.926,75
2016	2.628,41	659,83	3.288,24
2017	2.891,92	726,60	3.618,52
2018	3.319,98	834,00	4.153,98
2019	3.910,74	979,77	4.890,51
2020	4.369,40	1.093,00	5.462,40
2021	5.097,40	1.272,00	6.369,40
2022	9.651,10	2.360,66	12.011,76
2023	22.852,22	3.607,45	26.459,67
2024	40.663,54	6.423,79	47.087,33

Not: Temmuz 2024 tarihi itibarıyla. (9. derece 1. kademedeki öğretmen maaşı baz alınmıştır.)

3.3.2. Öğretim Programları ve Materyalleri Güncelleme Çalışmaları

Eğitim sistemimizin temel amacı, tüm bireylerin yaşamı boyunca kapsayıcı ve nitelikli bir eğitime erişimini sağlamak; düşünme, algılama, problem çözme yeteneği gelişmiş, özgüven ve sorumluluk duygusuna, girişimcilik ve yenilikçilik özelliklerine sahip, demokratik değerleri ve millî kültürü özümsemiş, paylaşma ve iletişime açık, sanat ve estetik duyguları güçlü, teknoloji kullanımına yatkın, üretken ve mutlu bireyler yetiştirmektir. Bu durum, genç nesillerin daha donanımlı bir şekilde yetiştirilmesi için öğretim programlarının sürekli olarak geliştirilmesi ihtiyacını doğurmaktadır.

Bu bağlamda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan öğretim programlarına yönelik yürütülen ihtiyaç analizi sürecinde stratejik planlar, eylem planları ile ulusal ve uluslararası araştırma raporlarından yararlanılmıştır. Yapılan ihtiyaç analizi sonucunda mevcut öğretim programlarının oluşturduğu bilişsel yükün öğrenciler açısından ağır olduğu tespit edilmiş ve bu durum program geliştirme çalışmalarına temel gerekçe oluşturmuştur. Ayrıca uluslararası raporlar ve küresel ölçekli sınavlardan elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde ülkelerin eğitim sistemlerinin beceri odaklı ve bütüncül gelişim alanlarına hizmet eden bir anlayışa yöneldiği görülmüştür.

İhtiyaç analizleri sonucunda gerçek hayatta kullanılabilirliği olan ve uygulamaya dönük bilgi ile beceriye dönüşen bilginin önem kazandığı görülmüştür. Bu gerçeklerden yola çıkılarak okul öncesinden lise kademesine kadar beceriler tanımlanmış ve her bir beceri alanının birbiriyle ilişkilendirilerek nasıl işe koşulacağı ele alınmıştır. Bu beceri setleri ile bilginin beceriye dönüşerek gerçek yaşamda kullanılmasını sağlayacak bir yapı oluşturulmuştur.

Bu model ile yalnızca akademik başarıya odaklanmayan; yetkin ve erdemli insan olmayı önceleyen bir öğrenci profili tanımlanmıştır. Yetkin ve

erdemli bir öğrencinin ancak çok yönlü bir gelişim ile yetişebileceği anlayışıyla hazırlanan müfredatta, öğrencilerin hem kendileri hem de toplum için daha sağlıklı, dengeli bireyler olarak gelişmeleri, geniş bir bilgi ve düşünme yelpazesi kazanmaları hedeflenmiştir. Bu bakış açısıyla, sonuç odaklı ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının yerine, süreç odaklı ölçme ve değerlendirme yöntemleri benimsemiştir. Böylece öğrencilerin sosyal ve akademik gelişimleri sürekli takip edilecek ve ders içeriğine uygun değerlendirme araçları kullanılacaktır. Öğrencilerin gelişim süreçlerini izlemek amacıyla eksik veya yanlış öğrenmeleri hakkında geri bildirim sağlanacak ve öğrenme/öğretme süreçleri bu doğrultuda yönetilecektir.

Ayrıca Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin etkililiğini değerlendirmek ve sürekliliğini sağlamak amacıyla 'Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı İzleme ve Değerlendirme Sistemi (TTKB-İDES)' uygulamaya geçirilmiştir. Bu platform aracılığıyla öğretim programı ve ders kitaplarına ilişkin izleme ve değerlendirme süreçlerinde veri analitiği kapasitesini artırmayı, verilerin daha sistematik ve etkin bir şekilde toplanmasını ve eğitimde kanıta dayalı karar verme süreçlerini desteklemeyi hedeflemekteyiz.

Okul öncesi kademesinde 8 adet öğretmen kılavuz kitabı, 9 adet eğitim materyali (3-5 yaş); ilkökul kademesinde 1. sınıf düzeyinde 6 adet ders kitabı 2 adet eğitim materyali; ortaokul kademesinde 5. sınıf düzeyinde 11 adet ders kitabı; lise kademesinde hazırlık ve 9. sınıf düzeyinde 14 adet ders kitabı olmak üzere toplam 50 adet ders kitabı ve eğitim materyali görüş ve önerilere açılmıştır.

Öte yandan Maarif Modeli kapsamındaki eğitim ve öğretim programlarında yer alan 471 karekodun eşleştirme çalışması tamamlanmış ve tüm karekodlar TTKB-İDES'e yönlendirilmiştir. Böylece öğretmenlerimiz, mobil cihazlarına öğretim programlarındaki karekodları okutarak kademe, sınıf, ders ve ünite seçimi yapılmış hâlde karşılırlarına

çıkacak görüş belirtme ekranına erişim sağlayabileceklerdir. Bu düzenlemeyle öğretmenlerin eğitim öğretim programları hakkında geri bildirim verme sürecinin kolaylaştırılması ve toplanan verilerin daha sistematik biçimde izlenmesi amaçlanmaktadır.

Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamalarının yapıldığı okullardaki öğrenciler, öğretmenler, aileler ve ilgili paydaşların artan ihtiyaçları ve çeşitlenen taleplerinin karşılanması amacı ile kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla öğrenim gören öğrencilere ülke genelinde sunulan eğitim hizmetlerinin niteliğinin artırılması, izlenebilir ve denetlenebilir bir sistem oluşturulması hedefleri kapsamında Bakanlığımız UNICEF ile birlikte 9 branşta yeni ortaöğretim müfredatı ile uyumlu, kaynaştırma/bütünleştirme türlerinin ihtiyaçlarına ve ünite kazanımlarına yönelik etkinlikler içeren 12 Öğretmen Rehber Kitabı hazırlanmıştır. Kitaplar, ortaöğretim tüm kademelerde görev yapan ve kaynaştırma/bütünleştirme öğrencisi bulunan öğretmenlerimizin öğrencilerini hem akademik hem de sosyal olarak desteklemelerine katkıda bulunması amacı ile ogmmateryal.eba.gov.tr adresinde dijital ortamda yayımlanmaktadır.

Bakanlığımız tarafından hazırlanan Veli Rehber Kitapları ile ergenlik döneminde çocuğu olan ebeveynlere pratik bilgilerin yanında, stratejiler ve ergenlik dönemine yönelik geniş bir bakış açısı sunarak, gençlerin kritik dönemi olan ergenliği en iyi şekilde geçirmelerine yardımcı olmak için hazırlanmıştır. Ergenlik dönemindeki fiziksel ve ruhsal değişimlerden, gençlerin gelişiminde okulların önemine kadar pek çok konuda derinlemesine bilgi sağlayan kitap, aynı zamanda akran zorbalığı ile başa çıkma stratejileri ve özel gereksinimli çocukların eğitimine yönelik pratik önerileri de içermektedir. Ortaöğretim sürecinin, öğrencilerin akademik ve kişisel gelişiminde önemli bir dönüm noktası olması düşüncesi ile bu süreçte ebeveynlerin tüm sorularını yanıtlayacak bilgiler sunan içeriklerle hazırlandı. Her bölümde ebeveynlere tavsiye niteliğinde bir dizi bilgiler sunan kitapta; ortaöğretimde yasal mevzuat konularından yabancı dil

gelişimine, YKS sürecinden meslek seçimine ve MEB dijital öğrenme platformları ile ilgili detaylı bilgilere kadar geniş bir konu yelpazesi yer almaktadır.

Grammar for YDT 11, Grammar for YDT 12 ve Vocabulary for YDT 12 ve Skill Question Bank For YDT 11 yardımcı kaynakları öğrencilerin YDT sınavına iyi hazırlanmaları ve bilgilerini pekiştirmeleri için birçok alıştırma ve çoktan seçmeli soruları içermekte olan yardımcı kaynak ile öğrencilerin dil becerileri geliştirmek amacıyla hazırlanarak OGM Materyal web sitesinden öğrencilerin kullanımına sunulmaktadır. Yardımcı kaynaklar ile öğrencilerin sınava yönelik kelime bilgisini artırması, gramer içeriklerine, konu anlatımı ve videolara yer verilmektedir.

3.3.2.1. Okul Öncesi Eğitim, İlkokul ve Ortaokul Öğretim Programları

Öğretim programlarımızın temel hedefi öğrenilen her türlü bilgi, beceri ve tutumun; bir davranış olarak ortaya çıkmasının yanı sıra, bireyin kendisine ve yaşadığı topluma doğrudan hizmet edebilecek bir yetkinlik olarak yerleşmesidir. Bu amaçla öğrencilerin bilgiye yalnızca sahip olma gibi bir eğitim anlayışından; üretimi, etkileşimi, problem çözmeyi ve öğrenmeyi öğrenmeyi öne çıkaran beceri odaklı bir müfredat anlayışına yönelim söz konusudur.

Bu kapsamda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde Okul Öncesi Eğitim Programı, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Hayat Bilgisi, Peygamberimizin Hayatı, Kur'an-ı Kerim, İlkokul Matematik, İlkokul Türkçe, Ortaokul Matematik, İnsan Hakları, Vatandaşlık ve Demokrasi, Ortaokul Türkçe, Sosyal Bilgiler ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerine ait öğretim programları hazırlanmış olup kademeli bir biçimde uygulamaya konmuştur.

Öğrencilerimizin ilgi, istek ve kabiliyetleri doğrultusunda gelişimlerini sağlamak adına “Güzel Sanatlar Müzik İlkokulu ve Ortaokulu Haftalık Ders Çizelgesi” ve “Müzik Programı Uygulayan İmam Hatip Ortaokulları Haftalık Ders Çizelgesi” hazırlanarak 2024-2025 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulmuştur. Ders çizelgelerinde yer alan “Bireysel Çalgı Eğitimi”, “Bireysel Ses Eğitimi”, “Çalgı Toplulukları”, “Koro ve Repertuvar”, “Müzik Kültürü”, “Müzik Tarihi”, “Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma” ve “Türk Müziği Teori ve Uygulaması” olmak üzere çerçeve ders planları hazırlanmıştır.

Öğrencilerimizin yeteneklerinin doğru zamanda keşfedilmesi ve gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak kapsamlı bir eğitim öğretim hayatı yaşamaları da bizler için büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda, sanat ve spor eğitimi alanlarında yeteneğin erken yaşta keşfedilmesi ve eğitilmesi ihtiyacına yönelik olarak tematik okullaşma yoluna gidilmiş, Müzik Okulları ve Spor Ortaokulları kurulmuştur. Ortaokul düzeyinde açılan spor ortaokullarında ise amacımız nitelikli sporcular yetiştirilmesi ve spor ortamlarını daha ileriye taşıyacak donanımlı bir insan kaynağının sağlanmasıdır. Bu okullarımızda okutulacak 5 alan dersimize ait öğretim programları da yine Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli temel alınarak hazırlanmaktadır.

Öğrencilerimizi 4 temel dil becerisinde de (konuşma, dinleme, okuma ve yazma) desteklemek amacıyla 2. sınıftan 8. sınıf seviyesine kadar İngilizce etkinlik kılavuzları hazırlanmıştır. Söz konusu materyaller aynı zamanda disiplinler arası yaklaşımla matematik, fen bilimleri, sosyal bilgiler ve görsel sanatlar gibi farklı disiplinlerle birlikte öğrenci merkezli projeleri içeren etkinlik kılavuzlarından oluşmaktadır.

Avrupa Ortak Dil Çerçevesi ve literatürdeki çalışmalar temel alınarak hazırlanan Çoklu Yabancı Dil Eğitim Modeli pilot uygulaması başlatılmıştır. Bu model ile “iletişimsel dil öğretimi” odağında çok dilli öğretim yaklaşımlarını benimseyerek, öğrencilerimizin sadece dil becerisi

kazanmakla kalmayıp aynı zamanda kültürel farkındalık ve etkili iletişim becerileri geliştirmelerini sağlamak hedeflenmektedir. Pilot çalışmanın izleme değerlendirme çalışmaları sonrasında modelin ülke genelinde uygulanma durumu değerlendirilecektir.

Ayrıca Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli zorunlu dersler ikinci grupta yer alan İngilizce 2-8 öğretim programı geliştirme çalışmaları ile Çoklu Yabancı Dil Eğitim Modeli 5-8 öğretim programı çalışmaları 2025 yılında tamamlanmak üzere devam etmektedir.

Öğrencilerimizi bir üst öğrenime etkin bir şekilde hazırlamak ve onların yardımcı kaynak ihtiyacını da karşılamak amacıyla sınıf seviyelerinde alternatifli olarak çalışma kitapları ve örnek sorular hazırlanmış olup Bakanlığımız web sitesinde yayınlanmıştır. Ayrıca sınıf ortamında ya da diğer zamanlarda gerek bireysel gerekse arkadaşları ile iş birliği içinde çalışmalar gerçekleştirmesine imkân verecek şekilde yakından uzağa, kolaydan zora, bilinenden bilinmeyene ilkeleri doğrultusunda çeşitli alanlarda simülasyon, animasyon, video, ses, infografik, infovideo, eğitsel oyun, etkileşimli uygulama ve 3 boyutlu uygulamalar gibi dijital içerikler geliştirilmiştir.

3.3.2.2. Ortaöğretim Programları

Ortaöğretim sisteminin; süreç odaklı, akademik becerilerle birlikte diğer gelişim alanlarını da dikkate alan, bireysel farklılıklara duyarlı, teknolojinin doğru ve etkin olarak kullanıldığı, çevresine değer katan bir yapıya kavuşturulması yolunda gerekli çalışmalar sürdürülmektedir. Gelişen ve değişen dünyanın beraberinde getirdiği toplumsal ihtiyaçlar ile öğrencilerin değişen ilgi, talep ve ihtiyaçları doğrultusunda haftalık ders çizelgelerinde sürekli olarak değişiklikler yapılmakta, güncelliğini kaybeden dersler çizelgelerden çıkarılmakta, çağın gerekleri doğrultusunda yeni dersler de çizelgelere eklenmektedir.

Güzel Sanatlar Liseleri İle Spor Liseleri Haftalık Ders Çizelgeleri

Güzel sanatlar liseleri ile spor liselerinin kuruluş amaçları doğrultusunda güzel sanatlar ve spor alanlarındaki güncel gelişmelere bağlı olarak güzel sanatlar liseleri ile spor liselerinde uygulanmakta olan haftalık ders çizelgelerinde yapılan gerekli güncelleme ve iyileştirme çalışmaları ile eğitim ve öğretimin niteliğini artırmak amaçlanmış ve bu amaç doğrultusunda güzel sanatlar liseleri ile spor liseleri haftalık ders çizelgeleri 2024-2025 eğitim öğretim yılından başlayarak kademeli olarak uygulanmak üzere Kurul Kararına bağlanmış ve uygulamaya geçirilmiştir.

Spor liseleri özelinde “tematik program uygulayan haftalık ders çizelgesi” oluşturulmuş ve belirlenen okullarda ve okullar için belirlenen spor branşında uygulamaya geçirilmiştir.

Güzel sanatlar liselerinde ise Türk Halk Müziği ile Türk Sanat Müziği alanları birleştirilmiş ve “Türk Müziği Alanı Çizelgesi” oluşturulmuş ve belirlenen okullarda uygulamaya geçirilmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Öğrencilerimizin; zihinsel, sosyal duygusal, fiziksel ve ahlaki açıdan çok yönlü gelişimini sağlayarak “yetkin ve erdemli” insan olarak hayata hazırlanmalarını hedefleyen “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” 2024-2025 eğitim öğretim yılında okul öncesi eğitim, 1, 5 ve 9. Sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulamaya konulmuştur.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, on yıllık uzun soluklu bir çalışmanın ürünüdür ve bu süreçte beceri temelli öğretim programlarını geliştirmek amacıyla birçok adım atılmıştır. 81 İl Millî Eğitim Müdürlüğünde program değerlendirme komisyonları kurularak mevcut programların değerlendirilmesi yapılmış ve öğretmenlerin süreçte karşılaştıkları zorluklar, mevcut öğretim programlarına dair eksiklikler ve ihtiyaçlar hakkında kapsamlı bir veri toplama çalışması yapılmıştır. Ayrıca 81 ilden

öğrenci görüşleri alınmış ve 17 bin öğrencinin yanıtladığı anket çalışması yapılarak öğrencilerin beklentileri ve ihtiyaçları tespit edilmiştir.

2013 yılından itibaren öğretim programlarına ve ders kitaplarına gelen görüş ve öneriler Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından arşivlenmiş ve bu görüşler üzerinde içerik analizi yapılarak çalışmalar raporlaştırılmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programlarında kullanılması kararlaştırılan beceri setleri ile ilgili çalışmalar sivil toplum kuruluşlarına gönderilerek onların görüş ve önerileri alınmıştır.

OECD, Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşlarla ilgili güncel gelişmeler sürekli takip edilerek alana yönelik yurt dışındaki akademik yayınlar incelenmiş ve bunları raporlaştıran komisyonlar oluşturulmuştur. 2017 Öğretim Programlarının konu ve kazanımlar açısından birçok farklı ülkenin öğretim programı ile karşılaştırıldığı analiz raporları oluşturulmuştur. Uluslararası sınavlarda ortalamanın üzerinde başarı gösteren ülkelerin öğretim programları, program geliştirme açısından incelenmiş ve raporlaştırılmıştır.

İhtiyaç analizi sürecinde stratejik planlar, eylem planları ile ulusal ve uluslararası araştırma raporlarından yararlanılmıştır. 2013 Öğretim Programlarının uygulamaya konulmasından itibaren günümüze kadar yapılan tüm akademik çalışmalar analiz edilerek raporlanmıştır. Yapılan ihtiyaç analizi sonucunda mevcut öğretim programının bilişsel yükünün öğrenciler açısından ağır olduğu tespit edilmiş ve bu durum program geliştirme çalışmalarına temel gerekçe oluşturmuştur. Ayrıca uluslararası raporlar ve küresel ölçekli sınavlardan elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde ülkelerin eğitim sistemlerinin beceri odaklı ve bütüncül gelişim alanlarına hizmet eden bir anlayışa yöneldiği görülmüştür.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Temel Yaklaşımı aşağıdaki gibi özetlenmiştir:

- Bütün ideolojilerin üstünde Millî bir şahsiyetin oluşumuna katkı sağlar.
- Millî bilince sahip şahsiyetlerden oluşan bir toplum oluşturmayı hedefler.
- Ahlaklı, erdemli, milleti ve insanlık için iyi, doğru, faydalı ve güzel olanı yapmayı ideal edinmiş,
- Eleştirel düşünebilen, sorgulayan, araştıran, mesuliyet ve ülkü sahibi, yalnızca medeniyete uyum sağlayan değil, etkin olarak medeniyet kurucusu ve geliştiricisi bilge nesilleri hedefler.
- Eğitim sisteminin her unsuru; zihinsel, duygusal, bedensel, sosyal ve manevi olarak dengeli ve güçlü bireyler yetiştirmeye hizmet etmek için yapılandırılır.
- Nihayetinde Türk eğitim sistemi, fertlerin bütün yönleriyle gelişimini amaçlar ve bu çerçevede bütüncül bir eğitim yaklaşımını esas alır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile uygulamaya konulan eğitim ve öğretim programlarının özgün yapısı aşağıda sıralanmıştır:

- Yetkin ve Erdemli İnsanı Önceleyen Öğrenci Profili
- Bütüncül Bir Eğitim Modeli
- Beceri Odaklı Öğretim Programı
- Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi
- Farklılaştırılmış Öğretim
- Okul temelli planlama
- Program Dışı Etkinlikler
- Sadeleştirilmiş İçerik
- Öğrenci Gelişiminin Ayrılmaz Parçası: Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri
- Sonuç Yerine Süreç Odaklı Ölçme Değerlendirme Yaklaşımı
- Öğretmen Geribildirimleri

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli İzleme ve Değerlendirme Çalışması

Diğer yandan; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında 2024-2025 eğitim ve öğretim yılından itibaren kademeli olarak uygulanacak olan öğretim programlarının izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Öğretim programlarının uygunluğunu, etkililiğini, sürdürülebilirliğini ve etkilerini izlemek ve değerlendirmek amacıyla Türkiye'nin çeşitli coğrafi ve sosyo-ekonomik yapısını yansıtan 19 il seçilmiştir. Belirlenen illerde ve tüm okul türlerini temsil edecek nitelikte büyük miktarda nitel ve nicel veri toplanmaktadır. İzleme ve değerlendirme sürecinde belirlenen il ve okullarda doğrudan gözlem ve görüşmelere de yer verilerek tamamlanacaktır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin izleme ve değerlendirme sürecinin temel amacı mevcut programın iyileştirilmesi ve güçlendirilmesi olarak belirlenmiştir. Bu temel amaç çerçevesinde;

1. Programa yönelik algıların,
2. Hazırbulunuşlukların değerlendirilmesi,
3. Programın uygulanabilirliğinin,
4. Programın güçlü ve zayıf yönlerinin,
5. Programın amaca ulaşma düzeyinin ve durumunun,
6. Programın yatay ve dikey uyumluluğunun,
7. Programın güçlendirilmesi gereken yönlerine ilişkin görüş ve önerilerin belirlenmesi;
8. Programın uzun vadeli etkisinin değerlendirilmesi,
9. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin ulusal ve uluslararası stratejik belgeler ve bilgiler ile uygunluğunun incelenmesi hedeflenmektedir.

Ders Kitapları ve Eğitim Araçları

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlık sınıfı matematik, hazırlık sınıfı Türk dili ve edebiyatı, fizik 9, kimya 9, biyoloji 9, tarih 9,

coğrafya 9, Türk dili ve edebiyatı 9, matematik 9. sınıf ders kitapları hazırlanmıştır. Hazırlanan ders kitapları her bir öğrenme çıktısının farklı becerilerle yapılandırıldığı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programlarına göre hazırlanmıştır. Öğretim programında yer alan kavramsal beceriler ile alan becerilerinin yanı sıra sosyal duygusal beceriler, okuryazarlık becerilerine ve Erdem-Değer-Eylem modeline ders kitaplarımızda yer verilmiştir. Ders kitabında bu beceriler ve değerlerin öğrencilere bireysel ve grupta çalışma yöntemleri, eğitsel oyunlar ve ders içi- ders dışı etkinlikler ile kazandırılması hedeflenmiştir. Bu sayede ahlaklı ve erdemli bireyler yetiştirirken eleştirel düşünebilen, sorgulayan, araştıran, sorumluluk ve ülkü sahibi nesiller yetişmesi amaçlanmıştır.

Öğretim programları doğrultusunda ders kitaplarında dikey ilişkilendirmelerde ilkökul ve ortaokul düzeyindeki içerikler dikkate alınmış, yatay ilişkilendirmede ise ortaöğretim düzeyinde diğer derslerle eş zamanlı olarak verilen konular dikkate alınarak bağlantı kurulmuştur.

Ders kitaplarımızda yer alan etkinlikler öğrenciyi bireysel çalışmalardan ziyade işbirlikli öğrenmelere yönlendirmektedir.

Hazırlanan ders kitaplarında karekodlar içerisinde etkinlikler, animasyonlar, simülasyonlar ve dijital tarih, artırılmış gerçeklik ve yapay zekâ ile desteklenmiş uygulamalara yer verilmiştir. Bu sayede öğrencilerimizin herhangi bir yardımcı kaynağa ihtiyaç duymadan öğretim görmesi hedeflenmiştir.

Hazırlanan ders kitaplarında öğrencilerin kelime hazinesini geliştirecek şekilde Türkçenin doğru ve etkili kullanımı özellikle vurgulanmıştır. Türkçenin doğru kullanımı ve geliştirilmesi ders kitaplarımızda önemli bir politika olarak ele alınmıştır.

Ders kitaplarımızda sadece sonuca odaklanan bir yaklaşımdan ziyade öğrencilerin süreç içindeki öğrenme düzeylerini takip etmek için geliştirici

(biçimlendirici) ölçme ve değerlendirme uygulamaları kullanılmıştır. Ayrıca somut ve gözlemlenebilir öğrenme kanıtlarıyla ölçme ve değerlendirme süreçlerinin daha nesnel ve açık hâle getirilmesi amaçlanarak süreç ve durum temelli ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına yer verilmiştir. Bu ölçme değerlendirme yaklaşımına uygun olarak tasarlanan formlar kitaplarımızda açık bir şekilde yer almıştır. Bu formlar öğrencilerin öz düzenleme becerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmuştur.

3.3.2.3. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Programları

Mesleki ve teknik ortaöğretimde iş ve meslek analizinden kaynağını alan yetkinlik esaslı, kazanımlara dayalı öğretim programları uygulanmaktadır. Öğretim programları; eğitim politikaları, eğitim kurumları ve uygulayıcılardan alınan geri bildirimler, gelişen ve değişen teknolojiler, iş piyasası ihtiyaçları, ulusal ve uluslararası standartlar ile ulusal yeterlilikler, Avrupa Yeterlilik Çerçevesi, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, protokoller, araştırma-geliştirme raporları, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve diğer kurum/kuruluş verileri referans alınarak Bakanlığımız, ilgili kurum/kuruluşlar, sektör, sivil toplum kuruluşları ve üniversite temsilcilerinin katılımı ile güncellenmektedir.

Güncellenen mesleki ve teknik ortaöğretim programları ile öğrencilerin dijital okuryazarlık becerileri güçlendirilerek, meslek alanlarındaki yeni teknolojilere uyumlarını artıracak içerik ve etkinliklerle zenginleştirilmiştir. Öğrencilerin ilgi ve tercihleri doğrultusunda seçmeli meslek dersleri ve sertifika dersleri oluşturulmuştur. Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde 53 alan ve 114 dalda eğitim vermeye devam edilmektedir. Mesleki eğitim merkezlerinde ise 39 alan 193 dalda eğitim verilmektedir.

Mesleki ve teknik eğitim kapsamında ahilik kültürünün yapı taşları olan sevgi, saygı, yardımlaşma, hayırseverlik, iş birliği, doğruluk, dürüstlük ve

güvenilirlik gibi değerlerin aktarılması adına ‘Ahilik Kültürü ve Girişimcilik Dersi Öğretim Programı’ hazırlanarak uygulamaya konmuştur.

Öğrencilerin mesleklerine özgü derslerle geç tanışmalarının önüne geçilerek yeni programda meslek derslerinin dokuzuncu sınıfta başlaması sağlanmıştır. Sektörle imzalanan iş birliği protokolleri kapsamında sektörün ihtiyacına göre özel programlar hazırlanmış ve mesleki eğitimde uygulanmaya başlamıştır. Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde güncellenen programlar doğrultusunda uygulama ağırlıklı yeni ders materyalleri hazırlanmıştır.

‘Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okul ve Kurumlarında Uygulanacak Seçmeli Dersler Tablosu’, ‘Hazırlık Sınıfı Bulunan Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programları Haftalık Ders Çizelgesi’ ile 60 adet ‘Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Çerçeve Öğretim Programı’ hazırlanarak uygulamaya konmuştur.

2024-2025 eğitim öğretim yılı başında 53 alan 114 dala ait 883 çeşit ders materyali öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılmıştır.

Mesleki ve teknik eğitim veren okullarımızda bu eğitim öğretim yılına kadar bilişim teknolojileri alanının altında bir dal olarak yer alan siber güvenlik, dünyada ve ülkemizde siber güvenliğin gittikçe önem kazanması nedeniyle bağımsız bir alan olarak kabul edilmiş ve uygulamaya girmiştir.

Ayrıca; ‘Havacılık ve Uzay Teknolojisi’ alanı çerçeve öğretim programı hazırlanarak, uygulamaya konulmuştur. ‘Ahilik Kültürü ve Girişimcilik’ ve ‘Fütüvvet’ dersleri, 2023-2024 eğitim öğretim yılından itibaren mesleki ve teknik Anadolu liselerinde seçmeli dersler havuzuna eklenmiştir.

2025/2026 yılından itibaren Bakanlığımıza bağlı mesleki ve teknik Anadolu liselerimizin bünyesinde mesleki ortaokullar açılması

planlanmaktadır. Söz konusu meslek ortaokullarında genel ortaokullarda verilen ortak derslerin yanında 5 ve 6. Sınıfta öğrencilerin bakış ve düşünme becerilerini geliştirecek çizim dersinin yanı sıra girişimciliklerini arttıracak ve meslekleri tanımalarına imkân sağlayan dersler verilecektir. 7 ve 8. Sınıflarda seçtikleri veya ilgi duydukları mesleklerin temel becerilerinin yanı sıra ahilik kültürü ve ticaret hayatı tanıma, yazılı ahitleşme, 21. yy ve dijital becerileri de kazandırmaya yönelik meslek dersi verilecektir. Söz konusu ortaokulların seçmeli dersler tablosunda haftada 2 saatlik ‘Meslek Seçimi ve Kariyer’ dersi denenip geliştirilmeye üzere uygulamaya konulmuştur.

Meslek ortaokullarının haftalık ders çizelgeleri ile meslek derslerinin geliştirilmesi çalışması devam etmektedir.

Mesleki ve teknik Anadolu lisesi bünyesinde işgücü piyasasının taleplerine yönelik olarak işbirliği içerisinde; kalite kontrol meslek elemanı, alüminyum doğrama, gastronomi, siber güvenlik, yapay zeka, pilotaj vb. meslek elemanlarının yetkinliklerine yönelik meslek analizi çalışmaları başlatılmış ve elde edilen sonuçların değerlendirilmesi süreçleri devam etmektedir.

Bunun yanı sıra sektörün talepleri ile Mesleki Yeterlilik Kurumunca yayınlanan Ulusal Meslek Standartları ve Ulusal Yeterlilikler doğrultusunda öğretim programı geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

3.3.3. Ders Kitapları ve Materyalleri İnceleme Süreci

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan öğretim programlarına yönelik ders kitaplarından 1 ve 5. Sınıf ders kitapları 2024-2025 eğitim öğretim yılında öğrencilere ulaştırılmıştır. Ayrıca kademeli geçiş süreci dikkate alınarak 2 ve 6. Sınıf ders kitaplarının hazırlık süreci devam etmekte olup 2025-2026 eğitim öğretim yılında okutulacaktır. Bu kitaplar ile birlikte öğrenme süreçlerinin öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda

desteklenmesi için farklılaştırma (zenginleştirme ve destekleme) etkinlik kılavuzları da bulunmaktadır.

Birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören çocukların yardımcı kaynak ihtiyacını karşılamak üzere 101.776 öğrenciye matematik, fen bilimleri, hayat bilgisi, Türkçe ve sosyal bilgiler alanında 17 çeşit çalışma kitabı 2024-2025 eğitim öğretim yılında kullanılmak üzere öğrencilere ulaştırılmıştır.

Diğer taraftan hem ilkokul hem de ortaokulda öğrenim gören çocukların yardımcı kaynak ihtiyacını desteklemek üzere çalışmalar devam etmekte ve hazırlık süreci tamamlanan içerikler EBA üzerinden öğretmen ve öğrencilerimizin erişimine sunulmaktadır.

Ders kitaplarının yanı sıra öğrencilerimizin yararlanabileceği çalışma kitabı, test kitabı, deneme kitabı gibi çeşitli türlerde 220 yardımcı kaynağın incelenmesi tamamlanmıştır. Tüm öğrencilerimize ücretsiz olarak dağıtılan ders kitapları ve yardımcı kaynaklar sayesinde öğrencilerimizin nitelikli kitaplara ulaşmasının yanı sıra ailelerin üzerindeki yardımcı kaynak mali yükü azaltılmıştır.

Öğrencilerimizi zihinsel, duygusal, fiziksel, sosyal ve manevi boyutlarıyla bütünsel bir yaklaşımla ele alan ve nihai hedefi yetkin ve erdemli insan yetiştirmek olan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli eğitim ve öğretim programlarında belirtilen hedefleri en iyi şekilde yansıtması ve kapsayıcı nitelikte olması amacıyla ders kitaplarının hazırlama, inceleme ve değerlendirme süreçlerinde mevzuat ve kriter değişikliklerine gidilmiştir.

Ayrıca dijital çağın gerekliliklerine uygun olarak ders kitaplarına entegre edilen dijital içerikler, öğrenme süreçlerinin daha dinamik ve etkileşimli hâle gelmesi amacıyla inceleme ve değerlendirme süreçlerinin dinamiklerinden biri hâline getirilmiştir.

Tüm bunların yanı sıra yapılan tüm değişikliklerin uygulamasında görev alan ve ders kitaplarının inceleme ve değerlendirme süreçlerinde aktif rol oynayan toplamda 41 ilde 8 bin öğretmenimize yüz yüze eğitimler verilmiştir.

Ayrıca ders kitaplarının inceleme ve değerlendirme süreçlerinde katılımcılık esasına yönelik toplam 6 bine yakın yeni panelist aday başvurusu alınmıştır. Bu sayede toplam sayı 5 bini akademisyen olmak üzere 32 bine çıkarılmıştır.

3.3.4. Türkçe ve Dil Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Merkezi

Ülkemizde Türkçe ve dil eğitimini; kalite, eşitlik ve etkililik ilkeleri ile millî ve manevi değerleri dikkate alarak geliştirmeye katkı sağlamak amacıyla Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığımız uhdesinde Türkçe ve Dil Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Merkezi (TDE-ARGEM) kurulmuştur. Merkezin vizyonu; kadim medeniyet mirasımızın taşıyıcısı olarak Türkçemizi bir dünya dili hâline getirerek tüm dillerin zenginliklerini kucaklamak ve güçlenmesini sağlamaktır. Bu doğrultuda Merkez bünyesinde Türkçenin ana dil olarak öğretimi, yabancı dil olarak öğretimi ve iki dilli bireylere öğretimi konusundaki çalışmaların yanı sıra İngilizce, İspanyolca, Almanca, Fransızca, Arapça, Rusça ve Çince dil öğretimi ile ilgili faaliyetler yürütmektedir.

3.3.5. Destekleme ve Yetiştirme Kursları

Destekleme ve yetiştirme kursları okullardaki eğitimi desteklemek amacıyla gönüllü öğrencilere yönelik açılan kursları kapsamaktadır. Bu kurslar, öğrencilerin derslerde edindikleri kazanımları pekiştirmelerine katkı sağlamak, özel ilgi ve yeteneklerini geliştirmek amacıyla günden güne artan taleple hizmet sunmaya devam etmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi doğrultusunda kurslara katılan öğrencilerin kazandıkları bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla her dönem sonunda DYK İzleme ve Değerlendirme Ortak Sınavı yapılmaktadır. Bu sınavlar sonucunda elde edilen değerlendirme sonuçları analiz edilerek eksikliği görülen konu ve kazanımların tamamlanması hedeflenmektedir.

Öğrencilerinin yaz tatillerini verimli şekilde geçirmeleri amacıyla Matematik ve İngilizce derslerine yönelik 'Yaz Okulu' uygulaması; Temel eğitimde 4, 5, 6, 7 ve 8., ortaöğretimde ise 9, 10, 11 ve 12 inci sınıflar düzeyinde Destekleme ve Yetiştirme Kursları kapsamında uygulanmaktadır.

6 Şubat tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremlerden depremden etkilenen ve eğitim öğretim yılının 2.dönemine daha geç başlanan 11 ilde farklı kademe ve sınıf düzeylerinde açılan destekleme ve yetiştirme kurslarında öğrenme kayıplarının telafisine yönelik çalışmalar yürütülmüştür.

3.3.6. Fiziki Altyapı

Doğal nüfus artışının etkisi ve okullaşma oranlarının artırılmasına yönelik çalışmalar sonucunda okula devam eden öğrenci sayısında her yıl önemli artışlar gerçekleşmektedir.

Derslik sayısı ve donanım, öğrencilerimize en uygun eğitim ortamlarının sağlanması hedefini en çok etkileyen hususların başında gelmektedir.

Eğitim Tesisleri ve Altyapı

Millî eğitimin genel ve özel amaçları doğrultusunda, toplumun her ferdine yetenekleri ölçüsünde kaliteli eğitim ortamının sağlanması öncelikli hedeflerimizdendir. Eğitimin öncelikli alan olarak değerlendirilmesiyle

birlikte toplumda oluşan farkındalık sonucunda son yıllarda sürekli artan eğitim ihtiyacının karşılanması ve kaliteli eğitimin toplum hizmetine sunulması, eğitime daha çok kaynak ayrılmasının yanı sıra, eğitime ayrılan sınırlı kaynakların daha etkin ve verimli kullanılması ile sağlanabilmektedir.

2023-2024 eğitim ve öğretim yılında örgün ve yaygın resmî okul sayımız 62.846'ya resmi derslik sayımız ise 617.581'e ulaşmıştır.

Bu gelişmeler çerçevesinde genel bütçe kaynağı dışında bütçe dışı kaynaklar da harekete geçirilerek hayırsever kişi, kurum ve kuruluşların katkıları ve düzenlenen kampanyalarla 2003 yılından bu yana 58.721 derslik yaptırılmıştır.

Tablo 24. Okul Sayıları ve Derslikler (Resmî) (2023-2024)

Eğitim Kademesi	Okul Sayısı	Derslik Sayısı
Okul Öncesi (*)	12.046	26.338
İlkokul	23.163	240.730
Ortaokul	16.617	169.591
Açık Öğretim Ortaokulu	1	-
Ortaöğretim	9.285	172.024
Açık Öğretim Lisesi	3	-
Yaygın Eğitim	1.731	8.898
Toplam	62.846	617.581

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri 2023-2024.

Ana sınıfı derslik sayısı bulunduğu kurumların derslik sayısında gösterilmiştir.

2003 yılından itibaren hayırseverlerimizin yaptırdığı derslikler dâhil olmak üzere toplam 385.375 derslik tamamlanarak eğitim ve öğretim hizmetine sunulmuştur.

Tablo 25. Yapılan Derslik Sayıları (2003-2024)

Yıl	İlköğretim (Anaokulu/Anasınıfı Dahil)	Ortaöğretim (Mesleki ve Teknik Eğitim Dahil)	Yaygın Eğitim	Hayırsever	Toplam
2003	14.569	553	131		15.253
2004	18.355	2.476	104	7.143	28.078
2005	21.207	683	155	6.653	28.698
2006	20.049	1.336	114	6.744	28.243
2007	11.146	928	124	3.530	15.728
2008	14.674	716	42	1.358	16.790
2009	7.452	1.720	48	624	9.844
2010	11.598	2.725	27	2.967	17.317
2011	4.974	1.763	54	3.011	9.802
2012	10.255	4.300	72	4.079	18.706
2013	9.826	3.849	125	3.466	17.266
2014	18.857	6.812	68	3.011	28.748
2015	9.158	4.468	1	1.518	15.145
2016	9.200	7.781	12	2.985	19.978
2017	6.763	5.364	221	2.057	14.405
2018	9.212	6.910	368	1.817	18.307
2019	13.343	6.145	559	1.590	21.637
2020	7.874	3.196	292	1.048	12.410
2021	9.802	2.499	288	1.755	14.344
2022	5.615	1.212	205	1.550	8.582
2023	10.004	1.640	255	1.815	13.714
2024	8.632	1.621	250	1.877	12.380
TOPLAM	252.565	68.697	3.515	60.598	385.375

Not: Hayırseverler, Dünya Bankası Kredisi, Avrupa Birliği Hibesi, Millî Piyango İdaresi, İMKB, Türk Telekom A.Ş. ve TOKİ kaynakları ile yaptırılan derslik sayıları dâhil edilmiştir. 10.11.2021 tarihli veriler baz alınmıştır.

Bakanlığımızca, depreme karşı güvenli, estetik, erişilebilir, teknolojiye uyumlu, çevre dostu, modern mimaride yeni okullar inşa edilmesinin yanı sıra, mevcut okullarımızın fiziki ortamlarının iyileştirilmesi ve tüm

okullarımızın aynı standartları taşıır hale getirilmesi için de önemli çalışmalar yürütölmektedir.

Ölke genelinde mevcut okullarımızın fiziki ortamlarını iyileştirme çalışmalarında öncelik, güçlendirilme ihtiyacı olan binalara verilmiştir. ‘Eğitim Yapılarında Afet Riskinin Azaltılması Projesi’ kapsamında, 2024 yılı Kasım ayı itibarıyla 361 eğitim binamızın güçlendirme çalışması tamamlanarak depreme dirençli hale getirilmiştir. 374 eğitim binamızın güçlendirme çalışması devam etmektedir. Güçlendirme işleri yapılan binalarımızın aynı zamanda tesisat yenileme, çatı onarımı, ıslak zemin tadilatı, enerji verimliliği dönüşümü, engelli erişimi sağlanması gibi büyük onarım ihtiyaçları da giderilmiştir. Bu binalarımızın yanı sıra 2024 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 103 bin derslikli 8.300 eğitim binasının onarım çalışmaları tamamlanmış olacaktır.

6 Şubat depremlerinden dolayı, bölgedeki öğrencilerin derslik ihtiyacını hızlı ve güvenli bir şekilde karşılayabilmek için öncelikli olarak afet bölgesinde kullanılmak üzere geçici konteyner okullar, çelik eğitim yapıları, konteyner yemekhane ve konteyner lojman projeleri geliştirilmiştir. Adana, Adıyaman, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya, Osmaniye illerinde olmak üzere toplam 36 adet 8 derslikli eğitim yapısı tamamlanmış olup 43 adet çeşitli derslik sayılarında eğitim yapısının yapım süreci devam etmektedir.

Bakanlığımız 2024-2028 Stratejik Planı doğrultusunda mevcut ve yeni yapılacak eğitim yapılarında estetik ve fiziksel kalitenin daha da artırılması için; sürdürülebilir, iklimle dengeli, enerji etkin yapı tasarımları ile eğitim mekânlarında yeşil dönüşüm sağlanacaktır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin temel amaçlarından biri olarak Bakanlığımızın tüm politika ve uygulamalarının, eğitim hakkının kullanımını ve fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla uygulamaya geçirilmekte olduğundan hareketle, eğitim yapıları iç ve dış mekânları

yeniden tasarlanmaktadır. Eğitim ortamlarının iç mekânlarının iyileştirilmesi ile öğrencilerimizin öğrenme motivasyonu, aidiyet hissi ve ders başarılarının en üst düzeye yükseltilmesi sağlanacaktır.

Bilim, sanat, spor ve benzeri alanlardaki özel yetenekli çocuklarımıza yeteneklerine uygun bir eğitim içeriği ve ortamı sunmak Millî Eğitim Bakanlığının öncelikli politikaları arasındadır. Sanat ve spor alanlarında zamanın ruhuna uygun, çağın ve gelişen eğitim sistemimizin gerekliliklerini yansıtan eğitim yapıları için yapılan çalışmaların kapsamı geliştirilecektir. Ülkemizin tüm yerleşim yerlerinde bulunan özel yetenekli öğrencilerimiz için bilim ve sanat merkezi projeleri zenginleştirilecektir.

Köklerden geleceğe eğitim birçok bileşeni olan bir bütündür. Bir ayağı geçmişte duran eğitimin diğer ayağı insanlığın geleceğine ufuklar açan bir kapıdır. Bu çerçevede başlatılan tarihi eğitim yapıları envanter ve koruma çalışmaları ile öncelikle öğrencilerimizin mekânsal düşünme becerilerinin ve farkındalıklarının artırılması sağlanacaktır.

Böylece geçmişten gelen eğitim yapıları mimari bilgi birikimi gelecek nesillere aktarılmış olacaktır. Tescilli Eğitim Yapılarının envanterini çıkarmak amacıyla 81 İl genelinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurullarından Bakanlığımıza gönderilen bilgiler incelenmiş, tasnif edilmiş ve birleştirilmiştir.

Eğitim yapılarına ait derslik, yatakhane, kütüphane, yemekhane, beden eğitimi salonu, çok amaçlı salon vb. diğer alanların doğal yaşam, renk, akustik, aydınlatma, malzeme, enerji yönetimi ve mekân algısı üzerinden iç mekân tasarımları planlanmaktadır.

Çocuklarımıza ve gençlerimize günümüzün ve geleceğin ihtiyaçları doğrultusunda, nitelikli ve ileri bir eğitimin verilebilmesi için öğretim programlarını destekleyen eğitim materyalleri, ders ve laboratuvar araç-

gereçleri gibi, en son teknolojilere haiz eğitim ortamlarının sağlanması yönünde çalışmalara devam edilmektedir.

Güncellenen ders programları doğrultusunda derslerde kullanılan araç-gereçlerin tanımlanması ve standartlarının belirlenmesine yönelik olarak ‘Derslik/Pansiyon Donatım ve Ders Araç-Gereçleri Standartları’ belirlenen malzemeler için prototip geliştirme çalışmaları yürütülmektedir.

Okullarımıza modern kütüphaneler kurulması, mevcut kütüphanelerin iyileştirilmesi, içeriklerinin zenginleştirilmesi ve güçlendirilmesi yönünde çalışmalarımız devam etmektedir. Kütüphane sayısı 2002-2003 eğitim-öğretim yılında 13.851 iken, 2023-2024 yılı sonu itibariyle kütüphane sayısı toplamda 40.737, kitap sayısı 118 milyonu aşmıştır.

Okul/kurumlarımızda laboratuvar sayısı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 21.849 iken 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında 50.731’e ulaşmıştır.

Özel Okul ve Derslik Sayıları

Tablo 26. Özel Okul Verileri (2023-2024)

Eğitim Kademesi	Okul Sayısı	Derslik Sayısı
Örgün Eğitim	14.352	134.146
Okulöncesi	6.820	31.026
İlkokul	2.082	31.109
Ortaokul	2.232	28.843
Ortaöğretim	3.218	43.168
Yaygın Eğitim	19.121	124.419
Genel Toplam	33.473	258.565

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri 2023-2024

Not: T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Bağlı özel okul öncesi kurumlar dâhil edilmiştir.

3.3.7. İş Sağlığı ve Güvenliği

Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarda öğrenciler, öğretmenler, çalışanlar ve diğer tüm paydaşların uluslararası ve ulusal düzeyde olmak üzere sağlık ve güvenlik kültürünün oluşturulması amacıyla, iş sağlığı ve güvenliği faaliyetleri uygulanmakta ve sürekliliği sağlanmaktadır.

Okul yönetimlerinin uluslararası standartlara dayalı sertifikalandırılması kapsamında okul ve kurumlarımızda uygulanan uluslararası standartların belgelendirilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda 254 okul/kurum "TS ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi, 155 okul/kurum TS EN ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi, 23 okul/kurum TS EN ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi kapsamında belgelendirilmiştir. Yönetim sistemi belgelendirme çalışması TS EN ISO/IEC 17021-1 akreditasyon şartlarına uygun olarak gerçekleştirilecektir.

Ülkemiz genelindeki okul/kurumlarda ilk yardım yapacak kişilerin yetiştirilerek, çocuklarımızın sağlıklı eğitim ortamlarında büyümesine katkı sağlamakla birlikte öğrenci, öğretmen ve okul paydaşlarının koruyucu, önleyici ve acil müdahale gerektiren durumlar (kazalar, yaşamı tehlikeye düşüren durumlar, doğal afetler) karşısında ölüm, yaralanma ve sakatlanma risklerinin en aza indirgenmesi hedeflenmektedir.

Bu amaçla;

- Bakanlığımız merkez teşkilatında Genel Müdürlüğümüze bağlı 'İlk Yardım Eğitici Eğitimi Merkezi'; taşra teşkilatında 81il millî eğitim müdürlüğünde ve İstanbul'da Anadolu ile Avrupa yakasında iki ayrı merkezde Sağlık Bakanlığınca yetkilendirilen toplam 82 'İlk Yardım Eğitim Merkezi' ve 144 ek sınıf olmak üzere toplam **227** sınıfta, **1.072** ilk yardım eğitmeni ile hizmet sunulmaktadır.

- Bakanlığımız tarafından ulusal ölçekte sürdürülen, hassasiyet gerektiren, büyük hedefleri içeren diğer projeleri kapsayacak şekilde sürdürülen ‘Çocuklarımız İlk Yardımla Daha Güvende’ projesi kapsamında ‘Görevimiz İlk Yardım’ sloganı ile yürütülen eğitimlerde **456.902** öğretmenin 2 günlük uygulamalı eğitimler ile ilk yardımcı olması sağlanarak okullarda oluşabilecek acil durumlar karşısında müdahale edebilme bilgi ve becerisine sahip olmaları; ayrıca, toplamda **3.535.553** öğrenci ve **143.847** veliye ilk yardım semineri verilerek evlerinde ve sosyal hayatta ilk yardım bilincini geliştirmeleri, ilk yardım kültürü ile hayata hazırlanmaları sağlanmıştır.
- Okul paydaşlarına yönelik ilk yardım eğitimleri kapsamında ise; **2.301** okul servis şoförüne, **685** okul servisi rehber personeline ve **2.169** kantin çalışanına iki günlük ilk yardım eğitimi kursu verilmiştir.
- Ayrıca, geçmiş yıllarda ilk yardımcı sertifikası sahibi personelin bilgilerinin güncellenmesi amacıyla **57.451** personele sertifika yenileme kursu düzenlenmiştir. 3 yıllık ilk yardımcı yetki belge süresi biten personelin 1 günlük ilk yardım güncelleme eğitimleri aralıksız devam etmektedir.

2024/36 Sayılı Mesleki Eğitimde İş Sağlığı ve Güvenliği Genelgesi kapsamında Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı kurumlarda 2024 yılı Haziran ayına kadar 743.402 öğrenciye, 62.781 öğretmene iş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilmiş, 144.382 işletme ziyaret edilerek 25.392 işletmenin sözleşmesi feshedilmiştir. 2024-2025 eğitim öğretim yılında ise 253.940 işletmeden 230.559’u mesleki eğitime uygun bulunarak 517.492 öğrenci işletmede mesleki eğitime başlamıştır. 23.381 işletme ise uygun bulunmadığından sözleşme imzalanmamıştır.

3.3.8. Okulum Temiz Belgelendirme Programı

Bakanlığımız ve Türk Standartları Enstitüsü iş birliği ile hazırlanan ‘Eğitim Kurumlarında Hijyen Şartlarının Geliştirilmesi, Enfeksiyon Önleme ve Kontrol Kılavuzu’, hijyen ve enfeksiyon konularında okulların kurumsal sorumluluklarını yerine getirmesi ve eğitimin güvenli bir biçimde sürdürülmesi için eğitim kurumlarında oluşturulan alt yapının sürdürülmesi amaçlanmaktadır.

Hijyen konularında farkındalığı arttırarak okullardaki düzenlemeler hakkında öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlere yönelik olarak gerçekleştirilen bilgilendirme faaliyetleri devam etmektedir. Hazırlanan kılavuz neticesinde uygulamada bir standart oluşturulabilmesi ve yapılan çalışmaların uygunluğunun denetlenmesi için tetkik görevlilerine eğitimler verilmiştir.

2023-2024 eğitim ve öğretim yılından itibaren yapılan denetim ve belgelendirme faaliyetleri sonucunda Bakanlığımıza bağlı okulların %98’i Kılavuza uygun olarak düzenlenmiş olup “Okulum Temiz Belgesi” almışlardır. Bu kapsamda bütün okulların Okulum Temiz Belgesi’ni alması hedeflenmektedir. ‘Okulum Temiz Belgesi’ni alan okulların yıllık belge yenileme denetimleri gerçekleştirilmektedir.

3.3.9. Okul Sağlığı Hizmetleri

‘Okul Kantinlerinde Satılacak Gıdalar ve Eğitim Kurumlarındaki Gıda İşletmelerinin Hijyen Yönünden Denetlenmesi Genelgesi’ kapsamında okullarda sağlıklı beslenmenin sağlanması amacıyla ‘İl/İlçe Denetim Ekipleri’ ile yılda en az bir kez denetim yapılmaktadır. ‘Okul Sağlığı Hizmetlerinde Denetim Komisyonu Üyesi Eğitimi Kursu’ çevrim içi olarak düzenlenmiş ve 1.228 denetim ekibi üyesine eğitim verilmiştir.

2023-2024 eğitim öğretim döneminde 32.887 kantin/yemekhane bulunan okul/kurumdan 31.761 kantin/yemekhane denetlenmiş, 8.250 kantin/yemekhane uyarılmış ve 17 kantin/yemekhane kapatılmıştır.

Bakanlığımız tarafından yürütülen ‘Okulumda Sağlıklı Besleniyorum Programı’ ile okul öncesinden ortaöğretime kadar çocuklarımızın geleceğe güvenle adım atmaları, fiziksel, bilişsel ve sosyal yönden gelişimlerinin en iyi şekilde sağlanması hedeflenmektedir. Okulumda Sağlıklı Besleniyorum Programı 1.320 pilot okulda başlatılmıştır. 2024-2025 eğitim öğretim yılında bu sayı 3000’ e çıkarılmıştır.

Çocuklarımıza güvenilir ve kaliteli gıda servis edilen ortamların geliştirilmesi, öğrenci, öğretmen, veli ve diğer paydaşların etkin katılımının sağlanması beklenmektedir. Sağlıklı beslenme ve düzenli fiziksel aktivite alışkanlığı kazandırılmasının teşvik edilmesi, obezite ile mücadele, gıda güvenliği, gıda güvencesi ve sunulan gıdanın kalitesi konularında farkındalığın artırılması yönünde faaliyetler planlanmaktadır.

Okullarımızda eğitim öğretim faaliyetlerine katılan öğrenci, öğretmen, okul çalışanı ile velilerin sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularında farkındalıklarının artırılması beklenmektedir.

2023-2024 eğitim öğretim yılında ‘Okulumda Sağlıklı Besleniyorum Programı’ kapsamında; 358.686 öğrenci, 36.760 öğretmene farkındalık eğitimleri verilmiştir.

1. dönem 261.125, 2. dönem 275.474 öğrencinin boy-kilo ölçümleri yapılarak Beden Kütle İndeksi çıkarılmıştır.

Beden Kütle İndeksi, Dünya Sağlık Örgütü’nün (DSÖ) belirlediği limit değerlerin üstünde olan 64.413 öğrenci sağlık kuruluşlarına yönlendirilmiştir.

3.3.10. İklim Değişikliği Eylem Planı

Bakanlığımız, okul ve kurumlarda iklim değişikliği farkındalığını artırmayı, önleyici eylemleri belirlemeyi ve bunları uygulamayı amaçlamaktadır. Buradan hareketle Bakanlığımız birimlerini kapsayacak şekilde iş birlikçi ve disiplinler arası stratejik bir çalışma sonucunda 'İklim Değişikliği Eylem Planı' hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

Eylem Planı kapsamında sürdürülebilir kalkınma amaçları ve iklim değişikliği farkındalığının artırılması amacı ile 'İklim Değişikliği Atölyesi' kurulumu ve 'İklim Sözlüğü' çalışmaları ivedilikle yürütülmektedir.

2025 yılı sonu itibarıyla her tür ve seviyedeki öğretim programlarının çevre ve iklim değişikliği konularına uyumlu olacak şekilde güncellenmesi amacıyla çalışmalar sürdürülmektedir.

Sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek, iklim değişikliğinin etkileri konusunda eğitim kurumlarında farkındalık ve bilinçlendirme çalışmaları yapmak, dijital teknolojilerin ilerlemesine bağlı olarak ortaya çıkan yeşil ve dijital dönüşüm ihtiyacını karşılamak üzere MEB ve UNICEF iş birliğiyle 'Yeşil Beceri ve Dijital Dönüşüm Programı' Ortaöğretim Genel Müdürlüğü koordinesinde yürütülmektedir. Ayrıca ortaöğretim seviyesinde uygulanmakta olan haftalık ders çizelgelerinin seçmeli dersler kısmına 'İklim, Çevre ve Yenilikçi Çözümler' dersi eklenmiştir. İklim, Çevre ve Yenilikçi Çözümler dersi ile öğrencilerin çevresel sistemlerin yapısını ve işleyişini kavramaları, çevresel sistemlere bütünsel bir bakış açısı kazanmaları, çevre sorunlarının nedenlerini ve etkilerini anlamaları, çevrenin sürdürülebilir yönetiminin nasıl olması gerektiğini kavramaları hedeflenmektedir.

Bakanlığımız ile Tarım ve Orman Bakanlığı ve TEMA Vakfı (Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı)

arasında ‘Su Verimliliği Seferberliği’ kapsamında 01.04.2024 tarihinde, okullarda farklı eğitim kademelerindeki okul türlerinde öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin katılımını hedefleyen Su Verimliliği Seferberliği İş Birliği Protokolü imzalanmıştır. Protokol doğrultusunda ÖBA (Öğretmen Bilişim Ağı) üzerinden uzaktan eğitim modeliyle tüm öğretmenlerimize su verimliliği eğitimi gerçekleştirilmesine dair hazırlanan materyaller incelenerek gerekli çalışmalar sürdürülmektedir.

Bakanlığımıza bağlı resmi ve özel okul/kurumlarda 2018 yılından itibaren ‘Sıfır Atık Yönetim Sistemi’ uygulanmaktadır. Sıfır Atık Yönetmeliğinin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlar ‘Entegre Çevre Bilgi Sistemine’ kayıt yaptırmıştır.

Sıfır Atık çalışmaları kapsamında Bakanlığımıza bağlı 37.300 okulumuz; ‘Sıfır Atık Yönetim Sistemi’ kurmuş ve ‘Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi’ almaya hak kazanmıştır. 10 milyon öğrenciye Sıfır Atık farkındalık eğitimi verilmiştir. 156.629 Öğretmene Sıfır Atık Eğitimi verilmiştir. 20.532 Okulumuzda 313.880 kg ve 203 lt tehlikeli kimyasal atık toplanarak bertaraf edilmek üzere yetkili birimlere gönderilmiştir. Ayrıca 81 ilde toplam 1.544 okulumuzda ‘Geri Dönüşüm Kütüphanesi’ oluşturulmuştur.

3.3.11. Hareketli Yaşam ve Sportif Faaliyetler

Okul çağında besin öğelerinin dengesiz alımı çocukların gelişimini, fiziksel iş yapma becerilerini ve okul başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Dengesiz beslenme ve yetersiz fiziksel aktivite obezite, kalp damar hastalıkları, kanser, diyabet gibi birçok kronik hastalığa zemin hazırlamaktadır.

‘Sağlıklı beslenme’ ve ‘fiziksel aktivite’ alt başlıklarında öğrencilerin fiziksel, bilişsel, duyuşsal ve sosyal yönden sağlıklı bir gelişim gösterebilmeleri için çalışmalarımız devam etmektedir.

Geleneksel spor oyunlarının (okçuluk, binicilik, güreş vb.) öğrencilere tanıtılması, sportif etkinliklerin düzenlenmesi, fiziksel aktivitenin uygun şekilde okullarımızda yaygınlaştırılması ve okullarımızda fiziksel aktivitenin bir yaşam biçimi olarak geliştirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca geleneksel çocuk oyunlarının (mendil kapmaca, dokuz taş, sek sek, çelik çomak vb.) tüm okullarda yaygın hale getirilmesi amacıyla okul bahçelerinde rekreasyon çalışmalarına devam edilmektedir.

3.3.12. FATİH Projesi

Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşüm vizyonu; "bilim ve teknoloji üretiminde odak noktası hâline gelmiş, bilgi ve teknolojiyi etkin bir araç olarak kullanan, bilgiye dayalı karar alma süreçleriyle daha fazla değer üreten, küresel rekabette başarılı ve refah düzeyi yüksek bir ülke olmak" şeklinde belirlenmiştir. Bu doğrultuda Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi'yle, her öğrencinin küresel rekabette sahip olması gereken 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılması ve geleceğin insanının bugünden yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

Eğitim Bilişim Ağı (EBA), eğitim kalitesinin ve fırsat eşitliğinin artırılmasını ve başarı düzeyinin geliştirilmesini hedefleyen FATİH Projesi'nin önemli bileşenlerinden biridir. EBA, MEB tarafından oluşturulan, okul öncesinden 12. sınıfa kadar yaklaşık 19 milyon öğrenci, 1.2 milyon öğretmen 20 milyon öğrenci, 1 milyon öğretmen ve velilere hizmet eden dijital ve sosyal bir eğitim platformudur.

EBA Platformu içerik çeşitliliği sürekli iyileştirilmektedir. İçerik standartları oluşturularak Bakanlığımız ilgili birimleri ve tüm paydaşlar ile paylaşılmış olup içerik temin süreçleri devam etmektedir. Bu kapsamda; öğretmen ve öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik öğretim programlarıyla uyumlu, öğretim tasarım ilke ve yöntemlerine uygun, temiz tasarımlı ve erişilebilirlik standartlarını sağlayan etkileşimli içerikler olan öğretim

materyallerinin üretimi öncelikli olarak 1. Sınıftan 8. Sınıfa kadar okutulmakta olan zorunlu dersler için başlanmıştır. 14.564 ekrandan oluşan 893 adet öğretim materyali üretilerek EBA platformuna yüklenmiştir. Yılsonuna kadar toplamda 1.000 adet öğretim materyalinin üretilmesi planlanmıştır.

Eğitimde yenilikçi ve etkili materyaller üretme, öğrenci başarısını artırma, öğrenmeyi kolaylaştırma ve eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için simülasyon üretime başlanmıştır. 63 Fizik, 32 Kimya, 33 Matematik, 32 Biyoloji olmak üzere kazanımlarla uyumlu toplam 160 adet simülasyon üretimi planlanmış ve 33 adet simülasyon tamamlanmıştır. Üretim çalışmaları devam etmektedir.

Öğretim programlarıyla uyumlu, kısa ve öz, amaca odaklanmış görsel olarak dikkat çekici ve yüksek kaliteli eğitsel videoların üretimi devam etmektedir. 203 adet video EBA'ya yüklenmiştir. 500 adet eğitsel videonun üretilmesi planlanmıştır.

Mevcut ders kitaplarının Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ile uyumlu etkileşimli tahtalarda ve kişisel cihazlarda kullanılabilir, kolay üretilen ve güncellenebilir olarak öğrenci ve öğretmenlerin kullanımına sunulması için kitap zenginleştirme çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda EBA'da yayımda olan K12 düzeyinde okutulan zorunlu derslerden 163 adet kitap 24.265 adet video, görsel, ses, etkileşimli içerik ve soru ile zenginleştirilerek, EBA'da yayımlanmıştır.

Kamu kurum ve kuruluşlarla işbirliği kapsamında 14 adet protokol düzenlenmiş olup iş ve işlemleri takip edilmektedir. Kamu kurum ve kuruluşlarla işbirliği çerçevesinde temin edilen 626 adet içerik EBA'da yayınlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı ile VRLab Akademi arasında düzenlenen protokolle 16 simülasyon EBA web sitesine yüklenmiştir. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında 20 adet eğitim videosu hazırlanarak EBA'ya yüklenmiştir. Destek Hizmetleri Genel

Müdürlüğü'nden temin edilen 113 adet hikâye kitabı ile Kültür Bakanlığı ile yapılan protokol kapsamında 59 adet sanal müze ve ören yeri EBA altında yayınlanmıştır. Türk Dil Kurumu ile yapılan protokol ile Türkçe Sözlük EBA ile entegre edilmiş 200.000'den fazla kelime öğrenci ve öğretmenlerin kullanımına elektronik ortamda sunulmuştur. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan okul öncesi eğitimi programı 'Kozalak' adlı 39 adet çizgi film EBA web sitesi üzerinde öğrencilerin hizmetine sunulmuştur.

EBA üzerinden dersler, derslere ait zengin, güvenilir ve etkileşimli içerikler, kitap ve sorular öğretmen ve öğrencilere sunulmaktadır.

FATİH Projesi kapsamında okullarımıza 626.441 adet etkileşimli tahta kurulmuştur. 2024 yılı sonuna kadar etkileşimli tahta kurulmuş derslik sayımız yaklaşık 627.000 adede ulaşacaktır. FATİH Projesi okul ağ altyapı çalışmaları kapsamında 21.576 okula 1.241.940 adet data ucu kurulumu yapılmıştır. Altyapısı tamamlanan okullara Sanal Özel Ağ (Virtual Private Network -VPN) internet erişimi sağlanmaktadır. Bu kapsamda 14.500 okula VPN hizmeti sağlanmıştır. Bunlardan yıkılma, kapanma, taşınma gibi durumlardan dolayı 12.400 okula hali hazırda VPN erişimi sağlanmaktadır.

2025 Yılı içerisinde; 2.500 okula bilişim teknoloji laboratuvarının kurulması ve 1.000 okuldaki bilişim teknoloji laboratuvarının yenilenmesi, 3.000 okulumuza da ağ altyapısı kurulumunun tamamlanması hedeflenmektedir.

Dijital beceri ve mesleki gelişim eğitimleri sunan Öğretmen Bilişim Ağı (ÖBA) sistemimiz de öğretmenlerimize yönelik bir eğitim platformudur. ÖBA platformunda öğretmenlerimize, 53 alanda dijital beceri eğitimleri de dâhil olmak üzere, 300'e yakın çevrim içi eğitim sunulmaktadır.

3.3.13. Velivizyon

Millî Eğitim Bakanlığı, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü koordinasyonunda hayata geçirilen projenin amacı; velilerin bilinçlendirilmesi ile aile-okul iş birliğini güçlendirerek öğrencilerin ruhsal, bedensel, sosyal, ahlaki ve akademik yönden bütünsel eğitimine daha fazla katkı sağlamaktır.

Okul-öğrenci-veli üçgeninde eğitim sürecini olumsuz etkileyen problemlerin çözümü için velilere yönelik, 12 ana başlık altında 27 video ve 17 kamu spotu hazırlanmıştır.

Velivizyon ile öğrencilerin zamanlarının çoğunu okul dışında geçirdiği gerçeğinden hareketle, geleceğin teminatı olan çocukları en iyi şekilde yetiştirmek ve onları geleceğe hazırlamak amacıyla eğitim-öğretimin en önemli paydaşlarından olan velilerin okulla daha fazla iş birliği yapması, öğretmenlerin yükünün hafifletilmesi ve velilerin bilinçlendirilerek sorumluluk duygularının artırılması hedeflenmiştir.

3.3.14. Mobil Bilim Merkezi Projesi (Bilim Otobüsü)

Genel Müdürlüğümüz uhdesinde 2020 yılından itibaren bilim kültürünün ve iletişiminin toplumun daha geniş kesimlerine yaygınlaştırılmasını, katılımcılara bilimsel bilginin ulaştırılmasını ve bilim teknoloji arasındaki etkileşimin etkinlikler yoluyla kavratılmasını sağlamak amacıyla Mobil Bilim Merkezi Projesi yürütülmektedir.

Proje içerisinde Matematik, Fizik, Biyoloji, Astronomi, Coğrafya gibi farklı disiplinlerde hazırlanmış bilimsel deney setleri bulunmaktadır. Bu deney setlerinin bir kısmı otobüs içerisine monte edilmiş iken bir kısmı da demonte olup otobüs dışına ikinci bir stant olarak kurulmaktadır. Bu setlere ek olarak farklı eğitsel filmlerin 180 derece ekseninde izlenmesine

imkân veren mobil bir planetarium (uzay çadırı) da üçüncü bir stant olarak ziyaretçilerimize hizmet vermektedir.

TEKNOFEST başta olmak üzere il/ilçe milli eğitim müdürlüklerince düzenlenen TÜBİTAK bilim şenliklerine, üniversiteler iş birliğinde etkinliklere, deprem bölgesi psikososyal destek çalışmalarına ve okullarda bilim etkinliklerine katılarak faaliyet göstermektedir.

3.3.15. Uluslararası Eğitimde Teknoloji, AR-GE ve Kalite (ETAK 2024) Zirvesi

Millî Eğitim Bakanlığı adına Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından 2015-2018 yılları arasında ‘FATİH Projesi Eğitim Teknolojileri Zirvesi’ adı altında 4 kez gerçekleştirilen zirve, bu sene 5-7 Eylül 2024 tarihleri arasında İstanbul Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımı ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in Onursal başkanlığı ile MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı ile Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün koordinesinde ‘Uluslararası Eğitimde Teknoloji, AR-GE ve Kalite (ETAK 2024) Zirvesi’ adıyla yeniden düzenlenmiştir.

Zirve, Millî Eğitim Bakanlığının eğitimde teknoloji, araştırma geliştirme ve kalite konularındaki ilerlemelerini uluslararası alanda tanıtmayı, örnek çalışmalarını dünya kamuoyuyla paylaşmayı ve bu alanlarda önde gelen ulusal ve uluslararası kurumları bir araya getirerek iş birliklerine ve görünürlük faaliyetlerine zemin hazırlamayı amaçlamıştır.

Eğitimde Teknoloji ana teması altında 3 tema belirlenmiştir. Eğitimde Yapay Zekâ Uygulamaları teması altında, Gençlere Yönelik Teknoloji Odaklı Girişimcilik Eğitimleri, Eğitimde Nesnelerin İnterneti, Bulut Bilişim ve Blockchain Teknolojileri, Eğitimde AR/VR/XR Uygulamaları gibi güncel konular, Eğitimde Araştırma ve Geliştirme teması altında Eğitimde Yenilikçilik ve Sürdürülebilirlik, Yeşil Dönüşüm ve Dijital

Dönüşüm gibi konular ve Eğitimde Kalite teması altında ise Eğitim Kurumlarında Kalite Standartlarının Belirlenmesi, Okul Kültürü ve Liderlik, Olumlu Sınıf İklimi gibi konular işlenmiştir.

Zirve’de 3 gün boyunca 109 bildiri sunumunun yanı sıra 11 oturum, 9 atölye çalışması ve 4 panel gerçekleştirilmiştir.

3.3.16. Eğitim Teknolojileri Kuluçka ve İnovasyon Merkezi (ETKİM)

Bakanlık birimlerini ve paydaşlarını bir araya getirmeyi hedefleyen ve eğitim teknolojileri odaklı Ar-Ge merkezi olarak faaliyet gösterecek ETKİM, 2023 yılında ODTÜ Teknokent'te açılmıştır. ETKİM’de başta öğretmenler olmak üzere tüm paydaşların katılımıyla ‘Eğitime, geleceğimize benim de bir ETKİM olsun’ anlayışıyla katılımcı ve paylaşımcı bir yapı geliştirilmektedir. Aynı zamanda, eğitim teknolojileri sektörünü sahiplenerek girişimcileri desteklemeyi ve sektördeki gelişmeleri yakından takip ederek paydaşlarla iş birliği içinde bulunmayı hedeflemektedir. İlgili resmî ve özel kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde eğitim teknolojileri sektöründe faaliyet gösteren firmaların envanteri çıkarılmıştır. 5 farklı firma tipinde, 10 alanda 850 firma envanterde yer almaktadır.

ETKİM eğitim teknolojileri odaklı ön kuluçka ve kuluçka programları yürütmektedir. ETKİM İstasyon ve Educube Eğitim teknolojileri hızlandırma programları ile eğitim teknolojileri alanında iş fikri olan girişimciler için kuluçka imkânları sunmaktadır. MEB ve ODTÜ Teknokent ortaklığı ile ETKİM İstasyon programı, Teknopark İstanbul ile Educube programı devam etmektedir. ETKİM İstasyon programının temel amacı, eğitim sisteminin güncel ihtiyaçlarına çözüm sunacak yenilik ve ürünlerin geliştirilmesini sağlamak ve K12 seviyesinde çözümler aramak olan programa okul, öğretmen ve öğrenci ihtiyaçlarına yönelik çözümler sunan, yerli ve millî yüksek teknoloji içeren girişim fikirleri kabul edilmektedir.

Merkezde yer alan profesyonel öğrenme laboratuvarında (PÖL), eğitim teknolojileri yatırımlarını en güçlü şekilde kullanmak amacıyla mesleki gelişim çalışmaları, pilot uygulamalar, Ar-Ge çalışmaları ve teknoloji geliştirme faaliyetleri yapılmaktadır. Bakanlığımızın dijitalleşme vizyonu doğrultusunda mevcut insan kaynağı potansiyelinin açığa çıkarılması ile eğitim teknolojileri alanında yenilikçi ürünler, fikirler ve çözümler test edilerek Bakanlığımızın güncel ve gelecekteki vizyonuna uygun insan kaynağı, pedagojik model ve Ar-Ge çıktılarının geliştirilmesine ortam hazırlanması planlanmaktadır.

3.3.17. MEBİ Bireysel Öğrenme Platformu

Eğitimde fırsat eşitliğini sağlama amacıyla tasarlanan MEBİ Bireysel Öğrenme Platformu öğrencilere zaman, yer ve koşullardan bağımsız olarak kendi öğrenme sorumluluğunu pekiştirmeyi hedeflemektedir. Öğrencinin öğrenme düzeyi, öğrenme kayıpları ve çalışma performansına göre dijital kaynaklar ve interaktif materyalleri içerisinde bulunduran MEBİ, öğrencilerin derslerini pekiştirmelerine, konu tekrarlarını istedikleri zaman yapabilmelerine ve kendi öğrenmelerini şekillendirmelerine olanak tanımaktadır. MEBİ platformu, öğrencilerin sınav hedeflerine ulaşmalarını kolaylaştırmak için geniş bir video havuzu ve soru bankası, konu özetleri, rehberlik videoları ve interaktif testler sunarak özellikle YKS'ye hazırlık sürecinde öğrencilere destek olacak ve ek kaynak materyal ihtiyacını en aza indirecektir. İçeriklerin güncellenmesi sürekli gerçekleşmektedir. Ayrıca, öğrencilere sistem içerisinde ihtiyaç duydukları içeriklere anında erişim imkânı sunan yapay zekâ destekli KANKA adlı bir asistan da oluşturulmuştur.

3.3.18. Eğitim ve Öğretimle İstihdam İlişkisinin Geliştirilmesi

Bütün vatandaşlarımızın geleceğin meslekleri doğrultusunda eğitim düzeyleri ve niteliklerini artırarak, onları ekonomik ve sosyal hayata hazırlamak ve meslek edinmelerine yönelik eğitim ortamlarını oluşturmak,

bu yolla ülke ekonomisinde ve üretimde söz sahibi olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitimde sektör iş birliğini güçlendirmek, kaliteyi artırmak, eğitim alt yapısını güçlendirmek, öğrencilerin işletmede beceri eğitimi ve staj imkânlarını artırmak, mezunların istihdamını kolaylaştırmak, öğretmenlerin ve sektörde çalışanların mesleki bilgi ve becerilerini artırmak ve öğrencilere burs sağlamak amacıyla 263 kurum ve kuruluşla 267 iş birliği protokolü yürütülmektedir.

Mesleki eğitimdeki hedefler, orta ve uzun vadede mesleki eğitimin prestijinin artmasını, mesleki eğitime yönelik talebin yükselmesini sağlayacaktır. Bu yeni dönemde hedeflere ulaşabilmek için kamu ve iş dünyasıyla iş birliği içerisinde çalışılmaya devam edilecektir. 2019 yılında mesleki eğitim paydaşları ile imzalanan iş birliği protokolleri ile ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Cağaloğlu Geleneksel Türk Sanatları Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Sabiha Gökçen Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, İstanbul Havaalanı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Demirören Medya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi gibi model okullar faaliyete geçirilmiştir.

Yapılan iş birliği protokolleri kapsamında Ülkemiz için öncelikli alanlara sektörle öğrenci yetiştiren okulların açılması ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

3.3.19. Temel Eğitimde Erişim, Kalite ve Kapasite Artırmaya Yönelik Proje ve Çalışmalar

Tüm çocukların eğitim hakkından yararlanmaları amacıyla dezavantajlı öğrenciler başta olmak üzere (engeli olan öğrenciler, mevsimlik tarım işçilerinin çocukları, Roman vatandaşlarımızın çocukları, kız çocukları vb.) temel eğitimin tüm kademelerinde eğitime erişim ve devamların

sağlanacağı projelere ağırlık verilmektedir. Bu kapsamda hazırlanan projeler Millî Eğitim Temel Kanunu doğrultusunda; Kalkınma Planları, Orta Vadeli Program, Ulusal Strateji Eylem Planları, MEB 2024-2028 Stratejik Planı vb. üst politika belgelerini temel almaktadır.

Söz konusu projelerle okul yöneticileri ve öğretmenlerin mesleki performanslarını geliştirmeye yönelik geniş bir yelpazeyi kapsayan proje çalışmalarına ağırlık verilmektedir. Bu amaçla yaygın etkisi geniş ve sürdürülebilir projeler hayata geçirilmektedir.

Ayrıca ulusal düzeyde, öğrencilerimizin fiziksel, psiko-sosyal ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamak; sağlıklı beslenme, trafik ve çevre duyarlılığı, enerji tasarrufu, doğal varlıkları koruma gibi konularda erken yaşta farkındalıklarını geliştirmek; teknolojiyi etkin kullanmak ve yapılandırılmış eğitim ortamlarında inovatif faaliyetler gerçekleştirmek gibi proje ve çalışmalar yürütülmektedir.

Öğrenci/Öğretmen Destekleme Sistemi (ODS) Çalışmaları

Ortaokul 5, 6, 7, 8. ve lise 9, 10, 11, 12. Sınıflardaki öğrenci ve öğretmenlerimizin kullanımına sunulmak üzere Öğrenci/Öğretmen Destekleme Sistemi (ODS) kurulmuştur. Bu sistem öğrencilerin bireysel gelişimlerini desteklemeyi amaçlamaktadır. Sistemde yayınlanmak üzere hazırlanan çoktan seçmeli soruların çözümleri sonrasında öğrencilerin yararlanabilmeleri için ders kitapları ve tüm derslerden 3.925 adet ders konu anlatım videosu sisteme yüklenmiştir.

Sistemde yaklaşık 70.000 soru bulunmakta olup bu soruların çözüm videoları içerik materyalleri mevcuttur. Sistemde yer alan sorular artarak devam edecektir.

Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenliği Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi ve Aday Öğretmenlik Programlarının Güçlendirilmesi ve Kapsayıcılık Açısından Yeniden Yapılandırılması Projesi

Proje UNICEF, YÖK ve MEB iş birliği ile yürütülmekte olup, okul öncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programlarıyla birlikte aday öğretmenlik programlarını da güçlendirmeyi hedeflemektedir. Proje kapsamında hizmet öncesi eğitim alan öğretmenler ile göreve yeni başlamış öğretmenlerin kapsayıcı eğitim bağlamında pedagojik bilgi ve becerilere sahip olmalarını sağlayacak şekilde programların yapısına, içeriğine, stratejilerine ve araçlarına odaklanılacaktır.

3.3.20. Ölçme ve Değerlendirme

Bakanlığımız Merkezi Sistem Sınav Yönergesi kapsamında çeşitli düzeylerde sınavlar gerçekleştirmektedir. Bu sınavlar merkezi sistem sınavları, MEB içi protokol sınavları, MEB dışı protokol sınavları ve sözlü sınavlar olmak üzere 4 ana grupta toplanmaktadır.

Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 2024 yılı içerisinde 9 e-Sınav, 3 sözlü sınav ve 10 yazılı olmak üzere toplam 22 sınav protokolü kamu kurum ve kuruluşları ile imzalanmıştır. Bu protokoller kapsamında 19 sınav tamamlanmış, 3 sınav 2024 yılı Aralık ayında tamamlanacaktır.

Elektronik sınavlar 2017 yılında ülke genelinde yaygınlaştırılmaya başlanmıştır. E-Sınav salonları ihtiyacın artması, kamu yararının gözetilmesi ve gelişen teknolojiye uyum sağlanması amacıyla Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzce yürütülen ‘Elektronik Sınav Merkezleri’ Projesi kapsamında e-Sınav salonlarının artırılması çalışmaları devam etmektedir. 2024 yılında 52 yeni e-Sınav salonu açılması ile 81 il 498 ilçede bulunan e-Sınav salon sayısı 642’ye

ulaşmıştır. 2025 yılı sonuna kadar e-Sınav salon sayısının 750'ye çıkarılması hedeflenmektedir.

Söz konusu e-Sınav salonlarında Motorlu Taşıt Sürücü Kursiyerleri Sınavı, Kalfalık, Ustalık ve Usta Öğreticilik Teorik Sınavı, Amatör Telsizcilik Sınavı, Denklik Seviye Tespit Sınavı ile diğer kamu, kurum ve kuruluşlar tarafından talep edilen sınavlardan e-Sınav yöntemi ile yapılması uygun görülen sınavlar gerçekleştirilmektedir. 2024 yılında Açık Öğretim Okulları (Ortaokul/Lise) Sınavları ilk defa e-Sınav yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Ayrıca KKTC Lefkoşa'da faaliyete alınan e-Sınav merkezinde de Açık Öğretim Okulları (Ortaokul/Lise) Sınavları yapılmaktadır. 01 Ocak 2024-02 Aralık 2024 tarihleri arasında e-Sınav salonlarında gerçekleştirilen 160.015 sınav oturumunda 3.059.526 aday sınava katılmıştır. e-Sınav salonlarında günümüze kadar gerçekleştirilen sınavlara toplam 17.558.924 aday katılmıştır.

Tablo 27. Sınav Verileri (2024)

Yapılan Sınavlar	Basılan Kitapçık Sayısı	Basılan Cevap Kağıdı Sayısı	Alan Ders Grup Sayısı	Sınavda Sorulan Soru Sayısı	Soru Hazırlama Sürecinde Görev Alan Personel Sayısı	Değerlendirme Gün Sayısı
Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav	2.447.134	2.407.264	11	140	250	20
Açık Öğretim Kurumları Sınavı	3.671.000	3.892.127	170	1.870	40	20
			170	1.870	40	20
İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Bursluluk Sınavı (İOKBS)	1.194.298	1.236.935	5	500	46	15
MEB Kurum Sınavları (2 sınav)	11.961	10.686	38	1.218	94	15
MEB Dışı Kurum Sınavları (4 sınav)	13.357	11.919	34	2.020	153	15
ELEKTRONİK SINAV						
Yapılan Sınavlar	Sınav Merkez Sayısı	Görev Alan Personel Sayısı	Oturum Sayısı	Katılan Aday Sayısı		
Motorlu Taşıt Sürücü Kursiyerleri e-Sınavı	557 Merkez 642 Salon	847.794	160.015	2.700.897		
Kalfalık Ustalık ve Usta Öğreticilik e-Sınavı				157.210		
Amatör Telsizcilik e-Sınavı				5.391		
Denklik Seviye Tespit e-Sınavı				2.060		
Kültür ve Turizm Bakanlığı Görevde Yükselme e-Sınavı				2.044		
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Görevde Yükselme e-Sınavı				248		
Açık Öğretim Okulları (Ortaokul/Lise) e-Sınavı				191.676		
TOPLAM				3.059.526		

Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı - PISA

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) tarafından yürütülen Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı PISA (The Programme for International Student Assessment) OECD üyesi ülkeler ve diğer katılımcı ülkelerdeki zorunlu eğitimi bitiren öğrencilerin modern toplumda yerlerini alabilmeleri için gereken temel bilgi ve becerilere ne derecede sahip olduklarını ölçmeyi hedeflemektedir. PISA araştırmasının hedef kitlesi 7.

sınıf ve üzeri sınıf düzeylerinde örgün eğitime kayıtlı olan 15 yaş grubu öğrencilerdir. 2000 yılından itibaren üç yılda bir yapılan PISA araştırmasına Ülkemiz 2003 yılından itibaren katılmaktadır. PISA uygulamalarında öğrencilerin okuma becerileri ile matematik ve fen alanlarındaki okuryazarlıkları değerlendirilmektedir.

PISA'nın 2021 yılında yapılması planlanan son döngüsü salgın nedeniyle 2022 yılında gerçekleştirilmiştir. 2022 uygulaması 19 Nisan – 13 Mayıs 2022 tarihleri arasında 60 ilden 196 okul ve 7.251 öğrencinin katılımıyla bilgisayar tabanlı değerlendirme olarak planlanan takvime uygun biçimde gerçekleştirilmiştir. PISA 2022 döngüsüne ait sonuçlar, OECD tarafından 5 Aralık 2023'te kamuoyuyla paylaşılmıştır.

PISA, OECD tarafından geliştirilen ve uluslararası ölçekte uygulanan bir izleme çalışmasıdır. Her üç yılda bir uygulanan PISA'nın temel amacı 15 yaş grubu öğrencilerin okulda edindikleri bilgi ve becerileri günlük yaşamda kullanma becerilerini değerlendirmektir. Türkiye, PISA uygulamalarına 2003 yılından bu yana katılmaktadır. PISA uygulamalarında öğrencilerin okuma becerileri ile matematik ve fen alanlarındaki okuryazarlıkları değerlendirilmektedir.

PISA 2022 uygulaması 37'si OECD üyesi olmak üzere toplam 81 ülkenin katılımı ile bugüne kadar katılımın en yüksek olduğu PISA döngüsü olmuştur. PISA 2012 döngüsünden itibaren ülkelerin her üç alandaki performans değişimleri incelendiğinde son 10 yılda Türkiye'nin matematik ve fen alanlarındaki performanslarında artış eğilimi gösterdiği, okuma becerileri alanında ise anlamlı bir artış veya düşüş eğilimi göstermediği tespit edilmiştir. Ülkelerin uzun dönem performansları incelendiğinde ise son 20 yılda Türkiye, matematik ve fen alanlarında istikrarlı şekilde ilerleme sağlayan dört ülkeden biridir. Bu süreçte Türkiye'nin okuma becerileri alanındaki performansında ise anlamlı bir değişiklik görülmemiştir.

Türkiye'nin matematik alanındaki ortalama puanı 453'tür ve 438 olan tüm ülkelerin ortalamasının üstündedir. Türkiye, matematik alanında aralarında Yunanistan, Şili, Meksika, Kosta Rika ve Kolombiya olmak üzere beş OECD ülkesinin de olduğu toplam 42 ülkeden daha yüksek performans göstermiştir. PISA uygulamasına katılan ülke sayısı 2015'ten itibaren artsa da Türkiye'nin matematik alanında, tüm ülkeler ve OECD ülkeleri arasındaki sıralaması yükselmektedir. Türkiye, PISA 2015'e katılan 72 ülke arasında matematik alanında 50. sırada, 35 OECD ülkesi arasında 34. sırada yer alırken PISA 2018'e katılan 79 ülke arasında 42. sırada, 37 OECD ülkesi arasında 33. sırada yer almaktadır. PISA 2022 uygulamasında ise Türkiye 81 ülke arasında 39. sırada, 37 OECD ülkesi arasında 32. sırada yer almaktadır.

Türkiye'nin fen alanındaki ortalama puanı 476'dır ve 447 olan tüm ülkelerin ortalamasının üstündedir. Türkiye fen alanında aralarında İsrail, Slovakya, İzlanda, Şili, Yunanistan, Kolombiya, Kosta Rika ve Meksika olmak üzere sekiz OECD ülkesinin de olduğu toplam 47 ülkeden daha yüksek performans göstermiştir. PISA 2022 uygulaması ile Türkiye'nin ortalama fen alanı performansı 2003'ten bu yana en yüksek düzeyine ulaşmıştır. PISA uygulamalarına katılan ülke sayısı 2015'ten itibaren artsa da Türkiye'nin fen alanında, tüm ülkeler ve OECD ülkeleri arasındaki sıralaması yükselmektedir.

Türkiye, PISA 2015'e katılan 72 ülke arasında fen alanında 54. sırada, 35 OECD ülkesi arasında 34. sırada yer alırken PISA 2018'e katılan 79 ülke arasında 39. sırada, 37 OECD ülkesi arasında 30. sırada yer almaktadır. PISA 2022 uygulamasında ise Türkiye uygulamaya katılan 81 ülke arasında 34. sırada, 37 OECD ülkesi arasında 29. sırada yer almaktadır.

Türkiye'nin okuma becerileri alanındaki ortalama puanı 456'dır ve 435 olan tüm ülkelerin ortalamasının üstündedir. Bu performansı ile Türkiye okuma becerileri alanında aralarında Şili, Slovakya, Yunanistan, İzlanda, Meksika, Kosta Rika ve Kolombiya olmak üzere yedi OECD ülkesinin de

olduğu toplam 45 ÷lkeden daha y÷ksek sırada yer almıştır. PISA'ya katılan ÷lke sayısı 2015 uygulamasından itibaren artsa da okuma becerileri alanında T÷rkiye'nin sıralamasının, t÷m ÷lkeler ve OECD ÷lkelerine kıyasla daha iyi olduğu g÷r÷lmektedir. T÷rkiye, PISA 2015'e katılan 72 ÷lke arasında okuma becerileri alanında 50. sırada, 35 OECD ÷lkesi arasında 34. sırada yer alırken PISA 2018'e katılan 79 ÷lke arasında 40. sırada, 37 OECD ÷lkesi arasında 31. sırada yer almaktadır. PISA 2022 uygulamasında ise T÷rkiye uygulamaya katılan 81 ÷lke arasında 36. sırada, 37 OECD ÷lkesi arasında 30. sırada yer almaktadır.

Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması - TIMSS

Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (IEA) tarafından y÷r÷t÷len TIMSS, d÷nya genelinde 4 ve 8. sınıf d÷zeyindeki ÷rencilerin matematik ve fen bilimleri alanlarında kazandıkları bilgi ve becerileri d÷rt yıllık periyotlarla uluslararası ÷lçekte değerlendiren bir tarama araştırmasıdır. 1995'ten itibaren ÷renci başarısını ve eğilimleri izleyen TIMSS, ÷lkelerin eğitim politikalarını değerlendirmelerinde kanıta dayalı veriler sunarak katkı sağlamaktadır.

TIMSS uygulamasına ilk defa 1999 yılında 8. sınıf d÷zeyinde katılan T÷rkiye, elde ettiği sonuçlarla 38 ÷lke arasında fen alanında 33, matematik alanında ise 31. sırada yer almıştır. Araştırmanın en son d÷ng÷s÷ olan TIMSS 2023 uygulaması T÷rkiye'de; 22-26 Mayıs 2023 tarihleri arasında 4. sınıf d÷zeyinde 141 okuldan 4541 ÷renci, 8.sınıf d÷zeyinde ise 2-5 Mayıs 2023 tarihleri arasında 141 okuldan 4925 ÷renci ile bilgisayar tabanlı olarak gerçekteşirilmıştir. 2023 yılında yapılan son TIMSS uygulamasında ÷lkemiz 58 ÷lke arasında 4. sınıf d÷zeyinde (÷lkemiz, ÷đretim programına uygunluğu g÷z ön÷nde bulundurularak TIMSS uygulamasına 4. sınıf yerine 5. sınıf d÷zeyinde katılmıştır.) matematik alanında 8. sırada, fen bilimleri alanında 4. sırada; 8. sınıf d÷zeyinde ise 44 ÷lke arasında matematik alanında 13. sırada, fen bilimleri alanında 7. sırada yer almıştır.

Türkiye'nin 4. sınıf matematik alanında 2019 yılında 523 olan ortalama puanı 2023 yılında 30 puanlık artışla 553'e; 2019 yılında 526 olan 4. sınıf fen puanı 44 puanlık artışla 570'e; 2019 yılında 496 olan 8. sınıf matematik puanı 13 puanlık artışla 509'a; 2019 yılında 515 olan 8. sınıf fen puanı 15 puanlık artışla 530'a yükselmiştir.

4. sınıf düzeylerindeki sonuçlara genel olarak bakıldığında Türkiye, 4. sınıf fen bilimleri alanında Avrupa ülkeleri arasında 1. sırada, matematik alanında ise 2. sırada yer almaktadır. Ayrıca uygulamaya katılan tüm ülkeler ve OECD üyesi ülkeler arasında her iki alanda da puanını en fazla artıran ülke Türkiye olmuştur.

8. sınıf düzeylerindeki sonuçlara genel olarak bakıldığında Türkiye, 8. sınıf fen bilimleri alanında Avrupa ülkeleri arasında 3. sırada yer almaktadır. Ayrıca fen bilimleri alanında OECD üyesi ülkeler arasında puanını en fazla artıran 1. ülke, matematik alanında ise puanını en fazla artıran 2. ülke olmayı başarmıştır.

Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Araştırması (ABİDE)

ABİDE Araştırması; 4, 8 ve 10. sınıf öğrencilerinin Türkçe, matematik ve fen bilimleri alanlarında edindikleri bilgi ve becerileri günlük hayatta kullanma düzeylerini gerçek yaşam senaryoları ile eleştirel düşünme, problem çözme, muhakeme etme, yorum yapma gibi üst düzey düşünme becerileri üzerinden ölçmeyi ve bu becerilerin gelişimini yıllara göre izlemeyi hedeflemektedir. Farklı maddelerin kullanıldığı araştırmada öğrencilerin ilgili alanlarda üst düzey düşünme becerileri değerlendirilmektedir. ABİDE Araştırması kapsamında öğrencilerin akademik becerilerine ek olarak akademik becerileriyle ilişkili bağlamsal faktörler; öğrenci, öğretmen ve okul anketleri aracılığıyla ortaya koyulmaktadır.

İlk kez 2016 yılında uygulanan ve ikişer yıllık döngülerle gerçekleştirilen ABİDE Araştırması'nın dördüncü döngüsü 15 Nisan-17 Mayıs 2024 tarihleri arasında 81 ilde, 2 bin 722 okulda yaklaşık 130 bin öğrencinin katılımıyla başarılı bir şekilde tamamlandı. Araştırmada tüm sınıf seviyesindeki öğrencilere Türkçe, matematik ve fen bilimleri başarı testleri uygulanmıştır. Başarı testlerinin yanı sıra uygulamaya katılan öğrencilere, bu öğrencilerin öğretmenlerine ve uygulama yapılan okulun yöneticilerine öğrenci başarısına ilişkin faktörleri ortaya koymak amacıyla anketler uygulanmıştır. ABİDE 2024 sonuçlarına göre ülke raporu hazırlanmakla birlikte her ilde özel raporlar da oluşturulacaktır. Araştırma, eğitim sisteminde uygulanan politikaların sonuçları hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Bu sonuçlar, gelecek dönemlerde belirlenecek eğitim politikaları için de bir dayanak oluşturmaktadır. İkişer yıllık döngüler hâlinde gerçekleştirilen araştırmadan elde edilecek sonuçlar, önceki döngülerle karşılaştırma imkânı da sunmaktadır. 2024 Araştırması'na ait raporlama sürecinin 2025 yılının ilk çeyreğinde tamamlanması öngörülmektedir.

Ölçme Değerlendirme Uygulamalarını İzleme, Araştırma ve Geliştirme Projesi

Ölçme Değerlendirme Uygulamalarını İzleme, Araştırma ve Geliştirme Projesi ile ölçme değerlendirme uygulamalarının standardize edilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda; Bakanlığımızca yürütülen ve özel uzmanlık gerektiren ölçme değerlendirme çalışmaları ile ulusal ve uluslararası izleme araştırmalarını il düzeyinde yürütmek amacıyla 81 ilimizde kurulan ölçme değerlendirme merkezi müdürlükleri faaliyetlerine devam etmektedir.

Okul Tabanlı İzleme Araştırması

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli doğrultusunda; öğretim programlarının etkisini öğrencilerin akademik çıktıları üzerinden görebilmek, öğrencilerin

belirlenen sınıf düzeylerinde belirlenen derslerde kazanmış oldukları bilgi ve becerileri farklı soru türleri kullanarak izleyip öğrenci ve öğretmenlere geri bildirim verebilmek, geliştirilen anketler ve tutum ölçekleri ile öğrencilerin başarılarını etkileyen faktörleri belirleyerek bağlamsal değerlendirmeler yapabilmek amacıyla 2025 yılında il ve ülke genelinde ‘Okul Tabanlı İzleme Araştırması’ yapılacaktır. Araştırmada örneklem, ili temsil edecek şekilde belirlenip araştırma sonuçlarına yönelik il ve ülke raporu hazırlanacaktır.

3.3.21. Yurt Dışı Eğitim, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler

Bakanlığımızca ülkemizin dış politika hedefleri doğrultusunda güçlü bir eğitim diplomasisi politikasının yürütülmesi, uluslararası iş birliklerinden kaynaklanan fırsatlardan en üst düzeyde yararlanılması, ülkemiz ve diğer ülkelerin eğitim alanındaki birikim ve tecrübelerinin paylaşılması, yurt dışında Türk dilinin öğretilmesi, Türk kültürünün tanıtılması, korunması ve yayılması ile yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız ve soydaşlarımızın çocuklarının; ülkemizle kimlik bağını sürdüren, buldukları ülkelerde hayatın her alanında önemli konular edinen ve bu ülkelere bilimsel, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda katkılar yapabilen özgüven sahibi bir nesil olarak yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda Bakanlığımız halihazırda 52 ülkede 79 temsilcilikle fiilen hizmet verilmektedir.

Yurt dışında eğitim alanında daha etkin çalışmalar yürütülmesini sağlamak ve daha fazla vatandaş, soydaş ve ülke vatandaşına ulaşabilmek amacıyla yurtdışı teşkilatımız her geçen gün dünya üzerindeki etki alanını artırmaktadır. Bu kapsamda, 2024 yılında OECD ve UNESCO Daimi Temsilciliklerinde Bakanlığımızın temsil edilmesi için gerekli işlemler tamamlanarak 2 yeni temsilcilik kadro ihdası gerçekleştirilmiştir. 2025 yılında da kadro ihdası yapılan temsilciliklerimizin kurulum ve münhal haldeki temsilciliklerimiz ile sözleşmeli personel pozisyonu bulunmayan

temsilciliklerimizin personel ihtiyacının karşılanmasına yönelik çalışmalar devam edecektir.

Yurtdışı teşkilatımızın hizmet kalitesinin artırılması amacıyla atanmış/görevlendirilen ya da istihdam edilen personele hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler verilmektedir. Yurt dışına giden eğitim müşaviri ve ataşelerinin görevleri hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olmaları ve oryantasyon süreçlerini mümkün olduğunca kısa sürede tamamlamalarını sağlamak amacıyla Eğitim Müşaviri ve Ataşeleri Rehber El Kitabı hazırlanmıştır. Ayrıca personelimizi, Bakanlığımızın çalışmaları ve politikaları hakkında bilgilendirmek, tecrübe paylaşımları ile personelimizin motivasyonlarını arttırmak, kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla “Eğitim Diploması Seminerleri” başlığı altında çevrim içi seminerler düzenlenmektedir.

2024 yılı boyunca dünyanın farklı bölgelerinde hizmet veren temsilciliklerimizin sorunlarının tartışılması, çözüm önerilerinin üretilmesi, ortak politikaların oluşturulması, temsilcilik hizmetlerimizin standartlaştırılması ve çalışmalarının takip edilerek iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılması amacıyla yurtdışı teşkilatı değerlendirme toplantıları düzenlenmiş olup 2025 yılında da bu toplantılara devam edilmesi planlanmaktadır.

Bakanlığımız, yurt dışında bulunan vatandaşlarımız ve çocukları için öncelikle millî ve kültürel kimliklerini koruyucu, içinde buldukları toplumla uyum içinde yaşamalarını sağlayıcı ve eğitim düzeylerini yükseltici önlemler olarak soydaşlarımıza yönelik eğitim ve öğretim hizmetini Türkçe/Türkçe ve Türk Kültürü (TTK) dersleriyle sağlamaya devam etmektedir.

Türkçenin öğretilmesi ve Türk kültürünün yayılması amacıyla yurtdışı temsilciliklerimizden gelen talepler ve ilgili kurumlarla süregelen işbirliği faaliyetleri doğrultusunda ders kitapları, tablet ve eğitim materyalleri yurt

dışında yaşayan vatandaş ve soydaşlarımıza gönderilmiştir. Bakanlığımızca 2024 yılında gönderilen ders kitapları ve eğitim materyallerine ilişkin veriler Tablo 31’de gösterilmektedir.

Tablo 28: Yurtdışına Gönderilen Ders Kitapları ve Eğitim Materyallerine İlişkin Veriler

Sıra No	Ülke	Kitap Adeti	Eğitim Materyali Adeti	Toplam
1	ABD	2.147	1570	3.717
2	Arnavutluk	241	0	241
3	Azerbaycan	32.461	0	32.461
4	Belçika	2.052	2.480	4.532
5	Birleşik Krallık	1.036	0	1.036
6	Bulgaristan	170	0	170
7	Fransa	5.252	0	5.252
8	Gürcistan	3.929	0	3.929
9	Hollanda	1.826	0	1.826
10	İran	322	0	322
11	İsveç	1.786	350	2.136
12	Katar	7.727	0	7.727
13	Kırgızistan	13.315	10	13.325
14	KKTC	316.435	500	316.935
15	Kosova	0	1.080	1.080
16	Kuveyt	4.463	0	4.463
17	Özbekistan	5.118	84	5.202
18	Suudi Arabistan	23.571	0	23.571
19	Türkmenistan	4.533	0	4.533
20	Yunanistan (Batı Trakya)	32.010	0	32.010
21	Diğer Kuruluşlar	2.617	0	2.617
Toplam		461.011	6.074	467.085

Ayrıca Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu marifetiyle Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretmeni ile ihtiyaç duyulan diğer alanlarda ilgili ülke makamlarıyla iş birliği çerçevesinde öğretmen görevlendirilmektedir. Bu kapsamda 2024 yılı Aralık ayı itibarıyla 33 ülkede 1.706 görevli öğretmen bulunmaktadır. Yurt dışı öğretmen dağılımı Tablo 32’de gösterilmiştir.

Tablo 29. Öğretmen Dağılımı (Yurt Dışı) (2024)

Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı
Almanya	507	İsviçre	28	Moritanya	3
Arnavutluk	4	İtalya	6	Özbekistan	47
Azerbaycan	96	Karadağ	5	Polonya	1
Belarus	1	Katar	40	Romanya	10
Belçika	28	Kazakistan	42	Sırbistan	1
Birleşik Krallık	42	Kırgızistan	133	Somali	14
Bosna Hersek	1	KKTC	210	Suudi Arabistan	166
Cezayir	1	Kuveyt	28	Tacikistan	10
Fransa	149	Lübnan	11	Tunus	13
Gürcistan	39	Mısır	1	Türkmenistan	32
İran	12	Moldova	9	Yunanistan (Batı Trakya)	16
Toplam Öğretmen Sayısı					1.706

Bakanlığımızca yurt dışında görevlendirilen/görevlendirilecek öğretmenlerimize görevlendirildikleri ülkelerin yerel şartları da dikkate alınarak meslekî eğitim programları düzenlenmektedir. Bu programlar, öğretmenlerimizin görev yaptıkları ülkelere ilişkin farkındalıklarını ve meslekî gelişimlerini artıracak şekilde kurum içi ve kurum dışı paydaşlarla iş birliği içerisinde planlanmaktadır.

Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu marifetiyle Türk dilinin öğretilmesi amacıyla Büyükelçiliklerimiz/Başkonsolosluklarımız nezdinde açılan Türk kültür merkezlerinde veya yurt dışında bulunan üniversitelerin Türkoloji kürsülerinde/yabancı dil bölümlerinde ülkemiz üniversitelerinde görevli akademik personel okutman olarak görevlendirilmektedir. 2024 yılı Aralık ayı itibarıyla 42 ülkede 142 okutman görev yapmaktadır. Yurt dışında görevli okutmanların ülkelere göre dağılımı Tablo 33'te gösterilmiştir.

Tablo 30. Okutman (Yurt Dışı) (2024)

Ülke Adı	Okutman Sayısı	Ülke Adı	Okutman Sayısı	Ülke Adı	Okutman Sayısı
Almanya	11	Hırvatistan	2	Meksika	1
ABD	1	İran	2	Moldova	5
Avustralya	1	İrlanda	1	Moritanya	1
Azerbaycan	1	İspanya	1	Özbekistan	5
Belarus	5	İsveç	2	Pakistan	1
Belçika	1	İtalya	1	Polonya	3
Birleşik Krallık	3	Kazakistan	27	Portekiz	2
Bosna Hersek	7	Kırgızistan	1	Romanya	3
Cezayir	8	Kolombiya	1	Rusya	3
Çin	2	Kosova	1	Sırbistan	7
Estonya	1	Kuzey Makedonya	9	Slovakya	2
Finlandiya	1	Litvanya	1	Slovenya	1
Fransa	3	Lübnan	1	Tunus	2
Gürcistan	5	Macaristan	1	Ürdün	6
Toplam Okutman Sayısı					142

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın eğitim ve öğretim çağındaki çocuklarının eğitim ve öğretim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçilikleri/Başkonsoloslukları nezdinde Avusturya, Azerbaycan, Belçika, Gürcistan, İran, Katar, Kırgızistan, Kuveyt, Moldova, Özbekistan, Romanya, Suudi Arabistan, Türkmenistan’da toplam 65 okulumuz bulunmaktadır. Kırgızistan ve Tacikistan’da 2 Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezi ile de Türkçe öğretimine yönelik faaliyetler devam etmektedir. Okul ve kurumlarımızın ülkelere göre dağılımı Tablo 34’te gösterilmiştir.

Tablo 31. Yurt Dışında Bakanlığımıza Bağlı Olarak Faaliyetlerini Sürdüren Okullar ve Öğrenci Sayıları (2024)

S.N.	Ülke Adı	Eyalet/Şehir	Türk Öğrenci			Diğer Öğrenci			Toplam Öğrenci
			Erkek	Kız	Toplam	Erkek	Kız	Toplam	
1	Avusturya	Viyana	0	0	0	0	0	0	0
2	Azerbaycan	Bakü	982	1035	2.017	249	300	549	2.566
3	Belçika	Brüksel	0	50	50	0	2	2	52
4	Gürcistan	Batum	242	206	448	5	7	12	460
5	İran	Tahran	15	19	34	0	0	0	34
6	Katar	Doha	308	283	591	1	6	7	598
7	Kırgızistan	Bişkek	453	446	899	1.583	2.485	4.068	4.967
8	Kuveyt	Kuveyt	217	198	415	1	3	4	419
9	Moldova	Kişinev	3	2	5	61	88	149	154
10	Özbekistan	Taşkent	313	294	607	21	19	40	647
11	Romanya	Bükreş	8	11	19	142	262	404	423
12	Suudi Arabistan	Genel	674	667	1.341	7	5	12	1.353
13	Tacikistan	Duşanbe	0	0	0	167	563	730	730
14	Türkmenistan	Aşkabat	120	112	232	146	156	302	534
Toplam			3.388	3.270	6.658	2.433	3.848	6.281	12.939

Yurt dışında büyükelçilikler/başkonsolosluklar aracılığıyla Millî Eğitim Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren okulların hizmet binası yapımı, donatımı, kefalet ücreti ve kira giderleri ile uygun görülen diğer ihtiyaçları Bakanlığımız bütçesinden karşılanmaktadır.

Bakanlığımızca; Birleşmiş Milletler (BM), BM Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO), Avrupa Konseyi (AK), İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ), İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), Dünya Bankası, Türk Devletleri Teşkilatı, Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (İEA) gibi uluslararası kuruluşlar ile Avrupa

Birliğinin eğitim ve öğretime ilişkin faaliyetleri yakından takip edilmekte ve çalışmalarla ilgili olarak eğitim camiası bilgilendirilmektedir.

Ülkemizin eğitim faaliyetlerinin tanıtılması, diğer ülke uygulamalarının izlenmesi ve eğitimde iş birliği çalışmaları kapsamında 2024 yılında uluslararası kuruluşların düzenlediği 63 adet yüz yüze ve 57 adet evrimii toplantıya katılım sağlanmıştır. Uluslararası kuruluşlar tarafından eğitim alanında hazırlanan 64 rapor özetlenmiş, 3 anket ve 3 bildirge Bakanlık Makamına ve Bakanlığımız Birimlerinin istifadelerine sunulmuştur.

Uluslararası kuruluşlara yapılan katkı payı demeleri Bakanlığımız bütçesinden karşılanmaktadır. Bakanlığımızca uluslararası kuruluşlara yapılan üyelik aidatı ve katkı payı demeleri Tablo 35'te belirtilmiştir.

Tablo 32. Bakanlığımızca Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Katkı Payı Ödemeleri (2015-2024)

ULUSLARARASI KURULUŞLAR	2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024			
UNESCO Türkiye Millî Komisyonu (UTMK)	2.500.000	₺	2.500.000	₺	3.000.000	₺	4.500.000	₺	6.000.000	₺	6.800.000	₺	7.476.000	₺	8.439.000	₺	17.456.000	₺	31.727.000	₺		
UNESCO	PARIS	2.147.711	€	1.357.520	€	1.353.568	€	1.357.527	€	1.829.879	€	1.885.831	€	1.883.683	€	1.188.673	€	1.192.007	€	1.251.174	€	
	NEWYORK	1.864.446	\$	1.643.241	\$	1.756.460	\$	1.761.598	\$	2.483.092	\$	2.447.152	\$	2.444.366	\$	1.384.066	\$	1.516.811	\$	1.529.210	\$	
FULBRIGHT	1.515.000	\$	1.000.000	\$	1.000.000	\$	1.000.000	\$	1.000.000	\$	1.000.000	\$	1.000.000	\$	1.000.000	\$	1.000.000	\$	1.000.000	\$	1.000.000	\$
OECD	CERI	58.610	€	63.077	€	66.407	€	70.224	€	82.111	€	83.671	€	80.939	€	81.425	€	76.803	€	80.644	€	
	PISA	86.846	€	91.188	€	95.747	€	100.535	€	103.938	€	107.669	€	120.212	€	125.865	€	137.520	€	138.766	€	
	INES WP	16.840	€	17.008	€	17.816	€	17.958	€	18.789	€	19.146	€	*18.899	€	19.106	€	18.992	€	19.942	€	
	INES SDG4 ÇALIŞMASI																	7.000	€			
	TALIS	35.639	€	64.867	€	142.976	€	169.395	€	170.014	€	80.216	€	141.973	€	141.973	€	135.107	€	135.038	€	
	LSO	8.111	€	8.281	€	8.656	€	8.725	€	9.188	€	9.362	€	*9.241	€	9.342	€	9.247	€	9.710	€	
	NESLI	7.738	€	7.816	€	7.958	€	8.022	€	8.724	€	8.889	€	*8.751	€	8.847	€	8.809	€	9.249	€	
	SOSYAL VE DUYUSAL BECERİLER ÇALIŞMASI	-		-		-		146.500	€	146.500	€	-		-		-						
	BECERİLER MERKEZİ															50.000	€					
	GENEL EMERKEZ															17.000	€					
IEA	TIMMS	75.000	€	37.500	€	67.500	€	67.500	€	56.250	€	33.750	€	101.760	€	101.760	€	87.347	€	50.880	€	
	TIMMS	79.700	\$	39.200	\$	69.370	\$	67.500	\$	58.150	\$	36.081	\$	101.760	\$	104.233	\$	84.800	\$	53.503	\$	
	PIRLS													59.901	\$	57.500	\$	-	\$			
	PIRLS													57.500	€	57.500	€	-	€			
EİTEE ANKARA	-		-		-		177.795	\$	177.975	\$	177.795	\$	177.795	\$	177.795	\$	177.795	\$	177.795	\$	177.795	\$
AB	AVRUPA OKUL AĞI	32.231	€	32.231	€	32.231	€	32.231	€	32.231	€	32.231	€	32.231	€	32.231	€	32.231	€	40.289	€	
	AVRUPA DİL SINAVLARI DERNEĞİ (ALTE)										500	€	500	€	500	€	500	€	500	€	2.250	€
	AVRUPA TARİH ÖĞRETİMİ GÖZLEMEVİ (OHTE)												98.726	€	95.097	€	136.460	€	142.412	€		

UNESCO'nun eğitim alanındaki programları kapsamında okullarımız ASPnet Kardeş Okullar Ağına dâhil olmakta ve okullarımızda UNESCO Kulüpleri kurulmaktadır. Mevcut durumda ASPnet ağına dâhil olan okul sayımız 36, UNESCO Kulübü kurulan okul sayımız ise 202'dir.

Bakanlığımız, OECD Eğitim Direktörlüğü çatısı altında yürütülmekte olan ve yıllık katkı payına tabi olan programlardan Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Araştırması (TALIS), Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), Uluslararası Eğitim Sistemleri Göstergeleri Programı (INES) ve Eğitimi Araştırma ve Yenilik Merkezi (CERI) çalışmalarına katılım sağlamaktadır.

Ülkemiz, OECD'nin CERI-Yönetim Kurulu, Eğitim Politikaları Komitesi (EDPC), Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Anketi (TALIS), Yükseköğretim Ulusal Uzmanlar Grubu, Mesleki ve Teknik Eğitim Ulusal Uzmanlar Grubu, Okul Kaynakları Ulusal Uzmanlar Grubu, PISA-VET Değerlendirmesi Çalışma ve Uzmanlar Grubu, TALIS Güçlü Başlangıçlar Danışma Grubu, Değerlendirme ve Sertifikasyon Gayri Resmi Çalışma Grubu, Eğitim Politikası Görünümü Ulusal Koordinatörlüğü, Eğitim 2030 Projesi Ülke Temsilciliğinde temsil edilmektedir.

Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Eğitim Enstitüsü işyeri tahsisi görevi Bakanlığımıza verilmiş olup Mayıs 2024'te iş yeri kiralanmıştır.

Türkiye'nin de dâhil olduğu 38 ülkenin üye olduğu Avrupa Eğitim Bilgi Ağı (EURYDICE) tarafından yürütülen Avrupa Eğitim Ansiklopedisinde Türkiye Eğitim Sistemi'ne ilişkin güncel veriler yer almaktadır. Ayrıca, EURYDICE'de ortak yapılan raporlarda diğer ülkelerin ve ülkemiz eğitim sistemine ilişkin bilgiler karşılaştırmalı olarak bulunmaktadır.

AB, aday ve potansiyel aday ülkelere sağladığı mali yardımları 2007 yılı itibarıyla yeni bir mali perspektif çerçevesinde Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) adı altında birleştirmiştir.

IPA I Dönemi 2007-2013 yıllarını, IPA II Dönemi 2014-2020 yıllarını, IPA III Dönemi ise 2021-2027 yıllarını kapsamaktadır. Mevcut durumda, uygulama süreci içerisinde yer aldığımız 2021 ve 2022 yılı programlaması kapsamında Bakanlığımızca 2 (iki) proje yürütülmektedir.

2024 Brezilya G20 Dönem Başkanlığı gündeminde eğitim başlığı yer almıştır. G20 kapsamında oluşturulan Eğitim Çalışma Gruplarına Bakanlığımız temsilcileri iştirak etmiş ve G20 Eğitim Bakanları Toplantısına üst düzey katılım sağlanmıştır.

Avrupa Konseyi uhdesinde genişletilmiş kısmi anlaşma yöntemi ile oluşturulan Avrupa'da Tarih Öğretimi Gözlemevinin yönetim kurulunda Ülkemiz temsil edilmektedir. 2024 yılında hazırlanan 'Avrupa'da Tarih Öğretimi' konulu rapora düzenli katkı sağlanmıştır.

Bugüne kadar 125 ülke ile imzalanıp yürürlükte olan 321 (eğitim işbirliği anlaşması, çok yönlü anlaşma, kültür anlaşması, kurum anlaşması,) anlaşma vardır. Ayrıca 92 ülke ile 110 eğitim iş birliği anlaşmasının müzakere süreci de devam etmektedir.

İkili kültürel anlaşmalar çerçevesinde yabancı hükûmetler tarafından kendi ülkelerinde kullanılmak üzere vatandaşlarımıza verilen burslara yönelik iş ve işlemler Bakanlığımızca yürütülmektedir. Bu kapsamda araştırma, lisans, yüksek lisans, doktora, dil vb. alanlarda vatandaşlarımızın burslardan faydalanmaları sağlanmaktadır. 2024-2025 akademik yılında 14 ülke tarafından toplamda 551 kişilik burs tahsis edilmiştir. Burslar için 2412 aday başvuruda bulunmuştur.

Eğitim alanında ikili ilişkilerin geliştirilmesi için ülkelerle karşılıklı olarak yapılan st düzey temasların yanında deneyim ve teknoloji paylaşımı, eğitim kurumlarının ve özel nitelikli ğretim ortamlarının incelenmesi, özgün uygulamalar ve materyallerin tanıtılması vb. gibi amaçlardan hareketle farklı düzey ve alanlardan gelen uzman personelden oluşan heyetlerin karşılıklı çalışma ziyaretleri yapılmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı resmi ve özel okullar ile yabancı ülkelerde bulunan, aynı seviyede ve türde olan okullar arasında iletişim ve işbirliği köprüsü kurmak amacıyla başlatılan ‘‘Uluslararası Kardeş Okul Uygulaması’’ gelişerek devam etmekte olup bu kapsamda bugüne kadar toplamda ülkemiz okulları ile 64 farklı ülkeden 977 okul, kardeş okul olarak eşleştirilmiştir. 2024 yılında ise 21 farklı ülkeden 105 okul kardeş okul olarak eşleştirilmesi gerçekleştirilmiştir.

Yurt dışı faaliyetlerimizle odaklandığımız bir diğer önemli husus da, uluslararası iş birliğinden kaynaklanan fırsatlardan en st düzeyde yararlanmamızı, ülkemizin eğitim alanındaki birikim ve tecrübelerini diğer ülkelerle paylaşmayı mümkün kılacak imkân ve kaynakları etkili bir Şekilde kullanabilmektir. Bu kapsamda Bakanlığımızı Bakan düzeyinde 10, Bakan Yardımcısı düzeyinde 1, Büyükelçi düzeyinde 15, Komisyon Başkanı düzeyinde 2 ve Danışma Kurulu Başkanı düzeyinde 1 heyet ziyaret etmiştir.

Bakanlık olarak uyguladığımız politikalar neticesinde ülkemizde, eğitimin çıktılarını ve dolayısıyla sistemin performansını değerlendiren uluslararası araştırma sonuçlarına göre gelişmeler kaydedilmiştir.

3.3.22. UNICEF İşbirliği ile Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi Okulların Güçlendirilmesi Projesi

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen deprem nedeniyle depremin hasar verdiği illerde okulların küçük onarım ve

donatılarının yapılarak öğrencilerin eğitim-öğretimlerine devamlarını sağlamak, okul fiziki imkânlarını güçlendirmek ve öğrencilerin eğitim ortamlarını zenginleştirmek ‘Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi Okulların Güçlendirilmesi Projesi’ başlamıştır. Fonlar UNICEF tarafından 5 Genel Müdürlüğe (Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Temel Eğitim Genel Müdürlüğü) doğrudan nakit transferi olarak aktarılmıştır.

3.4. Yükseköğretim Kurulu (YÖK)

Yükseköğretimde son yıllarda yaşanan niceliksel büyüme ile başta yükseköğretime erişim olmak üzere birçok alanda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. 2023-2024 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla 129 devlet, 75 vakıf olmak ve 4 vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere 208 yükseköğretim kurumunda 7,4 milyon öğrenci öğrenim görmektedir. Türk yükseköğretimi bu öğrenci sayısı ile Avrupa yükseköğretim alanında en çok öğrenciye hizmet veren bir sistem konumundadır.

1984 yılında 20 bin 333 olan toplam öğretim elemanı sayısı 2024 yılında 184 bin 167’ye yükselmiştir. Öğretim üyesi sayısında da benzer bir durum söz konusudur. 1984 yılında 6.826 olan öğretim üyesi sayısı 2024 yılında 106 bin 495’e yükselmiştir. Öğretim üyelerinin toplam öğretim elemanları içindeki payı ise 1984 yılında %33,57 iken 2024 yılında %57,83’e yükselmiştir. Bu veriler ülkemizde yükseköğretim sisteminin; bir taraftan öğrenci sayısı itibarıyla büyüdüğünü, bir taraftan da doktoralı akademisyen yetiştirdiğini ve yetişen akademisyenlerin yükseköğretim kurumlarında istihdam edildiğini göstermektedir.

Toplam öğretim elemanlarının % 46,64’ü (85 bin 897) kadın, % 53,36’sı (98 bin 270) ise erkektir. 2003 yılında kadın öğretim elemanı sayısı, toplam öğretim elemanı sayısının % 37’si iken bugün bu oran % 46’ya

yükselmiştir. 2003'te araştırma görevlisinin % 42'si kadın iken bugün bu oran % 54,5'e ulaşmıştır.

İlk kez 2023 YKS'de, devlet üniversitelerinde merkezî yerleşirme ile öğrenci alan ön lisans ve lisans programlarında “34 Yaş Üstü Kadınlar” için belirlenen devlet üniversitelerinde, başarı şartı sırası aranan programlar ile özel koşulları olan programların dışındaki programlara kontenjan ayrılmış olup bu uygulama hâlihazırda devam etmektedir.

Yükseköğretim Kurulu uluslararasılaşmayı bir stratejik hedef olarak benimsemiştir ve bu hususta üniversiteleri teşvik etmektedir. UNESCO verilerine göre 2019 yılından itibaren Türkiye, dünyada en fazla uluslararası öğrencinin bulunduğu ilk 10 ülke arasında yer almaktadır. Üniversitemizde öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısı 2013'te 43 bin 251 iken, 2024 Eylül ayı itibarıyla 345 bine ulaşmıştır. Bu durum yükseköğretimimizin yıldan yıla daha cazip bir çekim merkezi olduğunu ortaya koymaktadır.

Ülkemizde uzun yıllardır bilgisayar ve yazılım mühendisliği bölümleri başta olmak üzere çok sayıda bölüm ve programdan nitelikli mezunlar kamu ve özel sektörün ihtiyaçlarına cevap vermektedir. Ortaya çıkan ihtiyaca cevap vermek adına, Kurulumuzun teşvik ve onayıyla, son yıllarda lisans seviyesinde ‘Yapay Zekâ Mühendisliği’ ve ‘Yapay Zekâ ve Veri Mühendisliği’ bölümleri ile lisansüstü seviyede farklı programlar açılmıştır.

Mevcut durumda, 8 üniversitemizde lisans seviyesinde bu bölümler aktif durumdadır. Türkiye’de ilk defa Boğaziçi Üniversitesi bünyesinde Veri Bilimi ve Yapay Zekâ Enstitüsü kurulmuştur. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisiyle ortak yürütülen proje kapsamında 4 üniversitede kurulan siber güvenlik meslek yüksekokullarına 2023 yılında öğrenci alınmaya başlanmıştır.

Hâlihazırdaki Meslek Yüksekokullarının bazılarında Organize Sanayi Bölgesi, Sağlık Hizmetleri, Sosyal Bilimler, Teknik Bilimler, Sivil Havacılık, Siber Güvenlik, Mutfak Sanatları, Turizm, Güzel Sanatlar, Ticaret Odası, Atçılık, Denizcilik, Güvenlik, Bilişim, Güvenlik, Tasarım, Lojistik, Otomotiv Ulaştırma gibi tematik alanlar oluşturulması yoluna gidilmiştir. Böylelikle iş dünyasının ihtiyaç duyduğu uygulama becerisine sahip nitelikli insanlar yetiştirmek amaçlanmıştır.

3.5. Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK)

Türk yükseköğretiminde kalite güvencesi sistemini yapılandırmak ve güçlendirmek amacıyla 2017 yılında idari-mali özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip bir üst kurul olarak kurulan Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK), Bologna sürecinin tamamlayıcı unsuru olarak mezunların yeterliliklerinin güvence altına alınmasını hedefleyen Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvencesi Standartları ve Yönergeleri (ESG) ile uyumlu olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Yükseköğretimde kalite güvencesi sistemi, yükseköğretim kurumlarımızın eğitim öğretim, araştırma geliştirme ve topluma katkı fonksiyonlarını paydaşların beklentilerine ve temel politika metinlerinde ortaya koydukları hedeflere uygun bir şekilde yerine getirdiklerine dair kamuoyuna verdikleri bir güvencedir. Hesap verebilirlik, şeffaflık ve sürekli iyileştirme anlayışına dayanan kalite güvencesi sisteminin yükseköğretim kurumlarımızda yaygınlaştırılması ve içselleştirilmesi, kamu ve özel sektörün ihtiyaç duyduğu yeterliliklerde mezunların verilmesinden emin olmayı sağlamakta ve yeterlilik uyumsuzluğu sorunlarını azaltarak mezunların istihdam edilebilirliğine katkıda bulunmaktadır.

YÖKAK, 2024 yılı itibarıyla hâlihazırda 191 yükseköğretim kurumunun kurumsal dış değerlendirmesini tamamlamış, 170 yükseköğretim kurumuna yönelik izleme faaliyetlerini gerçekleştirmiş ve 74 yükseköğretim kurumunu Kurumsal Akreditasyon Programı kapsamında

değerlendirmiştir. 2027 yılına kadar tüm yükseköğretim kurumlarımızın Kurumsal Akreditasyon Programı kapsamında değerlendirilmesinin tamamlanması ve raporlarının Avrupa Yükseköğretim Kalite Güvencesi Tescil Kurulu EQAR veri tabanlarında yayımlanması planlanmıştır.

YÖKAK dış değerlendirme çalışmaları gerçekleştiren ulusal kuruluşların yetkilendirilmesi ve uluslararası kuruluşların tanınması görevi kapsamında, program akreditasyonu çalışmaları yürüten 25 ulusal akreditasyon kuruluşuna yetki vermiş ve 13 uluslararası akreditasyon kuruluşunu tanımıştır. 2024 yılı itibarıyla toplam akredite program sayısı 1.448'dir. Akredite edilen programlar aynı zamanda Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Veri tabanına kaydedilmeye başlanmıştır. Bu adımlar Türk yükseköğretim sisteminden alınan diploma ve yeterliliklerin Avrupa'da tanınması ve mesleki ya da akademik amaçlı otomatik tanıma için önemli bir şartın yerine getirilmesini sağlamaktadır.

Tüm bu çalışmaları desteklemek üzere 2025 yılı için sunulan bütçe teklifi YÖKAK'ın teşkilatını güçlendirmek üzere idari yapılanması ve ihtisas personelinin oluşturulması adına önem arz etmektedir.

3.6. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM)

ÖSYM ülkemizin önemli hizmet kurumlarından biridir. Bütün hizmetlerini e-Devlet standartları çerçevesinde yürütmekte, bilimsel ve teknolojik yeniliklerden yararlanarak sürekli kendisini geliştirmekte ve hizmet kalitesini günden güne artırmaktadır.

ÖSYM tek ve çift yıllarda değişmek üzere, her yıl yaklaşık 11-14 milyon arasında değişen adaya 60'ın üzerinde sınav gerçekleştiren bir kurumdur. Bu sınavlar dışında yine her yıl farklı kurumlar için yaklaşık olarak 25 yerleştirme işlemi gerçekleştirmektedir.

ÖSYM, 2024 yılı başında açıkladığı sınav takvimi çerçevesinde hizmetlerini ifa ederken, elektronik sınav uygulaması yapılan yabancı dil ve elektronik sınav merkezi sayısını arttırıp hizmet ağını genişletme çalışmalarına da devam etmektedir. Ankara Esenboğa e-Sınav Merkezi, aynı anda 5 bin adayın elektronik sınava girebileceği kapasitesiyle dünyanın en büyük elektronik sınav merkezlerinden biridir. İngilizce, Almanca, Fransızca, Arapça, Rusça, Farsça, Bulgarca, İspanyolca, İtalyanca ve Yunanca sınavları ile birlikte toplamda 10 farklı yabancı dilde elektronik sınavlar gerçekleştirilmektedir. e-Sınav hizmetinden faydalanmak isteyen adayların ulaşılabilirliğini kolaylaştırmak amacıyla, Ankara, İstanbul, İzmir ve Adana illerinde e-sınav merkezleri açılmıştır. İzmir ilinde aday kapasitesini artırmak için İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi ile protokol yapılarak e-sınav merkezi için yer tahsisi yapılmıştır. Burada hizmetin sunulmasına yönelik alt yapı çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca, yeni teknolojilerden de faydalanarak e-Sınav uygulamasını tüm bölgelere yaymak temel hedeflerimiz arasında yer almaktadır.

ÖSYM bu dönemde de sağlık alanında matbaa ortamında yürütülen Seviye Tespit Sınavı (STS) Tıp Doktorluğu ve Eczacılıkta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı (EUS) elektronik ortamda başarıyla gerçekleştirilmiştir. Yeni alanlar eklenerek elektronik sınav uygulamalarının kapsamının artırılması çalışmalarına devam edilmektedir.

2024 yılı içinde ÖSYM bünyesinde bugüne kadar yaklaşık 13.900.000 adayın katıldığı 19 elektronik, 14 oturumu Özel Yetenek Sınavı olmak üzere toplam 84 farklı oturumda sınav gerçekleştirilmiştir. Bu sınavlarda engeli veya sağlık sorunu olan yaklaşık 154.250 aday sağlık durumlarına uygun özel koşullar sağlanarak sınavlara alınmıştır. Elektronik (e-sınav) uygulanan sınavlarda da engeli veya sağlık durumu bulunan adaylar uygun koşullar sağlanarak sınavlara alınmaktadır.

Ayrıca Türkiye Yurt Dışından Öğrenci Kabul Sınavı (TR-YÖS/1 ve 2) olmak üzere yılda iki kez yapılmak üzere planlanmıştır. (TR-YÖS/1) 18

Mayıs 2024 tarihinde Türkiye’de 19 sınav merkezi ile KKTC, Tunus, Suudi Arabistan (Riyad-Cidde), Kırgızistan, Almanya (Köln-Münih), Afganistan (Kâbil-Mezar-ı Şerif), Azerbaycan (Bakü-Gence-Nahcivan), Kazakistan, Özbekistan, Katar, Kuveyt, Moritanya, Çat, Cezayir, Mısır, Kuzey Makedonya, Kenya, Ürdün, Somali, Somaliland, Gana, Etiyopya, Bangladeş, Endonezya, Moğolistan, Nijerya, Pakistan, Tacikistan, Fransa, Gine, Hollanda, Irak, Kamerun, Tanzanya, Malezya ve Rusya dan başvuran 24.148 adayın katılımı ile TR-YÖS/2 ise 10.933 adayın katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Yükseköğretime Kurumları Sınavı (YKS) kapsamında, 2024 yılına kadar üniversiteler bünyesinde yapılan Spor Bilimleri İçin Özel Yetenek Sınavı (ÖZYES), 2024 yılında ÖSYM tarafından 23 sınav merkezinde gerçekleştirilmiştir.

Yeni nesil sınav projesi kapsamında dört dil becerisini (okuma, yazma, dinleme ve konuşma) ölçen İngilizce dilinden bugüne kadar 11 (E-TEP) ve Elektronik-Uluslararası Türkçe Yeterlilik Sınavı 4 (E-UTYS) olmak üzere 15 deneme sınavı başarıyla gerçekleştirilmiş olup, 2025 yılında kamu kurum ve kuruluşlarının taleplerinin karşılanması hususunda çalışmalar devam etmektedir. Sınav süreçlerinin optimizasyonu ve soru üretiminde yapay zekâdan faydalanma kapsamında yeni projeleri uygulamak üzere çalışmalar da sürdürülmektedir.”.

ÖSYM mevcut kapasite ve yetenekleri ile değişen ve gelişen koşullara hızlı bir şekilde adapte olabilmektedir. Sınav yapılan kurumlarla iş birliği ve aday odaklılık çok önemli görülmektedir. Bu kapsamda ÖSYM, paydaş kurumlarla iş birliği hâlinde ve aday odaklı yaptığı çalışmaları en şeffaf şekilde hayata geçirmeye devam edecektir.

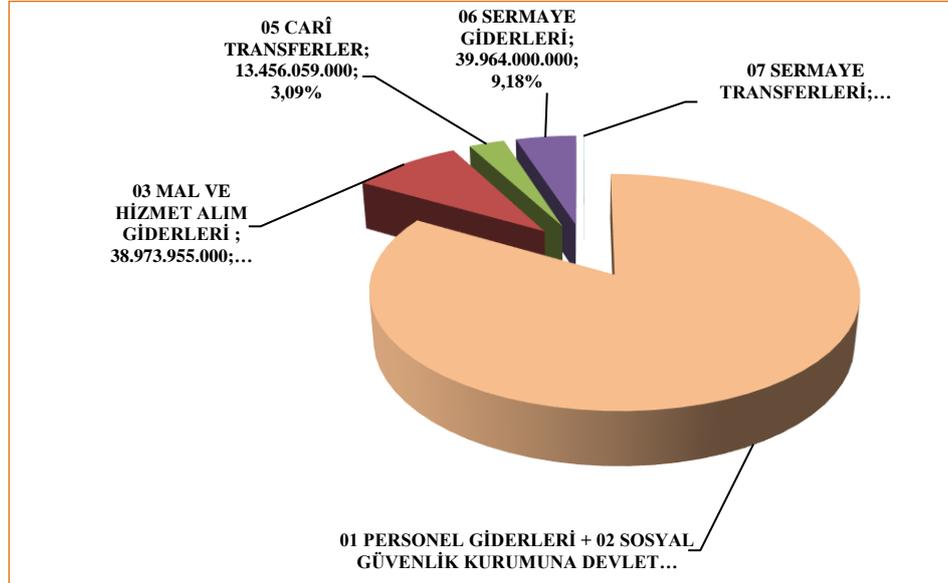
4. BÜTÇE

2025 yılı Bakanlığımız bütçesi;

- 1 trilyon 30 milyar 744 milyon 599 bin TL'si personel giderleri için,
- 131 milyar 441 milyon 299 bin TL'si Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet primi giderleri için,
- 116 milyar 553 milyon 46 bin TL'si mal ve hizmet alım giderlerinde kullanılmak üzere cari harcamalar için,
- 31 milyar 275 milyon 568 bin TL'si devlet parasız yatılı öğrencileri, burslar ile diğer cari transferler için,
- 141 milyar 254 milyon 495 bin 533 bin TL'si sermaye giderleri için,
- 446 milyon 533 bin TL'si sermaye transferleri için

olmak üzere toplam 1 trilyon 451 milyar 715 milyon 540 bin TL'dir.

Grafik 10. 2025 Yılı Bütçe Teklifinin Ödenek Dağılımı (TL)

Bakanlığımız bütçesi dışında ilave olarak; ilköğretim öğrencilerine ücretsiz dağıtılacak ders kitapları için 6 milyar 416 milyon TL ve taşınmalı ilköğretim ve ortaöğretim kapsamındaki öğrencilerin öğle yemeği için 13 milyar 100 milyon TL ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin okullara ve kurumlara erişiminin sağlanması için 8 milyar 30 milyon 348 bin TL olmak üzere, toplam 27 milyar 546 milyon 348 bin TL kaynağın Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanması öngörülmüştür. Ayrıca okulların kömür alımında kullanılmak üzere Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinde 1 milyar 300 milyon, aday ve çıraklara devlet katkısı ödemelerinde kullanılmak üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesinde 29 milyar 607 milyon TL ödenek tefrik edilmiştir.

1 trilyon 451 milyar 715 milyon 540 bin TL Bakanlık bütçemiz, 27 milyar 546 milyon 348 bin TL Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan aktarılabilecek kaynak, okulların kömür alımlarında kullanılmak üzere Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinde tefrik edilen 1 milyar 731 milyon 652 bin TL ödenek, aday ve çıraklara devlet katkısı ödemelerinde kullanılmak üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesinde tefrik edilen 29 milyar 607 milyon TL ödenekle birlikte Yüksek Öğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve üniversitelere 488 milyar 485 milyon 230 bin TL, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına 5 milyar 822 milyon 457 bin TL ve Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna 181 milyar 667 milyon TL olmak üzere toplam eğitim bütçemiz; 2 trilyon 186 milyar 575 milyon 227 bin TL olmuştur.

Tablo 33. Eğitim Bütçesi (2002-2025) (TL)

Yıllar	MEB	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	ÖSYM	Kredi ve Yurtlar Kurumu (KYK)	SYDTF'den Aktarılan Kaynaklar	Aday ve Çıraqlara Ödenen Devlet Katkısı	HMB Bütçesinde Tefrik Edilen Kömür Ödeneği	Toplam Eğitim Bütçesi (TL)
2002	7.460.991.000	2.495.967.700	92.234.000	395.000.000				10.444.192.700
2003	10.179.997.000	3.408.608.000	146.569.000	515.000.000				14.250.174.000
2004	12.854.642.000	3.894.070.670	215.797.000	833.790.000				17.798.299.670
2005	14.882.259.500	5.218.467.000	228.002.000	1.176.000.000				21.504.728.500
2006	16.568.145.500	5.846.822.761	181.050.600	1.499.708.000				24.095.726.861
2007	21.355.634.000	6.586.692.000	147.623.000	1.672.438.000				29.762.387.000
2008	22.915.565.000	7.318.284.650	145.581.000	1.923.350.000				32.302.780.650
2009	27.446.778.095	8.772.719.225	150.012.653	2.282.107.425				38.651.617.398
2010	28.237.412.000	9.355.457.600	150.865.000	2.746.973.000				40.490.707.600
2011	34.112.163.000	11.503.927.500	160.192.000	3.368.437.000				49.144.719.500
2012	39.169.379.190	12.743.603.000	232.559.000	4.449.878.000				56.595.419.190
2013	47.496.378.650	15.227.760.500	291.996.000	5.328.558.000				68.344.693.150
2014	55.704.817.610	16.939.010.000	359.980.000	5.862.584.000				78.866.391.610
2015	62.000.248.000	18.493.252.000	364.239.000	7.052.675.000				87.910.414.000
2016	76.354.306.000	23.590.696.000	445.303.000	9.377.831.000				109.768.136.000
2017	85.048.584.000	25.620.450.000	408.536.000	11.336.431.000				122.414.001.000
2018	92.528.652.000	27.761.363.000	537.550.000	13.899.262.000				134.726.827.000
2019	113.813.013.000	33.023.355.000	549.555.000	14.225.998.000				161.611.921.000
2020	125.396.862.000	36.145.740.000	717.792.000	15.345.110.000				177.605.504.000
2021	146.920.234.000	45.395.788.000	643.549.000	19.033.585.000				211.993.156.000
2022	189.010.851.000	57.739.883.000	931.623.000	22.886.617.000	3.394.000.000		421.500.000	274.384.474.000
2023	435.351.082.000	134.692.983.000	1.544.369.000	56.283.721.000	11.660.000.000	10.345.000.000	1.500.000.000	651.377.155.000
2023 (Ek bütçe Dahil)	461.649.548.000	138.449.233.000	2.537.369.000	56.783.721.000	11.660.000.000	10.345.000.000	1.500.000.000	682.924.871.000
2024	1.090.229.668.000	345.814.782.000	4.692.832.000	132.990.126.000	19.709.000.000	25.171.000.000	1.300.000.000	1.619.907.408.000
2025	1.451.715.540.000	488.485.230.000	5.822.457.000	181.667.000.000	27.546.348.000	29.607.000.000	1.731.652.000	2.186.575.227.000

(*) Eğitim bütçesi 2022 yılından itibaren SYDTF'den aktarılan kaynaklar ve Hazine ve Maliye Bakanlığı Bütçesinde tefrik edilen kömür ödeneği, 2023 yılından itibaren de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesinde tefrik edilen Aday ve Çıraqlara Ödenen Devlet Katkısı ödeneği dâhil edilerek hesaplanmaktadır.

Tablo 34. Eğitim Bütçesinin GSYH ve Merkezi Yönetim Bütçesine Oranı (2002-2025)

Yıllar	GSYH	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi ***	Eğitim Bütçesi (MEB+YÖK, YÖKAK ve Üniversiteler+ ÖSYM+SYDTF+Kömür Ödeneği)	Eğitim Bütçesinin	
				GSYH'ya Oranı (%)	Kon. Büt./Merkezi Yön.Büt.Oranı (%)
1998	71.944.700.000	14.789.475.000	1.243.108.000	1,73	8,41
1999	107.374.258.000	27.266.600.000	2.131.808.500	1,99	7,82
2000	171.494.210.000	46.827.436.000	3.350.330.000	1,95	7,15
2001	247.266.207.000	48.519.490.000	4.046.305.625	1,64	8,34
2002	362.109.648.000	98.131.000.000	10.444.192.700	2,88	10,64
2003	472.171.775.000	147.230.170.000	14.250.174.000	3,02	9,68
2004	582.852.798.000	150.658.129.000	17.798.299.670	3,05	11,81
2005	680.275.847.000	156.088.874.910	21.504.728.500	3,16	13,78
2006	795.757.109.000	174.958.100.699	24.095.726.861	3,03	13,77
2007	887.714.414.000	204.988.545.572	29.762.387.000	3,35	14,52
2008	1.002.756.496.000	222.553.216.800	32.302.780.650	3,22	14,51
2009	1.006.372.481.000	262.217.866.000	38.651.617.398	3,84	14,74
2010	1.167.664.479.000	286.981.303.810	40.490.707.600	3,47	14,11
2011	1.404.927.615.000	312.572.607.330	49.144.719.500	3,50	15,72
2012	1.581.479.251.000	350.898.317.817	56.595.419.190	3,58	16,13
2013	1.823.427.315.000	404.045.669.000	68.344.693.150	3,75	16,92
2014	2.054.897.828.000	434.995.765.000	78.866.391.610	3,84	18,13
2015	2.350.941.343.000	472.943.000.000	87.910.414.000	3,74	18,59
2016	2.626.559.710.000	570.507.000.000	109.768.136.000	4,18	19,24
2017	3.133.704.267.000	645.124.000.000	122.414.001.000	3,91	18,98
2018	3.761.165.557.000	762.753.000.000	134.726.827.000	3,58	17,66
2019	4.317.809.824.000	960.976.000.000	161.611.921.000	3,74	16,82
2020	5.048.567.945.000	1.095.461.000.000	177.605.504.000	3,52	16,21
2021	7.256.141.737.000	1.346.139.000.000	211.993.156.000	2,92	15,75
2022	15.011.775.979.000	1.751.000.000.000	274.384.474.000	1,83	15,67
2023	18.654.000.000.000 *	4.469.600.000.000	651.377.155.000	3,49	14,57
2023 (Ek Bütçe Dahil)	18.654.000.000.000	5.589.114.513.000	682.924.871.000	3,66	12,22
2024	41.159.241.988.232	11.089.037.425.000	1.619.907.408.000	3,94	14,61
2025	61.540.000.000.000	14.731.000.000.000	2.186.575.227.000	4,21	13,83

(*) Gerçekleşme tahminidir. 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifinden alınmıştır.

2025 YILI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇESİ

2025 yılı Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereğince kalkınma planları ve programlarında yer alan politika ve hedefler doğrultusunda, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını; hesap verebilirliğin ve mali saydamlığın sağlanmasını, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını; tüm mali işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve mali kontrolün düzenlenmesini amaçlamaktadır.

Merkezi yönetim bütçe uygulamasına geçilmesiyle beraber bütçe sistemi uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanmıştır. Çok yıllık bütçeleme sisteminin entegre edilmesiyle birlikte daha saydam ve öngörülebilir bir bütçe politikası uygulamaya konulmuştur.

Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu hazırlık çalışmalarını yönlendirmek üzere; Yeni Ekonomik Program, Orta Vadeli Plan, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi doğrultusunda Bakanlığımızın 21 biriminin bütçesinin teklifleri, 2025-2027 dönemi çok yıllık bütçeleme sistemine göre hazırlanmıştır.

Eğitimin başlıca finansman kaynakları;

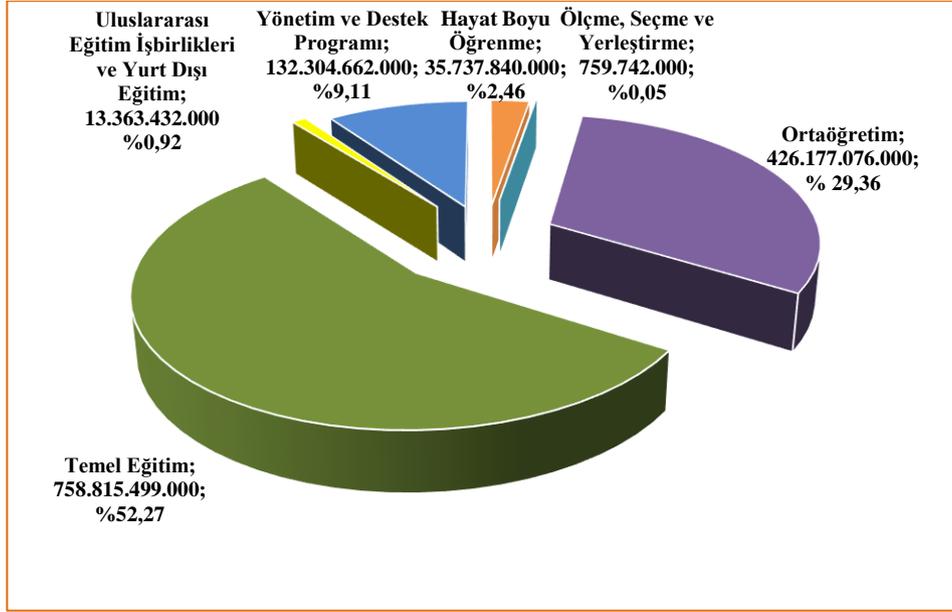
- Merkezi yönetim bütçesinden ayrılan pay,
- İl özel idareleri bütçesinden ayrılan kaynaklar,
- Dış ülke ve kuruluşlardan sağlanan dış kredi, burs ve bağışlar,
- Halk ve kuruluşların eğitime bağışları ile
- Okul-aile birliği gelirlerinden

oluşmaktadır.

Tablo 35. 2025 Yılı MEB Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma)

Açıklama	2024 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	2025 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	Değişim Oranları (%)	2025 Yılı Bütçe Payları (%)
Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim	56.922.916.000	84.557.289.000	48,55	5,82
Hayat Boyu Öğrenme	21.077.399.000	35.737.840.000	69,56	2,46
Ölçme, Seçme ve Yerleştirme	468.003.000	759.742.000	62,34	0,05
Ortaöğretim	331.287.777.000	426.177.076.000	28,64	29,36
Temel Eğitim	574.564.240.000	758.815.499.000	32,07	52,27
Uluslararası Eğitim İşbirlikleri ve Yurt Dışı Eğitim	11.300.859.000	13.363.432.000	18,25	0,92
Yönetim ve Destek Programı	94.608.474.000	132.304.662.000	39,84	9,11
Toplam	1.090.229.668.000	1.451.715.540.000	33,16	100,00

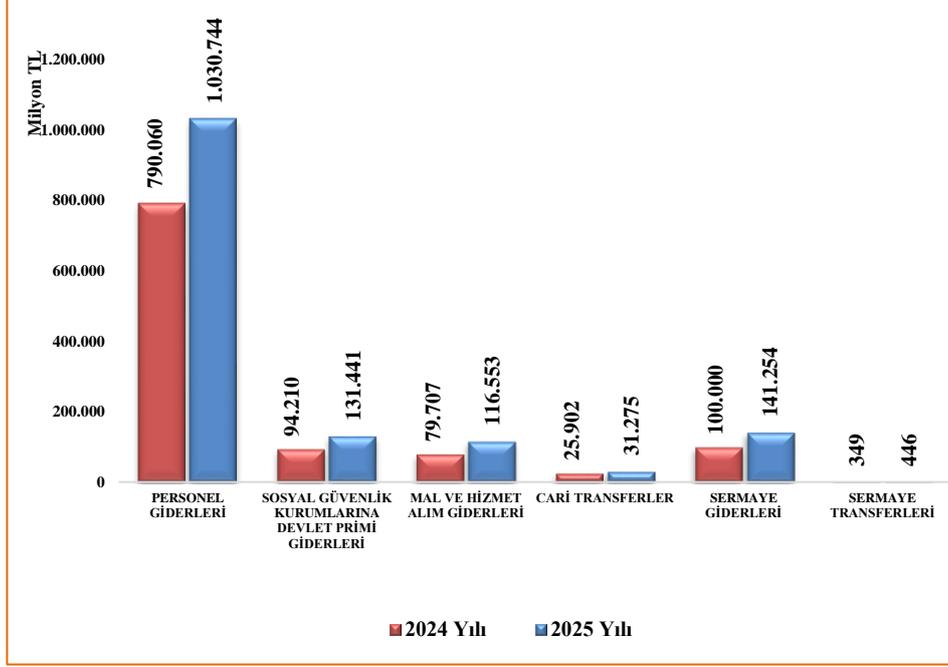
Grafik 11. 2025 Yılı MEB Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma)

Tablo 36. 2025 Yılı MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma)

Eko. Kod	Ödenek Türü	2024 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	2025 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	Değişim Oranları (%)	2025 Yılı Bütçe Payları (%)
01	Personel Giderleri	790.060.716.000	1.030.744.599.000	30,46	71,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	94.210.419.000	131.441.299.000	39,52	9,05
03	Mal ve Hizmet Alm Giderleri	79.707.141.000	116.553.046.000	46,23	8,03
05	Cari Transferler	25.902.262.000	31.275.568.000	20,74	2,15
06	Sermaye Giderleri	100.000.000.000	141.254.495.000	41,25	9,73
07	Sermaye Transferleri	349.130.000	446.533.000	27,90	0,03
Toplam		1.090.229.668.000	1.451.715.540.000	33,16	100,00

Grafik 12. 2025 Yılı MEB Bütçesinin 2024 Yılı Ödenekleri ile Karşılaştırılması

Tablo 37. 2025-2027 Dönemi MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma-İkinci Düzey Dağılımı) (TL)

Eko. Kod	Açıklama	Bütçe Kanunu Ödeneği		2025 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneğinin 2024 Yılı Ödeneğine Göre Değişim Oranı (%)	Bütçe Tahmini	
		2024	2025		2026	2027
I	II					
1	Personel Giderleri	790.060.716.000	1.030.744.599.000	30,46	1.207.994.048.000	1.376.386.950.000
1	Memurlar	703.647.124.000	895.610.621.000	27,28	1.036.683.402.000	1.167.870.038.000
2	Sözleşmeli Personel	34.116.407.000	51.716.630.000	51,59	74.511.098.000	99.570.641.000
3	İşçiler	30.714.956.000	38.197.778.000	24,36	44.396.130.000	50.059.245.000
4	Geçici Süreli Çalışanlar	581.313.000	43.855.909.000	7.444,28	50.818.992.000	57.183.696.000
5	Diğer Personel	916.000	1.363.661.000	148.771,29	1.584.426.000	1.703.330.000

2	Sosyal Güvenlik Kurumları Devlet Primi Giderleri	94.210.419.000	131.441.299.000	39,52	166.386.192.000	188.178.909.000
1	Memurlar	81.110.041.000	106.131.603.000	30,85	122.765.035.000	137.684.902.000
2	Sözleşmeli Personel	3.457.164.000	6.822.010.000	97,33	22.137.434.000	26.908.257.000
3	İşçiler	6.094.225.000	8.033.519.000	31,82	9.337.118.000	10.528.149.000
4	Geçici Süreli Çalışanlar	3.548.989.000	10.000.000.000	181,77	11.618.912.000	12.490.331.000
5	Diğer Personel		454.167.000		527.693.000	567.270.000
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	79.707.141.000	116.553.046.000	46,23	133.246.948.000	149.418.444.000
2	Tüketime Yönelik Mal ve Mal. Alım.	26.029.425.000	35.970.897.000	38,19	40.794.874.000	44.280.931.000
3	Yolluklar	440.460.000	3.395.316.000	670,86	3.850.653.000	4.179.707.000
4	Görev Giderleri	49.080.000	87.481.000	78,24	99.201.000	107.669.000
5	Hizmet Alımları	52.528.740.000	76.034.456.000	44,75	87.294.875.000	99.539.715.000
6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	9.549.000	13.656.000	43,01	15.484.000	16.810.000
7	Menkul Mal Alım, Bakım ve On.Gid.	259.691.000	429.050.000	65,22	486.593.000	528.179.000
8	Gayrimenkul Mal Bakım ve On.Gid.	383.720.000	611.125.000	59,26	693.081.000	752.308.000
9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	6.476.000	11.065.000	70,86	12.187.000	13.125.000
5	Cari Transferler	25.902.262.000	31.275.568.000	20,74	36.245.537.000	41.186.677.000
2	Hazine Yardımları	172.000.000	246.000.000	43,02	278.990.000	302.831.000
3	Kar Amacı Güt. Kur.Yapılan Trans.	5.895.926.000	7.026.716.000	19,18	7.515.722.000	7.938.483.000
4	Hane Halkına Yapılan Transferler	18.492.000.000	22.305.000.000	20,62	26.639.106.000	31.033.480.000
6	Yurtdışına Yapılan Transferler	1.342.336.000	1.697.852.000	26,48	1.811.719.000	1.911.883.000
6	Sermaye Giderleri	100.000.000.000	141.254.495.000	41,25	168.122.513.000	191.679.948.000
1	Mamul Mal Alımları	5.938.500.000	8.278.136.000	39,40	10.019.835.000	11.339.449.000
2	Menkul Sermaye Üretim Giderleri	4.107.100.000	9.222.727.000	124,56	5.024.713.000	5.689.512.000

3	Gayri Maddi Hak Alımları	457.000.000	70.998.000	-84,46	84.488.000	95.848.000
4	Gayrimenkul Alım ve Kamulaştırması	1.200.000.000	1.600.000.000	33,33	1.904.336.000	2.171.173.000
5	Gayrimenkul Ser. Üretim Giderleri	80.940.100.000	101.605.229.000	25,53	123.930.147.000	140.826.835.000
6	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	30.000.000	100.000.000	233,33	1.200.048.000	1.254.536.000
7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	7.327.300.000	20.377.405.000	178,10	25.958.946.000	30.302.595.000
7	Sermaye Transferleri	349.130.000	446.533.000	27,90	508.621.000	563.094.000
1	Kurum, İşletme ve Hane Halkına Yapılan Sermaye Transferleri	0	0	0,00	0	0
2	Yurtdışı Sermaye Transferleri	149.130.000	185.533.000	24,41	197.976.000	208.921.000
3	Hazine Yardımları	200.000.000	261.000.000	30,50	310.645.000	354.173.000
Toplam		1.090.229.668.000	1.451.715.540.000	33,16	1.712.503.859.000	1.947.414.022.000

Tablo 38. 2025 Yılı MEB Bütçesi (Program Bazlı ve Ekonomik Sınıflandırma) (TL)

Açıklama	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	07 Sermaye Transferleri	Toplam
Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim	30.131.930.000	3.422.998.000	48.522.613.000	65.000.000	2.414.748.000		84.557.289.000
Hayat Boyu Öğrenme	29.510.696.000	5.067.280.000	645.364.000		514.500.000		35.737.840.000
Ölçme, Seçme ve Yerleştirme	449.988.000	54.886.000	28.184.000		226.684.000		759.742.000
Ortaöğretim	305.194.047.000	39.484.508.000	34.424.219.000	13.793.359.000	33.280.943.000		426.177.076.000
Temel Eğitim	572.979.917.000	68.349.424.000	30.080.588.000	5.362.000.000	82.043.570.000		758.815.499.000
Uluslararası Eğitim İşbirlikleri ve Yurt Dışı Eğitim	640.081.000	65.441.000	354.913.000	11.850.164.000	6.300.000	446.533.000	13.363.432.000
Yönetim ve Destek Programı	91.837.940.000	14.996.762.000	2.497.165.000	205.045.000	22.767.750.000		132.304.662.000
	1.030.744.599.000	131.441.299.000	116.553.046.000	31.275.568.000	141.254.495.000	446.533.000	1.451.715.540.000

Tablo 39. 2025 Yılı Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı) (TL)

Birim Adı	Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim	Hayat Boyu Öğrenme	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme	Ortaöğretim	Temel Eğitim	Uluslararası Eğitim İşbirlikleri ve Yurtdışı Eğitim	Yönetim ve Destek Programı	Toplam (TL)
Özel Kalem Müdürlüğü							190.497.000	190.497.000
Teftiş Kurulu Başkanlığı							741.295.000,00	741.295.000
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı				8.000.000	15.000.000		149.845.000	172.845.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü				4.800.000.000			4.791.318.000	9.591.318.000
Personel Genel Müdürlüğü							422.445.000	422.445.000
Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü							250.032.000	250.032.000
İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğü	25.000.000	25.000.000		175.000.000	10.832.193.000		19.177.320.000	30.234.513.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı							470.600.000	470.600.000
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü							125.284.000	125.284.000
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği							19.490.000	19.490.000
İl Millî Eğitim Müdürlükleri	7.243.000	19.555.000		9.839.467.000	11.469.299.000		103.055.129.000	124.390.693.000

Birim Adı	Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim	Hayat Boyu Öğrenme	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme	Ortaöğretim	Temel Eğitim	Uluslararası Eğitim İşbirlikleri ve Yurtdışı Eğitim	Yönetim ve Destek Programı	Toplam (TL)
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü					3.702.836.000			3.702.836.000
Okulöncesi ve İlköğretim Okulları					684.527.263.000			684.527.263.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü				4.369.853.000				4.369.853.000
Genel Ortaöğretim Okulları				161.937.296.000				161.937.296.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü				248.632.000				248.632.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Okulları				172.962.250.000				172.962.250.000
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü							2.495.420.000	2.495.420.000
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü				474.000.000	712.676.000			1.186.676.000
Din Öğretimi Okulları				65.258.204.000	42.642.305.000			107.900.509.000
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü		359.611.000						359.611.000
Hayat Boyu Öğrenme ve Halk Eğitim Merkezleri		35.332.262.000						35.332.262.000
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü						541.534.000		541.534.000

Birim Adı	Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim	Hayat Boyu Öğrenme	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme	Ortaöğretim	Temel Eğitim	Uluslararası Eğitim İşbirlikleri ve Yurtdışı Eğitim	Yönetim ve Destek Programı	Toplam (TL)
Yurtdışı Eğitim Müşavirleri ve Ataşeleri						565.752.000		565.752.000
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	46.770.000.000			5.699.657.000	277.393.000		124.372.000	52.871.422.000
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	120.935.000							120.935.000
Özel Eğitim Okul ve Kurumları	37.626.266.000				5.500.000			37.631.766.000
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	7.845.000	1.412.000		404.717.000	4.631.034.000		291.615.000	5.336.623.000
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü			396.861.000					396.861.000
Ölçme Değerlendirme Merkezleri			362.881.000					362.881.000
Yüksek Öğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü						12.086.684.000		12.086.684.000
Yurt Dışı Okullar						169.462.000		169.462.000
Toplam	84.557.289.000	35.737.840.000	759.742.000	426.177.076.000	758.815.499.000	13.363.432.000	132.304.662.000	1.451.715.540.000

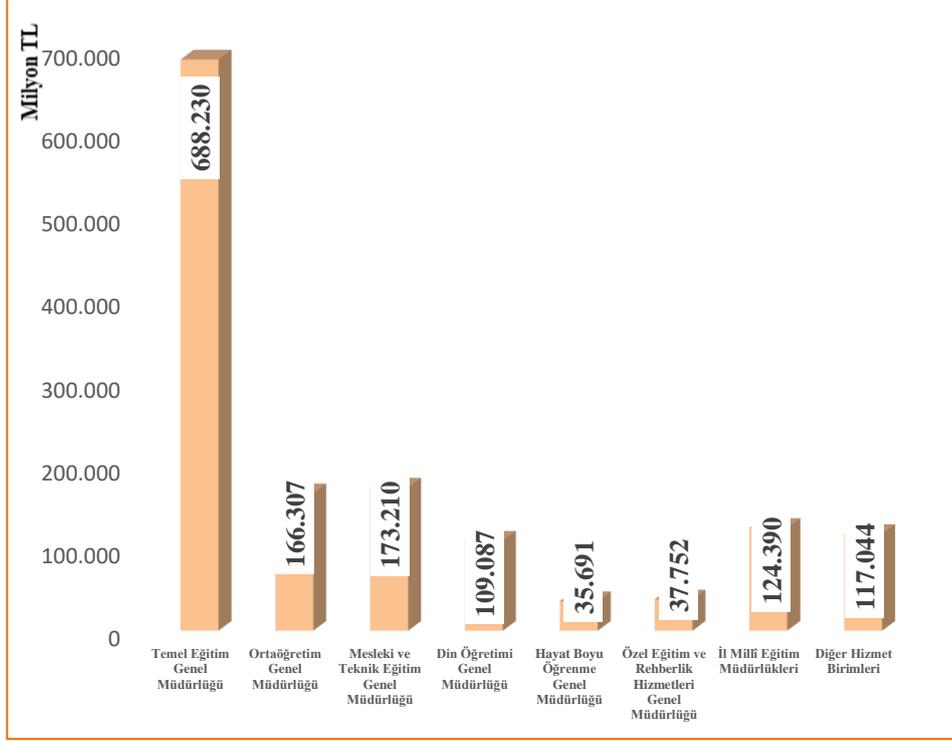
Tablo 40. 2025 Yılı Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı) (TL)

Birim Adı	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	07 Sermaye Transferleri	Toplam (TL)
Özel Kalem Müdürlüğü	163.252.000	14.242.000	13.003.000				190.497.000
Teftiş Kurulu Başkanlığı	577.359.000	72.485.000	91.451.000				741.295.000
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı	127.593.000	14.988.000	7.264.000		23.000.000		172.845.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	828.187.000	151.595.000	5.520.526.000	72.010.000	3.019.000.000		9.591.318.000
Personel Genel Müdürlüğü	367.426.000	47.580.000	7.439.000				422.445.000
Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü	90.936.000	14.426.000	54.670.000		90.000.000		250.032.000
İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğü	132.505.000	15.588.000	1.877.000		30.084.543.000		30.234.513.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı	95.738.000	11.471.000	6.991.000		356.400.000		470.600.000
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü	104.921.000	12.648.000	7.715.000				125.284.000
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	14.766.000	1.811.000	2.913.000				19.490.000
İl Millî Eğitim Müdürlükleri	87.504.821.000	14.120.480.000	22.552.357.000	133.035.000	80.000.000		124.390.693.000

Birim Adı	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	07 Sermaye Transferleri	Toplam (TL)
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	118.599.000	14.324.000	2.913.000	3.567.000.000			3.702.836.000
Okulöncesi ve İlköğretim Okulları	536.008.055.000	64.072.168.000	16.520.162.000	930.000.000	66.996.878.000		684.527.263.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	110.162.000	13.834.000	3.857.000	4.242.000.000			4.369.853.000
Genel Ortaöğretim Okulları	126.001.711.000	15.792.734.000	4.676.273.000	4.077.000.000	11.389.578.000		161.937.296.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	91.108.000	11.304.000	2.220.000	144.000.000			248.632.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Okulları	128.311.484.000	17.917.554.000	6.448.935.000	2.302.359.000	17.981.918.000		172.962.250.000
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü	1.598.473.000	491.252.000	210.695.000		195.000.000		2.495.420.000
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	71.817.000	8.767.000	14.092.000	1.092.000.000			1.186.676.000
Din Öğretimi Okulları	87.461.028.000	10.003.247.000	3.794.787.000	2.750.000.000	3.891.447.000		107.900.509.000
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü	314.542.000	39.973.000	5.096.000				359.611.000
Hayat Boyu Öğrenme ve Halk Eğitim Merkezleri	29.196.154.000	5.027.307.000	619.301.000				35.332.262.000
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	115.907.000	14.442.000	63.281.000	345.604.000	2.300.000		541.534.000

Birim Adı	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	07 Sermaye Transferleri	Toplam (TL)
Yurtdışı Eğitim Müşavirleri ve Ataşeleri	428.868.000	39.513.000	97.371.000				565.752.000
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	106.664.000	13.502.000	52.700.256.000	51.000.000			52.871.422.000
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	80.994.000	9.461.000	15.480.000	15.000.000			120.935.000
Özel Eğitim Okul ve Kurumları	30.050.936.000	3.413.537.000	1.722.045.000	50.000.000	2.395.248.000		37.631.766.000
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	125.299.000	14.694.000	1.167.631.000		4.028.999.000		5.336.623.000
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü	144.718.000	17.027.000	8.432.000		226.684.000		396.861.000
Ölçme Değerlendirme Merkezleri	305.270.000	37.859.000	19.752.000				362.881.000
Yüksek Öğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü	95.306.000	11.486.000	28.799.000	11.504.560.000		446.533.000	12.086.684.000
Yurt Dışı Okullar			165.462.000				169.462.000
Toplam	1.030.744.599.000	131.441.299.000	116.553.046.000	31.275.568.000	141.254.495.000	446.533.000	1.451.715.540.000

Grafik 13. MEB Harcama Birimlerinin Bütçe Ödenekleri (2025)

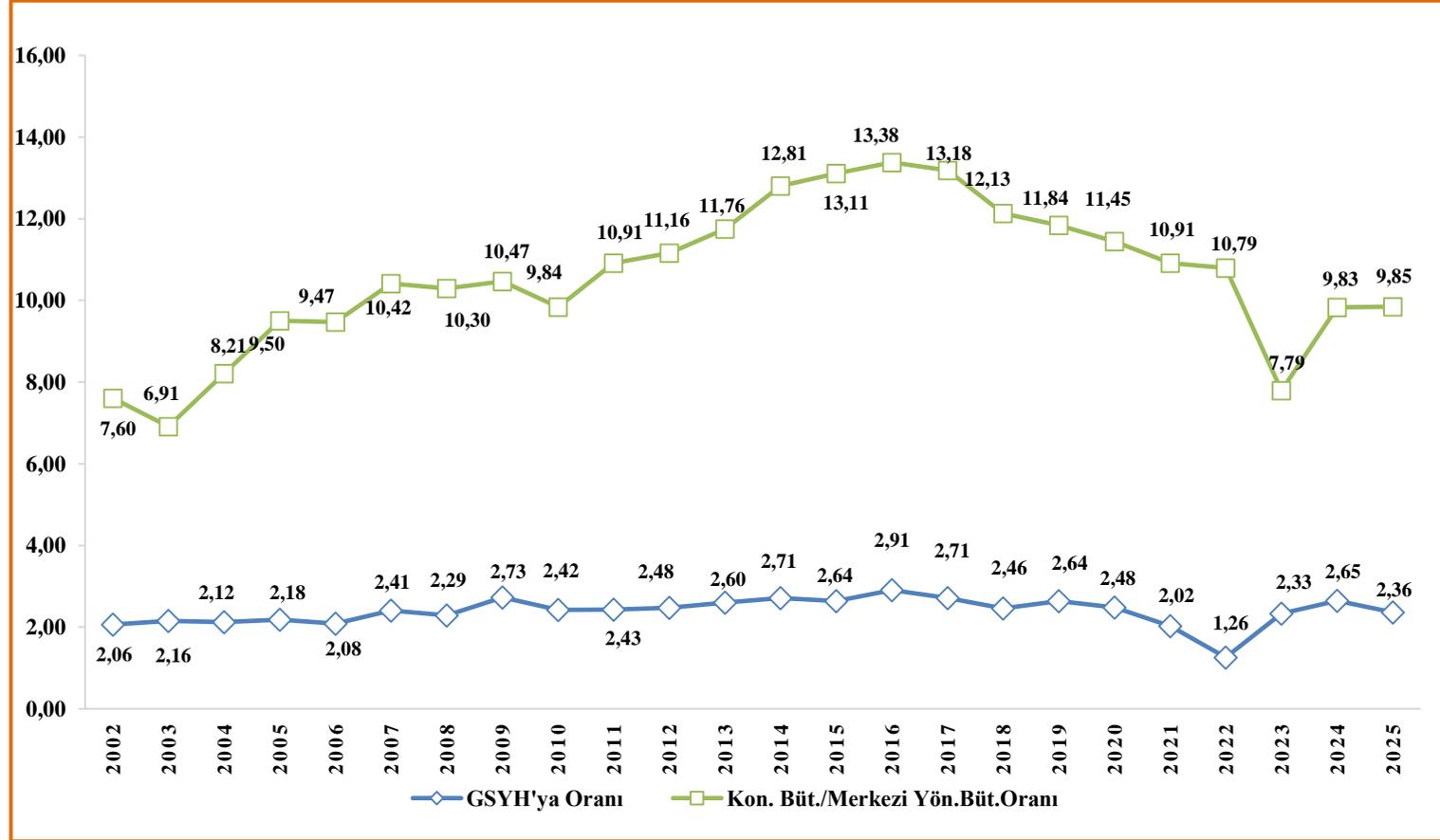

Tablo 41. MEB Bütçesinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2025) (TL)

Yıllar	GSYH	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi	MEB Bütçesi	Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinin	
				GSYH'ya Oranı (%)	Kon. Büt./Merkezi Yön.Büt.Oranı (%)
2002	362.109.648.000	98.131.000.000	7.460.991.000	2,06	7,60
2003	472.171.775.000	147.230.170.000	10.179.997.000	2,16	6,91
2004	582.852.798.000	150.658.129.000	12.366.236.276	2,12	8,21
2005	680.275.847.000	156.088.874.910	14.835.422.184	2,18	9,50
2006	795.757.109.000	174.958.100.699	16.568.145.500	2,08	9,47
2007	887.714.414.000	204.988.545.572	21.355.634.000	2,41	10,42
2008	1.002.756.496.000	222.553.216.800	22.915.565.000	2,29	10,30
2009	1.006.372.481.000	262.217.866.000	27.446.778.095	2,73	10,47
2010	1.167.664.479.000	286.981.303.810	28.237.412.000	2,42	9,84
2011	1.404.927.615.000	312.572.607.330	34.112.163.000	2,43	10,91
2012	1.581.479.251.000	350.898.317.817	39.169.379.190	2,48	11,16
2013	1.823.427.315.000	404.045.669.000	47.496.378.650	2,60	11,76
2014	2.054.897.828.000	434.995.765.000	55.704.817.610	2,71	12,81
2015	2.350.941.343.000	472.943.000.000	62.000.248.000	2,64	13,11
2016	2.626.559.710.000	570.507.000.000	76.354.306.000	2,91	13,38
2017	3.133.704.267.000	645.124.000.000	85.048.584.000	2,71	13,18
2018	3.761.165.557.000	762.753.000.000	92.528.652.000	2,46	12,13
2019	4.317.809.824.000	960.976.000.000	113.813.013.000	2,64	11,84
2020	5.048.567.945.000	1.095.461.000.000	125.396.862.000	2,48	11,45
2021	7.256.141.737.000	1.346.139.000.000	146.920.234.000	2,02	10,91
2022	15.011.775.979.000	1.751.000.000.000	189.010.851.000	1,26	10,79
2023	18.654.000.000.000	4.469.600.000.000	435.351.082.000	2,33	9,74
2024	41.159.241.988.232	11.089.037.425.000	1.090.229.668.000	2,65	9,83
2025	61.540.000.000.000	* 14.731.000.000.000	1.451.715.540.000	2,36	9,85

*Gerçekleşme tahminidir. 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Teklifinden alınmıştır.

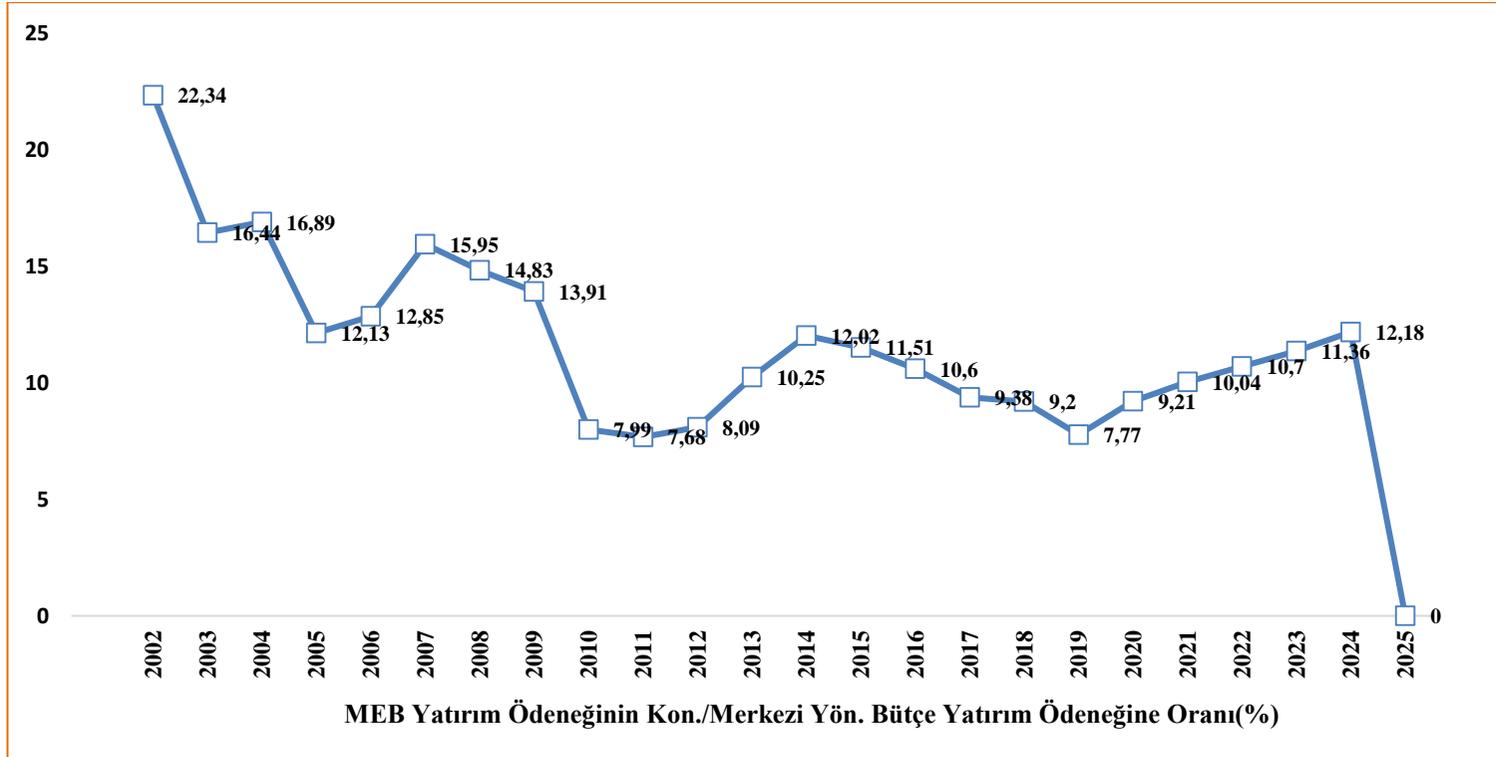
Grafik 14. MEB Bütçesinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (%) (2002-2025)

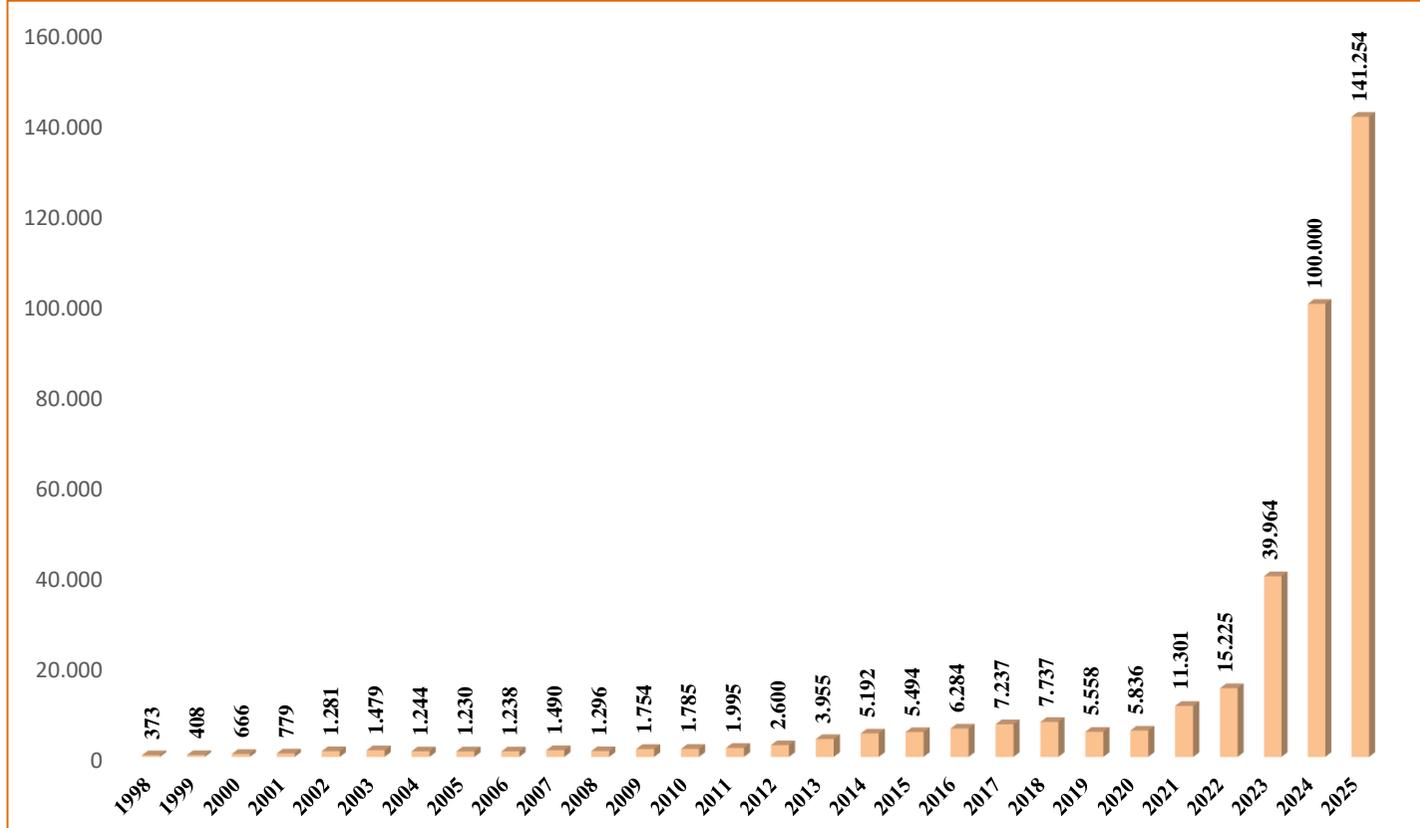
Tablo 42. Merkezi Bütçe Yatırım Ödeneğinden MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay (2002-2025)

	Konsolide/Merkezi Yönetim Bütçe Yatırım Ödeneği (TL)	MEB Yatırım Ödeneği (TL)	MEB Yatırım Ödeneğinin Kon./Merkezi Yön. Bütçe Yatırım Ödeneğine Oranı(%)
2002	5.736.000.000	1.281.690.000	22,34
2003	8.998.500.000	1.479.050.000	16,44
2004	7.368.361.000	1.244.150.000	16,89
2005	10.143.886.000	1.230.306.000	12,13
2006	9.639.582.000	1.238.498.000	12,85
2007	9.341.637.000	1.490.000.000	15,95
2008	8.743.466.000	1.296.704.000	14,83
2009	12.609.700.000	1.754.417.000	13,91
2010	22.353.639.200	1.785.327.000	7,99
2011	25.998.805.000	1.995.625.000	7,68
2012	32.156.394.000	2.600.000.000	8,09
2013	38.591.886.000	3.955.000.000	10,25
2014	43.206.892.000	5.192.300.000	12,02
2015	47.753.048.000	5.494.000.000	11,51
2016	59.310.666.000	6.284.628.000	10,60
2017	77.124.283.000	7.237.121.000	9,38
2018	84.117.723.000	7.737.121.000	9,20
2019	71.540.023.000	5.558.886.000	7,77
2020	63.391.027.000	5.836.918.000	9,21
2021	112.515.532.000	11.301.160.000	10,04
2022	142.302.127.000	15.225.500.000	10,70
2023	351.800.000.000	39.964.000.000	11,36
2024	1.592.874.663.000	100.000.000.000	12,18
2025	1.102.000.000.000	141.254.495.000	12,82

Grafik 15. MEB Yatırım Ödeneğinin Konsolide/Merkezi Yönetim Bütçe Yatırım Ödeneğine Oranı (%) (2002-2025)

Grafik 16. MEB Yatırım Ödenekleri (2002-2025)

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI (YÖK, YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU ve ÜNİVERSİTELER) BÜTÇESİ

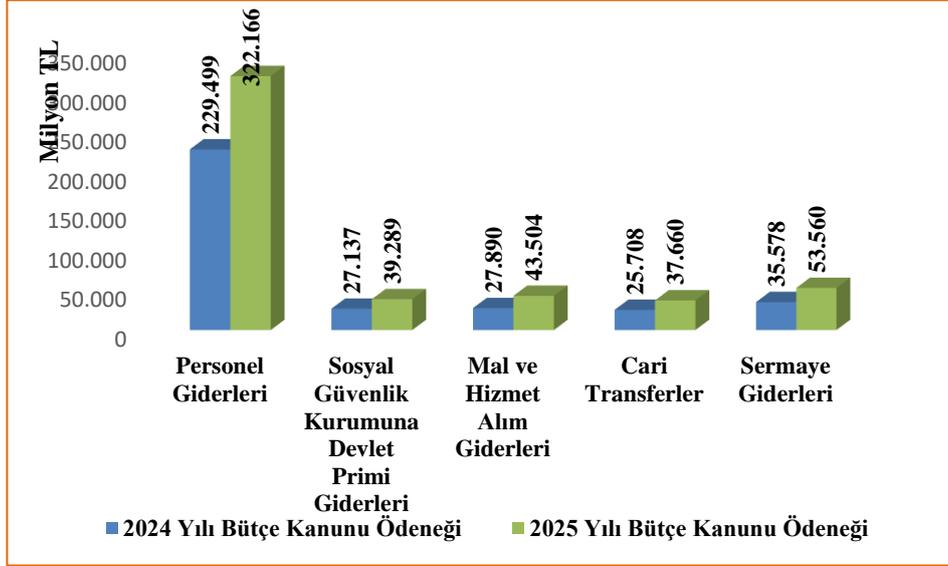
2025 yılı itibarıyla 129 devlet, 75 vakıf yükseköğretim kurumu, Millî Savunma Üniversitesi ve 4 vakıf meslek yüksekokulu ile birlikte toplam 209 yükseköğretim kurumumuz eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam edilmektedir.

Üniversitelerimiz ve diğer eğitim kurumlarında görev yapan toplam personel sayısı 183.610'a ulaşmıştır.

Tablo 43. 2025 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçesinin 2024 Yılı ile Karşılaştırılması

Eko. Kod	Ödenek Türü	2024 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	2025 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	Değişim Oranları (%)	2025 Yılı Bütçe Payları (%)
01	Personel Giderleri	229.499.254.000	322.166.299.000	28,76	64,93
02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	27.137.566.000	39.289.162.000	30,93	7,92
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	27.890.556.000	43.504.743.000	35,89	8,77
05	Cari Transferler	25.708.420.000	37.660.673.000	31,74	7,59
06	Sermaye Giderleri	35.578.986.000	53.560.681.000	33,57	10,79
Toplam		345.814.782.000	496.181.558.000	30,30	100,00

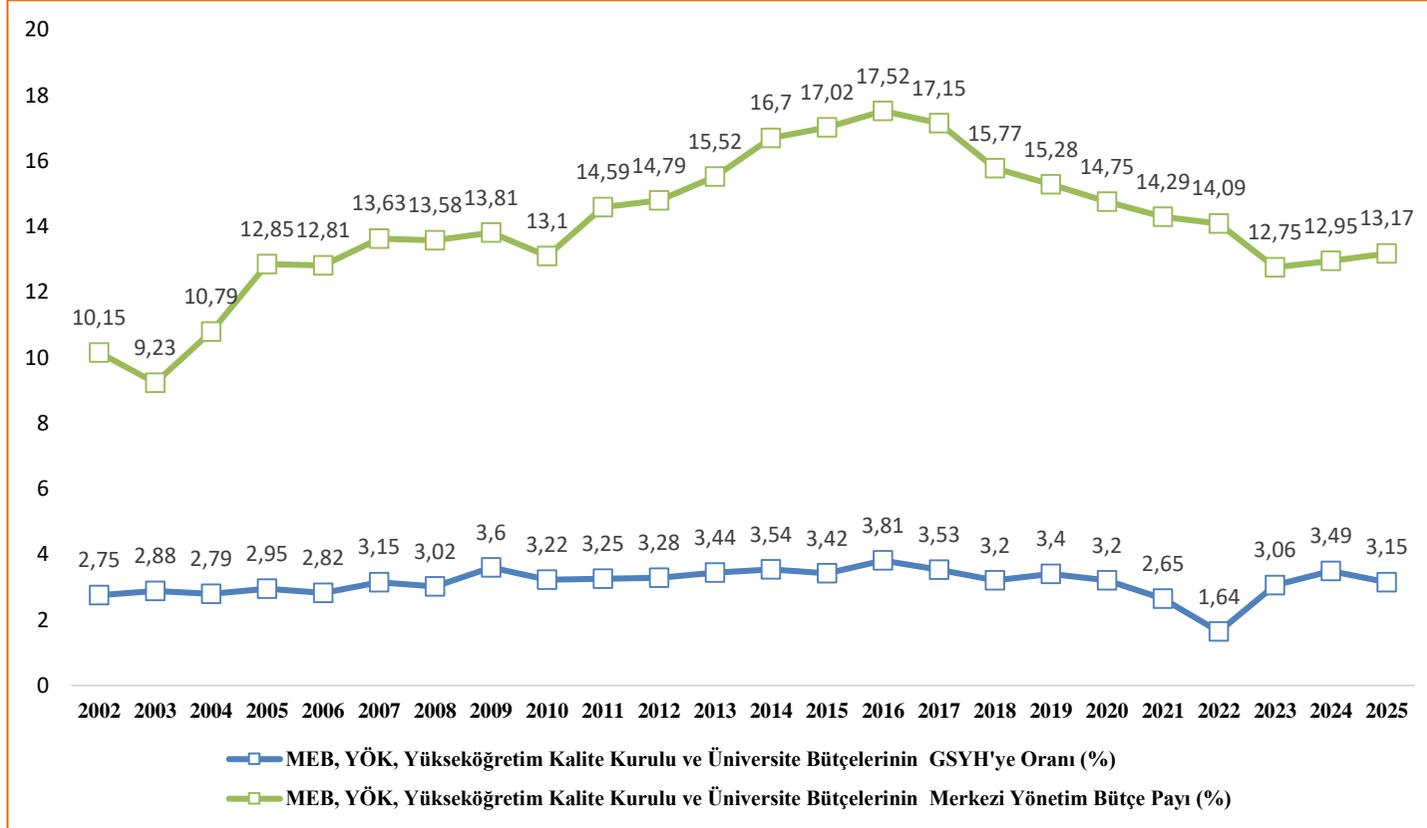
Grafik 17. 2025 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçesinin 2024 Yılı ile Karşılaştırılması

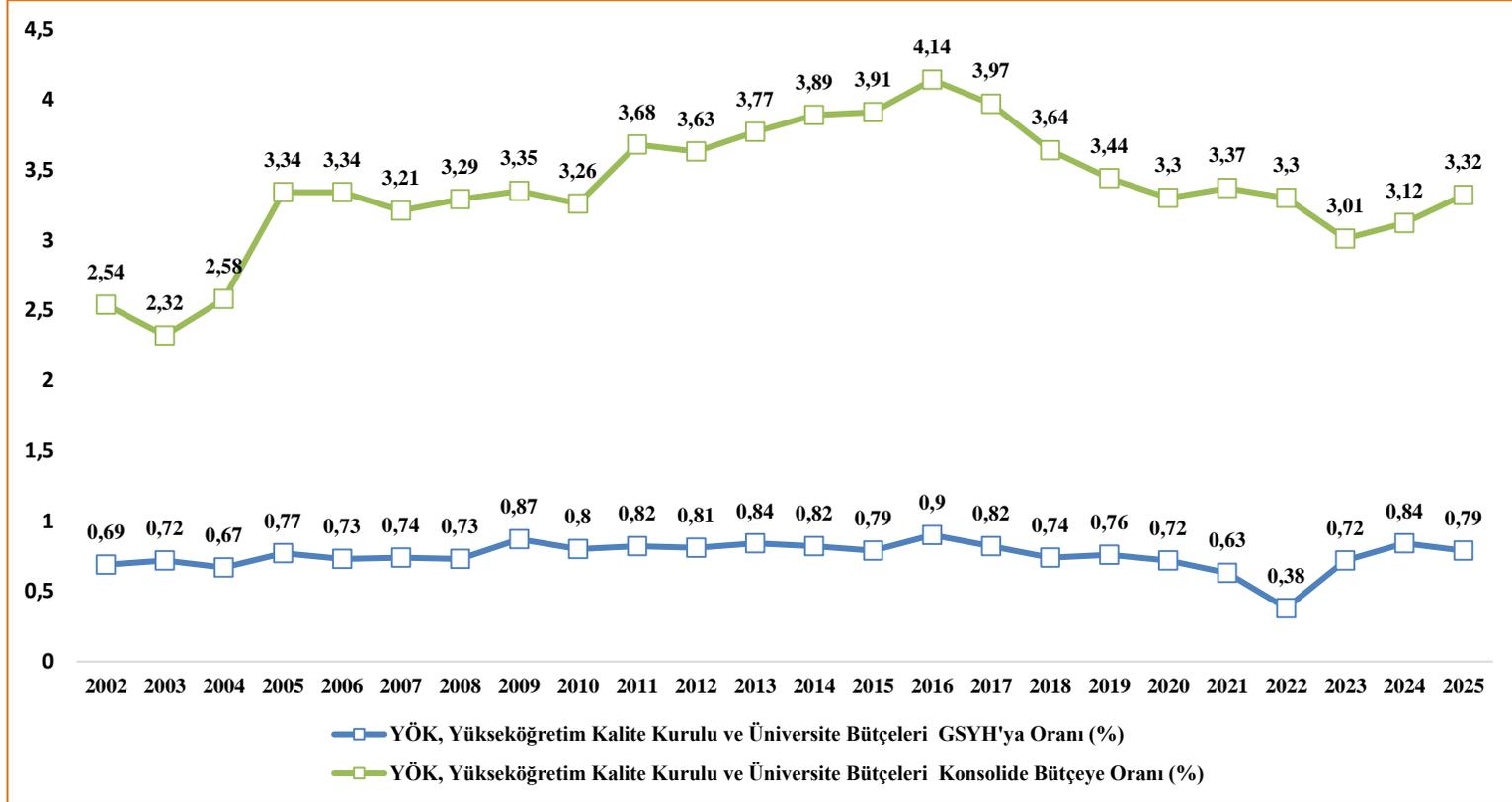
Tablo 44. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödenekleri (2002-2025)

Yıl	Bütçe Ödenekleri (TL)			MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçelerinin	
	MEB	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	Toplam (TL)	GSYH'ye Oranı (%)	Merkezi Yönetim Bütçe Payı (%)
2002	7.460.991.000	2.495.967.700	9.956.958.700	2,75	10,15
2003	10.179.997.000	3.408.608.000	13.588.605.000	2,88	9,23
2004	12.366.236.276	3.894.070.670	16.260.306.946	2,79	10,79
2005	14.835.422.184	5.218.467.000	20.053.889.184	2,95	12,85
2006	16.568.145.500	5.846.822.761	22.414.968.261	2,82	12,81
2007	21.355.634.000	6.586.692.000	27.942.326.000	3,15	13,63
2008	22.915.565.000	7.318.284.650	30.233.849.650	3,02	13,58
2009	27.446.778.095	8.772.719.225	36.219.497.320	3,60	13,81
2010	28.237.412.000	9.355.457.600	37.592.869.600	3,22	13,10
2011	34.112.163.000	11.503.927.500	45.616.090.500	3,25	14,59
2012	39.169.379.190	12.743.603.000	51.912.982.190	3,28	14,79
2013	47.496.378.650	15.227.760.500	62.724.139.150	3,44	15,52
2014	55.704.817.610	16.939.010.000	72.643.827.610	3,54	16,70
2015	62.000.248.000	18.493.252.000	80.493.500.000	3,42	17,02
2016	76.354.306.000	23.590.696.000	99.945.002.000	3,81	17,52
2017	85.048.584.000	25.620.450.000	110.669.034.000	3,53	17,15
2018	92.528.652.000	27.761.363.000	120.290.015.000	3,20	15,77
2019	113.813.013.000	33.023.355.000	146.836.368.000	3,40	15,28
2020	125.396.862.000	36.145.740.000	161.542.602.000	3,20	14,75
2021	146.920.234.000	45.395.788.000	192.316.022.000	2,65	14,29
2022	189.010.851.000	57.739.883.000	246.750.734.000	1,64	14,09
2023	435.351.082.000	134.692.983.000	570.044.065.000	3,06	12,75
2024	1.090.229.668.000	345.814.782.000	1.436.044.450.000	3,49	12,95
2025	1.451.715.540.000	488.485.230.000	1.940.200.770.000	3,15	13,17

Grafik 18. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2025) (%)

Grafik 19. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2025) (%)

Tablo 45. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçelerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2025)

Yıllar	GSYH * (TL)	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi (TL)	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçeleri (TL)	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçeleri	
				GSYH'ya Oranı (%)	Konsolide Bütçeye Oranı (%)
2002	362.109.648.000	98.131.000.000	2.495.967.700	0,69	2,54
2003	472.171.775.000	147.230.170.000	3.408.608.000	0,72	2,32
2004	582.852.798.000	150.658.129.000	3.894.070.670	0,67	2,58
2005	680.275.847.000	156.088.874.910	5.218.467.000	0,77	3,34
2006	795.757.109.000	174.958.100.699	5.846.822.761	0,73	3,34
2007	887.714.414.000	204.988.545.572	6.586.692.000	0,74	3,21
2008	1.002.756.496.000	222.553.216.800	7.318.284.650	0,73	3,29
2009	1.006.372.481.000	262.217.866.000	8.772.719.225	0,87	3,35
2010	1.167.664.479.000	286.981.303.810	9.355.457.600	0,80	3,26
2011	1.404.927.615.000	312.572.607.330	11.503.927.500	0,82	3,68
2012	1.581.479.251.000	350.898.317.817	12.743.603.000	0,81	3,63
2013	1.823.427.315.000	404.045.669.000	15.227.760.500	0,84	3,77
2014	2.054.897.828.000	434.995.765.000	16.939.010.000	0,82	3,89
2015	2.350.941.343.000	472.943.000.000	18.493.252.000	0,79	3,91
2016	2.626.559.710.000	570.507.000.000	23.590.696.000	0,90	4,14
2017	3.133.704.267.000	645.124.000.000	25.620.450.000	0,82	3,97
2018	3.761.165.557.000	762.753.000.000	27.761.363.000	0,74	3,64
2019	4.317.809.824.000	960.976.000.000	33.023.355.000	0,76	3,44
2020	5.048.567.945.000	1.095.461.000.000	36.145.740.000	0,72	3,30
2021	7.256.141.737.000	1.346.139.000.000	45.395.788.000	0,63	3,37
2022	15.011.775.979.000	1.751.000.000.000	57.739.883.000	0,38	3,30
2023	18.654.000.000.000	4.469.600.000.000	134.692.983.000	0,72	3,01
2024	41.159.241.988.232	11.089.037.425.000	345.814.782.000	0,84	3,12
2025	61.540.000.000.000 *	14.731.000.000.000	488.485.230.000	0,79	3,32

(*) Gerçekleşme tahminidir. 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifinden alınmıştır.